

N. ΚΑΤΣΙΚΑ

στη δημότική
γεωγραφία

42056

Kessaroglou

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΔΟΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Είτε του αναπροσώπου χώρου, ο δημόσιος υπό πολιτεία, φαίνεται
προσωποποιήσεται εις διάφορες δικτύωσης της συνεπικίνησης της
μέσους στον ίδιο. Έκαστον ήπιον περιβολεύεται από πολλούς
του είδους ανθρώπους και διαφορετικούς στοιχείους
περιστρέφεται, το άνων περιβάλλον της μέσης συνεπικίνησης
οποιεσδήποτε είς Αριθμό. Το
ΔΟΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

κοι μέσον. Δι' αύτού κατόρθωσαν νὰ επεχωρίσουν βαθύτατα τις
πληρώματα της θάλασσας. Ούτως πάντα, τὰ δυούς ήταν οι

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

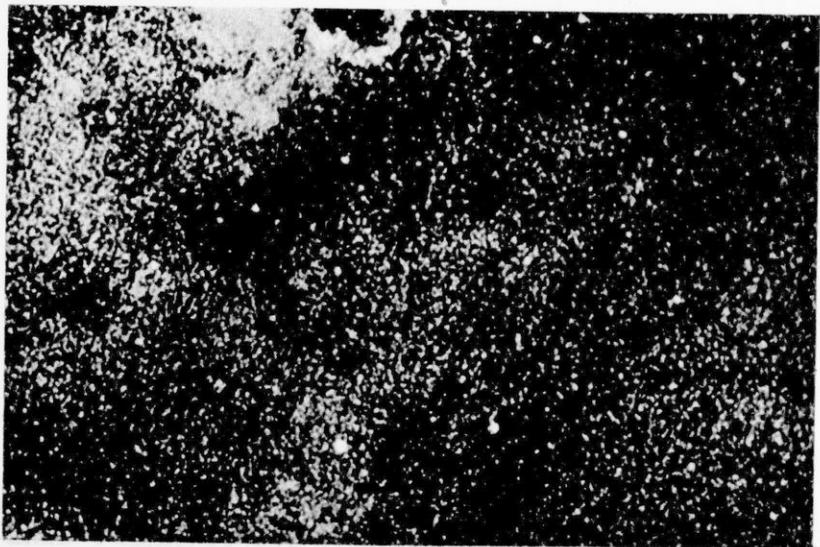
ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ

Ἐὰν μίαν ἀνέφελον καὶ ἀσέληνον νύκτα εύρεθῶμεν εἰς ὑψηλὸν μέρος καὶ ρίψωμεν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὰ ἄνω, θὰ ἴδωμεν ν' ἀπλώνεται εἰς τεραστίαν ἀπόστασιν ἀχανῆς σφαιρικὸς χῶρος καὶ ἀπέραντον καὶ ἀσύλληπτον χάος. Πᾶν δὲ, τι γίνεται ἀντιληπτὸν τότε, εἴτε διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, εἴτε μὲ δργανα παρατηρήσεως εἰς τὸν χῶρον τούτον καὶ πέραν αὐτοῦ, αὐτὸ δποτελεῖ τὸ σύμπαν.

Ἐις τὸ διάστημα τοῦ σύμπαντος εύρισκονται κατεσπαρμένα δισεκατομμύρια οὐράνια σώματα, μεταξὺ τῶν δποίων ἡ Γῆ, ὁ "Ηλιος, οἱ Πλανῆται, οἱ Δορυφόροι τῶν πλανητῶν, οἱ Ἀπλανεῖς ἀστέρες, οἱ Κομῆται, οἱ Γαλαξίαι καὶ γενικῶς ἡ κοσμικὴ ὥλη.

Α' Ὁ οὐρανὸς

Ἐις τὸν σφαιρικὸν χῶρον, δὲ ποιοῖς μᾶς περιβάλλει, φαίνονται προσκεκολλημένοι οἱ ἀστέρες ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποστάσεως ἐνὸς ἐκάστου ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐκαστον ἐκ τῶν οὐρανίων τούτων σωμάτων δὲν εἶναι αὐτοτελές καὶ ἀνεξάρτητον, ἀλλὰ ἀποτελεῖ μέρος ἐνὸς τεραστίου συνόλου, τὸ δποίον ρυθμίζεται ἀπὸ φυσικοὺς νόμους καὶ ὑπόκειται εἰς ἔξελίξεις. Τὸ ἥλιακόν μας σύστημα π.χ. λειτουργεῖ βάσει γνωστῶν φυσικῶν νόμων. Ἀγνοοῦμεν δμως τοὺς φυσικοὺς νόμους, ποὺ διέπουν τὰ οὐράνια ἐκεῖνα σώματα, τὰ δποῖα λόγῳ τῶν τεραστίων ἀποστάσεων δὲν κατορθώνομεν νὰ παρατηρήσωμεν,

‘Ο ούρανός

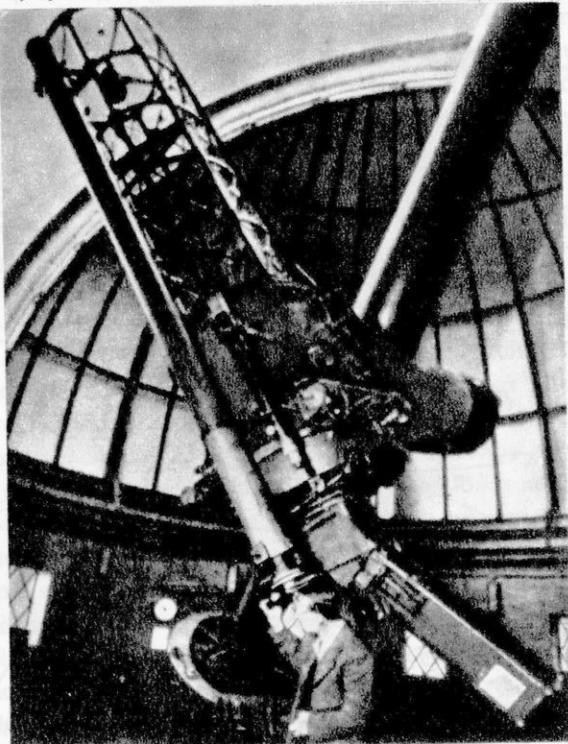
δπως π.χ. τούς μεμακρυσμένους Γαλαξίας κ.λ.π. Ἀτενίζοντες τὸν οὐρανὸν καταλαμβανόμεθα ἀπὸ θαυμασμόν, μένομεν κατάπληκτοι καὶ αἰσθανόμεθα τὸ μεγαλεῖον τῆς θείας δημιουργίας.

‘Ορισμός: ‘Ο περὶ ἡμᾶς σφαιρικὸς χῶρος, μὴ ὑπάρχων εἰς τὴν πραγματικότητα, μὲ κέντρον τὸ κέντρον τῆς γῆς ἢ τὸν παρατηρητὴν καλεῖται. Οὐρανὸς ἢ Οὐράνιος σφαιραῖρα. Εἰς τὸν Οὐρανὸν τὰ πάντα κινοῦνται ἀενάως μὲ τάξιν καὶ ἀρμονίαν θεόπνευστον. Εἰς τὸ πρόβλημα τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος καὶ τοῦ Ἡλιακοῦ μας Συστήματος, εἰς τὸ δποῖον ὑπάγεται καὶ ἡ Γῆ, ἢ ἐπιστήμη καταφεύγει εἰς τὴν Γένεσιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν δὲ Θεός τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν. Ἡ δὲ Γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου».

Σύγχρονα μέσα μελέτης τοῦ οὐρανοῦ

α) Τηλεσκόπια. Εἰς τὴν προσπάθειάν των οἱ ἐπιστήμονες νὰ λύσουν τὸ μυστήριον τῆς Δημιουργίας, ἔρευνοῦν τὴν Οὐράνιον σφαῖραν ὅχι μὲ γυμνὸν ὁφθαλμόν, ἀλλὰ διὰ διαφόρων ὀργάνων

καὶ μέσων. Δι' αὐτῶν κατώρθωσαν νὰ εἰσχωρήσουν βαθύτατα εἰς τὸ Σύμπαν, ν' ἀνακαλύψουν Ούρανια σώματα, τὰ δόποια ἡτοῖ ἀδύνατον νὰ φαντασθοῦν ὅτι ύπηρχον. Τοιοῦτον ὄργανον παρατηρήσεως εἶναι τὸ **Τηλεσκόπιον**. Τοῦτο ἐφευρέθη κατὰ τὸ 1600 μ.Χ. περίπου καὶ δι' αὐτοῦ ὁ μέγας Ἰταλὸς μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος Γαλιλαῖος, κατώρθωσε ἀργότερον ν' ἀνακαλύψῃ

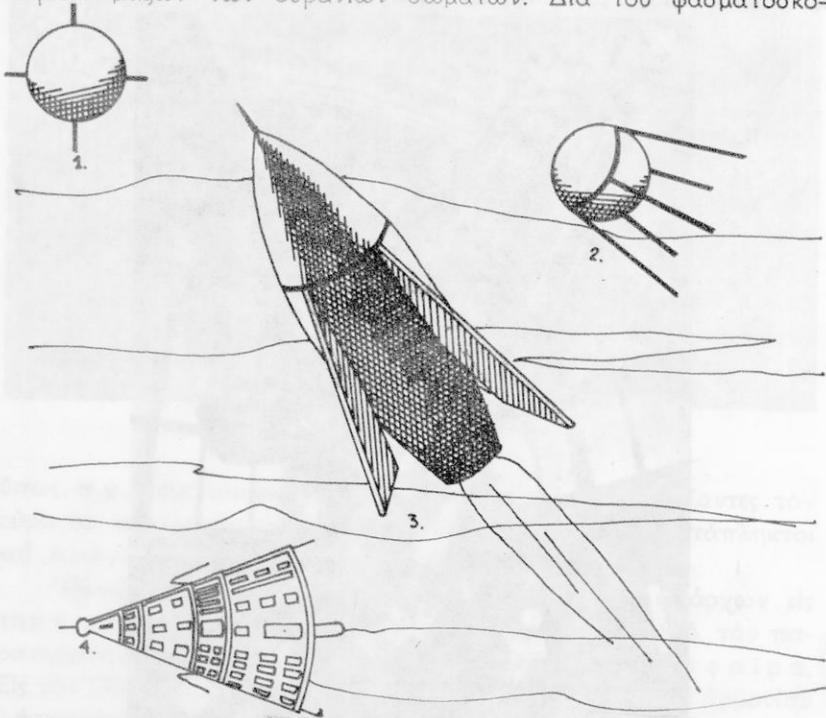

Τηλεσκόπιον

τὰ βασικὰ χαρακτηριστικά τοῦ ἥλιακοῦ μας συστήματος, τὰ ὅρη τῆς Σελήνης, τὰς φάσεις τῆς Ἀφροδίτης, τὰς ἥλιακὰς κηλίδας, τοὺς δορυφόρους τοῦ Διὸς κ.λ.π. Τὰ τηλεσκόπια ἔχουν σήμερον τελειοποιηθῆ καὶ δυνάμεθα δι' αὐτῶν νὰ διακρίνωμεν ἑκατομμύρια ἀστέρων, ἐνῷ διὰ γυμνοῦ ὄφθαλμοῦ διακρίνωμεν μόνον περὶ τὰς 5.000. Τὸ μεγαλύτερον τηλεσκόπιον τοῦ κόσμου εἶναι τὸ τοῦ Παλομάρ τῆς Ἀμερικῆς. Δι' αὐτοῦ διακρίνονται δισεκατομμύρια ἀστέρων. Ἐπομέ-

νως διὰ τῶν τηλεσκοπίων διακρίνομεν ούράνια σώματα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι δρατά διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ.

β) Φασματοσκόπια. Ἀλλο μέσον μελέτης τοῦ Διαστήματος εἶναι τὸ Φασματοσκόπιον. Εἶναι εἰδικὸν ὅργανον, τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν εὕρεσιν τῆς συστάσεως τῶν ἀερίων μαζῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων. Διὰ τοῦ φασματοσκο-

1-2.τεχνητοὶ δορυφόροι 3.πύραυλος 4.διαστημόπλοιον

πίου ἀναλύεται τὸ φῶς τούτων εἰς χρώματα, ὅπως τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου μας εἰς τὰ ἐπτά χρώματα τῆς ἥριδος. Τὰ χρώματα τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ λευκοῦ φωτὸς τῶν οὐρανίων σωμάτων δύνανται στήμερον νὰ φωτογραφηθοῦν, ἔαν καταλλήλως τεθῇ εύπαθτής εἰς τὰ χρώματα φωτογραφική πλάξη ἐπὶ τοῦ φασματοσκοπίου, ὅπότε ἔχομεν τὸν Φασματογράφον.

γ) Τεχνητοὶ δορυφόροι - Πύραυλοι. Ἐπειδὴ εἰς τὴν παρατήρησιν διὰ τηλεσκοπίων προβάλλεται ἐμπόδιον ἡ ἀτμό-

σφαιρα τῆς γῆς, λόγω τῆς πυκνότητός της, τῆς νεφώσεως κ.λ.π., οἱ ἐπιστήμονες κατώρθωσαν νὰ ὑπερνικήσουν τὸ ἐμπόδιον τοῦτο μὲ τὴν χρησιμοποίησιν ἄλλων μέσων. Τὰ μέσα αὐτὰ εἶναι οἱ **Τεχνητοὶ δορυφόροι**. Οἱ τεχνητοὶ δορυφόροι εἶναι σφαιρικοὶ θάλαμοι ἐφωδιασμένοι διὰ καταλλήλων ὀργάνων καὶ ἐκτοξεύονται ἐκ τῆς γῆς διὰ φορέων πυραύλων εἰς ὑψη κυματινόμενα ἀπὸ 180.000 μ. ἕως 1.200.000 μ. Ἐκεῖ κινοῦνται πέριξ τῆς Γῆς καὶ διὰ τῶν καταλλήλων ὀργάνων, μὲ τὰ δόποια τοὺς ἔχουν ἐφοδιάσει οἱ ἐπιστήμονες, ἀνακαλύπτουν νέους ἀστέρας, τοὺς φωτογραφίζουν καὶ προσδιορίζουν τὴν σύστασιν αὐτῶν. Ὁ τρόπος μὲ τὸν δόποιον δὲ τεχνητὸς δορυφόρος φθάνει εἰς ἐν καθωρισμένον ὑψος γίνεται ἀπὸ τοὺς **πρωθητικοὺς πυραύλους**. Τὶ εἶναι ὅμως πύραυλος καὶ πῶς λειτουργεῖ; "Οταν ἐτερματίσθῃ δὲ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, γερμανικαὶ ἵππαμεναι βόμβαι ἐπεσαν εἰς χεῖρας τῶν Ἀμερικανῶν καὶ Ρώσων. Ἀπὸ αὐτὰς οἱ ἐπιστήμονες κατώρθωσαν ν' ἀνακαλύψουν τὸ πολύτιμον μυστικὸν καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἐποχῆς μας, ήτις εἶναι ἐποχὴ τῶν πυραυλοκινήτων βλημάτων καὶ τῆς Ἀστροναυτικῆς. Τὰ φανταστικὰ διαπλανητικὰ ταξίδια τοῦ Ἰουλίου Βέρν ἔγιναν πραγματικότης καὶ δὲ ἀνθρωπος ἦνοιξε τὰς πύλας τοῦ Διαστήματος. Ὁ πύραυλος τίθεται εἰς κίνησιν μὲ κινητῆρα, εἶναι δὲ ἐφωδιασμένος μὲ εἰδικὰ καύσιμα καὶ τὸ ἀναγκαῖον δξεγόνον διὰ τὴν καῦσιν. Κατὰ τὴν πυροδότησιν τὰ ἐκ τῆς καύσεως παραγόμενα ἀέρια ὑπερπιέζονται ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν ποὺ ἀναπτύσσεται, καὶ ἐκτονώνονται πρὸς τὰ δόπισω μὲ τρομακτικὴν ταχύτητα. Τοιουτορόπτως δὲ πύραυλος ὥθεῖται πρὸς τὰ ἐμπρός. "Οσον μεγαλυτέρα εἶναι ἡ ταχύτης τῆς ἐκτονώσεως τῶν ἀερίων τοῦ πυραύλου, τόσον ταχύτερον κινεῖται οὗτος πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν.

Τὸν πρῶτον τεχνητὸν δορυφόρον, δοτις εἶχεν μᾶζαν 86,5 κιλῶν, ἔξαπέλυσαν τὴν 4ην Ὁκτωβρίου 1957 οἱ Ρῶσοι ἐπιστήμονες. Εἰς τοῦτον ἐδόθη τὸ ὄνομα **«Σπούτνικ»**. Ἐπηκολούθησεν ἐκτόξευσις δορυφόρου καὶ ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν καὶ σήμερον ἔχομεν πολυαριθμούς τεχνητούς δορυφόρους περιφερομένους εἰς τὸν διαστημικὸν χῶρον εἰς διάφορα ὑψη.

Σήμερον οἱ πρωθητικοὶ πύραυλοι ἀποτελοῦνται ἀπὸ πολλοὺς δρόφους (τρεῖς, πέντε κ.ο.κ.). Εἰς τὸν τελευταῖον δρόφον εἶναι τοπο-

θετημένος ό δορυφόρος. Μὲ τὴν πυροδότησιν τοῦ πυραύλου τὸ γιγαντιαῖον σύμπλεγμα ὑψώνεται εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν ὁθῆσιν τοῦ κινητῆρος τοῦ λου δρόφου. Μετὰ τὴν ἔξαντλησιν τῶν καυσίμων τοῦ πρώτου δρόφου, μὲ εἰδικὸν τρόπον πυροδοτεῖται ό δεύτερος δρόφος, ἐνῷ ό πρώτος ἀποσπᾶται αὐτομάτως καὶ πίπτει. "Οταν ἔξαντληθοῦν τὰ καύσιμα τοῦ δευτέρου δρόφου, πυροδοτεῖται ό τρίτος κ.ο.κ., ὅποτε μετὰ τὴν ἔξαντλησιν τῶν καυσίμων ὅλων τῶν δρόφων, ό πύραυλος (τελευταῖος δρόφος) καὶ ό δορυφόρος ἔχουν φθάσει εἰς τὸ καθωρισμένον ὕψος.

Τότε μὲ ἐν ἀπλοῦν μηχάνημα μὲ ἑλατήριον ἢ μὲ μικρὰν ἔκρηξιν, ἀποσπᾶται ό δορυφόρος ἀπὸ τὸν πύραυλον καὶ τίθεται εἰς κυκλικὴν ἢ ἐλλειπτικὴν τροχιάν γύρω ἀπὸ τὴν Γῆν.

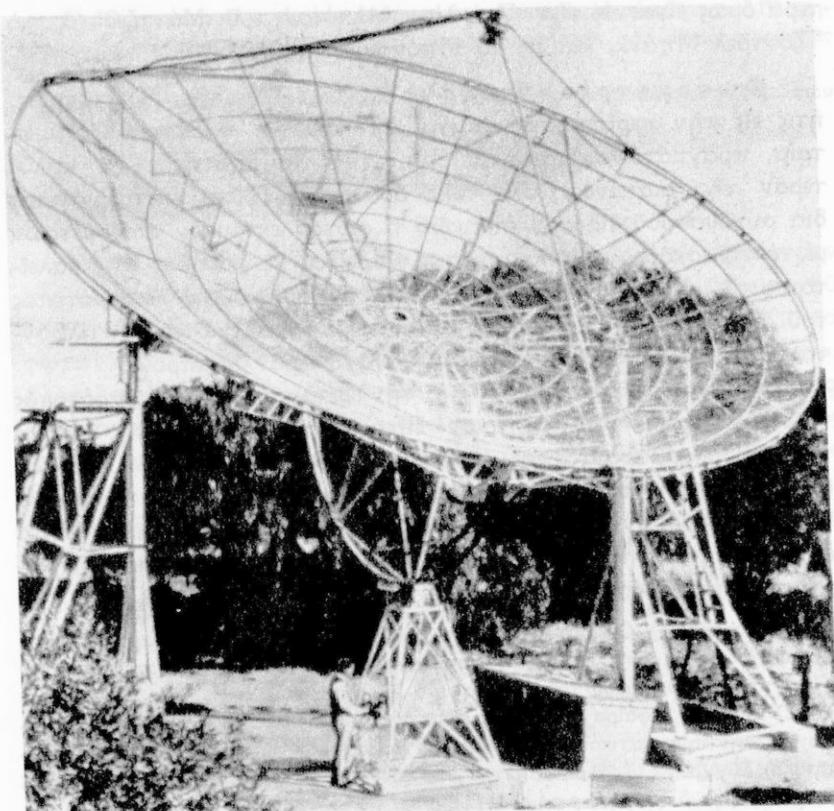
Πύραυλοι, οἵτινες ἔφερον κατάλληλον διαστημικὸν ὄχημα χωρὶς ἀνθρωπον, ἔφθασαν εἰς τὴν Σελήνην καὶ τὸ ὄχημα προσεδαφίσθη ἐπ' αὐτῆς.

Τὴν 16 'Ιουλίου 1969 οἱ 'Αμερικανοὶ ἔξετόξευσαν δι' ίσχυροῦ πυραύλου τὸ διαστημόπλοιον «Ἄπόλλων 11» καὶ κατέκτησαν τὴν Σελήνην. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπέβαινον οἱ τολμηροὶ ἀστροναῦται Ἀρμστρογκ, "Ωλντριν καὶ Κόλλινς, οἱ δύο ἐκ τῶν ὅποιών, τὴν 21 'Ιουλίου, προσεδαφίσθησαν διὰ τῆς σεληνακάτου τοῦ διαστημοπλοίου ἐπὶ τῆς Σελήνης. Περιεπάτησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους της, ἔλαβον φωτογραφίας, συνέλεξαν δείγματα τοῦ σεληνιακοῦ ἐδάφους (κόνιν, λίθους κλπ.) καὶ μετὰ παραμονὴν 21.30' ὥρῶν ἐπανέκαμψαν διὰ τῆς σεληνακάτου εἰς τὸ διαστημόπλοιον, τὸ ὅποιον τούς ἐπανέφερεν εἰς τὴν Γῆν !!

Ἡ προσεδάφισις ἐπὶ τῆς Σελήνης εἶναι τὸ καταπληκτικώτερον κατώρθωμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του εἰς τὴν Γῆν.

Διαστημόπλοια χωρὶς ἀνθρωπον ἔξετοξεύθησαν καὶ πρὸς τὸν πλανήτην Ἀφροδίτην, τὸν Ἀρη, τὸν Ἐρμῆν καὶ εἰς τροχιάν περὶ τὸν Ἡλιον.

δ) Ραντάρ-Ραδιοτηλεσκόπια. Τὸ Ραντάρ εἶναι μιὰ συσκευή, ἥτις ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα πομπὸν καὶ ἕνα δέκτην ἡλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων. Τὰ ἡλεκτρομαγνητικά κύματα τοῦ πομποῦ, ὅταν συναντήσουν ἕνα ἐμπόδιον, π.χ. τὴν Σελήνην, ἢ ἄλλο οὐράνιον σῶμα, ἀνακλῶνται καὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὸν δέκτην. Διὰ τοῦ δργάνου τούτου διαπιστοῦται ἡ φυσική σύστασις τοῦ ἐδάφους τοῦ οὐρανίου σώματος.

Τὸ Ραδιοτηλεσκόπιον

Τὸ Ραδιοτηλεσκόπιον. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ μεταλλικὸν πλέγμα εἰς σχῆμα κατόπτρου (παραβολικοῦ), εἰς τὴν κυρίαν ἐστίαν τοῦ ὅποιου ὑπάρχει κεραία λήψεως. Ἡ κεραία ἔχει ἐνωθῆ μὲν ἔνα δέκτην, ἐπὶ τοῦ ὅποιου γίνεται ἡ καταγραφὴ τῶν ραδιοκυμάτων. Διὰ τῶν Ραντάρ καὶ τῶν Ραδιοτηλεσκοπίων παρακολουθοῦν τοὺς δορυφόρους, τὰ διαστημόπλοια καὶ πᾶσαν κίνησιν εἰς τὸ Ἡλιακόν μας Σύστημα. Ραδιοτηλεσκόπια μεγάλης ἀκτίνος δράσεως εἶναι ἔγκατεστημένα εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, τὰ σπουδαιό-

τερα ὅμως εἶναι εἰς τὴν Ἀγγλίαν πλησίον τοῦ Μάντζεστερ, τὸ Τζόντρελ Μπάνκ, καὶ εἰς τὸ Μπόχουν τῆς Γερμανίας.

Φωτομετρία - Φωτογραφία. Διὰ τῆς Φωτομετρίας, ήτις εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀποκαλεῖται οὐράνιος Φωτομετρία, πραγματοποιεῖται ἡ μέτρησις τῆς λαμπρότητος (ἢ καλύτερον τῆς φωτεινότητος) τῶν ἀστέρων. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ συνδυασμοῦ εἰδικῶν ὀπτικῶν ἢ φωτοηλεκτρικῶν φωτομέτρων μὲ τὸ τηλεσκόπιον. Ἡ λαμπρότης μετρεῖται μὲ μονάδα, ήτις καλεῖται στίλβη. Αὕτη προσδιορίζει τὸν βαθμὸν τῆς λαμπρότητος τοῦ ἀστέρος καὶ οὕτω ἔχομεν περισσότερον ἢ δλιγώτερον στίλβοντας ἀστέρας, δηλ. περισσότερον ἢ δλιγώτερον λαμπρούς.

"Αριστα ἀποτελέσματα διὰ τὴν μέτρησιν τῆς λαμπρότητος (φωτεινότητος) τῶν ἀστέρων ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς φωτογραφίας. Λαμβάνονται φωτογραφίαι τῶν ἀστέρων δι’ εἰδικῶν φωτογραφικῶν συσκευῶν προσηρμοσμένων εἰς τὰ τηλεσκόπια ἢ τοποθετημένων εἰς τεχνητοὺς δορυφόρους καὶ ἀκολούθως γίνεται ἐπισταμένη μελέτη καὶ σύγκρισις τῶν φωτογραφιῶν πρὸς ἔξαγωγὴν συμπερασμάτων.

Περίληψις. 1) "Ο, τιδήποτε δύναται νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν διὰ παρατηρήσεων μὲ γυμνὸν ὄφθαλμὸν ἢ μὲ ὅργανα παρατηρήσεως εἰς τὸν χῶρον τοῦ Οὐρανοῦ ἢ καὶ πέραν τοῦ χῶρου τούτου εἶναι τὸ Σύμπαν.

2) Οὐράνιος σφαῖρα ἢ Οὐρανός εἶναι ὁ περὶ ἡμᾶς σφαιρικὸς χῶρος, μὴ ὑπάρχων εἰς τὴν πραγματικότητα, μὲ κέντρον τὸ κέντρον τῆς Γῆς ἢ τὸν παρατηρητήν. 3) Σύγχρονα μέσα μελέτης τοῦ Σύμπαντος εἶναι τὸ Τηλεσκόπιον, οἱ Τεχνητοὶ δορυφόροι, οἱ Πύραυλοι, τὸ Φασματοσκόπιον, τὸ Ραντάρ, τὸ Ραδιοτηλεσκόπιον τὰ ὅργανα τῆς Φωτομετρίας καὶ ἡ Φωτογραφία.

• Ασκήσεις

- 1) Τι εἶναι τὸ Σύμπαν καὶ τὸ δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν εἰς αὐτό;
- 2) Τι εἶναι Οὐρανός; Ποία διαφορὰ μεταξὺ Σύμπαντος καὶ Οὐρανοῦ;
- 3) Τι παρατηροῦμεν εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ Οὐράνια Σώματα;
- 4) Τι εἶναι Τεχνητοὶ δορυφόροι;
- 5) Τι εἶναι οἱ πύραυλοι καὶ πῶς ἐκτοξεύονται οἱ δορυφόροι;
- 6) Τι εἶναι τὸ Φασματοσκόπιον καὶ τὸ χρησιμεύει;
- 7) Τι εἶναι τὰ Ραδιοτηλεσκόπια καὶ ποὺ εἶναι ἐγκατεστημένα τὰ σπουδαιότερα; Παρακαλούσθε τε εἰς τὰς ἐκπομπὰς τοὺς Ραδ. Σταθμοὺς Ἐνόπλων Δυνάμεων ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ὥραν 10.30 ἕως 11.00 μ.μ. τὰς ἐκπομπὰς διὰ τὰ μυστικὰ τοῦ Σύμπαντος;

8) "Οσοι κατοικεῖτε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ, ἐπισκεφθῆτε τὸ Πλανητάριον εἰς τὸ Εύγενείδειον" Ιδρυμα καὶ παρακολουθήσατε τὰς εἰδικὰς προβολὰς διὰ τὸ Διάστημα.

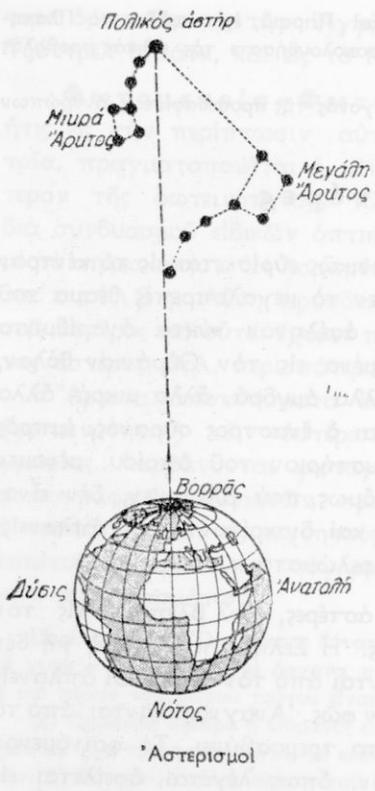
9) Περιγράψατε τὸ καταπληκτικὸν γεγονός τῆς προσεδαφίσεως ἀνθρώπων εἰς τὴν Σελήνην.

B' Οἱ ἀστέρες

'Απὸ τὴν Γῆν, ἡ ὅποια φαινομενικῶς εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς Οὐρανίου σφαίρας, παρατηροῦμεν τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τοῦ Οὐρανοῦ. Ἐκεὶ τὴν ἀνέφελον καὶ ἀσέληνον νύκτα ἀναρίθμητα φωτεινὰ στίγματα εἶναι κατεσπαρμένα εἰς τὸν Οὐράνιον θόλον, ἄλλα λαμπρά, ἄλλα λαμπρότερα, ἄλλα ἀμυδρά, ἄλλα μικρά, ἄλλα μεγάλα κ.λ.π. Εἶναι οἱ ἀστέρες, εἶναι ὁ ἔναστρος οὐρανός, ἐμπρὸς εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ μυστήριον τοῦ ὅποίου, μένομεν ἔκθαμψοι καὶ ἄφωνοι. Οἱ ἀστέρες ὅμως, ποὺ βλέπομεν, δὲν εἶναι ὅμοιοι μεταξύ των. Εἶναι διάφοροι καὶ διακρίνονται εἰς ἀπλανεῖς, πλανήτας, δορυφόρους, κομήτας, νεφελώματα κ.λ.π.

1) **Ἀπλανεῖς.** "Ολοι οἱ ἀστέρες, ποὺ βλέπομεν εἰς τὸν Οὐρανόν, δὲν ἔχουν ίδικόν των φῶς. 'Η Σελήνη π.χ. καὶ ἡ γῆ δὲν ἔχουν ίδικόν των φῶς, ἄλλα φωτίζονται ἀπὸ τὸν ἥλιον. Οἱ ἀπλανεῖς ὅμως ἀστέρες λάμπουν μὲν ίδικόν των φῶς. 'Αναγνωρίζονται ἀπὸ τὸ ἑκπεμπόμενον φῶς των, διότι τοῦτο τρεμοσβύνει. Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἡ μαρμαρυγή τῶν ἀστέρων, ὅπως λέγεται, δφείλεται εἰς τὴν μεγάλην των ἀπόστασιν καὶ εἰς τὴν γηίνην ἀτμόσφαιραν. Οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες διατηροῦν πάντοτε εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν αὔτὴν θέσιν καὶ φαίνονται ως ἐσφηνωμένοι εἰς τὸ αὐτὸν μέρος, δὲν πλανῶνται δηλαδὴ καὶ διὰ τοῦτο ὡνομάσθησαν ἀπλανεῖς. (εἰς τὴν πραγματικότητα κινοῦνται).

Ἀστερισμοί. Τὴν ἡμέραν δὲν διακρίνομεν τοὺς ἀστέρας, διότι τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου εἶναι ἰσχυρότερον καὶ ἔξουδετερώνει τὸ φῶς των. Διὰ τοῦτο αἱ παρατηρήσεις γίνονται κατὰ τὰς ἀσελήνους καὶ ἀνεφέλους νύκτας. Παρατηροῦμεν λοιπόν, ὅτι μερικαὶ περιοχαὶ τοῦ οὐρανοῦ εἶναι πλούσιαι εἰς λαμπτρούς ἀστέρας, ἄλλαι ὅμως ἔχουν δλίγους. 'Επίσης ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν μας, ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ ἀστέρες (ἀπλανεῖς) παρουσιάζουν καθ' ὅμάδας διάφο-

ρα γεωμετρικά ή φανταστικά σχήματα. Αἱ διάδεις αὗται ὀνομάζονται ἀστερισμοί.

Οἱ Ἀστρονόμοι ἀναλόγως μὲ τὰ σχήματα, ἔδωσαν εἰς τοὺς ἀστερισμούς, ὄνόματα ζώων, ἥρωών κ.λ.π. Γνωστότεροι ἀστερισμοὶ εἰναι ἡ Μεγάλη Ἀρκτος, ἡ Μικρά Ἀρκτος, ὁ Κύκνος, ὁ Περσέως, ἡ Ἀνδρομέδα, αἱ Πλειάδες κ.ἄ. Ο τελευταῖος ἀστήρ τῆς Μικρᾶς Ἀρκτου εἶναι ὁ Πολικὸς Ἀστήρ, ὃστις δεικνύει τὸ βορειότερον σημεῖον τοῦ Οὐρανοῦ.

Γαλαξίᾳ. Ἐὰν κατὰ μίαν διαυγὴν καὶ ἀσέληνον νύκτα στρέψωμεν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὸν οὐρανόν, θὰ παρατηρήσωμεν μίαν ζώην λευκάζουσαν, ἥτις ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τοῦ ὁρατοῦ τμήματος τοῦ Οὐρανοῦ. Τὴν ζώην αὕτην οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλλήνες ὡνόμασαν Γαλαξίαν, διότι κατὰ τὴν Μυθολογίαν ἐσχηματίσθη ἐκ χυθέντος γάλακτος, κατὰ τὸν θηλασμὸν τοῦ Ἡρακλέους ὑπὸ τῆς Ήρας.

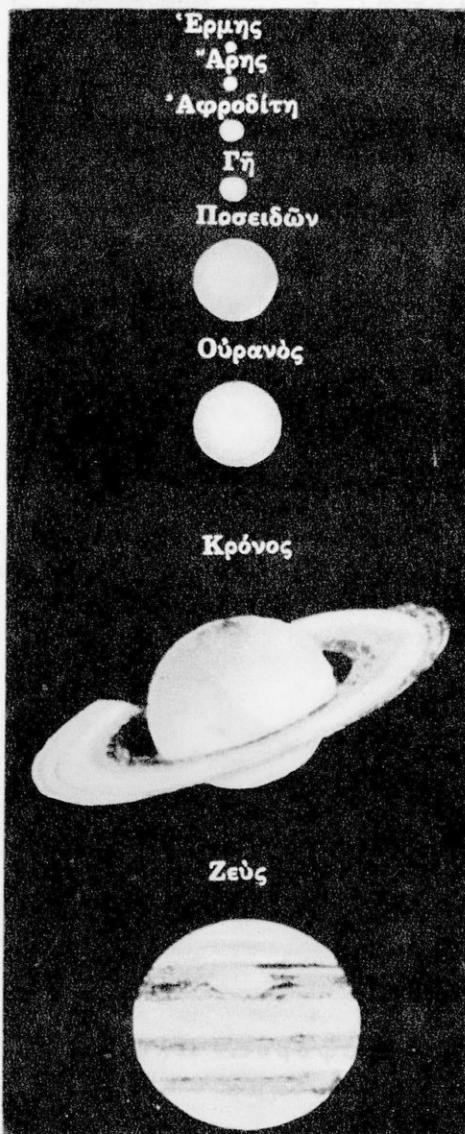
Ο Γαλαξίας διὰ τῶν ἐρευνῶν, αἴτινες ἐγένοντο διὰ τηλεσκοπίων, ἀπεδείχθη, ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀπειρον πλῆθος ἀπλανῶν ἀστέρων, οἱ πλεῖστοι τῶν διποίων εἶναι ἀόρατοι. "Ολοι οἱ ἀστέρες, τοὺς διποίους βλέπομεν εἰς τὸν Οὐρανόν, ἀνήκουν εἰς τὸν Γαλαξίαν μας. Εἰς τὰς ἀχανεῖς περιοχάς τοῦ Σύμπαντος καὶ εἰς ἀποστάσεις ἀσυλλήπτους ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀπειροι Γαλαξίαι. "Οταν φαντασθῶμεν, ὅτι ἔκαστος ἀπὸ τοὺς ἀναριθμήτους αὐτούς γαλαξίας ἀποτελεῖται ἀπὸ δισεκατομμύρια Ἡλίους (ἀπλανεῖς ἀστέρας), δι νοῦς τοῦ ἀνθρώπου σταματᾷ καὶ τῇ φαντασίᾳ ἀδυ-

νατεῖ νὰ συλλάβῃ τὰ μυστικὰ τῆς θείας δημιουργίας. (Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, πιοίησιν δὲ τῶν χειρῶν Του ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα).

οτ πατερική θύλακος
-μέτουν) Ή' (κοτταζόστιν
-καθεδα γάνιμη ἀνιστήσει
-οι "Ηλιος - Πλανηται - Δορυφόροι. 'Ηλιακὸν
-ο νεφελαζει κτοριστικού
πλανητικὸν σύστημα
-ούνεται καὶ τοιανακαταστάσει

"Ηλιος. Ο πλησιέστερος πρὸς ἡμᾶς ἀπλανὴς καὶ ὁ φωτεινότερος εἶναι ὁ "Ηλιος. Σκορπίζει φῶς καὶ θερμότητα πρὸς ὅλας τὰς διευ-

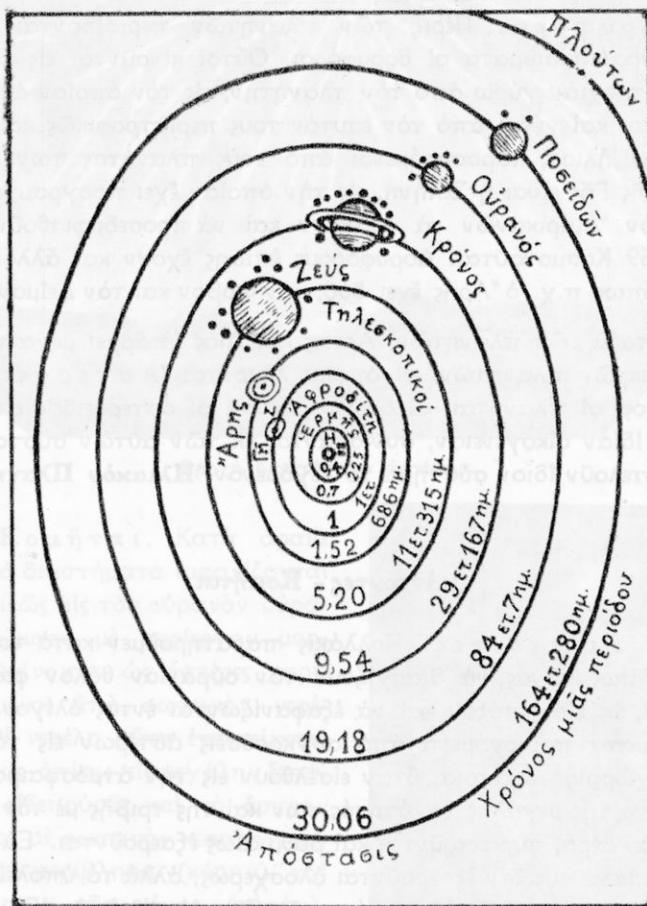

Συγκριτικός πίναξ των μεγέθους των πλανητών.

θύνσεις. Ἡ Γῆ καὶ τὰ ἄλλα ὅμοια πρὸς αὐτὴν ἀστρα, περὶ τῶν ὅποιων δημιουργεῖν κατωτέρω, δέχονται μέρος μόνον τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ Ἡλίου. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς σκορπίζεται εἰς τὸν χῶρον τοῦ Οὐρανοῦ. Χωρὶς τὴν θερμότητα καὶ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου, δὲν θὰ ὑπῆρχε ζωὴ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἡ Ἐπιστήμη παραδέχεται, ὅτι δὲ ἥλιος εἶναι σφαῖρα διάπυρος, μὲν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τόσην, ὡστε ἡ ὑλη, ποὺ τὸν ἀποτελεῖ, εύρισκεται εἰς διάπυρον ρευστὴν κατάστασιν. Ὁ Ἡλιος ἐμφανίζεται εἰς τὸν Οὐρανὸν ὡς φωτεινὸς δίσκος. Ἔχει δύγκον 1.300.000 φοράς μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν δύγκον τῆς γῆς καὶ ἀπέχει ἀπὸ αὐτὴν 150.000.000 χιλιόμετρα. Τὸ φῶς του φθάνει εἰς τὴν Γῆν εἰς 8' καὶ 20'' (ταχύτης φωτὸς 300.000 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτον). Ἡ ἐνατένισίς του μὲν γυμνὸν ὀφθαλμὸν ἡ τηλεσκόπιον, χωρὶς χρησιμοποίησιν μελανῶν ύάλων, εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος, διότι προσβάλλεται δάμφιβληστροειδής χιτών

τῶν δόφθαλμῶν. Ἐκ τῆς συνεχοῦς παρατηρήσεώς του ἐτυφλώθη ὁ Γαλιλαῖος.

Πλανῆται. Πέριξ τοῦ Ἡλίου περιφέρονται εἰς διαφόρους

Οι πλανῆται περιφέρονται περὶ τὸν Ἡλιον

ἀποστάσεις ἀπὸ αὐτὸν καὶ εἰς σταθερὰς τροχιὰς (ἐλλειπτικάς), οἱ Πλανῆται. Οὗτοι εἶναι ἔτερόφωτα σώματα καὶ τὸ φῶς των δ-

φείλεται εἰς τὸν ἥλιον. Εἶναι (9) ἐννέα καὶ φέρουν τὰ ἔξης ὄνοματα κατὰ σειράν ἀποστάσεώς των ἀπὸ τὸν "Ηλιον": Ἐρυῆς, Ἀφροδίτης, Γῆς, Ἄρης, Ζεύς, Κρόνος, Οὐρανός, Ποσειδῶν, Πλούτων.

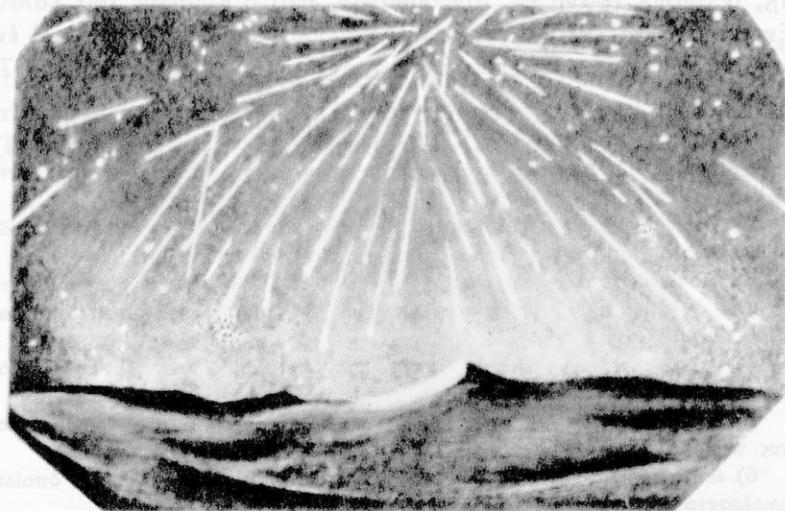
Δορυφόροι. Πέριξ τῶν πλανητῶν περιφέρονται μικρότερα ούρανια σώματα οἱ δορυφόροι. Οὗτοι κινοῦνται εἰς καθωρισμένην τροχιάν γύρω ἀπὸ τὸν πλανήτην, εἰς τὸν ὅποιον ἀνήκουν. Κινοῦνται καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν τους περιστροφικῶς καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιον, παρασυρόμενοι ἀπὸ τοὺς πλανήτας των. Δορυφόρος τῆς Γῆς εἶναι ἡ Σελήνη, εἰς τὴν ὅποιαν ἔχει προγραμματισθῆντὸς τοῦ 1969 Κοσμοναῦται. Δορυφόρους ἐπίστης ἔχουν καὶ ἄλλοι πλανῆται, ὅπως π.χ. ὁ Ἄρης ἔχει δύο, τὸν Φόβον καὶ τὸν Δεῖμον κ.λ.π.

Μεταξὺ τῶν πλανητῶν "Ἄρεως καὶ Διὸς ὑπάρχει μέγα πλῆθος πολὺ μικρῶν πλανητῶν, οἱ ὅποιοι λέγονται Ἀστεροειδεῖς ἀνήκουν εἰς τὴν ίδιαν οἰκογένειαν, συνίστανται ἐκ τῶν αὐτῶν συστατικῶν καὶ ἀποτελοῦν ίδιον σύστημα τὸ λεγόμενον **Ηλιακὸν Πλανητικὸν Σύστημα.**

Διάττοντες - Κόμηται

α) Διάττοντες. Πολλάκις παρατηροῦμεν κατὰ τοὺς θερινοὺς ίδιους μῆνας, νὰ διασχίζουν τὸν ούρανιον θόλον φωτεινὰ γραμματί, ὡς εἶδος τόξου καὶ νὰ ἔξαφανίζωνται ἐντὸς ὀλίγου. Εἶναι ὑπολείμματα προερχόμενα ἀπὸ συγκρούσεις ἀστέρων εἰς τὸν κοσμικὸν χῶρον, τὰ ὅποια, ὅταν εἰσέλθουν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Γῆς, λόγω τῆς μεγάλης ταχύτητός των καὶ τῆς τριβῆς μὲ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, πυρακτοῦνται καὶ βαθμιαίως ἔξαεροῦνται. Εάν εἶναι μεγάλου μεγέθους, δὲν ἔξαεροῦνται ὀλοσχερῶς, ἀλλὰ τὰ ὑπολείμματά των πίπτουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς (ἀερόλιθοι). Εάν εἶναι μικροῦ μεγέθους, ἔξαεροῦνται ὀλοσχερῶς, χωρὶς νὰ πίπτῃ ὑπόλειμμα ἐπὶ τῆς Γῆς. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν λέγονται Μετεωραὶ. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν λέγονται Μετέωραι ή Διάττοντες ἀστέρες. Πολλοὶ διάττοντες ἀστέρες ἐμφανίζονται

κατά μῆνα Αύγουστον. Είναι ή λεγομένη ἐποχὴ βροχῆς διαστόντων ἀστέρων.

Βροχὴ διαστόντων ἀστέρων

β) Κομῆται. Κατὰ ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα ἐμφανίζονται περιοδικῶς εἰς τὸν οὐρανὸν οὐράνια σώματα μὲ περίεργον μορφήν. Φαίνονται ὡς ἀστέρες περιβαλλόμενοι ἀπὸ φωτεινὴν νεφέλην. Ἡ νεφέλη αὐτῇ ἐπεκτείνεται πολλάκις δόπισω εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ἐν εἴδει οὐρᾶς καὶ τὸ ὅστρον φαίνεται μὲ φωτεινὴν κεφαλήν, νεφελῶδες περίβλημα (κόμην) καὶ προέκτασιν τῆς κόμης (οὐράν). Τὰ οὐράνια αὐτὰ σώματα, λόγῳ τῆς κόμης ποὺ τὰ περιβάλλει, δυναμάζονται Κομῆται. Οἱ κομῆται κινοῦνται περὶ τὸν "Ηλιον

Κομῆτης

μᾶλλον ταχέως καὶ ἡ περιφορά των διαρκεῖ μακρὸν χρονικόν διάστημα, διάφορον δι' ἔκαστον ἐξ αὐτῶν. Ὁ μεγαλύτερος κομήτης, δὲ δποιος ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, ἥτο δὲ Κομήτης τοῦ Χάλεϋ. *Ἐνεφανίσθη τὸ 1910, τὴν 19ην Ἀπριλίου καὶ ἥτο λαμπρὸς καὶ ἐντυπωσιακός. Λόγῳ τῆς μεγάλης τροχιᾶς του ἐμφανίζεται ἀνὰ 74 ἔως 79 ἔτη.

Περίληψις. 1) Ἀστέρες. Εἰναι οὐράνια σώματα, τὰ δποια κατὰ τὴν νύκτα λάμπουν εἰς τὸν οὐράνιον θόλον.

2) Ἀπλανεῖς ἀστέρες, Λέγονται οἱ ἀστέρες, οἱ δποιοι ἔχουν ιδικόν των φῶς καὶ διατηροῦν πάντοτε τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς τὸν οὐράνιον θόλον.

3) Ἀστερισμοί. Λέγονται δμάδες ἀστέρων, οἱ δποιοι εἰς τὸν οὐράνιον σχηματίζουν γεωμετρικὸν ἢ φανταστικὸν σχῆμα, εἰς τὸ δποιον δίδεται ιδιαίτερον δνομα ζώου ἢ ἥρωος τῆς Ἑλλ. Μυθολογίας.

4) Γαλαξίαι. Εἰναι τεράστια συστήματα ἀστέρων ἐμφανιζόμενα εἰς τὸν οὐράνιον ὡς μεγάλης ἑκτάσεως νέφος γαλακτόχρουν.

5) Πλανῆται. Εἰναι ἀστέρες περιφερόμενοι εἰς καθωρισμένην τροχιὰν ἔκαστος περὶ τὸν Ἡλιον.

6) Δορυφόροι. Εἰναι σώματα μικρότερα τῶν πλανητῶν, πέριξ τῶν δποιων περιφέρονται εἰς σταθερὰς τροχιάς.

7) Διάττοντες ἀστέρες. Εἰναι στερεὰ σώματα τοῦ κοσμικοῦ χώρου, τὰ δποια εἰσέρχονται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς πτώσεως, τῆς τριβῆς εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τοῦ μικροῦ μεγέθους των, πυρακτοῦνται καὶ ἐξαεροῦνται ὀλοσχερῶς.

8) Μετεωρίται. Εἰναι δμοια σώματα μὲ μέγα μέγεθος καὶ λόγῳ τοῦ μεγέθους των δὲν ἐξαεροῦνται ὀλοσχερῶς, ἀλλὰ μέρος των πίπτει ἐπὶ τῆς γηίνης ἐπιφανείας.

9) Κομῆται. Εἰναι οὐράνια σώματα, ἀτινα ἐμφανίζονται κατὰ περιόδους εἰς τὸν οὐράνιον ὑπὸ μορφὴν ἀστέρος περιβαλλομένου ὑπὸ φωτεινῆς νεφέλης, ἥτις ἐκτείνεται πολλάκις ἐν εἶδει οὐρᾶς.

*Ασκήσεις

1) Τι διαφέρουν οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες ἀπὸ τοὺς πλανήτας;

2) Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ ἀστερισμῶν καὶ Γαλαξιῶν;

3) Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ μετεωριτῶν καὶ διαττόντων ἀστέρων;

4) Ποῦ εύρισκεται δὲ Πολικὸς ἀστήρ;

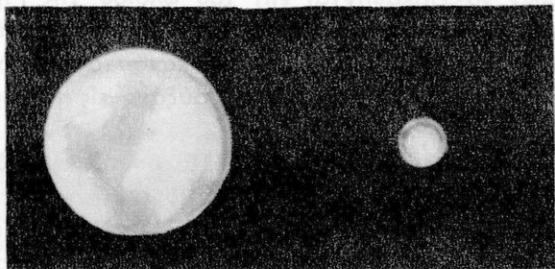
5) Τι συγγένειαν ἔχει δὲ λιος μὲ τοὺς πλανήτας του;

6) Ποῦ εύρισκονται οἱ ἀστεροειδεῖς;

Παρατηρήσατε ἀσέληνον καὶ ἀνέφελον νύκτα τὸν οὐρανόν. Ἐρωτήσατε νὰ μάθετε μερικοὺς ἀστερισμούς, εἰς ποιον σημεῖον τοῦ Οὐρανοῦ εύρισκονται.

Η ΓΗ

1) **Η γηίνη σφαῖρα.** Η γῆ, ως άναφέρομεν ἀνωτέρω, είναι εἰς ἐκ τῶν πλανητῶν, δοτις περιφέρεται, δπως καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται, περὶ τὸν ἥλιον. Τὸ σχῆμα τῆς είναι σχεδὸν σφαιρικὸν (ἐλλειψοειδές), αἱ δὲ διαστάσεις τῆς είναι αἱ ἔξῆς:

· Η Γῆ καὶ ἡ Σελήνη

Ἡ ἑπιφάνειά της ἔχει ἔμβαδὸν 510.000.000 τετρ. χιλιόμετρα καὶ ἔξ αὐτῆς τὰ 29% είναι ξηρὰ καὶ τὸ 71% είναι θάλασσαι. Ὁ δύγκος τῆς είναι 1.080.000.000.000 κυβικὰ μέτρα, ἡ ἀκτίς της 6.370 χιλιόμετρα καὶ ἡ περίμετρος αὐτῆς 40.000 χιλιόμετρα.

2) **Διάπυρος κατάστασις καὶ βαθμιαία ψῦξις.** Η Γῆ κατ' ἀρχὰς ἦτο διάπυρος, αὐτόφωτος, εἰς ἀεριώδη κατάστασιν καὶ εἶχεν δύκον πολὺ μεγαλύτερον, ἀπὸ ὃσον ἔχει σήμερον. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, λόγῳ τῆς διαρκοῦς ἀκτινοβολίας, ἡ θερμοκρασία της ἤρχισε νὰ κατέρχεται καὶ ἡ μᾶζα νὰ συστέλλεται καὶ ἀπὸ ἀεριώδης νὰ μεταβάλλεται εἰς ὑγρὰν σφαῖραν, ἀποτελουμένην ἀπὸ ὄλην εἰς κατάστασιν τήξεως, δηλ. ρευστήν. Η ὑγρὰ αὕτη σφαῖρα περιεβάλλετο ἀπὸ παχυτάτην ἀτμόσφαιραν, ἡ ὅποια ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀέρια καὶ ἀτμούς διαφόρων στοιχείων, τὰ ὅποια λόγῳ τῆς ψύξεως ὑγροποιοῦντο καὶ κατέπιπτον ὑπὸ μορφὴν βροχῆς. Ἐλάμβανον δηλαδὴ χώραν βροχαὶ μολύβδου, κασσιτέρου, ἀντιμονίου, κ.λ.π. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἐσχηματίσθη λεπτὸς ἐπιφανειακὸς φλοιός καὶ τὰ διάφορα στοιχεία ἐσχημάτιζον χημικὰς ἐνώσεις. Οὕτω τὰ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ἀέρια ὅξυγόνον

καὶ ὑδρογόνον ἐσχημάτισαν ὑδρατμούς εἰς τεράστια νέφη, τὰ δποῖα ἥρχισαν νὰ ὑγροποιοῦνται καὶ νὰ προκαλοῦν τρομακτικὰς βροχὰς ἐκ θερμοῦ ὄντας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ φλοιὸς ἦτο πολὺ θερμός, τὰ ὄντατα ἀμέσως ἔξητμίζοντο, διὰ νὰ καταπέσουν πάλιν καὶ πάλιν νὰ ἔξατμισθοῦν κ.ο.κ. Αἱ ἀτελείωτοι βροχαὶ συνέτειναν εἰς τὴν ταχυτέραν ψῦξιν τοῦ φλοιοῦ καὶ τὴν πάχυνσιν αὐτοῦ, βαθμιαίως δὲ μὲ τὴν ψῦξιν ἥρχισαν νὰ μὴ ἔξατμιζωνται ἀμέσως τὰ ὄντατα τῶν θερμῶν βροχῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπικάθηνται ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Ἐκτοτε ἔξακολουθεῖ μέχρι καὶ σήμερον νὰ ψύχεται βραδέως τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, τὸ δποῖον εύρισκεται εἰς ρευστὴν κατάστασιν, τὸ μάγινος αὐτοῦ λέγεται, καὶ ὁ γήινος φλοιὸς ν' αὔξανη εἰς πάχος.

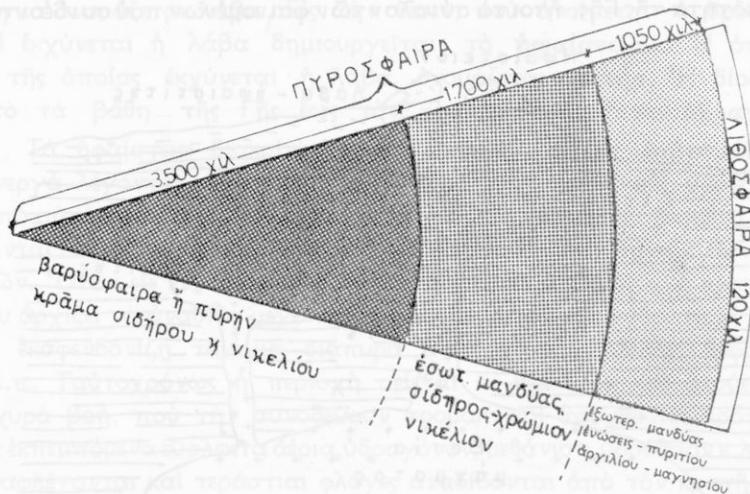
3) Στερεός φλοιός τῆς Γῆς. Πυρόσφαιρα Λιθόσφαιρα. Τὸ ἐξωτερικὸν περιβλημα τῆς Γῆς, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται ἐκ στερεῶν ύλικῶν ὄνομάζεται στερεός φλοιός τῆς Γῆς ή λιθόσφαιρα καὶ ἔχει πάχος 120 χιλιόμετρα περίπου. Κάτωθεν ἀκολουθοῦν ύλικὰ εἰς κατάστασιν διάπυρον ρευστήν, καὶ ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπὸ ἐλαφράς ἐνώσεις πυριτίου καὶ ἀργιλίου καὶ πυριτίου καὶ μαγνησίου. Τὸ πάχος τοῦ στρώματος αὐτοῦ τῆς γηίνης σφαίρας εἶναι 1.050 περίπου χιλ. καὶ καλεῖται ἐξωτερικὸς μανδύας.

Μετὰ τὸν ἐξωτερικὸν μανδύαν ἀκολουθεῖ ἄλλος διάπυρος ρευστὸς φλοιός πάχους 1.700 χιλ. Ἐκεῖ ή ὅλη εἶναι πυκνόρευστος λόγω τῆς πιέσεως καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ μέταλλα σίδηρον, χρώμιον, νικέλιον κ.λ.π. Τὸ μέρος τοῦτο ὄνομάζεται ἐσωτερικὸς μανδύας. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τοῦ κέντρου τῆς Γῆς (3.500 χιλ.) ἐπικρατεῖ εἰς διάπυρον κατάστασιν τὸ κράμα σιδήρου καὶ νικελίου, ποὺ εἶναι καὶ βαρύτερον, ἐκ τῆς τεραστίας δὲ πιέσεως ἐκ τῶν ἄνω, τὸ κράμα τοῦτο θεωρεῖται ὡς στερεὸν καὶ ὄνομάζεται **Βαρύσφαιρα** ή πυρήν. Ὁ ἐξωτερικὸς μανδύας, ὁ ἐσωτερικὸς καὶ ἡ βαρύσφαιρα ἀποτελοῦν τὴν **Πυρόσφαιραν**.

Τὰ νερὰ τῶν βροχῶν, τὰ δποῖα ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ, συνεκεντρώθησαν εἰς τὰ κοῖλα τμήματα αὐτοῦ καὶ ἐσχημάτισαν τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὥκεανούς. Τὰ 3/4 σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καλύπτονται ὑπὸ ὄντων καὶ σχηματίζουν τὴν **Υδρόσφαιραν**. Τὰ μέρη, ποὺ ἔμειναν ἄνω τῶν ὄντων, εἶναι αἱ ἥπειροι καὶ αἱ νῆσοι.

Τὸν στερεὸν φλοιὸν τῆς Γῆς μετὰ τῆς ὑδροσφαίρας περιβάλλει καὶ καλύπτει ἔξ οἰκολήρου ἀεριῶδες περιβλημα ἥ **Ατμόσφαιρα**.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται ἀπὸ ἀμνημονέτων χρόνων ὁ ὄργανικὸς κόσμος, τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ὁ ὄργανικὸς ἀύτὸς κόσμος σχηματίζει τὴν **Βιόσφαιραν**.

Σχηματικὴ παράστασις τομῆς τῆς Γῆς (Λιθόσφαιρα - Πυρόσφαιρα)

Περίληψις. Τὸ ἔξωτερικὸν περίβλημα τῆς Γῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ στερεὰ ὑλικά, ἔχει πάχος 120 χιλ.: καὶ δυνομάζεται στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς ἥ Λιθόσφαιρα. Κάτωθεν τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑπάρχει μᾶζα, ρευστὴ διάπυρος, πάχους 1050 χιλ. καὶ δυνομάζεται ἔξω τερικὸς μανδύας τῆς Γῆς. (πυρίτιον καὶ ἀργίλιον - πυρίτιον καὶ μαγνήσιον). — Ἀκολουθεῖ ἄλλο στρῶμα πάχους 1700 χιλ. καὶ δυνομάζεται ἔσω τερικός μανδύας (σιδηρός, χρώμιον, νικέλιον).

Ἄπὸ τοῦ σημείου τούτου ἔως τοῦ Κέντρου τῆς Γῆς (3500 χιλ.) ἐπικρατεῖ τὸ κράμα σιδήρου καὶ νικελίου (Βαρύσφαιρα ἡ πυρήνα).

Ο ἔξωτερικὸς μανδύας, ὁ ἔσωτερικὸς καὶ ἡ Βαρύσφαιρα, ἡ πυρήνη, πάχους ἐν συνόλῳ 6250 χιλ. ἀποτελοῦν τὴν πυρόσφαιραν.

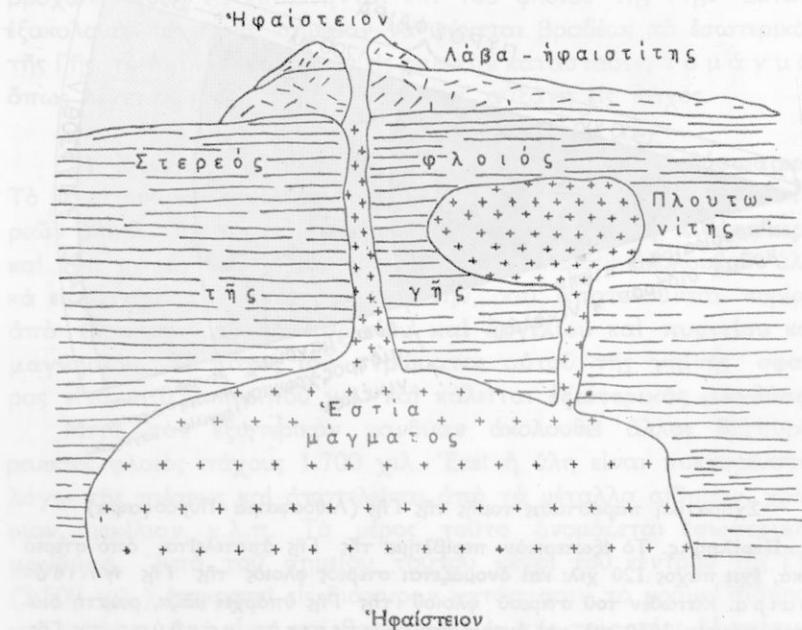
Τὰ ὄδατα, τὰ ὄποια ἐπικάθηνται ἐπὶ τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, ἀποτελοῦν τὴν Ὅδροσφαιραν.

Τὸ ἀεριῶδες στρῶμα, τὸ ὄποιον περιβάλλει τὴν Γῆν, ἀποτελεῖ τὴν Ατμόσφαιραν.

Ο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς ὄργανικὸς κόσμος (ζῶα καὶ φυτά), ἀποτελοῦν τὴν Βιόσφαιραν.

καὶ διάραγόντων τοιχημάτων θέραπειας εἰς περίστοις νέαν, τὰ διοῖται.

4) **Ηφαίστεια.** 'Ηφαίστειον ὄνυμάζομεν ἔνα ρῆγμα εἰς τὸν φλοιὸν τῆς Γῆς, ἐκ τοῦ δποίου κατὰ καιρούς ἔξερχονται, καπνός, φλόγες, ἀέρια, διάπυρος υλη κ.λ.π. "Εχει συνήθως μορφὴν λόφου ἢ ὄρους μὲ σχῆμα κώνου καὶ εἰς τὴν κορυφὴν του ὑπάρχει τὸ στόμιον τοῦ ἡφαίστειου. 'Η γένεσις τῶν ἡφαίστειών ὁφείλεται εἰς τὴν ἡφαίστειότητα τῆς Γῆς, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν φαινομένων, πού συνδέονται

ἀμέσως μὲ τὴν ἄνοδον τοῦ μάγματος (πυρίνης ρευστῆς υλῆς) ἐκ τῶν βαθυτέρων στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὔτῆς. "Οταν τὸ μάγμα ἀνέρχεται, ἀκολουθεῖ συνήθως τὰς διόδους τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, αἱ δποῖαι παρουσιάζουν μικρὰν ἀντίστασιν, ὅπως π.χ. τὰ ρήγματα, τὰ σημεῖα ὅπου χωρίζονται τὰ πετρώματα κ.λ.π. Πολλὰς φορὰς τὸ μάγμα δὲν φθάνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ παραμένει ἐντὸς κοιλωμάτων τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ. 'Εκεῖ στερεοποιεῖται καὶ σχηματίζει πετρώματα τὰ καλούμενα πλουτώνεια. "Οταν δῶρος συναντήσῃ δίοδον πρὸς τὰ ἄνω, ἀνέρχεται καὶ δσον ἀνέρχεται, τόσον ἐλαττοῦται ἡ πίεσις ἐκ τῶν

άνω. Τότε τὰ ἀέρια, ποὺ περιέχει τὸ μάγμα, ἐλευθεροῦνται, ἀνυψώνεται ἡ θερμοκρασία, προκαλοῦνται θερμοχημικὰ φαινόμενα καὶ ἔκλυεται τεραστία ἐνέργεια, ποὺ προκαλεῖ ἐκρήξεις καὶ ἀνατίνασσονται τὰ πλησίον τῆς ἐπιφανείας πετρώματα. Οὕτω διανοίγεται δρόμος, ἀπὸ τὸν ὅποιον τὸ μάγμα ἔξερχεται. Τὸ ἐκχυνόμενον μάγμα ὀνομάζεται **λάβα**, Εἰς τὴν θέσιν, ποὺ ἀνοίγεται ὁ δρόμος καὶ ἔκχυνεται ἡ λάβα δημιουργεῖται τὸ **ἡφαίστειον**. Ἡ ὅπῃ, ἐκ τῆς ὅποιας ἔκχυνεται ἡ λάβα, ὀνομάζεται **κρατήρος**. Ἡ δίοδος ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Γῆς ἔως τὸν κρατήρα ὀνομάζεται **σῆραγξ**.

Τὰ ἡφαίστεια διακρίνονται εἰς **ἐνεργά** καὶ εἰς **ἔσβεσμένα**. Ἐνεργὰ λέγονται, ὅσα ἐνήργησαν κατὰ τοὺς ιστορικούς χρόνους. Ἀπὸ αὐτὰ ἔξερχονται καὶ σήμερον καπνὸς καὶ τέφρα. Ἐσβεσμένα λέγονται ἑκεῖνα, τὰ ὅποια ἔπειταν νὰ ἐνεργοῦν ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν. "Οταν εἰς ἐνεργὸν ἡφαίστειον ἐπίκειται ἐκρήξις, ὁ κρατήρος ἀρχίζει νὰ ἀναδίδῃ μεγάλας ποσότητας ἀερίων καὶ ὑδρατμῶν καὶ νὰ ἔκσφενδονίζῃ τεμάχια διάπυρα ἀπὸ λίθους, βολίδας, τέφραν κ.λ.π. Ταύτοχρόνως ἡ περιοχὴ σείεται ἐκ θεμελίων καὶ ἀκούεται Ισχυρὰ βοή, ποὺ τὴν συνοδεύουν τρομακτικοὶ ὑποχθόνιοι κρότοι. Τὰ ἐκπεμπόμενα εὔφλεκτα ἀέρια, ὑδρογόνον, μεθάνιον, ὑδρόθειον κ.λ.π. ἀναφλέγονται καὶ τεράστιαι φλόγες ἀναδίδονται ἀπὸ τὸν κρατήρα. Πυκνὰ νέφη ἀπὸ ὑδρατμούς καὶ μονοξείδιον τοῦ ἄνθρακος καλύπτουν τὸν οὐρανὸν καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα γίνεται ἀποπνικτικὴ καὶ δηλητηριώδης. Ἀκολούθως ἔκχυνεται ἡ λάβα, ως πύρινος ποταμὸς καὶ κατακαίει καὶ καταστρέφει τὰ πάντα. Κατὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ ἡφαίστείου Πελέ τῆς Μαρτινίκας, τὸ 1903, φλεγόμενον νέφος ἐκάλυψε δόλκληρον τὴν πόλιν "Αγιος Πέτρος καὶ εὔρον τρομακτικὸν θάνατον 28.000. κάτοικοι τῆς πόλεως. Κατὰ τὸ ἔτος 79 μ.Χ. ὁ Βεζούβιος κατέστρεψεν τελείως μὲ δόλους τοὺς κατοίκους τὰς πόλεις Πομπήιαν Σταβίαν καὶ Ἡράκλειαν. Ἐκ τῶν ἐκρήξεων σχηματίζεται πολλάκις ὑπόγειον κοίλωμα καὶ ἡ στέγη τοῦ κοίλωματος δὲν ἀντέχει, νὰ βαστάζῃ τὸ ἄνωθεν ἡφαίστειον ὅρος. Ὄλόκληρον τότε, ἦ μέρος αὐτοῦ, κατακρημνίζεται εἰς τὰ βάθη. Εἰς τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποιον ἥτο τὸ ὅρος σχηματίζεται κοίλωμα ἢ βύθισμα, ποὺ ὀνομάζεται Καλντέρα. Τοιοῦ τον βύθισμα εἶναι ἡ λεβητοειδῆς λεκάνη τοῦ ἡφαίστείου τῆς Σαντορίνης, ποὺ ἐγέμισεν ἀπὸ θαλάσσιον ὕδωρ. Ἀλλοτε σχηματίζονται σκόπελοι ἢ ὑποθαλάσσιοι ὑφαλοί ἀπὸ ἀνεκχύσεις λάβας θαλασσίων ἡφαίστείων.

Εις τὴν Γῆν τὰ ἡφαίστεια ἔχουν κατανεμηθῆ ἀκανονίστως. Αἱ περιοχαὶ τοῦ Δ. Εἰρηνικοῦ ἔχουν περὶ τὰ 150. Τοῦ Α. Εἰρηνικοῦ περὶ τὰ 100. Ἡ Μεσόγειος ἔχει τὰ ἐνεργά ἡφαίστεια Βεζούβιος, Αἴτνα, Στρόμπολι, Θήρας. Αἱ Σκανδιναῦικαι Χῶραι, ἡ Ρωσία, ἡ Αὔστραλία καὶ ἡ Βραζιλία στεροῦνται ἡφαίστειών.

Περίληψις. 1) Ἡφαίστειον εἶναι τὸ σύνολον τῶν φαινομένων, τὰ ὅποια συνδέονται ἀμέσως μὲ τὴν ἀνοδον τοῦ μάγματος ἀπὸ τὰ βαθύτερα στρώματα τῆς Γῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

2) Πλουτώνεια ἡ Πλουτωνῖται εἶναι στερεοποιημένον μάγμα εἰς τὰ βαθύτερα σημεία τῆς Γῆς.

3) Λάβα λέγεται τὸ ἐκχυνόμενον μάγμα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Γῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

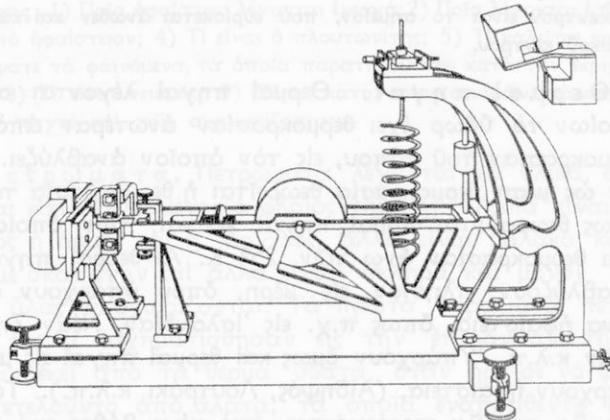
5) Σεισμοί. Σεισμὸς καλεῖται οἱαδήποτε δόνησις τοῦ ἐδάφους ὁφειλομένη εἰς φυσικὴν αἰτίαν ἀνεξάρτητον τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Τὸ σημεῖον τοῦ ἐσωτερικοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, ὃπου ὑπάρχει ἡ αἰτία, ἡ ὅποια προκαλεῖ τὸν σεισμόν, καλεῖται **κέντρον** ἢ **ἐστία** τοῦ σεισμοῦ. Τὸ σημεῖον τῆς ἐπιφανείας, τὸ ὅποιον εὑρίσκεται ἀνωθεν καὶ κατακορύφως τοῦ κέντρου τοῦ σεισμοῦ καλεῖται **ἐπίκεντρον**. Ἀναλόγως τῶν αἰτίων ποὺ τοὺς προκαλοῦν, τοὺς κατατάσσομεν εἰς τρεῖς κατηγορίας,

α) Σεισμοὶ ἐγκατακρημνίσεως. Προκαλοῦνται, ὅταν ὄροφαι ὑπογείων φυσικῶν κοιλωμάτων ἐγκατακρημνισθοῦν αἰφνιδίως, διότι δὲν ἀντέχουν νὰ βαστάσουν τὸ βάρος τῶν ὑπερκειμένων στρωμάτων. Οἱ σεισμοὶ οὗτοι δὲν κραδαίνουν τὸ ἔδαφος εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ δὲν εἶναι πολὺ ισχυροί καὶ καταστρεπτικοί.

β) Σεισμοὶ ἡφαιστειογενεῖς. Συμβαίνουν εἰς τὰς περιοχάς, ὃπου ὑπάρχουν ἡφαίστεια. "Οταν τὸ μάγμα ἀνέρχεται εἰς τὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου; ἀπελευθερώνονται τὰ ἀέρια, ποὺ περιέχει. Τὰ ἀέρια ἔχουν τάσιν νὰ ἔξελθουν καὶ νὰ διαφύγουν, εύρισκουν ὅμως ἀντίστασιν καὶ κραδαίνουν τὸ ἔδαφος. Εἶναι ισχυροί, ἀλλὰ δὲν σείουν τὸ ἔδαφος εἰς μεγάλας ἀποστάσεις.

γ) Σεισμοὶ τεκτονικοί. Ὁνομάζονται τεκτονικοί, διότι ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν τεκτονικὴν κατασκευὴν τῆς περιοχῆς, εἰς τὴν ὅποιαν ὑπάρχει ἡ ἐστία ποὺ τοὺς προκαλεῖ. Τεκτονικὴ κατασκευὴ σημαίνει τὸ σχῆμα καὶ ὁ τρόπος, μὲ τὰ ὅποια τὰ στρώματα τῶν πετρωμά-

των είναι συνηρμολογημένα, διατεταγμένα και συνδεδεμένα μεταξύ των. Προκαλούνται από τάς κινήσεις τοῦ φλοιοῦ, αἱ ὅποιαι δημιουργοῦν τάς πτυχώσεις τοῦ ἐδάφους, τάς διαρρήξεις πετρωμάτων κ.λ.π. μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σχηματίζωνται ὅρη καὶ χαράδραι

Σεισμογράφος

ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Οἱ τεκτονικοὶ σεισμοὶ προσβάλλουν μεγάλας ἀποστάσεις καὶ εἰναι καταστρεπτικοί. Τοιοῦτοι σεισμοὶ ἔλαβον χώραν ἀπὸ 9 - 12 Αὔγούστου 1953 εἰς τὰς Ἰονίους νήσους καὶ ἐπέφεραν φοβεράς καταστροφάς.

δ) 'Υποθαλάσσιοι σεισμοί. Οὗτοι συμβαίνουν, ὅταν ἡ ἔστια τοῦ σεισμοῦ εὑρίσκεται ὑπὸ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης. Ἡ δόνησις μεταδίδεται εἰς δόλοκληρον τὸ πάχος τοῦ ὄντος. Γίνεται αἰσθητὴ ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ συνοδεύεται ἀπὸ ὑπόκωφον θόρυβον, ὑποθαλασσίαν βοήν καὶ μετακινήσεις ὄντος. Τεράστια κύματα ἐπιπληπτουν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς μὲ τεραστίαν δρμήν καὶ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα. Τοιοῦτος σεισμὸς ἔλαβε χώραν τὸ 1755 εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Πορτογαλίας. Τὰ κύματα, ὑψους 25 μέτρων, ἐπέπεσαν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ κατέστρεψαν τελείως τὴν Λισαβῶνα καὶ ἐξηφάνισαν 60.000 ἀνθρώπους.

Οἱ τόποι, εἰς τοὺς ὅποιους συμβαίνουν τακτικὰ σεισμοί, λέγονται σεισμοπαθεῖς. Εἰς τὰς Ἀστεροσκοπεῖα ὑπάρχει ἔνα ὅργανον, ὁ σεισμογράφος, ὁ ὅποιος καταγράφει αὐτομάτως τὴν

ἀπόστασιν τοῦ μέρους, ὅπου γίνεται ὁ σεισμὸς καὶ εἶναι τὸ ἐπίκεντρον αὐτοῦ.

Περίληψις. Σεισμὸς εἴναι τιναγμὸς τοῦ ἑδάφους ὀφειλόμενος εἰς φυσικὴν αἰτίαν. **Κέντρον** ἡ ἐστία τοῦ σεισμοῦ λέγεται τὸ σημεῖον ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, ὅπου ὑπάρχει ἡ σεισμογόνος αἰτία.

***Ἐπίκεντρον** εἶναι τὸ σημεῖον, ποὺ εύρισκεται ἀνωθεν καὶ κατακορύφως τοῦ σεισμικοῦ κέντρου.

6. Θερμαὶ πηγαὶ. Θερμαὶ πηγαὶ λέγονται αἱ πηγαὶ, τῶν ὅποιών τὸ ὕδωρ ἔχει θερμοκρασίαν ἀνωτέραν ἀπὸ τὴν μέσην θερμοκρασίαν τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὅποιον ἀναβλύζει. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς μέση θερμοκρασία θεωρεῖται ἡ θερμοκρασία τῶν 25° K. Ἐπομένως θεωροῦνται θερμαὶ πηγαὶ ἔκειναι, τῶν ὅποιών τὸ ὕδωρ ἔχει θερμοκρασίαν ἄνω τῶν 25° K. Αἱ θερμαὶ πηγαὶ συνήθως ἀναβλύζουν πλησίον εἰς μέρη, ὅπου ὑπάρχουν ἐνεργά ἡ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, ὅπως π.χ. εἰς Ἰσλανδίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Ἰαπωνίαν κ.λ.π. Ὅπαρχουν ὅμως καὶ θερμαὶ πηγαὶ εἰς μέρη, ποὺ δὲν ὑπάρχουν ἡφαίστεια, (Αἰδηψός, Λουτράκι κ.λ.π.). Τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν πηγῶν προέρχονται ἀπὸ μέγα βάθος καὶ εἶναι θερμά, λόγω τῆς γηγενοῦς θερμότητος. Αἱ θερμαὶ πηγαὶ σχηματίζονται ὡς ἔξης: Τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν ἀπορροφῶνται μερικῶς εἰς μέγα βάθος. Εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τοῦ ἑδάφους, ὃσον κατερχόμεθα, ἡ θερμοκρασία αὔξανει καὶ εἰς βάθος 3.330 μέτρων φθάνει τοὺς 100° K. Εἰς τὸ βάθος αὐτό, μὲ τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν δὲν ἔπειτε νὰ ὑπάρχῃ ὕδωρ εἰς ὑγράν κατάστασιν, διατηρεῖται ὅμως, λόγω τῆς τεραστίας πιέσεως, καὶ κυκλοφορεῖ μεταξύ τῶν διαφόρων πετρωμάτων. "Οπου συναντήσῃ ρῆγμα, εύρισκει διέξεδον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐπειδὴ τὸ θερμὸν ὕδωρ ἔχει μεγάλην διαλυτικὴν ἴδιότητα, αἱ θερμαὶ πηγαὶ ἔχουν ἐν διαλύσει πολλὰ ἀλατα (κυρίως ἀνθρακικὰ) καὶ μέταλλα. Διὰ τοῦτο ὀνομάζονται μεταλλικαὶ καὶ ἀναλόγως τῶν ούσιῶν ποὺ περιέχουν, διακρίνονται εἰς ἀλατούχους, θειούχους, σιδηρούχους, δξυανθρακούχους, (περιέχουν διοξείδιον τοῦ ἀνθρακος) κ.λ.π.

Τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν πηγῶν, λόγω τῶν ούσιῶν ποὺ περιέχουν, ἔχουν ιαματικὰς ἴδιότητας. Θεραπεύουν τοὺς ρευματισμούς, ἀρθριτισμόν, ἐκζέματα κ.λ.π. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν πολλὰς ιαματικὰς πηγὰς. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι τῆς Αἰδηψοῦ 45° K., Λουτρακίου

32^ο Κ., Κύνθου 53^ο Κ., Μεθάνων, 'Υπάτης, Καμ. Βούρλων κ.λ.π.

Περίληψις. Τὸ ὄδωρ τῶν θερμῶν πηγῶν ἔχει θερμοκρασίαν ἀνωτέραν τῆς μέσης θερμοκρασίας τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὅποιον ἀναβλύζουν. Αἱ θερμαὶ πηγαὶ ἔχουν Ιαματικὰς ίδιότητας.

***Ασκήσεις.** 1) Ποῖα ήφαστεια λέγονται ἐνεργά; 2) Ποῖα λέγονται ἐσβεσμένα; 3) Τὶ εἶναι τὸ ήφαστειον; 4) Τὶ εἶναι δὲ πλουτωνίτης; 5) Τὶ καλεῖται καλντέρα; 7) Περιγράψατε τὰ φαινόμενα, τὰ δόποια παρατηροῦνται κατὰ τὴν ἔκρηξιν ἐνὸς ήφαστείου. 8) Τὶ εἶναι σεισμός; 9) Πόσας κατηγορίας σεισμῶν ἔχομεν; 10) Τὶ εἶναι θερμαὶ πηγαὶ καὶ πῶς σχηματίζονται;

7. Πετρώματα. Πετρώματα λέγονται τὰ ὄλικά, ἀπὸ τὰ δόποια εἶναι κατεσκευασμένος ὁ φλοιός τῆς Γῆς. Ἀλλὰ εἶναι ἀσύνδετα, ὅπως ἡ ἄμμος καὶ ἡ ἄργιλος, ἀλλὰ εἶναι μαλακὰ καὶ κόπτωνται μὲ σκαπάνην καὶ ἄλλα εἶναι σκληρά καὶ μόνον μὲ ἐκκρηκτικὰς ὥλιας ἀποχωρίζονται. Τὰ πρῶτα στρώματα πετρωμάτων, τὰ δόποια ἐσχηματίσθησαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς, ἀπετέθησαν ἐκεῖ ἀπὸ τὰ θερμὰ ὄδατα, ὅταν ἡρχισε νὰ ψύχεται ἡ Γῆ. Ἀπετελοῦντο ἀπὸ ἀλατα, τὰ δόποια ἐναπετίθεντο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τοῦ ψυχομένου ὄδατος ὑπὸ μορφὴν ιζήματος. Ἐπομένως τὰ πρῶτα στρώματα πετρωμάτων ἦσαν ὄδατογενῆ, χωρὶς ὑπαρξίν δργανικοῦ κόσμου. Τὰ πρῶτα αὐτὰ πετρώματα τῶν ὄδατογενῶν στρώματων, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ψύξιν τῶν ὄδατων ἀπεβάλλοντο κρύσταλλοι τῶν ἀλάτων, εἶναι ὅλα κρυσταλλικά. Ἀναλόγως τοῦ τρόπου τοῦ σχηματισμοῦ των, τὰ πετρώματα τὰ διακρίνομεν εἰς τὰς ἔξης μορφάς.

a) **Πυριγενῆ** ἢ ἐκρηκτιγενῆ. Εἶναι τὰ πετρώματα, τὰ δόποια ἀπετέλεσε ἡ διάπυρος ρευστὴ μᾶζα, ἡ δόποια ἐστερεοποιήθη κατὰ τὴν πρώτην διαμόρφωσιν τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Διάκρινονται εἰς ήφαιστειογενῆ καὶ πλουτώνεια.

'Ηφαιστειογενῆ εἶναι τὰ πετρώματα, τὰ δόποια ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ μάγμα, δηλαδὴ τὴν λάβαν, ἡ δόποια ἔχει ἐκχυθῆ πέριξ τοῦ χώρου τῶν ήφαιστείων. Ἐάν δημως τὸ μάγμα δὲν ἔξελθη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐναποτεθῆ εἰς κοιλότητας εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, τότε ψύχεται ἐκεῖ, στερεοποιεῖται, καὶ σχηματίζει πετρώματα, τὰ πλουτώνεια (περιοχὴ Λαυρίου).

β) Ἰζηματογενῆ πετρώματα. Σχηματίζονται εἰς τὸν πυθμένα τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν λιμνῶν, εἰς τὸν ὅποιον ἀποτίθενται συνεχῶς διάφορα στερεὰ ύλικὰ βαρύτερα τοῦ ὕδατος. Ἐκεῖ σχηματίζουν παράλληλα στρώματα καὶ μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου συγκολλῶνται μεταξύ των. Τοιαῦτα πετρώματα εἶναι οἱ φαμμῖται καὶ οἱ ἀσβεστόλιθοι, εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὅποιων συνετέλεσαν καὶ τὰ κελύφη ὀργανισμῶν, ποὺ ἔζησαν καὶ ἀπέθανον ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἰζηματογενῆ πετρώματα εἶναι καὶ οἱ σχιστόλιθοι τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς.

γ) Μεταμορφωσιγενῆ πετρώματα. Προέρχονται ἀπὸ τὰ Πυριγενῆ ἢ Ἰζηματογενῆ πετρώματα, τὰ ὅποια ὑπέστησαν ἀλλοιώσιν. Ἡσαν ἀρχικῶς Ἰζηματογενῆ ἢ πυριγενῆ ἀλλ' εὐρέθησαν κατόπιν εἰς βαθύτερα στρώματα τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ἐκ τῶν διαταράξεων αὐτοῦ. Ἐκεῖ, λόγω τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ὑπέστησαν μερικήν τῆξιν καὶ κατόπιν ἐπηκολούθησεν ψῦξις καὶ ἀνεκρυσταλλώθησαν. Τοιαῦτα πετρώματα εἶναι τὰ μάρμαρα τῆς Πεντέλης.

8) Ὁρυκτά. Ο στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς ἀποτελεῖται, ὅπως εἴπομεν, ἀπὸ πετρώματα. Τὰ συστατικά, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὰ πετρώματα, λέγονται Ὁρυκτά. Πολλάκις εἰς ἓνα τόπον εύρισκομεν συσσωρευμένην μεγάλην ποσότητα ἔνδος δρυκτοῦ. Ἡ συσσώρευσις αὕτη καλεῖται κοίτασμα, ὅπως π.χ. κοιτάσματα λιγνίτου, πετρελαίου κ.λ.π. Τὰ δρυκτά, ἀπὸ τὰ ὅποια λαμβάνομεν τὰ μέταλλα καλοῦνται μετάλλεύματα. "Οταν π.χ. λέγομεν Γαληνίτης, ἐννοούμεν τὸ μετάλλευμα, ποὺ περιέχει μόλυβδον, διότι ἀπὸ τὴν χημικήν ἐπεξεργασίαν τοῦ γαληνίτου δυνάμεθα νὰ λάβωμεν μόλυβδον κ.λ.π.

Περίληψις. Πετρώματα λέγονται τὰ ύλικά, ἀπὸ τὰ ὅποια εἶναι κατασκευασμένος ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς.

Τὰ πετρώματα διακρίνονται εἰς πυριγενῆ ἢ ἔκρηξιγενῆ, (ἡφαιστειογενῆ καὶ πλουστώνεια), Ιζηματογενῆ καὶ μεταμορφωσιγενῆ.

Ὁρυκτά εἶναι τὰ φυσικὰ συστατικά τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, τὰ ὅποια ἔχουν ὡρισμένην χημικήν σύστασιν.

Ἀσκήσεις. 1) Τί εἶναι πετρώματα;

2) Πόσα εἶδη πετρωμάτων διακρίνομεν;

3) Τί εἶναι τὰ δρυκτά;

4) Τι καλεῖται κοίτασμα καὶ τί μετάλλευμα;

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Από τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ἀκίνητος εἰς τὸ διάστημα καὶ γύρω τῆς κινεῖται ὁ "Ἡλιος. Ἐξελάμβανον τὴν φαινομενικήν κίνησιν τοῦ Ἡλίου εἰς τὸν Οὐρανὸν ὡς πραγματικήν. Ὁμως σοφοὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἴδιαιτέρως ὁ ἐκ Σάμου Ἀρίσταρχος διεπύπωσαν τὴν ἀποψιν, ὅτι ὁ "Ἡλιος εἶναι ἀκίνητος, ἢ δὲ Γῆ περιφέρεται πέριξ αὐτοῦ. Ἀργότερον, κατὰ τὸν 17ον μ.Χ. αἰῶνα ὁ Πολωνὸς μοναχὸς Κοπέρνικος ἐπανέφερεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὴν ἀποψιν αὐτὴν τῶν Ἐλλήνων σοφῶν περὶ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ἡλιον. Κατόπιν δὲ Ἰταλὸς Φυσικὸς καὶ μελετητὴς τοῦ Οὐρανοῦ Γαλιλαῖος ὑπεστήριξε θερμῶς τὴν ἀντίληψιν ταύτην. Αἱ σπουδαιότεραι κινήσεις τῆς Γῆς εἶναι δύο :

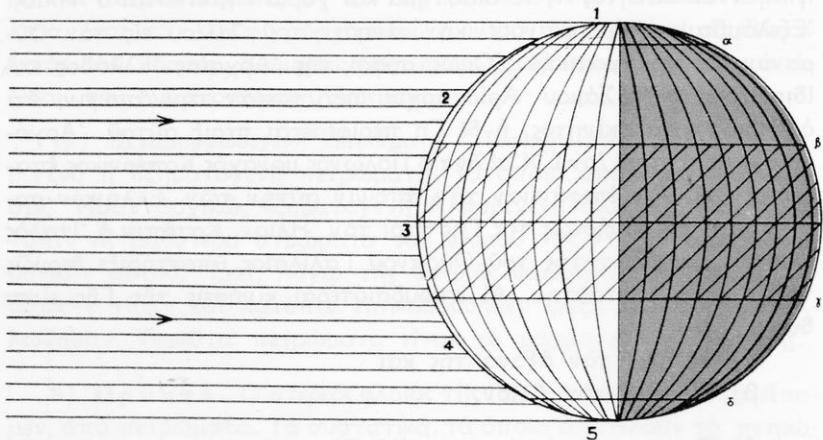
- α) Ἡ περὶ τὸν ἄξονά της καὶ
- β) Ἡ περὶ τὸν ἥλιον.

1) Περιστροφικὴ κίνησις. Ἡ Γῆ περιστρέφεται ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς περὶ σταθερὸν νοητὸν ἄξονα διερχόμενον ἐκ τοῦ κέντρου αὐτῆς. Ἡ περιστροφὴ αὗτη ἐκτελεῖται εἰς χρονικὸν διάστημα 24 ὥρῶν.

α) *Ἡμέρα καὶ νύξ.* Κατὰ τὴν περιστροφήν της ἔκαστον σημείον τῆς ἐπιφανείας της φέρεται διαδοχικῶς ἀπέναντι τοῦ Ἡλίου, δόποτε ὅλοι οἱ τόποι, οἱ ὅποιοι φωτίζονται, ἔχουν ἡμέραν, ὅσοι δὲ δὲν φωτίζονται, ἔχουν νύκτα. Κατὰ τὴν περιστροφὴν τῆς Γῆς, λόγω τοῦ σφαιρικοῦ της σχήματος, αἱ ἀκτίνες τοῦ Ἡλίου, αἱ ὅποιαι ἔρχονται ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως παραλλήλως, φωτίζουν μόνον τὸ ἡμισυ τῆς ἐπιφανείας της, ἐνῷ τὸ ἄλλο ἡμισυ εύρισκεται εἰς τὸ σκότος. Τὸ φωτιζόμενον ἡμισφαίριον χωρίζεται τότε ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν δι' ἐνὸς νοητοῦ κύκλου, ὁ ὅποιος λέγεται κύκλος φωτισμοῦ. Οἱ χρόνοι, ποὺ ἀπαντεῖται διὰ μίαν περιστροφικὴν κίνησιν δηλ. δι' ἐν ἡμερονύκτιον, δύνομάζεται Ἡλιακὴ ἡ μέρα καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς 24 ὥρας.

β) *Ωρα Τοπικὴ καὶ Κρατικὴ.* Ἡ διαδοχὴ τῶν ἡμερῶν καὶ

νυκτῶν ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ ἑκαστον τόπον τῆς Γῆς διέρχεται καὶ εἴς μεσημβρινός. (Μέγιστος κύκλος συνδέων τὸν Β. μὲ τὸν Ν. πόλον τῆς Γῆς). "Οταν δὲ ἥλιος εὑρίσκεται ἀκριβῶς ἀνωθεν ἐνὸς μεσημβρινοῦ, ὅλοι οἱ τόποι, οἱ διποῖοι εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τούτου, ἔχουν μεσημ-

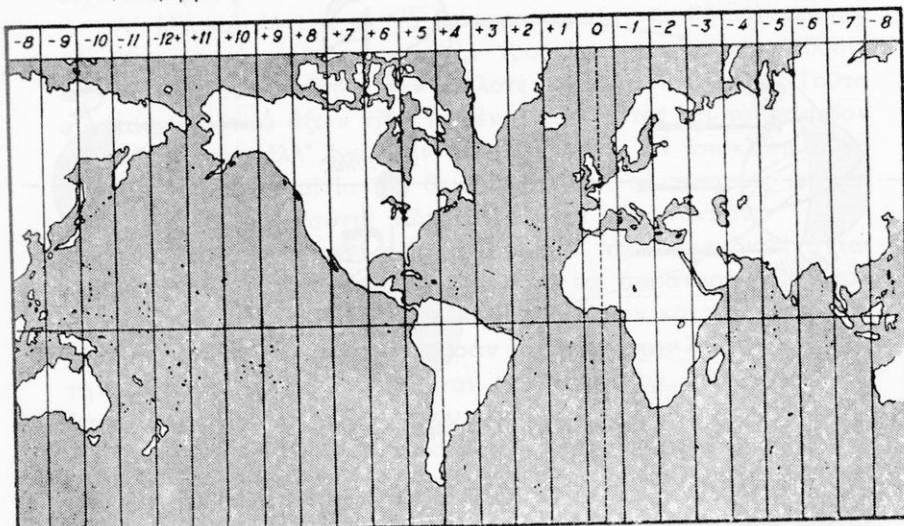
‘Ημέρα καὶ νύξ

βρίαν (12ην μεσημβρινήν) εἰς τὸ φωτιζόμενον ἡμισφαίριον καὶ μεσονύκτιον εἰς τὸ ἡμισφαίριον, τὸ διποῖον ἔχει νύκτα (12ην νυκτερινήν). "Ἐκαστος τόπος εἰς 24 ὥρας διαγράφει, λόγω τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς, ἐνα πλήρη κύκλον δηλ. 360° . Τὸ $1/24$ τῶν 360° εἶναι τόξον κύκλου 15° . "Οταν λοιπὸν οἱ δύο τόποι ἔχουν διαφορὰν 15° , οἱ τόποι οὗτοι θὰ ἔχουν καὶ διαφορὰν εἰς τὸ ὠρολόγιον κατὰ μίαν ὥραν. 'Ως βάσιν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὥρας λαμβάνουν τὴν ὥραν τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ Γκρήνουϊτς τῆς Ἀγγλίας καὶ διὰ τοῦτο δὲ μεσημβρινός, ὅστις διέρχεται δι' αὐτοῦ λέγεται πρῶτος μεσημβρινός. π.χ. ἡ Κέρκυρα εὑρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Γκρήνουϊτς 20° . 'Η Λυών εἰς τὴν Γαλλίαν εὑρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Γκρήνουϊτς 5° (διαφορὰ 15°). "Οταν ἡ Κέρκυρα θὰ ἔχῃ μεσημβρίαν, 12ην ὥραν, ἡ Λυών θὰ ἔχῃ 11ην πρωΐην. "Ἐκαστος λοιπὸν τόπος ἔχει ιδίαν ὥραν καὶ ἡ ὥρα ἐκάστου τόπου δονομάζεται Τοπικὴ ὥρα. Πρὸς εύκολίαν τῶν κατοί-

κων ὅμως, εἰς ὅλα τὰ κράτη ἔχει καθιερωθῆ, ὅπως ἡ τοπικὴ ὥρα τῆς Πρωτευούσης θεωρεῖται ὥρα καὶ ὅλων τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων τοῦ Κράτους, εἰς οἰονδήποτε μῆκος καὶ ἀν εύρισκονται.
 ‘Η ἑνιαία αὐτὴ ὥρα ὀνομάζεται **Κρατικὴ ὥρα**.

γ) Διεθνὴς ὥρα. “Οπως εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅλοι οἱ τόποι, οἱ διποῖοι εύρισκονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ, ἔχουν τὴν ίδιαν ὥραν μεσημβρίαν (12ην). Τόπος εύρισκόμενος ἀνατολικῶς 15° , ἀπὸ τὸν τόπον ποὺ ἔχει μεσημβρίαν, ἔχει 13ην ὥραν (1 μ.μ.), ἐνῷ τόπος εύρισκόμενος 15° δυτικῶς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος μεσημβρίαν, ἔχει ὥραν 11ην πρωΐνην. Διὰ τόξον 15° ἀντιστοιχεῖ μία ὥρα.

Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι διήρεσαν διὰ μεσημβρινῶν τὴν γηίνην σφαῖραν εἰς 24 τμήματα, τὰ διποῖα ὀνομάσθησαν ἀτρακτοί. Οἱ μεσημβρινοὶ μεταξύ των, λέγονται **ώριαίαι ἀτρακτοί**. ‘Ως

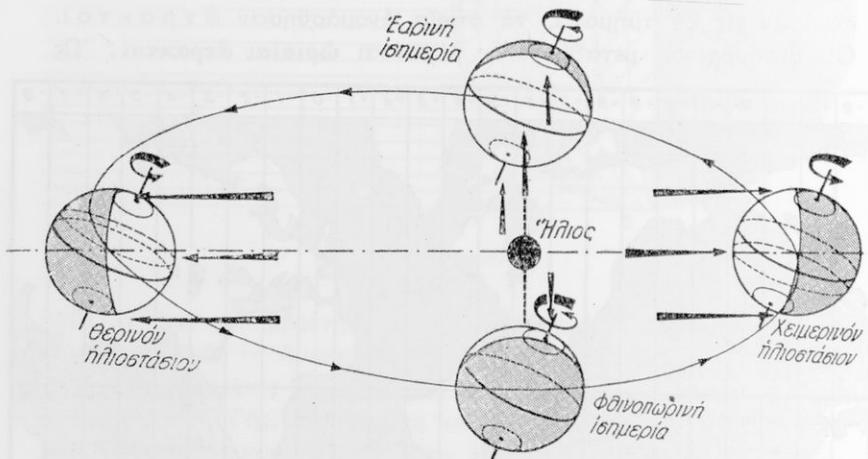

‘Ωριαίαι ἀτρακτοί

μεσημβρίαν λαμβάνομεν τὸν μεσημβρινὸν τοῦ Γκρήνουϊτς (πρῶτον μεσημβρινόν), ὅστις διέρχεται διὰ μέσου τῆς λεγομένης πρώτης ὡριαίας ἀτράκτου, ἡ διποία περιλαμβάνει χώρους εύρισκομένους ἀνὰ $7^{\circ} 30'$ ἐκατέρωθεν τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

Έάν γνωρίζωμεν εις ποίαν ώριαίαν ἀτράκτουν εύρισκεται εις τόπος, εύκόλως δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ὥραν τοῦ τόπου τούτου, καὶ τὴν διαφοράν, τὴν ὅποιαν ἔχει ἀπὸ τὴν τοπικὴν ὥραν Ἐλλάδος. π.χ. Έάν εις τὰς Ἀθήνας ἡ ὥρα εἶναι 12η μεσημβρινή, εις τὸ Λανδίνον (Γκρήνουϊτς) θὰ εἶναι 10η πρωΐνη, διότι εύρισκό- μεθα 2 ώριαίας ἀτράκτους ἀνατολικώτερον. Εἰς τὴν Νέαν Υόρκην τὴν ἴδιαν ὥραν θὰ εἶναι 5 π.μ. διότι εύρισκεται δυτικῶς τῶν Ἀθη- νῶν 7 ὥρ. ἀτράκτους καὶ 5 ὥρ. ἀτράκτους δυτικῶς τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

2) Κίνησις τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ηλιον". Η Γῆ, ἐκτὸς τῆς κινή- σεώς της περὶ τὸν νοητὸν ἄξιονά της, κινεῖται ταύτοχρόνως καὶ

Περιφορὰ τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ηλιον"

γύρω ἀπὸ τὸν "Ηλιον" ἐκ Δ. πρὸς Α. Κατὰ τὴν περιφοράν της δια- γράφει μίαν τροχιάν, ἡ ὅποια ἔχει σχῆμα ἐλλείψεως, δηλ. δὲν εἶναι τέλειος κύκλος. Η περιφέρεια τῆς τροχιᾶς της ἔχει μῆκος 938 ἑκα- τομμύρια χιλιόμετρα καὶ ἡ μέση ταχύτης, μὲ τὴν ὅποιαν κινεῖται ἡ Γῆ, εἶναι 30 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτον. Η τροχιὰ τῆς Γῆς ὀνομάζεται ἐκ λειτουργίας, διότι αἱ ἐκλείψεις τοῦ "Ηλίου" καὶ τῆς Σελήνης γίνονται ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου της. Ο χρόνος, ὁ ὅποιος ἀπαι- τεῖται, νὰ διαγράψῃ ἡ Γῆ τὴν τροχιάν της γύρω ἀπὸ τὸν "Ηλιον",

είναι 365 ήμέραι και 6 ώραι περίπου. Τὸ χρονικὸν αὐτὸν διάστημα τὸ δυνομάζομεν ἔτος. Τὴν κίνησιν αὐτὴν τῆς Γῆς δὲν τὴν ἀντιλαμβανόμεθα, ἀλλὰ βλέπομεν εἰς τὸν Οὐρανὸν τὸν "Ηλιον" νὰ κινήται φαινομενικῶς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἰς διάστημα 6 μηνῶν (22 Ἰουνίου ἕως 22 Δεκεμβρίου), καὶ νὰ ἐπανέρχεται ἀπὸ Ν. πρὸς Β. ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου ἕως 22 Ἰουνίου. Τὴν 22 Ἰουνίου φθάνει εἰς τὸ βορειότερον σημεῖον, τὸ Θερινὸν Ἡλιοστάσιον, τὴν δὲ 22 Δεκεμβρίου εἰς τὸ νοτιώτερον σημεῖον, Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον.

a) Ἐποχαὶ τοῦ ἔτους. Ἡ Γῆ θερμαίνεται ἀπὸ τὸν "Ηλιον". Η ποσότης τῆς θερμότητος, τὴν διποίαν δέχεται εἰς τόπος τῆς Γῆς, ἔξαρταται ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν, τὴν διποίαν ἔχουν αἱ ἀκτῖνες τοῦ "Ηλίου", δταν προσπίπτουν ἐπ' αὐτοῦ. "Οταν προσπίπτουν καθέτως, δέχεται πολλὴν θερμότητα, δταν προσπίπτουν πλαγίως, δέχεται μικροτέραν.

Αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς Γῆς, ἀναλόγως τῆς θέσεως ποὺ εύρισκεται εἰς τὴν τροχιάν της περὶ τὸν "Ηλιον", ἄλλοτε πίπτουν καθέτως καὶ ἄλλοτε πίπτουν πλαγίως. Τοῦτο συμβαίνει, διότι ὁ ἄξων τῆς Γῆς δὲν εἶναι κάθετος ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλειπτικῆς, ἀλλ᾽ ἔχει μίαν κλίσιν 23° 27'. Ἡ ἀπόκλισις αὕτη τοῦ ἄξονος, εἶναι αἰτία νὰ δημιουργοῦνται αἱ τέσσαρες ἐποχαὶ τοῦ ἔτους καὶ ἡ ἀνισότης τῶν ήμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν.

Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν, πῶς αἱ 4 ἐποχαὶ τοῦ ἔτους διαδέχονται κατὰ σειράν ἡ μία τὴν ἄλλην, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν τὸν χάρτην τῆς περιφορᾶς τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ηλιον" καὶ τὰς διαφόρους θέσεις αὕτης κατὰ τὴν περιφοράν της. Βλέπομεν λοιπόν ἐκεῖ, ὅτι τὴν 22 Ἰουνίου, ἡ Γῆ εύρισκεται εἰς ἐν σημεῖον τῆς ἐκλειπτικῆς, διπου ὅλοι οἱ τόποι τοῦ Βορείου ήμισφαιρίου, οἱ διποίοι εύρισκονται ἐπὶ τοῦ Τροπικοῦ οὗτοῦ Καρκίνου, δέχονται τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καθέτως καὶ οἱ λοιποὶ τόποι πλαγίως. Τὸ σημεῖον αὐτὸν εἶναι τὸ Θερινὸν Ἡλιοστάσιον. Τὴν ήμέρομηνίαν αὕτην ὁ "Ηλιος" εύρισκεται ἀκριβῶς ἀνωθεν τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου. Οἱ τόποι τότε τοῦ Β. ήμισφαιρίου ἔχουν τὴν μεγαλυτέραν ήμέραν καὶ τὴν μικροτέραν νύκτα καὶ δέχονται μεγάλην θερμότητα. Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει εἰς τὸ Ν. ήμισφαιρίον.

Μετὰ τὴν 22 Ἰουνίου ἡ θερμότης εἰς τὸ Β. ήμισφαιρίον ἀρχίζει βαθμιαίως νὰ ἐλαττούται καὶ νὰ αὔξανῃ ἡ θερμότης τοῦ Ν.

‘Ημισφαιρίου, μέχρι τήν 23 Σεπτεμβρίου. Είς τὴν χρονικὴν στιγμὴν τῆς 23 Σεπτεμβρίου, οἱ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν τόποι δέχονται τὰς ἀκτῖνας καθέτως καὶ αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες εἰς ὅλους τοὺς τόπους εἶναι ἵσαι. ‘Ο Ἡλιος τὴν 23 Σεπτεμβρίου εύρισκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ τῆς Γῆς. Ἀπὸ τῆς 23 Σεπτεμβρίου ἔως 22 Δεκεμβρίου οἱ τόποι τοῦ Β. ‘Ημισφαιρίου δέχονται τὰς ἀκτῖνας ἀρκετὰ πλαγίως. Διὰ τοῦτο ἡ θερμοκρασία ἐλαττοῦται πολύ. Ἀντιθέτως οἱ τόποι τοῦ Νοτίου ἡμισφαιρίου δέχονται μεγαλύτερον ποσὸν θερμότητος. Τὴν 22 Δεκεμβρίου ἔχομεν τὴν μικροτέραν ἡμέραν τοῦ ἔτους εἰς τὸ Β. ‘Ημισφαίριον καὶ τὴν μεγαλυτέραν εἰς τὸ Νότιον. ‘Η Γῆ τότε εύρισκεται εἰς τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον. ‘Ο Ἡλιος τὴν 22 Δεκεμβρίου εύρισκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγύκερω. Ἀπὸ τῆς 22 Δεκεμβρίου ἔως τῆς 21 Μαρτίου, ἀρχίζει τὸ Βόρειον ‘Ημισφαίριον νὰ δέχεται αὔξησιν τοῦ ποσοῦ θερμότητος καὶ τὸ Νότιον ἐλάττωσιν καὶ τὴν 21 Μαρτίου ἔχομεν Ἰσημερίαν καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν τόποι δέχονται πάλιν τὰς ἀκτῖνας καθέτως καὶ αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες εἰς ὅλους τοὺς τόπους εἶναι ἵσαι. ‘Ο Ἡλιος τὴν 21 Μαρτίου εύρισκεται πάλιν ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου ἔως τῆς 22 Ιουνίου, τὸ Β. ‘Ημισφαίριον δέχεται συνεχῶς αὔξησιν τοῦ ποσοῦ θερμότητος καὶ τὸ Νότιον ἐλάττωσιν, ὥστε τὴν 22 Ιουνίου νὰ ἔχωμεν τὴν μεγίστην θερμότητα καὶ τὸ μέγιστον τῆς ἡμέρας, ἐνῷ εἰς τὸ Ν. ‘Ημισφαίριον συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. ‘Ως ἐκ τούτου, τὸ ἔτος τὸ διήρεσαν εἰς 4 ἐποχάς, ἐκάστη τῶν δύοιών διαρκεῖ 3 μῆνας.

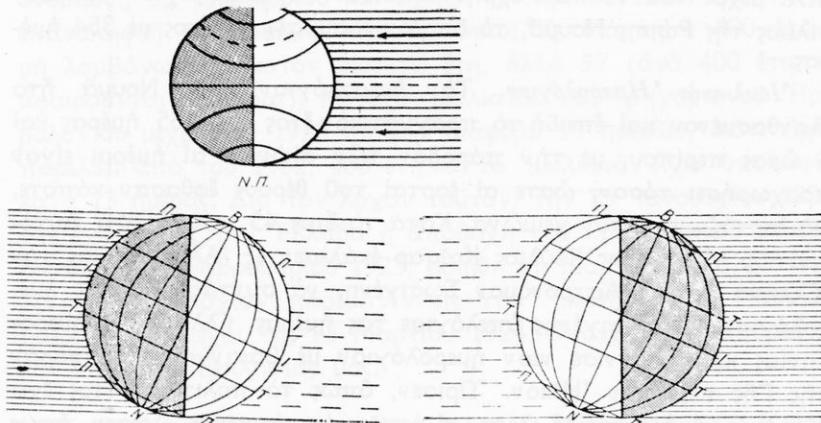
Εἰς τὸ Β. ‘Ημισφαίριον

- α) Ἐαρ (21 Μαρτίου - 22 Ιουνίου) Φθινόπωρον
- β) Θέρος (22 Ιουνίου - 23 Σ/βρίου) Χειμὼν
- γ) Φθινόπωρον (23 Σ/βρίου - 22 Δ/βρίου) Ἐαρ
- δ) Χειμὼν (22 Δ/βρίου - 21 Μαρτίου) Θέρος

Εἰς τὸ Ν. ‘Ημισφαίριον

β) Ἀνισότης ἡμερῶν. Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἐὰν ὁ ἄξων τῆς Γῆς ἥτο κάθετος ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλειπτικῆς, ὅλοι οἱ τόποι τῆς Γῆς καθ' ὅλον τὸ ἔτος θὰ εἶχον 12 ὥρας ἡμέραν καὶ 12 νύκτα, καὶ τὴν αὐτὴν ἐποχήν. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει καὶ αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες ἔχουν ἀνισότητα.

Ἐὰν ἔξετάσωμεν τὰς διάφορους θέσεις, ποὺ λαμβάνει ἡ Γῆ κατὰ τὴν περὶ τὸν "Ηλιον περιφοράν της, θὰ ἴδωμεν, ὅτι : Δύο φορᾶς τὸ ἔτος, ἥτοι τὴν 21 Μαρτίου καὶ τὴν 23 Σεπτεμβρίου, ἡ Γῆ εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην θέσιν μὲ τὸν "Ηλιον, ὡστε ὁ κύκλος φωτισμοῦ διέρχεται διὰ τῶν πόλων τῆς Γῆς. Τότε αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες προσπίπτουν καθέτως ἐπὶ τῶν τόπων τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ὅλοι οἱ τόποι τῆς Γῆς ἔχουν 12 ὥρας ἡμέραν καὶ 12 ὥρας νύκτα. Διὰ

Ἀνισότης ἡμερῶν καὶ νυκτῶν

τοῦτο αἱ θέσεις αὗται τῆς Γῆς λέγονται **'Ισημερίαι.** (Ἐαρινή, Φθινοπωρινή). Καθ' ὅλον τὸ ἄλλο διάστημα τοῦ ἔτους, ἄλλοι τόποι ἔχουν μεγαλυτέραν ἡμέραν καὶ μικροτέραν νύκτα καὶ ἄλλοι τόποι τὸ ἀντίστροφον. Ἡ ἀνισότης μεταξὺ ἡμερῶν καὶ νυκτῶν φθάνει εἰς τὸ μέγιστον δύο φορᾶς τὸ ἔτος, τὴν 22 Ἰουνίου καὶ 22 Δεκεμβρίου. Κατὰ τὰς ἡμερομηνίας αὐτὰς ὁ κύκλος φωτισμοῦ σχηματίζει μὲ τὸν ἀξονα τῆς Γῆς γωνίαν $23^{\circ} 27'$. Αἱ δύο αὗται θέσεις τῆς Γῆς λέγονται **'Ηλιοστάσια** (Θερινὸν - Χειμερινόν). "Οταν ἡ Γῆ εὐρίσκεται εἰς τὸ Θερινὸν **'Ηλιοστάσιον**, οἱ τόποι οἱ ὅποιοι εύρισκονται μεταξὺ Β. Πόλου καὶ Β. Πολικοῦ κύκλου ἔχουν 24 ὥρας ἡμέραν καὶ οἱ ἀντίστοιχοι τοῦ Ν. **'Ημισφαιρίου** 24 ὥρας νύκτα. "Ολοι οἱ τόποι τοῦ Β. **'Ημισφαιρίου**, ἀπὸ τὸ Β. Πολικοῦ ἕως τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, ἔχουν τὴν μεγαλυτέραν ἡμέραν καὶ τὴν μικροτέραν νύ-

κτα. Εἰς τοὺς ἀντιστοίχους τόπους τοῦ Ν. Ἡμισφαιρίου συμβαίνει τὸ ἀντίστροφον. "Οταν ἡ Γῆ εύρισκεται εἰς τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον, οἱ ὥραι ἀντιστρέφονται.

‘Ημερολόγιον. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ ἀνθρωποι ἡσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ μετροῦν τὸν χρόνον. Οἱ πολιτισμένοι λαοὶ τῆς ἐποχῆς ἔκεινης εἶχον τὰ ἡμερολόγιά των, ἀλλὰ ταῦτα ήσαν ἀτελῆ καὶ ἀνακριβῆ. Οἱ Ρωμαῖοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 700 π.Χ. μέχρι τοῦ 44 π.Χ. ἔχρησιμοποιούν τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Βασιλέως τῆς Ρώμης Νουμᾶ, τὸ δποῖον ἐλάμβανε τὸ ἔτος μὲ 354 ἡμέρας.

Ιουλιανὸν Ἡμερολόγιον. Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Νουμᾶ ἦτο λανθασμένον καὶ ἐπειδὴ τὸ πραγματικὸν ἔτος ἔχει 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας περίπου, μὲ τὴν πάροδον τῶν αἰώνων αἱ ἡμέραι εἶχον προχωρήσει τόσον, ὡστε αἱ ἐορταὶ τοῦ θέρους ἔφθασαν κάποτε, νὰ ἐορτάζωνται τὸν χειμῶνα. Κατὰ τὸ ἔτος 45 π.Χ. δ τότε Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Ἰούλιος Καίσαρ ἐκάλεσεν ἐξ Ἀλεξανδρείας τὸν "Ἐλληνα σοφὸν Ἀστρονόμον Σωσιγένη, νὰ συντάξῃ ἀκριβές ἡμερολόγιον. 'Ο Σωσιγένης ὑπελόγισε τὰς ἡμέρας, ἥλλαξε τὰς ἡμεροκηνίας καὶ ἐκανόνισε νέον ἡμερολόγιον μὲ βάσιν τὴν περιφορὰν τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ἡλιον. "Ωρισεν, δπως τὸ πολιτικὸν ἔτος ἔχει 365 ἡμέρας. Διὰ τὰς ἔξ ὥρας, αἱ δποῖαι ἐπερίσσευον, ὥρισεν, δπως ἀνὰ τέσσαρα ἔτη, δπότε αἱ 6 ὥραι γίνονται μία ἡμέρα, προστίθεται εἰς τὸν μῆνα Φεβρουάριον, ποὺ ἔχει 28 ἡμέρας, ἀνὰ μία ἡμέρα. Τὸ ἔτος δ Σωσιγένης ἔχωρισεν εἰς 12 μῆνας. "Εκαστος μὴν ἔχει 30 ή 31 ἡμέρας καὶ δ Φεβρουάριος 28 καὶ ἀνὰ 4 ἔτη 29 ἡμέρας. Τὰ ἔτη, τὰ δποῖα ἔχουν 366 ἡμέρας ὁνομάζονται δίσεκτα. Δίσεκτα ἔτη εἰναι δσα διαιροῦνται διὰ τοῦ 4. π.χ. 1960, 1964, 1968 κ.λ.π. 'Απὸ τὸ δνομα τοῦ Καίσαρος Ἰούλιου τὸ Ἡμερολόγιον ὠνομάσθη Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον.

Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον. Τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον ὑπολογίζει τὸ ἔτος εἰς 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας. Μὲ τὴν πρόσδον ὅμως τῆς Ἀστρονομίας ὑπελογίσθη, δτι ἡ περιφορὰ τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ἡλιον γίνεται εἰς 365 ἡμέρας 5 ὥρ. 48' καὶ 46''. Συνεπῶς τὸ Ἰουλιανὸν ἔτος ἦτο μεγαλύτερον τοῦ Ἀστρονομικοῦ κατὰ 11' καὶ 14''. Τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, δσον καὶ ἀν φαίνεται μικρόν, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἀνὰ 128 ἔτη, ἐσχημάτιζε μίαν ἡμέραν.

Κατά τὸ ἔτος 1582 τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον εἶχε χάσει 10 ἡμέρας καὶ τὸ Πάσχα, τὸ δποῖον ἔπρεπε νὰ ἐορτασθῇ μετὰ τὴν ἔαρινὴν Ἰσημερίαν, 21 Μαρτίου, ὡς ὥριζεν ἡ Α' Οἰκουμενική Σύνοδος τὸ 325 μ.Χ., ἐωρτάσθη τὴν 11 Μαρτίου, διότι ἡ ἔαρινὴ Ἰσημερία κατά τὸ 1582 συνέβη 10 ἡμέρας ἐνωρίτερον. Διὰ νὰ διορθωθῇ τὸ σφάλμα, ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ' βοηθούμενος ἀπὸ τὸν Ἀστρονόμον Λίλιο, ἐτροποποίησε τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον καὶ διέταξεν, ὅπως ἡ ἐπομένη ἡμέρα τῆς 4 Ὁκτωβρίου τοῦ 1582, δὸν μασθῇ 15 Ὁκτωβρίου καὶ ὅχι 5 Ὁκτωβρίου 1582. Διὰ νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ τὸ σφάλμα, ὥρισεν, ὅπως εἰς διάστημα 400 ἔτῶν, μὴ λαμβάνωνται ἑκατὸν δίσεκτα ἔτη, ἀλλὰ 97 (ἀνὰ 400 ἔτη νὰ ἀφαιροῦνται 3 ἡμέραι). Μεταξὺ Ἰουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου μέχρι τοῦ 1923 ὑπῆρχε διαφορὰ 13 ἡμερῶν, διότι εἶχον παρέλθει ἀπὸ τοῦ 1582, 400 ἔτη καὶ τὸ Ἰουλιανὸν εἶχεν ὑπολειφθῆ κατὰ 13 ἡμέρας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, τὴν 25 Ἰανουαρίου 1923, ὅτε ἐγένετο εἰς τὴν Ἐλλάδα ἡ ἀποδοχὴ τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου, ἡ 16 Φεβρουαρίου 1923, ἐκλήθη 1η Μαρτίου 1923. Τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον παρέμεινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς παλαιὸν ἡμερολόγιον μέχρι τῆς 23 Μαρτίου 1924, ὅποτε ἔγινεν ἀποδεκτὸν καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας.

Περίληψις. Κύκλος Φωτισμοῦ είναι ὁ ἐπὶ τῆς Γῆς νοητὸς κύκλος, ὁ ὅποιος χωρίζει τὸ φωτεινὸν ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν Ἡμισφαίριον.

‘Ηλιοστάσια, είναι αἱ θέσεις, ποὺ λαμβάνει ἡ Γῆ τὴν 22 Ἰουνίου καὶ 22 Δεκεμβρίου.

‘Ισημερία, είναι ἡ θέσις τῆς Γῆς, κατὰ τὴν δποίαν ὁ κύκλος φωτισμοῦ διέρχεται διὰ τῶν πόλων τῆς Γῆς. Τὴν θέσιν ταύτην λαμβάνει ἡ Γῆ τὴν 21 Μαρτίου καὶ 23 Σεπτεμβρίου.

Τοπικὴ ὥρα, είναι ἡ ὥρα, ἐκάστου τόπου.

Διεθνής ὥρα, είναι ἡ 12ῃ μεσημβρινὴ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ‘Αστεροσκοπείου τοῦ Γκρήνοντς.

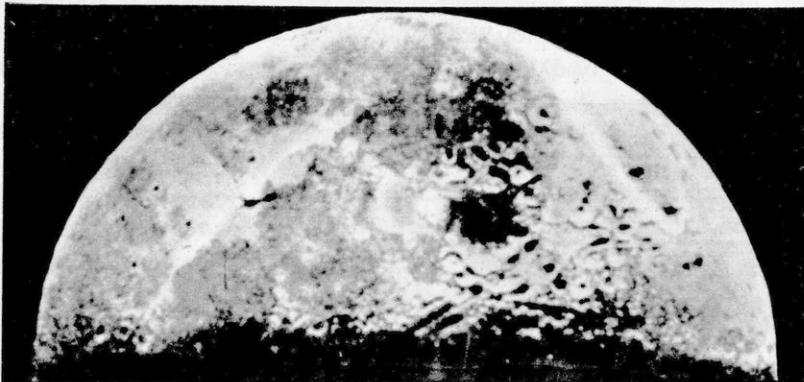
‘Ωριαίαι ἀτράκτοι, είναι τὰ τμήματα τῆς Γῆς, τὰ δποῖα ἀντιστοιχοῦν εἰς 24 ὥριαίας ἀτράκτους.

‘Εποχαὶ τοῦ ἔτους. Είναι τὰ χρονικὰ διαστήματα, τὰ δποῖα ἀντιπροσωπεύουν ἔκαστον 3 μῆνας περίπου. Είναι τέσσαρες. ‘Εαρ, Θέρος, Φθινόπωρον, Χειμών.

- ‘Ασκήσεις.** 1) Τὶ καλοῦνται Ἰσημερίαι καὶ τὶ ‘Ηλιοστάσιον;
2) Τὶ καλεῖται τοπικὴ ὥρα, τὶ καλεῖται κρατικὴ ὥρα καὶ τὶ καλεῖται διεθνῆς ὥρα;
3) Σχηματίσατε τὰς ὥριαίας ἀτράκτους εἰς ἓνα πορκοκάλλι. 4) Ποίους μῆνας είναι χειμών εἰς τὸ Ν. ‘Ημισφαίριον; 5) Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ Ἰουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου.

Η ΣΕΛΗΝΗ

Η Σελήνη είναι ο φυσικός δορυφόρος της Γῆς. Φωτίζεται από τὸν Ἡλιον, ἀλλὰ δὲν ἔχει γύρω της ἀτμόσφαιραν καὶ ὑδρόσφαιραν, ὅπως ἡ Γῆ. Συνεπῶς είναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ ζωὴ ἐπ' αὐτῆς, Ἐπέχει από τὴν Γῆν 384.403 χιλιόμετρα.

Η Σελήνη

Η Σελήνη κινεῖται : α) Περιφέρεται γύρω από τὴν Γῆν εἰς ἓνα Σεληνιακὸν μῆνα, δηλαδὴ εἰς 29 ἡμέρας καὶ 13 ὥρας περίπου. β) Στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, δ ὅποιος ἀπαιτεῖται, διὰ νὰ περιστραφῇ γύρω από τὴν Γῆν. Διὰ τοῦτο ἔχει πάντοτε ἑστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν τὸ ἴδιον ἡμισφαίριόν της. γ) Ἀκολουθεῖ τὴν Γῆν εἰς τὴν περιφοράν της περὶ τὸν Ἡλιον.

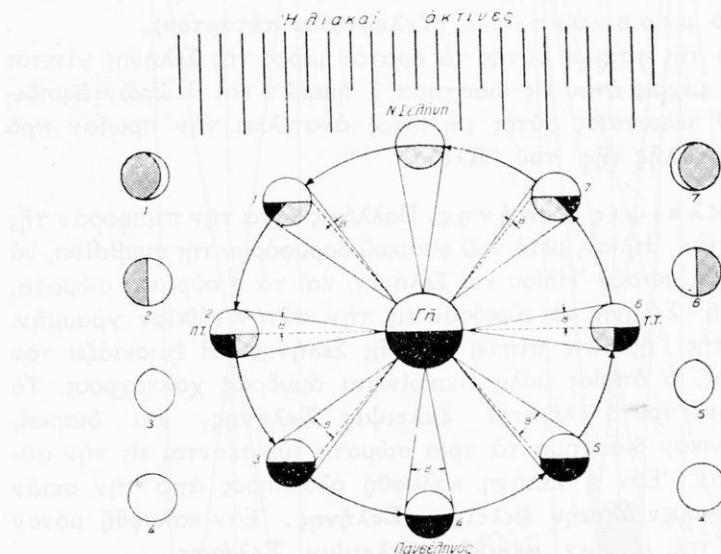
Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Σελήνης προσεδαφίσθησαν Ἀμερικανοὶ ἀστροναῦται τὴν 21η Ἰουλίου 1969, ὡς ὀναφέρομεν εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ πυραύλων.

α) Σχῆμα καὶ μέγεθος. Τὸ σχῆμα τῆς Σελήνης είναι περίπου σφαιρικόν. Η ἐπιφάνειά της ἔχει ἑκτασιν 37.740.000 τετρ. χιλιομ. (ὅλιγον μικροτέρα τῆς Ἀσίας). Ο δύκος της είναι 50 φορὰς περίπου μικρότερος τοῦ δύκου τῆς Γῆς καὶ ἡ ἀκτίς της 1.733 χιλ. δηλαδὴ πολὺ μικροτέρα τῆς ἀκτίνος τῆς Γῆς.

β) Φάσεις τῆς Σελήνης. Τὰ διάφορα σχήματα, τὰ ὅποια

βλέπομεν νὰ λαμβάνῃ ἡ Σελήνη κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Σεληνιακοῦ μηνός, τὰ ὄνομάζομεν Φάσεις τῆς Σελήνης.

Ἡ Σελήνη εἶναι σῶμα ἑτερόφωτον καὶ φωτίζεται ἀπὸ τὸν Ἡλιον. Εἶναι ὁρατὴ μόνον, ὅταν στρέφῃ πρὸς τὴν Γῆν τὸ μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς, τὸ ὅποιον φωτίζεται. Καθὼς ὅμως περιφέρεται

Φάσεις τῆς Σελήνης (ἔξηγησις)

περὶ τὴν Γῆν, δὲν μᾶς παρουσιάζει πάντοτε τὴν φωτισμένην ἐπιφάνειάν της. Ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα δὲν φαίνεται εἰς τὸν Οὐρανόν. Τότε εὑρίσκεται μεταξὺ Ἡλίου καὶ Γῆς καὶ ἔχει ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν τὸ σκοτεινὸν Ἡμισφαίριόν της, εὑρίσκεται εἰς σύνοδον, ὅπως λέγομεν. "Οταν περάσῃ ἡ ἑβδομάδα, τὴν βλέπομεν αἱφνιδίως πρὸς δυσμάς, ὡς ἐνα μηνίσκον, ἀνωθεν τοῦ ὁρίζοντος μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου. "Εχομεν τότε νέαν Σελήνην (νουμηνίαν, νέον μῆνα).

Μετὰ 7 ἡμέρας καὶ 9 ὥρας ἀπὸ τῆς νέας Σελήνης, βλέπομεν αὐτὴν ὡς φωτεινὸν ἡμικύκλιον, νὰ μεσούρανῃ, τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ Ἡλιος δύει. (Πρῶτον τέταρτον).

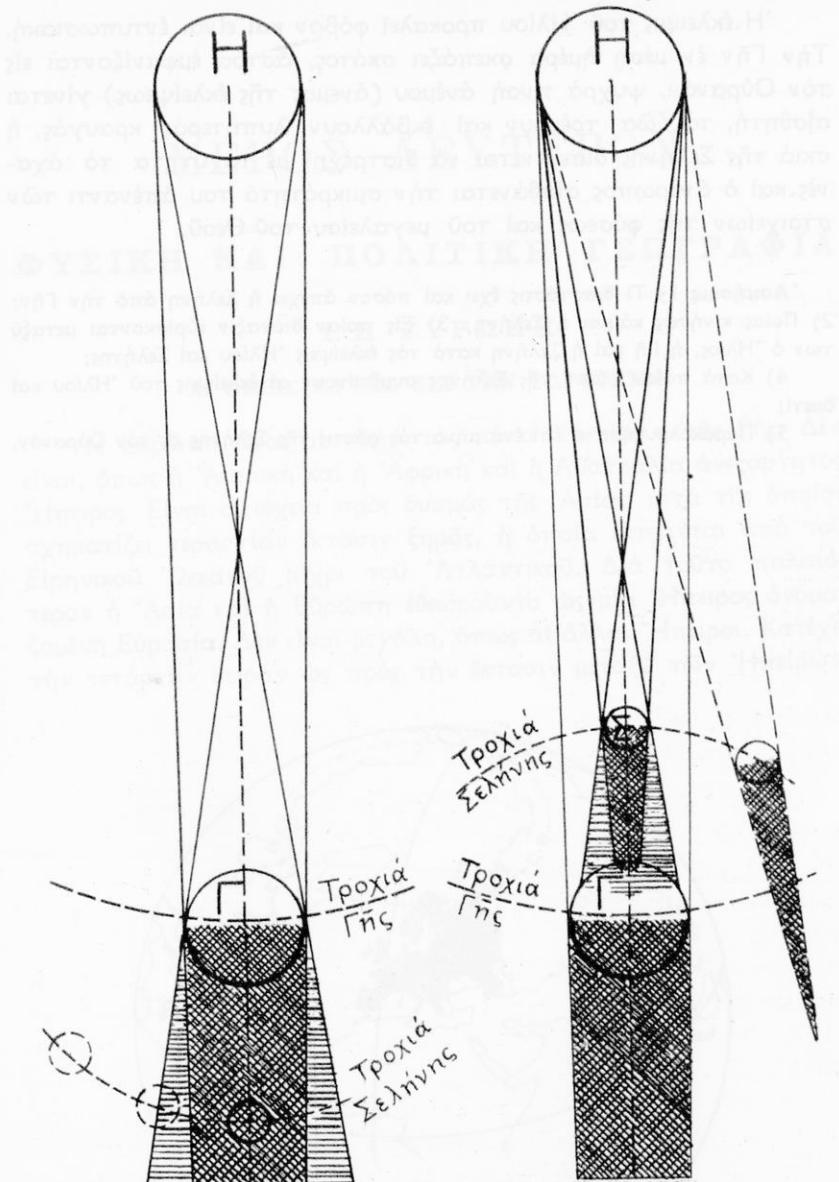
Μετά 7 ήμέρας και 9 ώρας, ἀπὸ τοῦ πρώτου τετάρτου, βλέπομεν δλόκληρον τὸ ἡμισφαίριον, τὸ ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν, ὡς πλήρη φωτεινὸν δίσκον νὰ ἀνατέλλῃ η, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὅποιαν δύει δ "Ηλιος. (**Πανσέληνος**).

Μετά 7 ήμέρας και 9 ώρας, τὴν βλέπομεν πάλιν ὡς φωτεινὸν ἡμικύκλιον, εἰς ἀντίστροφον θέσιν τοῦ πρώτου τετάρτου, νὰ ἀνατέλῃ τὸ μεσονύκτιον. (**Τελευταῖον τέταρτον**).

Ἄπὸ τῆς φάσεως αὐτῆς τὸ δρατὸν μέρος τῆς Σελήνης γίνεται μηνίσκος, μέχρις ὅτου εἰς διάστημα 7 ήμερῶν και 9 ώρῶν ἔκμηδενισθῇ. Ο τελευταῖος αὐτὸς μηνίσκος ἀνατέλλει τὴν πρωῖαν πρὸ τῆς **Ἀνατολῆς τῆς τοῦ Ἡλίου**.

γ) **Ἐκλειψις Σελήνης.** Πολλάκις κατὰ τὴν περιφορὰν τῆς Γῆς περὶ τὸν "Ηλιον, μετὰ τοῦ φυσικοῦ δορυφόρου τῆς συμβαίνει, νὰ εὔρεθῇ ἡ Γῆ μεταξὺ Ἡλίου και Σελήνης, και τὰ 3 οὐράνια σώματα, "Ηλιος - Γῆ - Σελήνη, νὰ εύρεθοῦν εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν γραμμήν. Ἡ σκιὰ τῆς Γῆς τότε πίπτει ἐπὶ τῆς Σελήνης και ἐπισκιάζει τὸν δίσκον της, ὁ ὅποιος μόλις διακρίνεται ἀμυδρῶς χαλκόχρους. Τὸ φαινόμενον τοῦτο λέγεται **ἐκλειψις Σελήνης**, και διαρκεῖ, ὅσον χρονικὸν διάστημα τὰ τρία σώματα εύρισκονται εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν. Ἐάν ἡ Σελήνη καλυφθῇ δλόκληρος ἀπὸ τὴν σκιὰν τῆς Γῆς, ἔχομεν δλικὴν **ἐκλειψιν Σελήνης**. Ἐάν καλυφθῇ μόνον ἕνα μέρος της, ἔχομεν **μερικὴν ἐκλειψιν Σελήνης**.

δ) **Ἐκλειψις Ἡλίου.** Πολλάκις ὅμως συμβαίνει, νὰ παρεμβληθῇ ἡ Σελήνη μεταξὺ Γῆς και Ἡλίου και νὰ εύρεθοῦν, "Ηλιος-Σελήνη-Γῆ, εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν γραμμήν. Ἡ κωνικὴ σκιὰ τῆς Σελήνης τότε, πίπτει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς και ὁ δίσκος τοῦ Ἡλίου φαίνεται σκοτεινός. Οἱ τόποι, οἱ ὅποιοι καλύπτονται ἀπὸ τὴν σκιὰν τῆς Σελήνης, ἔχουν δλικὴν **ἐκλειψιν Ἡλίου**. "Οσοι τόποι δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὴν σκιὰν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ὑποσκίασμα αὐτῆς, βλέπουν μέρος τοῦ Ἡλίου και λέγομεν, ὅτι ἔχουν **μερικὴν ἐκλειψιν Ἡλίου**. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Σελήνη λαμβάνει θέσιν μεταξὺ Ἡλίου και Γῆς μόνον κατὰ τὴν φάσιν τῆς νέας Σελήνης, (νουμηνία), ὅποτε ἔχει ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν τὸ μὴ φωτιζόμενον μέρος της. Συνεπῶς, μόνον κατὰ τὴν φάσιν τῆς νέας Σελήνης ἔχομεν ἐκλείψεις Ἡλίου.

Έκλείψεις Ήλιου και Σελήνης

‘Η ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου προκαλεῖ φόβον καὶ εἶναι ἐντυπωσιακή. Τὴν Γῆν ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ σκεπάζει σκότος, ἀστρα ἐμφανίζονται εἰς τὸν Οὐρανόν, ψυχρὰ πνοὴ ἀνέμου (ἀνεμος τῆς ἔκλειψεως) γίνεται αἰσθητή, τὰ ζῶα τρέμουν καὶ ἐκβάλλουν λυπητεράς κραυγάς, ἥ σκιὰ τῆς Σελήνης διακρίνεται νὰ διατρέχῃ μὲ ταχύτητα τὸ ἄχανές καὶ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν σμικρότητά του ἀπέναντι τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ.

- Ασκήσεις**
- 1) Τί διαστάσεις ἔχει καὶ πόσον ἀπέχει ἡ Σελήνη ἀπὸ τὴν Γῆν;
 - 2) Ποίας κινήσεις κάμνει ἡ Σελήνη; 3) Εἰς ποίαν διάταξιν εύρισκονται μεταξύ των ὁ Ἡλιος, ἥ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη κατά τὰς ἔκλειψεις Ἡλίου καὶ Σελήνης;
 - 4) Κατὰ ποίαν φάσιν τῆς Σελήνης συμβαίνουν αἱ ἔκλειψεις τοῦ Ἡλίου καὶ διετί;
 - 5) Παρακολουθήσατε ἐπὶ ἔνα μῆνα τὰς φάσεις τῆς Σελήνης εἰς τὸν Οὐρανόν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

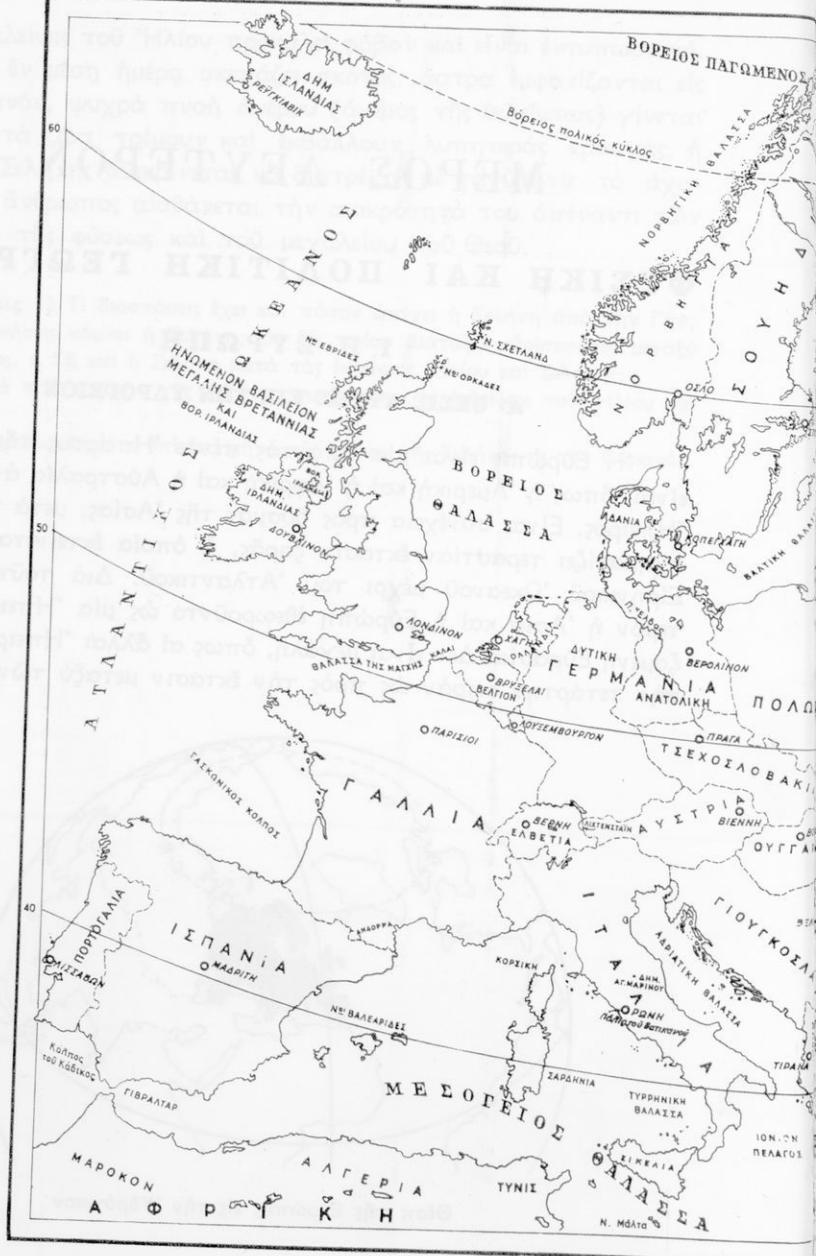
1. Η ΕΥΡΩΠΗ

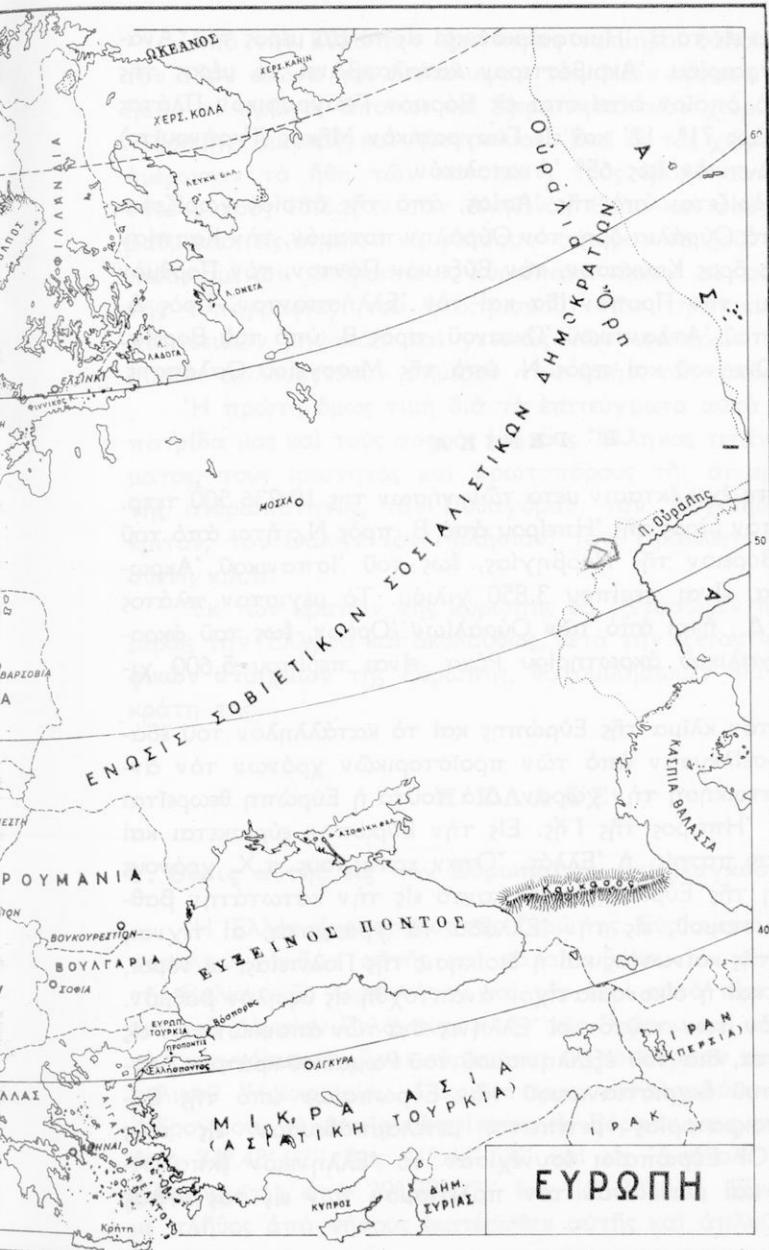
Α' ΘΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΔΡΟΓΕΙΟΝ

Η Εύρωπη είναι μία άπό τὰς πέντε 'Ηπείρους τῆς Γῆς. Δὲν είναι, ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Αὔστραλία ἀνεξάρτητος 'Ηπειρος. Είναι συνέχεια πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀσίας, μετὰ τῆς δύοις σχηματίζει τεραστίαν ἔκτασιν ξηρᾶς, ἡ δύοισι ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ σιρηνικοῦ 'Ωκεανοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Διὰ τοῦτο παλαιότερον ἡ Ἀσία καὶ ἡ Εύρωπη ἐθεωροῦντο ὡς μία 'Ηπειρος ὁνομαζομένη Εύρασία. Δὲν είναι μεγάλη, ὅπως αἱ ἄλλαι 'Ηπειροι. Κατέχει τὴν τετάρτην σειρὰν ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν μεταξὺ τῶν 'Ηπείρων.

Θέσις τῆς Εύρωπης εἰς τὴν 'Υδρόγειον

49

Ν. Κατσίκα: Γεωγραφία Εύρωπης ΣΤ' Τάξεως

4

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εύρισκεται εἰς τὸ Β. 'Ημισφαίριον καὶ εἰς τὸ ΒΔ μέρος τοῦ 'Ανατολικοῦ 'Ημισφαίριου. 'Ακριβέστερον καταλαμβάνει τὸ μέρος τῆς 'Υδρογείου, τὸ δόποιον ἐκτείνεται εἰς Βόρειον Γεωγραφικὸν Πλάτος ἀπὸ 35°. 30' ἔως 71°. 12' καὶ εἰς Γεωγραφικὸν Μῆκος (Γκρήνουϊτς) ἀπὸ 9°. 30' Δυτικὸν ἔως 65° 'Ανατολικόν.

Πρὸς Α. δρίζεται ὑπὸ τῆς 'Ασίας, ἀπὸ τῆς δόποίας χωρίζεται φυσικῶς ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη, τὸν Οὐράλην ποταμόν, τὴν Κασπίαν Θάλασσαν, τὸ ὄρος Καύκασον, τὸν Εὔξεινον Πόντον, τὸν Πορθμὸν τοῦ Βοσπόρου, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν 'Ελλήσποντον. Πρὸς Δ. δρίζεται ὑπὸ τοῦ 'Ατλαντικοῦ 'Ωκεανοῦ, πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου Παγωμένου 'Ωκεανοῦ καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης.

B' ΓΕΝΙΚΑ

'Η Εύρωπη ἔχει ἔκτασιν μετὰ τῶν νήσων της 10.236.500 τετρ. χιλ. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς 'Ηπείρου ἀπὸ Β. πρὸς Ν., ἥτοι ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Βόρειον τῆς Νορβηγίας, ἔως τοῦ 'Ισπανικοῦ 'Ακρωτηρίου Ταρίφα, εἶναι περίπου 3.850 χιλιόμ. Τὸ μέγιστον πλάτος ἀπὸ Α. πρὸς Δ., ἥτοι ἀπὸ τῶν Ούραλίων 'Ορέων, ἔως τοῦ ἀκροτάτου Πορτογαλικοῦ ἀκρωτηρίου Ρόκα, εἶναι περίπου 5.600 χιλιόμετρα.

Τὸ εὔκρατον κλῖμα τῆς Εύρωπης καὶ τὸ κατάλληλον τοῦ ἐδάφους της προσείλκυσαν ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων τὸν ἀνθρωπὸν νὰ κατοικήσῃ τὴν χώραν. Διὰ τοῦτο ἡ Εύρωπη θεωρεῖται ἡ παλαιοτέρα "Ηπειρος τῆς Γῆς. Εἰς τὴν Εύρωπην εύρισκεται καὶ ἡ ἴδιαιτέρα μας πατρίς, ἡ 'Ελλάς. "Οταν κατὰ τοὺς π.Χ. χρόνους ὅλα τὰ κράτη τῆς Εύρωπης, εύρισκοντο εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὴν 'Ελλάδα τὰ γράμματα, αἱ τέχναι, ἡ ὁργάνωσις τῆς κοινωνίας καὶ ἡ διοίκησις τῆς Πολιτείας, οἱ νόμοι, ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ οἰκονομία εἴχον ἀναπτυχθῆ εἰς ὑψηλὸν βαθμόν. Τὸν πολιτισμὸν των τοῦτον οἱ "Ελληνες διὰ τῶν ἀποικιῶν των εἰς τὴν ἀρχαιότητα, διὰ τοῦ ἐξελληνισμοῦ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους βραδύτερον καὶ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Εύρωπαίων ὑπὸ τῆς Βυζαντινῆς Αύτοκρατορίας μετέπειτα, μετελαμπάδευσαν εἰς τοὺς Εύρωπαίους. Οἱ Εύρωπαῖοι ἔσυνέχισαν τὸ 'Ελληνικὸν ἐκπολιτιστικὸν ἔργον καὶ μετέδωσαν τὸν πολιτισμὸν των εἰς τὰς ἄλλας 'Ηπείρους.

’Απὸ τὴν Εύρωπην ἔξεκίνησαν τολμήροι θαλάσσοπόροι κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα καὶ ἀνεκάλυψαν τὸν Νέον κόσμον. Οἱ Εύρωπαῖοι ἦσαν οἱ πρῶτοι ἄποικοι καὶ ἔξερευνηταὶ τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας. Ἐκεῖ εἰς τὰς χώρας τῶν ἀγρίων ἡμέρωσαν τὰ ἥθη τῶν κατοίκων, τοὺς ἐβοήθησαν νὰ ἐκπολιτισθοῦν, τοὺς ἐδίδαξαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν καὶ τοὺς ἔξεπαίδευσαν βαθμιαίως εἰς σημεῖον νὰ φθάσουν σήμερον νὰ ζοῦν ὑπὸ συνθήκας πολιτισμένων ἀνθρώπων. Εύρωπαῖοι ἦσαν οἱ σοφοὶ ἐφευρέται τῆς τυπογραφίας, τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, τῶν τηλεπικοινωνιῶν, τῶν παντοειδῶν μηχανῶν καὶ γενικῶς τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, αἱ δοποῖαι ἀπλουστεύουσαν σήμερον τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

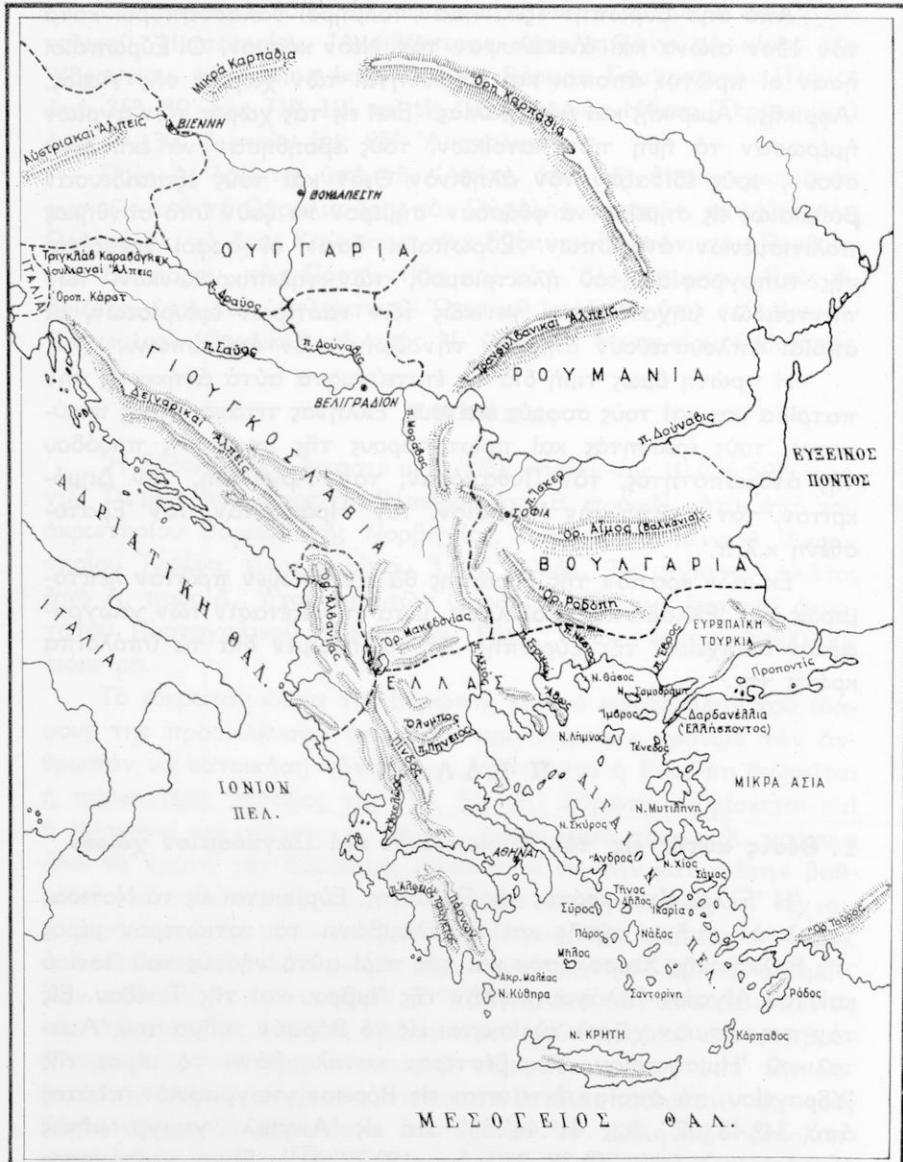
’Η πρώτη ὅμως τιμὴ διὰ τὰ ἐπιτεύγματα αὐτὰ ἀνήκει εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ τοὺς σοφοὺς ἐκείνους “Ἐλληνας τιτᾶνας τοὺς πνεύματος, τοὺς ἐρευνητὰς καὶ πρωτοπόρους τῆς σημερινῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Ἀρχιμήδη, τὸν Δημόκριτον, τὸν Θαλῆν τὸν Μιλήσιον, τὸν Ἡράκλειτον, τὸν Ἐρατοσθένη κ.λ.π.

’Εκ τῶν κρατῶν τῆς Εύρωπης θὰ ἔξετάσωμεν πρῶτον λεπτομερῶς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀκολούθως, μετὰ τὴν ἔξέτασιν τῶν γεωγραφικῶν στοιχείων τῆς Εύρωπης, θὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὰ ὑπόλοιπα κράτη της.

Η ΕΛΛΑΣ

1. Θέσις αὐτῆς εἰς τὸν Εύρωπαϊκὸν καὶ Παγκόσμιον χῶρον

’Η Ἑλλὰς εἶναι κράτος τῆς Εύρωπης. Εύρισκεται εἰς τὸ Νοτιοανατολικὸν τμῆμα αὐτῆς καὶ καταλαμβάνει τὸ νοτιώτερον μέρος τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου καὶ τὰς περὶ αὐτὸν ησους τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, πλὴν τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου. Εἰς τὸν παγκόσμιον χῶρον εύρισκεται εἰς τὸ Βόρειον τμῆμα τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἡμισφαιρίου. Ἀκριβέστερον καταλαμβάνει τὸ μέρος τῆς Ὑδρογείου, τὸ ὅποιον ἔκτείνεται εἰς Βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος ἀπὸ $34^{\circ}.48'.02''$ ἕως $41^{\circ}.44'.53''$ καὶ εἰς Ἀνατολ. γεωγρ. μῆκος (Γκρήνουΐτς) ἀπὸ $29^{\circ}.38'.27''$ ἕως $19^{\circ}.22'.41''$. Εἶναι χερσόνησος μὲ πλῆθος ἀπὸ νήσους ἐκατέρωθεν αὐτῆς καὶ ἀπλούται εἰς τὸ ΒΑ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

τμήμα της Μεσογείου Θαλάσσης. Γειτνιάζει μὲ τὰς δύο μεγάλας 'Ηπείρους, τὴν Ἀφρικήν καὶ τὴν Ἀσίαν.

Ορια. Πρὸς Β. ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας, τῆς Γιουγκοσλαυίας καὶ τῆς Βουλγαρίας καὶ πρὸς τὰ Βορειοανατολικὰ ὑπὸ τῆς Τουρκίας. Βρέχεται πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου Πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αιγαίου Πελάγους. Τὰ πρὸς Β. σύνορά της εἶναι λίαν ἐκτεταμένα καὶ ἔχουν μῆκος 2.216 χιλ. "Αρχονται ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Στῦλος τῆς Ηπείρου καὶ φθάνουν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐβρου.

Ἐκτασις. Ἡ ἐκτασις τῆς χώρας εἶναι 130.918 τετρ. χιλ. Ἐκ τούτων τὰ 24.485 τετρ. χιλ. εἶναι νῆσοι.

Πληθυσμός. 8.388.553 κάτοικοι (ἀπογραφὴ 1961).

Πυκνότης Πληθυσμοῦ. Μέσος ὄρος 64 κάτοικοι κατὰ τέτρ. χιλ. Ὁ πληθυσμὸς ὅμως δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν πυκνότητα εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς χώρας. Εἰς τὰ εύφορα ἔδαφη, τὰ παράλια καὶ μεγάλας πόλεις, ἡ πυκνότης εἶναι μεγαλυτέρα. Ἀντιθέτως εἰς τοὺς δρεινοὺς καὶ ἀγόνους τόπους εἶναι μικροτέρα. Κατωτέρω σημειοῦμεν πίνακα πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ διαμερίσματα (ἀπογραφὴ 1961).

α/α	Διαμερίσματα	Ἐκτασις	Κάτοικοι	Πυκν. πληθ
1.	Δυτ. Θράκη	8.534	356.555	41,78
2.	Μακεδονία	33.953	1.890.654	55,68
3.	"Ηπειρος	9.094	352.604	38,77
4.	Θεσσαλία	13.973	695.385	49,77
5.	Στερ. Ἑλλάς, Εύβοια	24.626	2.823.658	60,82
6.	Πελοπόννησος	21.063	1.096.390	52,05
7.	Ἰόνιοι Νῆσοι	2.260	212.573	90,06
8.	Κρήτη	8.335	483.258	57,98
9.	Νῆσοι Αιγαίου	9.080	477.476	55,08
Γενικὸν Σύνολον		130.918	8.388.553	64,07

Φυσικὴ διαίρεσις. Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὸν χάρτην τῆς Ἑλάδος, βλέπομεν ὅτι ἡ χώρα διακρίνεται εἰς δύο μεγάλα τμήματα. Τὴν Ἀπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Νησιωτικὴν.

Ἡ Ἀπειρωτικὴ Ἑλλάς περιλαμβάνει : 1) Τὴν Δυτικὴν Θράκην,

ΕΛΛΑΣ

ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΠΕΔΑΓΩΓΙΟΥ

ΛΥΒΙΚΟΝ ΠΕΔΑΓΩΓΙΟΥ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2) Τὴν Μακεδονίαν, 3) Τὴν Ἡπειρον, 4) Τὴν Θεσσαλίαν, 5) Τὴν Στερεάν Ἑλλάδα καὶ 6) Τὴν Πελοπόννησον. Ἡ Νησιωτικὴ Ἑλλὰς περιλαμβάνει 1) Τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, 2) Τὰς νήσους τοῦ Ἰονίου Πελάγους καὶ 3) τὴν Κρήτην.

Μορφολογία τοῦ ἔδαφους. Ὁρη. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι χώρα ὁρεινή. Τὸ Ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς χώρας, ἡ Θράκη καὶ Ἀνατολ. Μακεδονία, διαμορφοῦται ἀπὸ τὸ ὄρεινὸν σύστημα τῆς **Ροδόπης**. Τὸ Δυτικὸν Τμῆμα ἔχει τὴν ὄροσειρὰν τῆς **Πίνδου**. Τὰ περισσότερα ὅρη εἶναι διακλαδώσεις τῶν ὄροσειρῶν τούτων. Τὰ ὑψηλότερα ὅρη εἶναι :

Εἰς τὴν Θράκην, ἡ **Ροδόπη** καὶ ὁ **Ορβηλος**. Εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὸ **Βόιον**, τὰ **Πιέρια**, τὸ **Βέρμιον** κ.λ.π. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὸ ὑψηλότερον ὅρος τῆς Ἑλλάδος **Ολυμπος** (2.918 μ.). Τούτου συνέχεια εἶναι ἡ **Οσσα**, ἡ ὅποισα χωρίζεται ἀπὸ τὸν **Ολυμπὸν** διὰ τῆς μαγευτικῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν. Εἰς τὴν Ἡπειρον, ὁ **Γράμμος**, ἡ **Τύμφη** καὶ τὰ **Αθαμανικά**. Εἰς τὴν Στερεάν, ἡ **Γκιώνα** (2.500 μ.), ὁ **Παρνασσός**, ὁ **Τυμφρηστός**, τὰ **Βαρδούσια**. Εἰς τὴν Πελοπόννησον τὰ **Αροάνια**, τὸ **Παναχαϊκόν**, ὁ **Ἐρύμανθος**, ὁ **Ταΰγετος** (2.400 μ.), τὸ **Μαίναλον**, ὁ **Πάρνων** κ.λ.π. Εἰς τὴν Κρήτην, τὰ **Λευκὰ** **Ορη**, ἡ **Ιδη** καὶ ἡ **Δίκτη**.

Πεδιάδες. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν σχηματίζονται μικραὶ καὶ εὔφοροι πεδιάδες. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ ἔκτης : **Ἡ Θρακικὴ πεδιάς**. Ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἔβρου μέχρι τῆς Ξάνθης. Ἡ πεδιάς τῆς **Δράμας**, τῶν **Σερρῶν**, τῆς **Θεσ/νίκης** κ.λ.π. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἡ **Θεσσαλικὴ πεδιάς**, εἰς τὴν Ἡπειρον, ἡ πεδιάς τῆς **Ἀρτης**, εἰς τὴν Στερεάν, ἡ πεδιάς τῆς **Λαμίας**, τῆς **Βοιωτίας**, τῶν **Μεσογείων**, κ.λ.π. Εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡ **Ἀργολικὴ**, τῆς **Μεσσηνίας**, τῆς **Ηλείας**, τῆς **Λακεδαιμονίου**.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Ἐπειδὴ ἡ Πίνδος χωρίζει τὴν χώραν εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν, τὰ ὕδατα τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος χύνονται εἰς τὸ Αἴγαον καὶ τῆς Δυτικῆς εἰς τὸ Ἰόνιον. Ἀξιόλογοι ποταμοὶ εἶναι εἰς τὴν Θράκην, ὁ **Ἐβρος**, ὁ ὅποιος μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν Τουρκίαν. Εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὁ **Νέστος**, ὁ **Στρυμών**, ὁ **Ἀξιός**, καὶ ὁ **Αλιάκμων**. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὁ **Πηγειός** ὁ **Αραχθος**

εἰς τὴν Ἡπειρον, δὲ Ἀχελῶος καὶ ὁ Σπερχειός εἰς τὴν Στερεάν καὶ δὲ Ἀλφειός, δὲ Λάδων καὶ ὁ Εύρώτας εἰς τὴν Πελοπόννησον. Κυριώτεραι λίμναι εἶναι ἡ Κερκίνη, ἡ Βόλβη, ἡ Βεγορίτις, τῆς Δοϊράνης, τῆς Καστορίας, ἡ Μεγάλη Πρέσπα εἰς τὴν Β. Ἐλλάδα, ἡ Βοιβηλίς εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἡ Υλίκη εἰς τὴν Στερεάν, ἐκ τῆς ὁποίας ὑδρεύονται αἱ Ἀθήναι, καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἡ λιμνοθάλασσα τῆς Ἀγουλινίτσης.

Θάλασσαι - Κόλποι - Πορθμοί. Ἡ Ἐλλάς εἶναι μία μεγάλη χερσόνησος μὲ παράλια πολυσχιδῆ καὶ πλῆθος κόλπων, ὅρμων, ἀκρωτηρίων καὶ πορθμῶν. Βρέχεται ἀπὸ τὸ Ἰόνιον Πέλαγος, τὸ Μυρτῶον, τὸ Κρητικόν, τὸ Αίγαιον, τὸ Θρακικὸν κ.λ.π.

Κυριώτεροι κόλποι εἶναι ὁ Στρυμονικός, ὁ Θερμαϊκός, ὁ Εύβοϊκός, ὁ Σαρωνικός, ὁ Κορινθιακός, ὁ Μεσσηνιακός, ὁ Λακωνικός κ.λ.π. Κυριώτεροι πορθμοί εἶναι ὁ Πορθμὸς τοῦ Εύριπου, ὁ Πορθμὸς τοῦ Ρίου καὶ ὁ Ισθμὸς (ἥδη διώρυξ, πορθμὸς) τῆς Κορίνθου.

Ἀκρωτήρια. Τὰ κυριώτερα εἶναι ὁ Ἀθως, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Σούνιον, ὁ Μαλέας, τὸ Ταίναρον, κ.λ.π.

Χερσόνησοι. Εἶναι ἡ Πελοπόννησος, τῆς Μαγνησίας, τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ ἄλλαι μικρότεραι.

2. Τὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς Ἐλλάδος καὶ ἡ ἐνότης τοῦ Ἐλληνικοῦ χώρου

Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὸν Χάρτην τῆς Ἐλλάδος, θὰ ἴδωμεν τὰ ἔξης ἐκ τῆς φυσικῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους της. Πρὸς δυσμάς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος εἰς δύο σημεῖα εἰσχωρεῖ εἰς βάθος εἰς τὴν ξηρὰν καὶ σχηματίζει βαθεῖς κόλπους, τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὸν Κορινθιακόν. Πρὸς Ἀνατολὰς τὸ Αίγαιον Πέλαγος, σχηματίζει καὶ αὐτὸς βαθεῖς κόλπους, τὸν Μαλιακὸν καὶ τὸν Σαρωνικόν. Οἱ Σαρωνικὸς καὶ ὁ Κορινθιακὸς ἀποχωρίζουν ἀπὸ τὴν Χερσόνησον ἐν μέγα τμῆμα τῆς Χώρας, τὴν Πελοπόννησον. Βορειότερον, ὁ Μαλιακὸς ἀπὸ τὸ ἐν μέρος καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς ἀπὸ τὸ ἄλλο, στενεύουν τὸ ἔδαφος τῆς Χώρας εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου ύψοῦνται τὰ ὅρη Ὁρθυς, Ἄγραφα καὶ

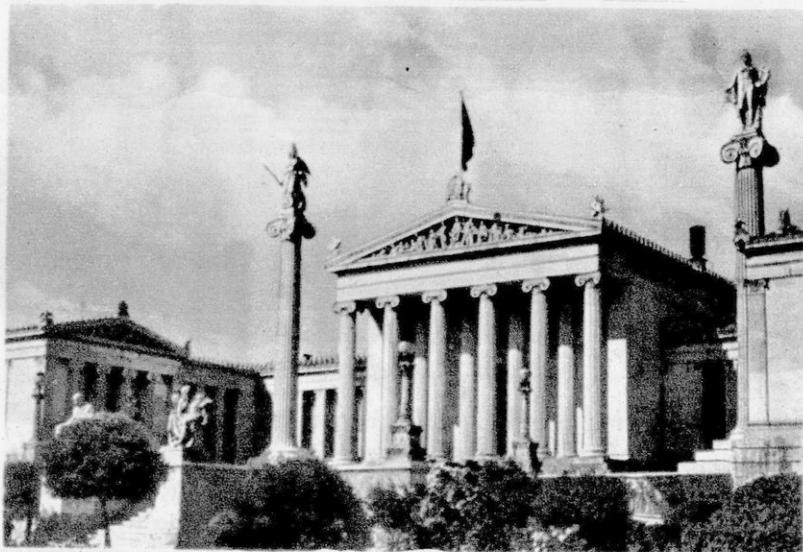

Μερική άποψη των Αθηνών

Τυμφρηστός, και διαχωρίζεται φυσικῶς ἄλλο τμῆμα ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Χερσονήσου, ἡ Στερεά Ἑλλάς. Ἡ Στερεά Ἑλλάς καὶ ἡ Πελοπόννησος ἀποτελοῦν τὴν Νότιον Ἑλλάδα. Τὸ τμῆμα τῆς Χώρας, τὸ δόπιον εύρισκεται βορείως τῆς γραμμῆς, εἰς τὸ ὑψος τῆς δόποιας ὑπάρχει ὁ Μαλιακός καὶ ὁ Ἀμβρακικός, ἀποτελεῖ τὴν Βόρειον Ἑλλάδα. Ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἡ μακρὰ δροσειρὰ τῆς Πίνδου χωρίζει τὴν Βόρειον Ἑλλάδα εἰς δύο μέρη, Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν. Τὸ δυτικὸν μέρος εἶναι ἡ Ἡπειρος. Τὸ Ἀνατολικὸν μὲ τὴν δροσειρὰν τῶν Χασίων, Καμβουνίων, Πιερίων, Ὁλύμπου καὶ Ὀστης, χωρίζεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν, ἡ δόποια φθάνει ἀνατολικῶς μέχρι τοῦ ποταμοῦ Νέστου. Πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ Νέστου μέχρι τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ, ἀπλοῦται ἡ Ἑλληνικὴ Δυτικὴ Θράκη.

Ἡ τοιαύτη διαμόρφωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, μᾶς παρουσιάζει τὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς χώρας, Πελοπόννησον, Στερεάν, Θεσσαλίαν, Ἡπειρον, Μακεδονίαν καὶ Θράκην ὡς κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ διαμόρφωσις ὅμως αὗτη, οὐδόλως ἐπέ-

δρασεν ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῶν κατοίκων. "Ολα τὰ διαμερίσματα κατοικοῦνται ἀπὸ γησίους Ἐλληνας, τοὺς ὅποιους συνδέουν κοινὰ χαρακτηριστικά, ὅπως ἡ αὐτὴ ἑθνικὴ συνείδησις, ἡ δύμοιομορφία τῆς γλώσσης, ἡ αὐτὴ θρησκεία, τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, οἱ αὐτοὶ θρῦλοι καὶ παραδόσεις, ἡ αὐτὴ ἱστορία τῆς καταγωγῆς των, οἱ αὐτοὶ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ καὶ ἡ ἀλληλεγγύη μεταξύ τῶν οἰκο-

Η Ἀκαδημία Ἀθηνῶν

γενειῶν εἰς τὰ εὐχάριστα ἢ τὰ δυσάρεστα γεγονότα κ.λ.π. Ἡ ψυχικὴ ἐνότης τοῦ Ἐλληνικοῦ κόσμου χρονολογεῖται ἀπό τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀρχαίας Ἐλλάδος, ὅτε αὗτη ἦτο κατατετμημένη εἰς μικρὰ βασίλεια. Μεταξύ τῶν κατοίκων τῆς τότε Ἐλλάδος ὑπῆρχεν ἡ συνείδησις, ὅτι ἡσαν ὄλοι Ἐλληνες. Δείγματα τῆς ἐνότητος ταύτης ἡσαν ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἡ κοινὴ θρησκεία, αἱ κοιναὶ δοξασίαι, ἡ ἀλληλεγγύη κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς ξένων ἔχθρων ἐναντίον ἐνός τῶν μικρῶν βασιλείων, αἱ Ἀμφικτυονίαι καὶ πρὸ παντὸς οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, οἵτινες κατηύγαζον τὴν Ἐλλάδα μὲ τὸ φῶς τῆς πολιτικῆς ἐνότητος.

ΑΙ. Αθήναι από ρεοπλάνου

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι εὔκρατον καὶ ύγιεινόν. Ἡ ἀτμόσφαιρα γενικῶς εἶναι δισυγής καὶ ἀνέφελος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἡ θερμοκρασία εἶναι ἡπία τὸν χειμῶνα. Ἐξαιρετικῶς γλυκὺ κλῖμα ἔχουν τὰ παράλια καὶ οἱ νῆσοι. Εἰς τὰ μεσόγεια καὶ ὄρεινά, τὰ ὅποια εἶναι μακρὰν ἀπό τὴν ἐπίδρασιν τῆς θαλάσσης ὁ χειμῶν εἶναι ψυχρὸς καὶ εἰς τὰ πεδινὰ τὸ θέρος θερμόν. Μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κλίματος ἔχουν οἱ ἄνεμοι. Τὸ θέρος ἐπικρατοῦν οἱ ξηροὶ βορειοανατολικοί, οἱ ἐτησίαι (μελτέμια), τὸ δὲ φθινόπωρον οἱ νότιοι καὶ τὸν χειμῶνα οἱ βόρειοι καὶ βορειοανατολικοί.

3. Τὰ ἔκ τῆς θέσεως καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας πλεονεκτήματα.

Ἡ θάλασσα, ἡ ὅποία περιβάλλει τὴν χώραν μας, εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος βαθέως καὶ σχηματίζει δαντελωτὰ ἀκρογιάλια, μικρούς ὄρμους καὶ κόλπους, ἀπειρίαν πολυμόρφων χερσονήσων καὶ ἀκρωτηρίων καὶ πολυχιδῆ καὶ ἀνώμαλα παράλια. Γύρω ἀπό τὴν χώραν εἶναι κατεσπαρμέναι εἰς ὅλας

τάς διευθύνσεις καὶ εἰς μικρὰς ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, πλῆθος μικρῶν καὶ μεγάλων νήσων, αἱ ὅποιαι εὔρισκονται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Δύσεως. Οἱ γραφικὸς αὐτὸς θαλάσσιος διαμελισμός, αἱ νῆσοι, τὸ περίφημον κλῖμα, ἡ ἔλλειψις δμίχλης καὶ αἱ φυσικαὶ καλλοναί, προσείλκυσαν τοὺς ὥραιοπαθεῖς προγόνους μας νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους καὶ νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν ναυτιλίαν. Τοὺς προσείλκυσαν αἱ μεταξύ τῶν νήσων μικραὶ ἀποστάσεις, διότι τὰ ταξείδια δὲν ἦσαν τότε ἀσφαλῆ, δεδομένου, ὅτι τὰ πλοιαὶ ἦσαν τότε μικρὰ ἴστιοφόρα χωρὶς πυξίδα. Οὕτω αἱ παράλιοι ἀρχαῖαι Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐναπήγησαν σύν τῷ χρόνῳ ἐμπορικοὺς καὶ πολεμικοὺς στόλους καὶ ἔκυριάρχουν τῆς Μεσογείου, ἀπὸ τοῦ Εὔξεινου ἕως τοῦ Γιβραλτάρ. Ἡ θέσις λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος, αἱ νῆσοι της καὶ ὁ θαλάσσιος διαμελισμός της παρουσιάζουν πλεῖστα πλεονεκτήματα καὶ συγκεκριμένως τὰ κάτωθι :

1) Οἱ λιμένες τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων εὔρισκονται εἰς τὸ κέντρον τῶν μεγάλων θαλασσίων γραμμῶν, αἱ ὅποιαι συνδέουν τὴν Μεσόγειον μὲ τὸν Εὔξεινον, μὲ τὴν Δυτικήν καὶ Κεντρικήν Εύρωπην καὶ μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικήν. Οὕτω ἡ Ἑλλὰς ἔχει καταστῆ κόμβος θαλασσίων συγκοινωνιῶν, μὲ ἀποτέλεσμα οἰκονομικὰ δόφελη διὰ τὴν χώραν.

2) Ἡ χώρα μας διὰ τῶν θαλασσίων δδῶν ἐνεργεῖ τὰς μεταφορὰς τῶν ἐφοδίων της μὲ μεγάλην εύκολίαν καὶ μικρὰ κόμιστρα, ὅπερ δὲν συμβαίνει εἰς ἄλλας μεσογειακάς χώρας.

3) Οἱ θαλάσσιοι ἄνεμοι ἐπενεργοῦν εὐεργετικῶς ἐπὶ τοῦ κλίματος τῆς χώρας. Μετριάζουν τὴν θερμότητα τοῦ θέρους καὶ τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος καὶ καθιστοῦν τὸ κλῖμα τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀπό τὰ γλυκύτερα καὶ ἰδεωδέστερα τοῦ κόσμου.

4) Προσελκύονται χιλιάδες ἑνῶν περιηγητῶν, οἱ ὅποιοι ἔρχονται ἀπὸ τὰς βορείους διμιχλώδεις χώρας των, νὰ χαροῦν τὴν Ἑλληνικὴν θάλασσαν, τὸν καταγάλανον ἀνέφελον δύρανόν, τὴν ἀτμοσφαιρικὴν διαύγειαν καὶ τὰς παντοειδεῖς φυσικὰς καλλονὰς τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων καὶ νήσων καὶ τὴν παροιμιώδη φιλοξενίαν τῶν κατοίκων. Τοιουτοτρόπως ἐνισχύεται ἡ τουριστικὴ κίνησις, ἡ ὅποια εἶναι πηγὴ πλουτού διὰ τὴν πατρίδα.

5) Ἡ θάλασσα εἶναι πηγὴ τροφῆς διὰ τὸν πτωχὸν λαόν.

Οι κατά μῆκος τῶν παραλίων κάτοικοι καὶ οἱ Νησιῶται ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀτομικὴν ἀλιείαν καὶ ἔχουν δωρεάν ἐκλεκτὰ ψάρια, ἀφονίαν δοτρακοφόρων (στρείδια) καὶ ποικιλίαν ἀπὸ κεφαλόποδα δῆλ. ἀπὸ δύταπόδια, ἀστακούς κ.λ.π. "Ἄλλοι ἔγιναν ἐπαγγελματίαι ἐπιδέξιοι ἀλιεῖς καὶ ἡ ἀλιεία τοὺς παρέχει ἐργασίαν μὲν ίκανοποιητικά κέρδη.

6) 'Η παραλιακὴ θέσις τῆς χώρας, ἔκαμε τοὺς κατοίκους νὰ ἀγαπήσουν τὴν θάλασσαν καὶ νὰ τραποῦν εἰς τὴν ναυτιλίαν. Σήμερον 100.000 οἰκογένειαι 'Ελλήνων ναυτικῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι τὰ πληρώματα τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Στόλου, ζοῦν ἀνέτως ἀπὸ τὰ ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα. 'Η νοσταλγία τῶν ἑνιτεμένων ναυτικῶν μας, ἡ ἀντιμετώπισις τῶν κινδύνων κατὰ τὴν ναυσιπλοΐαν, ἡ γλυκεῖα ἀναμονὴ τῶν οἰκείων διὰ τὸν γυρισμὸν των, ἔχουν ἐπιδράσει βαθύτατα ἐπὶ τῶν κατοίκων τῶν παραλίων καὶ τῶν νήσων. Τοὺς ἔχουν διαπλάσει εἰς πραγματικούς Χριστιανούς μὲν βαθεῖαν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν καὶ εἰς πραγματικούς "Ελληνας, νοσταλγούς καὶ λάτρεις τῆς μητρὸς πατρίδος.

4. Τὰ ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ ἐδάφους πλεονεκτήματα

'Η 'Ελλὰς παρουσιάζει μεγάλας ποικιλίας εἰς τὴν μορφὴν τοῦ ἐδάφους. "Εχει πολλὰς ὁροσειράς μὲν ὑψηλὰ ὅρη, ἔχει καὶ χαμηλοὺς μικροὺς κυματοειδεῖς λόφους. "Εχει χαράδρας καὶ ὅρη ἀπότομα, γυμνὰ καὶ βραχώδη, ἔχει καὶ ὁμαλά κατάφυτα ἀπὸ δάση. "Εχει ἔκτεταμένας πεδιάδας, ἔχει καὶ μικρὰς εὐφόρους γραφικάς κοιλάδας. "Εχει παράλια δαντελωτὰ μὲ πλῆθος ὄρμων, κολπίσκων καὶ χερσονήσων, ἔχει καὶ παράλια ὁμαλά, χωρὶς διαμελισμόν. 'Η ποικιλία αὗτη τῆς μορφῆς τοῦ ἐδάφους εἰς ἓνα μικρὸν εἰς ἕκτασιν τόπον, ὅπως ἡ 'Ελλὰς, εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν ἀπαντᾶται. Προσδίδει εἰς τὸ ἔδαφος πολυμορφίαν ἀναγλύφου καὶ κατατάσσει τὴν χώραν μας, ἀπὸ ἀπόψεως φυσικῶν καλλονῶν, μεταξὺ τῶν ὥραιοτέρων τοῦ κόσμου.

1. Χιλιάδες περιηγηταὶ μᾶς ἐπισκέπτονται, διὰ νὰ χαροῦν τὴν ἀπαράμιλλον γραφικότητα τῶν εἰδυλλιακῶν τοπίων μας. 'Η αὐστηρὰ καὶ ἀγρία μεγαλοπρέπεια τοῦ Δελφικοῦ τοπίου, ἥτις ἐδημιούργησε κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν τὸ Δελφικὸν ἱερόν, τὰ μάρμαρα τῆς Πεντέλης, τὰ ὅποια ὑψώσαν τὸ πνεῦμα τῆς τέχνης καὶ

έδημιούργησαν τὰ θαύματα τοῦ Ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ἡ γαλήνη τοῦ τοπίου τῆς Ὄλυμπίας, ἥτις ἔδημιούργησε τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συναδελφώσεως τῶν λαῶν, ἐλκουν σήμερον ὡς μαγνήτης τούς ξένους περιηγητάς.

2. Ἡ τοιαύτη φυσικὴ διάπλασις τοῦ ἔδάφους παρουσιάζει καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ ἔχῃ ἡ χώρα ποικιλίαν κλίματος, μὲν ἀποτέλεσμα νὰ εὐδοκιμοῦν εἰς αὔτην τὰ πάσης φύσεως φυτά, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Κηπευτικὰ π.χ. φυτά, τὰ ὄποια θάλλουν τὸν χειμῶνα εἰς τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους, παρουσιάζονται πάλιν θαλερὰ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον εἰς τὰ μεσόγεια καὶ ὁρεινά. Ἀφθονοῦν τὰ ὄπωροφόρα, τὰ ὄποια εὐδοκιμοῦν τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἄνοιξιν εἰς τὰ πεδινὰ καὶ τὰ παράλια, ἐσπεριδοειδῆ κ.λ.π., ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλους εἴδους ὄπωρικά, ποὺ εὐδοκιμοῦν εἰς τὰ ὁρεινὰ καὶ τὰ μεσόγεια, ὑπάρχουν ἐν ἀφθονίᾳ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον.

Εἰς πολλὰς κλιτύας τῶν ὁρέων καὶ τῶν λόφων ἐνδημοῦν σημαντικὸς ἀριθμὸς σπανίων βοτάνων καὶ ἀρωματικῶν φυτῶν, (δίκταμον Κρήτης κ.λ.π.), τὰ ὄποια φύονται μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶναι περιζήτητα εἰς τὸ ἑξωτερικόν, ὡς φαρμακευτικὰ καὶ ἀρωματικά. Μοναδικὸν ἐργοστάσιον ἀποστάξεως αὐτῶν ὑπάρχει εἰς Κηφισιάν. (ΒΙΟΡΥΛ).

3) Τὰ ὄντα πολλῶν ποταμῶν, ἐκ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἔδάφους, εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς κοίτης των πίπτουν ἀπὸ μέγα ὄψος καὶ σχηματίζουν καταρράκτας. Ἡ δύναμις τῆς πτώσεως τῶν ὄντων χρησιμοποιεῖται ἡδη διὰ τὴν κίνησιν ὑδροηλεκτρικῶν ἐργοστασίων. Τελευταίως ἡ τεχνικὴ κατώρθωσε, λόγω τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἔδάφους, νὰ σχηματίσῃ εἰς πολλοὺς ποταμούς τεχνητούς καταρράκτας διὰ τὴν παραγωγὴν ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας.

4. Εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἔδάφους μας ἀναβλύζουν ιαματικαὶ θερμαὶ πηγαί, πολλαὶ τῶν ὄποιών εἶναι καὶ ραδιοῦχοι. Οἱ μεταβαίνοντες ἔκει πρὸς λουτροθεραπείαν, ἐντόπιοι καὶ ξένοι, εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ τόπου. Ἡ ραδιενέργεια τοῦ ὄντος εἶναι δεῖγμα, ὅτι τὸ ὑπέδαφος κρύπτει ραδιενέργα δρυκτά.

5. Τὰ ἀργιλλικὰ ἔδάφη, ποὺ συναντῶνται καθ' ὅλην τὴν χώραν, συνετέλεσαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τέχνης τῆς κεραμευτικῆς. Ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερον εἰς

Αθήνας, Αίγιναν κλ.π. νὰ εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν ἀγγειοπλαστικήν.

Τὰ δάση, ὁ καθαρὸς ἀὴρ τῶν βουνῶν μας, ἡ ὥραιότης καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ Ἐλληνικοῦ τοπίου, ἡ τραχεῖα εἰς πολλὰ μέρη μορφολογία τοῦ ἐδάφους, ἡ πάλη τοῦ Ἑλληνος πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους τοῦ περιβάλλοντος, διὰ τὴν ἔξοικονόμησιν τῶν μέσων τῆς ζωῆς, δίδουν εἰς τοὺς κατοίκους ὑγείαν, εὐρωστίαν σώματος, εὐγένειαν ψυχῆς καὶ ἀπέραντον ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.

5. Προϊόντα καὶ ἀσχολία τῶν κατοίκων

Γεωργία - Γεωργικὰ προϊόντα. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι χώρα γεωργική. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἔχρησιμοποιοῦντο πρωτόγονα μέσα καλλιεργείας καὶ πολλὰ ἐδάφη κατεκλύζοντο ἀπὸ πλημμύρας. Ἡ χώρα εἶχε ἔλλειψιν σιτηρῶν κ.λ.π. καὶ κατέφευγεν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ κράτος μὲ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα ἀπεξήρανε τεραστίας ἐκτάσεις, κατεσκεύασεν ἀρδευτικὰ δίκτυα καὶ ὑπέδειξεν ἐπιστημονικὰς μεθόδους καλλιεργείας καὶ χρησιμοποίησιν χημικῶν λιπασμάτων. Κατόπιν τούτου ἡ παραγωγὴ τῆς χώρας ἀνήλθεν ἀλματωδῶς. Ἀπεκτήσαμεν σιτάρκειαν καὶ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος γνωρίζει ἡμέρας εύημερίας. Παράγει ἔξαιρετικῆς ποιότητος καπνὸν καὶ εἶναι ἡ πρώτη καπνοπαραγωγὸς χώρα τῆς Εὐρώπης. Ἡ παραγωγὴ τῶν δημητριακῶν ἐτριπλασιάσθη. Παράγει βάμβακα καὶ ἡ παραγωγὴ του ἐδεκαπλασιάσθη. Εἶναι ἡ τρίτη χώρα τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἐλαιοπαραγωγήν. Παράγει μεγάλας ποσότητας ἐκλεκτῆς σταφίδος κορινθιακῆς καὶ σουλτανίνας, αἱ ὅποιαι εἶναι περιζήτητοι εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Οἱ παραγόμενοι οἶνοι εἶναι ἔξαιρετικῆς ποιότητος. Ἐξαγωγὴ σταφυλῶν γίνεται εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Παράγει μεγάλας ποσότητας ἐστεριδοειδῶν, ἄφθονα μῆλα, ροδάκινα, ἀχλάδια, βερύκοκα, σῦκα, κάστανα, σησάμιον καὶ τεῦτλα διὰ ζάχαριν, ἐπίσης γεώμηλα, δσπρια καὶ λαχανικά. Ἀσκεῖται ἡ σηροτροφία καὶ εἶναι ἡ τρίτη χώρα τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν παραγωγὴν φυσικῆς μετάξης.

Κτηνοτροφία - Κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Περισσότερον κτηνοτροφικὰ περιοχαὶ εἶναι ἡ Μακεδονία, ἡ Αἰτωλοακαρνανία, ἡ Φθιώτις

*Αποψις Λουτρακίου

κ.λ.π. Ἐκτρέφονται αἰγυπτρόβατα, βοοειδῆ, χοῖροι, ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι καὶ πουλερικά. Τελευταίως ἔφθασεν εἰς ἀκμὴν ἡ ἐκτροφὴ τῶν πουλερικῶν. Τὰ προϊόντα εἶναι κρέατα, βούτυρον, γάλα, τυριά, αὐγά, ἔρια, δέρματα κ.λ.π. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος (55%) ἀσχολεῖται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Δάση - Δασικὰ προϊόντα. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχει πολλὰ δάση. Τὰ 15% περίπου τοῦ ἑδάφους της εἶναι δασωμένα ἀπό κωνοφόρα, δρῦς, δὖνάς κ.λ.π. Καταβάλλεται προσπάθεια δι' ἀναδασώσεις. Δασικαὶ περιοχαὶ εἶναι ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη, ἡ Πίνδος, ἡ Πελοπόννησος κ.λ.π. Ἐκ τῶν δασῶν παράγεται ξυλεία οἰκοδομῶν, ἐπιπλῶν, καυσόξυλα, ξυλάνθρακες, ρητίνη κ.λ.π. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ύλοτομίαν ἀνέρχονται εἰς 5.000 ἕως 6.000.

Άλιεία - Άλιευτικὰ προϊόντα. Οἱ κόλποι καὶ αἱ λίμναι τῆς χώρας μας εἶναι ἀξιόλογοι περιοχαὶ ἀλιείας. Εἰς πολλὰς λίμνας καὶ λιμνοθαλάσσας ὑπάρχουν περὶ τὰ 200 ίχθυοτροφεῖα. Τὰ μηχανο-

κίνητα διλιευτικά σκάφη μας ύπερβαίνουν τάς 6.000. Τελευταίως
έναυπηγήθησαν και μεγάλα πλοιά ποντοπόρα μὲ ψυγεῖα, μὲ τὰ
ὅποια διλιεύουν εἰς τοὺς ὠκεανοὺς καὶ φέρουν εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφθονα
ἐκλεκτά, εὐθηνά, κατεψυγμένα ψάρια.

Σπογγαλιεία. Οἱ νησιῶται τῆς Δωδεκανήσου καὶ ιδίως τῆς
Καλύμνου, οἱ 'Υδραιοὶ καὶ οἱ Αἰγινῆται εἰναι σπογγαλιεῖς. 'Αλιεύουν
σπόργυγους καὶ εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς 'Αφρικῆς. 'Η 'Ελλὰς εἰναι
τὸ μεγαλύτερον σπογγαλιευτικὸν κέντρον τῆς Μεσογείου. Τὰ
σπογγαλιευτικά μας σκάφη ύπολογίζονται εἰς 150 περίπου. Εἰς
τὴν διλείαν ἀσχολοῦνται 55 ἔως 60 χιλιάδες.

Ορυκτά. Τὸ ύπέδαφος τῆς 'Ελλάδος εἰναι πλούσιον εἰς με-
ταλλεύματα. Τὰ κυριώτερα εἰδῆ εἰναι ἄφθονος βωξίτης, σιδηρο-
πυρίτης, γαληνίτης, ψευδάργυρος, θειόχωμα, χρώμιον, βαρυτίνη
(Μῆλος), λευκόλιθος (Εὔβοια), σμύρις (Νάξος) καὶ ἄφθονος λι-
γνίτης. 'Υπάρχουν λατομεῖα λευκοῦ καὶ χρωματιστοῦ μαρμάρου,
γύψου κ.λ.π. Πολλαὶ χιλιάδες ἐργατῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἔξ-
ρυξιν ὁρυκτῶν.

6. Βιομηχανία - Βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πρὸ τοῦ πολέμου ἡ Βιομηχανία καὶ τὰ προϊόντα της ἦσαν
μετριώτατα. 'Ηδη ἐβελτιώθη σημαντικῶς. 'Έχομεν ἐργοστάσια ἐ-
λαφρᾶς βιομηχανίας π.χ. ἀλευροβιομηχανίας, οἰνοποίιας, ὑφαν-
τουργίας, καπνοβιομηχανίας, χαρτοποίιας, λιπασμάτων, ὑαλουρ-
γίας, χημικῶν προϊόντων, βυρσοδεψίας κ.λ.π. Εἰς τὰς μικρὰς πό-
λεις καὶ χωρία ἀσκεῖται ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία μὲ ὑφαντὰ εἰς ἀρ-
γαλειούς, ξύλινα ἀντικείμενα κ.λ.π.

Παράγονται ἀλεύρα, ἄφθονα ζυμαρικά, οἶνοι, ὑφάσματα, χάρ-
της, λιπάσματα, χημικὰ προϊόντα, ὑποδήματα, φάρμακα κ.λ.π.
Τελευταίως μεγάλην ὥθησιν εἰς τὴν βιομηχανίαν μας ἔδωκεν ὁ
ἐξηλεκτρισμὸς τῆς χώρας, ὁ ὅποιος θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν Ἰδρυσιν
ἐργοστασίων βαρείας βιομηχανίας. 'Ἐπραγματοποιήθη ἡδη ἡ ἐγκα-
τάστασις τοιούτων βιομηχανικῶν ἐργοστασίων, ὅπως εἰναι τὰ διϋ-
λιστήρια πετρελαίου, ἐργοστάσια παραγωγῆς ἀλουμινίου, ἀζώτου,
σακχάρεως, ναυπηγεῖα, ύψικάμινοι μεταλλουργίας κ.λ.π. Τὸ κράτος
ἐκτὸς ἀπὸ τὰς φυσικὰς πτώσεις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν διὰ

τήν κίνησιν έργοστασίων, κατεσκεύασε καὶ τεχνητὰς λίμνας εἰς ύψος, μὲ φράγματα, ἀπὸ τὰ δόποια, τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν, τὰ δόποια γεμίζουν τὰς λίμνας, πίπτουν μὲ ὄρμὴν ἀπὸ εἰδικὰ ἀνοίγματα καὶ κινοῦν ἔργοστασία, τὰ δόποια παράγουν ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν. Ἐχρησιμοποίησε καὶ λιγνίτην διὰ τὴν κίνησιν τοιούτων ἔργοστασίων εἰς μέρη λιγνιτοπαραγωγά. Τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων ἀνέθεσεν εἰς τὸν Κρατ. Ὁργανισμὸν «Δημοσίᾳ Ἐπιχείρησις Ἡλεκτρισμοῦ» (Δ.Ε.Η.). Αὕτη κατώρθωσε νὰ ὑπερτριπλασιάσῃ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος τῆς χώρας καὶ νὰ τὸ διοχετεύῃ καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα χωρία τῆς Ἑλλάδος. Κυριώτερα ἔργοστασία εἶναι τὰ ὑδροηλεκτρικὰ Λάδωνος, "Αγρα, Λούρου, Ταυρωποῦ κ.λ.π. Ἀτμοηλεκτρικὰ μὲ λιγνίτην, τῆς Πτολεμαΐδος, Ἀλιβερίου κ.λ.π. Ἐτοιμάζονται νέα εἰς Ἀχελῶν, Μεγαλόπολιν κ.λ.π. Ἀνω τῶν 500 χιλιάδων ἔργατῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὰς βιομηχανικὰς καὶ βιοτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ναυτιλία

Ἡ σημερινὴ ἀνάπτυξις τῆς ἐμπορικῆς μας Ναυτιλίας εἶναι καταπληκτική. Διαθέτει πάσης φύσεως πλοῖα, ποντοπότα, ἐπιβατικά, φορτηγά, πετρελαιοφόρα κ.λ.π. Μετὰ τὸν πόλεμον, τὸ 1945, ὁ ἐμπορικός μας στόλος ἦτο μόνον 145 πλοῖα χωρητικότητος 500.000 κόρων (κόρος = 2,85 κυβ. μέτρα). Σήμερον ὁ ἐμπορικός μας στόλος ἀποτελεῖται, συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ 'Υπ. ἐμπ. Ναυτιλίας :

- 1) Ἀπὸ 2.003 πλοῖα ὑπὸ ἐλλ. σημαίαν χωρ. 9.756.327 κόρων.
- 2) Ἀπὸ 1.086 πλοῖα ἐλλ. ἰδιοκτησίας ὑπὸ ξένην σημαίαν χωρητικότητος 14.927.605 κόρων. Ἡτοι ἐν σύνολῷ 3.089 πλοῖα χωρητικότητος 24.683.932 κόρων. Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ὁ Ἑλληνικὸς ἐμπορικὸς στόλος ἔρχεται δεύτερος μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν στόλων τοῦ κόσμου. Ναυπηγοῦνται ἥδη εἰς διάφορα ναυπηγεῖα ξένα καὶ ἐλληνικά, 88 πλοῖα ἐλληνικῆς ἰδιοκτησίας χωρητικότητος 2.607.620 κόρων. Ὄταν ἐντὸς ὀλίγου προστεθοῦν τὰ ναυπηγούμενα 88 πλοῖα, ἡ Ἑλλὰς θὰ καταστῇ ἡ πρώτη ναυτικὴ δύναμις τοῦ κόσμου! Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία διασχίζει μὲ τόλμην ὅλα τὰ σημεῖα τῆς 'Υδρογείου καὶ διαλαλεῖ τὴν παρουσίαν

τῆς ἐνδόξου Ἑλλάδος μας εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. 'Η Ναυτιλία μας εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πηγὰς πλούτου διὰ τὴν Πατρίδα. Εἰς τὰ ἐμπορικά μας πλοῖα ἔργαζονται 100.000 ναυτικοί.

Ἐμπόριον

"Οσα οἰκονομικά ἀγαθά δὲν παράγονται εἰς τὴν χώραν μας, τὰ ἀγοράζομεν ἀπὸ τὰς ὄλλας ξένας χώρας. Εἰς αὐτὰς ἡμεῖς πωλοῦμεν τὰ εἰδή, τὰ δόποια μᾶς πλεονάζουν. 'Αγοράζομεν ὅμως περισσότερα (εἰσαγωγαί), καὶ πωλοῦμεν διλιγότερα (έξαγωγαί). Διὰ τοῦτο τὸ ἐμπορικόν μας ισοζύγιον εἶναι παθητικόν. Τὸ ἔλλειμμα ὅμως συμπληροῦται ἀπὸ τὰ ἐμβάσματα τῶν ναυτικῶν μας κ.λ.π.

Χῶραι, μὲ τὰς δόποιας συναλλασσόμεθα περισσότερον εἶναι αἱ Η.Π.Α., ἡ Δυτικὴ Γερμανία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἰταλία κ.λ.π. 'Εξάγομεν κυρίως καπνόν, ποτά, σταφίδα, βάμβακα, ἑλαίας, ἐσπεριδοειδῆ, μῆλα, ροδάκινα κ.λ.π. 'Εξάγομεν βωξίτην, βαρυτίνην, σμύριδα, μάρμαρα κ.λ.π. Εἰσάγομεν καφέ, σφάγια, ξυλείαν, δέρματα, φάρμακα, ζάχαριν, μηχανὰς παντὸς είδους, αὐτοκίνητα, σιδηροδρομικὸν ύλικόν, πετρέλαιον, ύψησματα κ.λ.π. Τελευταίως τὸ έξαγωγικόν μας ἐμπόριον ἔνισχύθη σημαντικῶς λόγῳ τῆς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ Κράτη τῆς Εύρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος (Ε.Ο.Κ.), εἰς τὰ δόποια τὰ εἰσαγόμενα προϊόντα μας εἶναι ἀδασμολόγητα ἢ ἐπιβαρύνονται μὲ ἐλάχιστον φόρον. Περὶ τῶν σκοπῶν τῆς ιδρύσεως τῆς Ε.Ο.Κ. διμιούμεν κατωτέρω εἰς τὸ κεφάλαιον, «σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον».

Συγκοινωνία

'Η Ἑλλὰς ἔχει ὅλα τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα. Τὸ σιδηροδρομικὸν δίκτυον ἔχει μῆκος 2576 χιλ. περίπου. Τὸ δύδικὸν δίκτυον (αὐτοκινητόδρομοι) ἔχει μῆκος 39.000 χιλ. περίπου καὶ τὸ αὐτοκίνητον φθάνει σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ κατωκημένα σημεῖα τῆς χώρας.

'Η σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Ἀθηνῶν Θεσσαλονίκης μᾶς συνδέει μὲ τὰς εύρωπαϊκὰς χώρας. Τὴν συγκοινωνίαν τῶν παραλίων καὶ τῶν νήσων ἔκτελοῦν, ἀκτοπλοϊκὰ σκάφη καὶ μεγάλα ἐπιβατικὰ καὶ φορτηγά.

'Υπερωκεάνεια μᾶς συνδέουν μὲ τὰς ξένας χώρας. 'Ο Πειραιὲς ἔχει τὴν μεγαλυτέραν κίνησιν ἀπὸ τοὺς λιμένας τῶν Βαλκανίων.

Τελευταίως ή 'Ελλάς άπέκτησεν σημαντικήν άεροπορικήν συγκοινωνίαν, 'Ο Αερολιμήν του 'έλληνικού έγινε είς άπό τους μεγαλύτερους και σημαντικώτερους του κόσμου. Δι αύτού και διά του άερολιμένος Θεσσαλονίκης διέρχονται όλα τα άεροπλάνα των διεθνών άεροπορικῶν γραμμῶν, αἱ όποιαι συνδέουν τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικήν. 'Η 'Ελλάς ἔχει ιδικήν της πολιτικήν άεροπορίαν. 'Η άεροπορική ἐταιρία 'Ολυμπιακή ἔχει ἔδραν τὰς Ἀθήνας. 'Ο ἐναέριος στόλος της ἀποτελεῖται ἀπὸ 11 τεράστια άεριωθούμενα καὶ 16 ἐλικοφόρα άεροπλάνα διαφόρου μεγέθους καὶ 2 ἐλικόπτερα διά τὴν συγκοινωνίαν τῶν νήσων, αἱ όποιαι στεροῦνται ἀεροδρομίου. (στοιχεία γραφείων Ολυμπιακῆς). 'Η 'Ολυμπιακή ἐκτελεῖ ἀπ' εὐθείας καθημερινὰ δρομολόγια ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μὲ 19 πόλεις τῆς 'Ελλάδος. 'Ἐπίσης ἐκτελεῖ καθημερινῶς ἄνευ σταθμοῦ δρομολόγια μὲ τὴν Βόρειον Ἀμερικήν, (Νέα 'Υόρκη, Σικάγον, Μόντρεαλ), μὲ τὴν Ἀφρικήν (Ναϊρόμπτι, Γιοχάνεσμπουργκ) καὶ μὲ πλείστας πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Θρησκεία

Οι "Ελληνες ἀνήκουν εἰς τὴν 'Ορθόδοξον Χριστ. Θρησκείαν. 'Η 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος εἶναι αὐτοκέφαλος. Διοικεῖται ἀπὸ τὴν 'Ιερὰν Σύνοδον. 'Η 'Ιερὰ Σύνοδος εἶναι μικρὸς ἀριθμὸς Μητροπολιτῶν, οἱ όποιοι προέρχονται ἀπὸ τὴν 'Ιεραρχίαν, δηλαδὴ ἀπὸ τους Μητροπολίτας δῆλης τῆς χώρας. 'Η 'Ιερὰ Σύνοδος διοικεῖ τὴν 'Εκκλησίαν συμφώνως μὲ τους ιεροὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, τὰς ἀποφάσεις τῆς 'Ιεραρχίας καὶ τοὺς νόμους του Κράτους. Πρόεδρος τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου εἶναι πάντοτε ὁ 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν, ὁ όποιος τιτλοφορεῖται «'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος». 'Η 'Εκκλησία μας ἀναγνωρίζει ὡς 'Αρχηγὸν τῆς 'Ορθοδοξίας τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

'Εκπαίδευσις.

'Η ἑκπαίδευσις εἰς τὴν 'Ελλάδα παρέχεται δωρεάν εἰς ὅλα της τὰ στάδια. 'Η παιδεία μας διακρίνεται εἰς τὴν Στοιχειώδη, τὴν Μέσην καὶ τὴν Ἀνωτάτην, 'Η Στοιχειώδης εἶναι ύποχρεωτική διὰ τοὺς ἐληνόπταιδας καὶ διαρκεῖ 6 ἔτη. Τὰ σχολεῖα τῆς Στοιχειώδους ἑκπαίδεως εἶναι τὰ Νηπιαγωγεῖα καὶ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα.

Εις τὸ Κράτος λειτουργοῦν 10.294 Δημοτικὰ Σχολεῖα, Δημόσια καὶ Ἰδιωτικά.

Ἡ Μέση Παιδεία δὲν εἶναι ύποχρεωτική. Περιλαμβάνει τὰ Γυμνάσια, τὰς Ἐμπορικὰς Σχολὰς Μέσης, τὰς Ναυτικὰς Σχολὰς κ.λ.π. Εις τὸ Κράτος λειτουργοῦν 653 Γυμνάσια.

Ἡ ἀνωτάτη Παιδεία περιλαμβάνει τὰ Πανεπιστήμια, τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ τὴν Πολυτεχν. Σχολὴν Θεσ/νίκης, τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Οἰκον. καὶ Ἐμπορ. Ἐπιστημῶν, τὴν Πάντειον Σχολὴν Πολιτ. Ἐπιστημῶν, τὴν Ἀνωτάτην Γεωπονικὴν Σχολὴν, τὴν Γυμναστικὴν Ἀκαδημίαν, τὰς Παιδαγ. Ἀκαδημίας, τὰς Ἀνωτάτας Στρατιωτικὰς Σχολάς, Εὐελπίδων, Ἰκάρων, Ναυτικῶν Δοκίμων καὶ τὴν Στρατιωτικὴν Ἰατρικὴν Σχολὴν, τὰς Ἀνωτάτας Βιομηχανικὰς Σχολὰς Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης κ.λ.π. Διὰ τὴν Στοιχειώδη καὶ Μέσην ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν, (ἡλεκτρολόγοι, σχεδιασταί, τοπογράφοι, ναυπηγοί, ύδραυλικοί, κομμώτριαι κ.λ.π.) λειτουργοῦν πλεισται Ἐπαγγελματικαὶ καὶ Τεχνικαὶ Σχολαί.

Ἀνώτατον πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς Χώρας θεωρεῖται ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Καλαὶ Τέχναι.

Αἱ καλαὶ τέχναι ἔγεννηθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα μας. Οἱ καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἑκείνης ἔχαρισαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸν θεῖον Παρθενῶνα, τὸν Ἐρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, τὸν Ἐφηβον τῶν Ἀντικυθήρων καὶ τόσα ἄλλα ὑπέροχα μνημεῖα, ἐμπρὸς εἰς τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀρμονίαν τῶν δόποιών, οἱ σημερινοὶ ἀνθρωποὶ μένουν ἔκθαμбоι, καὶ κατάπληκτοι. Συνέχισται τῶν ἀθανάτων ἑκείνων καλλιτεχνῶν ἀνεφάνησαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Γένους πολλοὶ ἔξοχοι ζωγράφοι, γλύπται κ.λ.π. οἵτινες ἀνήγαγον καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς καλὰς τέχνας εἰς ύψηλὸν ἐπίπεδον. Οἱ Λύτρας, Γύζης, Παρθένης, Χαλεπάς, Σάρχος, Δημητριάδης ὁ Ἀθηναῖος κ.λ.π. ἔχουν πλούτισει τὴν πατρίδα μὲν ἔξοχα ἔργα ζωγραφικῆς, ἀγιογραφίας καὶ γλυπτικῆς.

Διὰ τὴν ἑκπαίδευσιν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς τὰς Καλὰς Τέχνας, δηλαδὴ τὴν Ζωγραφικὴν, τὴν Γλυπτικὴν, τὴν Μουσικὴν κ.λ.π. ὑπάρχουν διάφοροι εἰδικαὶ Σχολαί. Αὗται εἶναι : Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν. Εἰς αὐτὴν φοιτοῦν καὶ ἑκπαίδευονται ἀπόφοιτοι γυμνασίων, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ

γίνουν ζωγράφοι, γλύπται κ.λ.π. Τὸ Κρατικὸν Ὁδεῖον Ἀθηνῶν ἐστι. Εκεῖ φοιτοῦν, ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ μάθουν μουσικὴν καὶ νὰ παίζουν μουσικὰ ὅργανα. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἴδιωτικαὶ σχολαὶ Ζωγραφικῆς, Φωνητικῆς Μουσικῆς, Μουσικῶν Ὀργάνων, Ρυθμικῆς, Χοροῦ, Αἰσθητικῆς κ.λ.π., Ἐπίσης λειτουργοῦν διάφοροι Σχολαὶ Θεάτρου, Δραματικαὶ Σχολαὶ κ.λ.π., εἰς τὰς δόποιας φοιτοῦν ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν ἡθοποιοί.

Διοίκησις

Πολίτευμα. Κατὰ τὸ νέον Σύνταγμα τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1968 τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι Βασιλεὺς ο μὲν θεός, ο βασιλεὺς ο βασιλεὺς τοῦ Λαοῦ. Ανώτατος Ἀρχων εἶναι ὁ Βασιλέυς. Η Νομοθετικὴ ἔξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς. Η Βουλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ 150 Βουλευτάς, οἱ δόποιοι ἀντιπροσωπεύουν τὸν ἔλληνικὸν λαὸν καὶ ἐκλέγονται ἀνὰ 5ετίαν. Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τοῦ δόποιον Πρόεδρος εἶναι ὁ Πρωθυπουργός. Ἐκτὸς τοῦ Πρωθυπουργοῦ σύδεις Βουλευτής δύναται νὰ διορισθῇ μέλος τοῦ Ὑπ. Συμβουλίου. Η Ἐκτελεστικὴ ἔξουσία, δηλαδὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων, ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Η Κυβέρνησις διοικεῖ τὸ Κράτος συμφώνως μὲ τοὺς νόμους. Φροντίζει διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μὲ τὴν Ἀστυνομίαν καὶ τὰ Δικαστήρια, καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους ἀπὸ ἐξωτερικούς ἔχθρους μὲ τὸν Στρατόν, τὸ Πολεμικὸν Ναυτικὸν καὶ τὴν Πολεμικὴν Αεροπορίαν.

Διοίκησις. "Εδρα τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι αἱ Ἀθῆναι, ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας. Ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἡ Κυβέρνησις διοικεῖ μὲ τοὺς ὑπαλλήλους ὅλην την χώραν. Διὰ τὴν καλλιτέραν διοίκησιν ἡ χώρα ἔχει χωρισθῆ εἰς Νομούς. Εἰς τὸν Νομὸν καὶ εἰς τὴν Πρωτεύουσαν αὐτοῦ ἔδρεύει ὁ Νομάρχης. Ο Νομάρχης διοικεῖ τὸν Νομὸν μὲ τοὺς ὑπαλλήλους. Ἐκάστη μεγάλη πόλις ἀποτελεῖ ἔναν Δῆμον. Αἱ μικραὶ πόλεις ἀποτελοῦν μίαν Κοινότηταν. Οἱ κάτοικοι τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐκλέγουν ἀνὰ 4ετίαν τὸν Δήμαρχον καὶ τοὺς Δημοτικοὺς ἡ Κοινοτικούς ἄρχοντας. Οἱ ἄρχοντες ἀποτελοῦν τὰ Δημοτικὰ καὶ Κοινοτικὰ Συμβούλια. Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἐκλέγει τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος.

N O M O I

1. Αιγαίολιδος	17. Ιωανίνων	33. Καβάλας
2. Κορινθίας	18. Καρδίτσης	34. Ξάνθης
3. Αρκαδίας	19. Τρικάλων	35. Ροδόπης
4. Λακωνίας	20. Μαγνησίας	36. Εδρου
5. Μεσσηνίας	21. Λαρισίους	37. Εύβοίας
6. Ήλειας	22. Κοζάνης	38. Κυκλαδῶν
7. Άχαΐας	23. Καστορίας	39. Λέσβου
8. Άππικης	24. Φλωρίνης	40. Χίου
9. Βοιωτίας	25. Πέλλης	41. Σάμου
10. Φθιώτιδος	26. Ημαθίας	42. Δωδεκανήσου
11. Φωκίδος	27. Πιερίας	43. Χανίων
12. Αιτωλίας και Αιολίας	28. Θεσσαλονίκης	44. Ρεθύμνης
13. Εύρυτανίας	29. Κιλκίς	45. Ηρακλείου
14. Αρτης	30. Χαλκιδικῆς	46. Λασηθίου
15. Πρεβέζης	31. Σερρῶν	47. Κερκύρας
16. Θεσπρωτίας	32. Δράμας	48. Κεφαλληνίας
		49. Ζακύνθου
		50. Ζακύνθου
		51. Αγ. Όρους

Τὰ Δημοτικά καὶ Κοινωτικά Συμβούλια φροντίζουν διὰ τὰ ζητήματα τοῦ τόπου των. (καθαριότητα, ἔξωραϊσμόν, δρόμους, φωτισμὸν κ.λ.π.).

Διοικητικὴ Διαιρεσις. "Οπως εἴπομεν ἀνωτέρω, ἡ Ἑλλὰς διαιρεῖται εἰς τὴν Ἡπειρωτικὴν καὶ Νησιωτικὴν Ἑλλάδα. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ κάτωθι φυσικὰ διαμερίσματα, τὰ διποια διοικητικῶς ἔχουν διαιρεθῆ εἰς τοὺς ἔξης Νομούς.

Νομὸς	Πληθυσμὸς	Πρωτεύουσα	Πληθυσμὸς
Πελοπόννησος :			
Κορινθίας	112.505	Κόρινθος	16.000
Ἀργολίδος	90.145	Ναύπλιον	9.000
Ἀρκαδίας	135.042	Τρίπολις	18.500
Ἀχαΐας	239.206	Πάτραι	96.000
Ἡλείας	188.861	Πύργος	20.500
Μεσσηνίας	211.970	Καλαμάτα	39.000
Λακωνίας	118.661	Σπάρτη	12.000

Στερεὰ Ἑλλάς : καὶ Εὐβοια :

Ἀττικῆς		Ἀθῆναι μετὰ	
Πειραιῶς	2.057.000	Προαστείων	1.260.000
		Πειραιεὺς	430.000
Βοιωτίας	114.256	Λεβάδεια	13.500
Φθιώτιδος	160.035	Λαμία	33.000
Φωκίδος	47.842	Ἄμφισσα	6.000
Αίτωλ. - Ἀκαρναν.	237.736	Μεσολόγγιον	13.000
Εύρυτανίας	39.716	Καρπενήσιον	3.800
Εὐβοίας	166.097	Χαλκίς	28.500

Θεσσαλία :

Λαρίσης	237.776	Λάρισα	56.000
Μαγνησίας	162.285	Βόλος	49.000
Τρικκάλων	142.781	Τρίκκαλα	32.000
Καρδίτσης	153.543	Καρδίτσα	24.000

"Ηπειρος :

Ίωαννίνων	155.326	Ίωάννινα	35.000
Θεσπρωτίας	52.125	Ήγουμενίτσα	3.700
"Αρτης	82.630	Άρτα	17.600
Πρεβέζης	62.523	Πρέβεζα	13.000

Μακεδονία :

Θεσσαλονίκης	544.394	Θεσσαλονίκη	315.000
Χαλκιδικῆς	79.849	Πολύγυρος	4.500
Πιερίας	97.697	Κατερίνη	32.000
'Ημαθίας	114.515	Βέρροια	27.000
Κοζάνης	190.835	Κοζάνη	21.500
Γρεβενῶν		Γρεβενά	7.300
Καστοριάς	47.487	Καστοριά	12.000
Φλωρίνης	67.356	Φλώρινα	12.000
Πέλλης	133.224	*Εδεσσα	16.000
Κιλκίς	102.812	Κιλκίς	13.000
Σερρῶν	248.041	Σέρραι	41.000
Καβάλας	140.751	Καβάλα	44.000
Δράμας	121.006	Δράμα	32.500
'Αγίου Όρους	2.687	Καρυατί	430

Θράκης :

Ξάνθης	89.594	Ξάνθη	27.000
Ροδόπης	109.201	Κομοτηνή	29.000
"Εβρου	157.760	*Αλεξανδρούπολις	20.000

Νῆσοι Ιονίου :

Κερκύρας	101.770	Κέρκυρα	30.000
Κεφαλληνίας	46.314	*Αργοστόλιον	8.000
Λευκάδος	28.980	Λευκάς	7.000
Ζακύνθου	35.509	Ζάκυνθος	9.500

Νῆσοι Αιγαίου Πελάγους :

Λέσβου	140.251	Μυτιλήνη	27.000
Χίου	62.223	Χίος	24.000

Σάμου	52.022	Βαθύ	6.000
Κυκλαδων	99.959	Έρμούπολις	14.000
Δωδεκανήσου	123.021	Ρόδος	28.000

Κρήτη :

Χανίων	131.061	Χανιά	38.000
Ρεθύμνης	69.943	Ρέθυμνον	38.000
Ηρακλείου	208.374	Ηράκλειον	64.000
Λασηθίου	73.880	Άγιος Νικόλαος	4.000

(Στοιχεῖα Στατιστικῆς 'Υπηρεσίας. 'Απογραφὴ 1961).

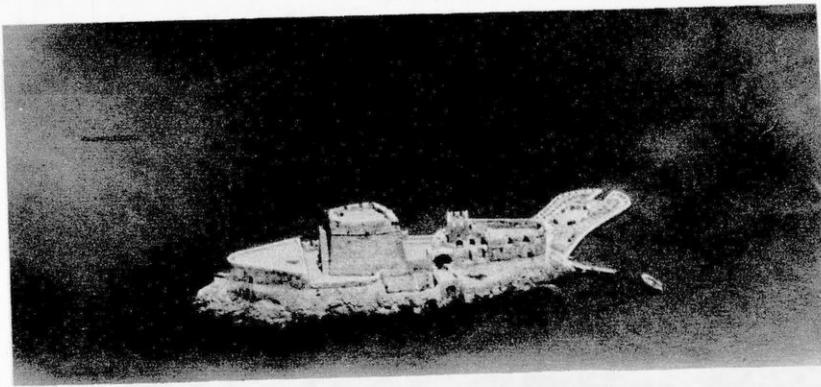
**ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΕΚΑΣΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ**

A' Πελοπόννησος

Τουρισμός. Η Πελοπόννησος ἔχει καθ' ὅλον τὸ ἔτος μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν. Τοὺς ἐπισκέπτας ἐλκύουν αἱ ἀρχαιότητες τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, τῆς Ἐπιδαύρου, τῆς Ὀλυμπίας, τοῦ Ἀργούς, τῆς ἀρχαίας Κορίνθου, τῆς Μονεμβασίας κ.λ.π. Ἐπίσης τὰ ιστορικὰ μοναστήρια 'Άγιας Λαύρας καὶ Μεγάλου Σπηλαίου, τὸ περίφημον σπήλαιον Δηροῦ Λακωνίας, αἱ λουτροπόλεις Λουτρακίου, Μεθάνων, Καϊάφα κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. ἔχουν κατασκευασθῆ ποικίλα τεχνικὰ ἔργα. Σημειοῦμεν τοὺς ὑδροηλεκτρικούς σταθμοὺς Γλαύκου καὶ Λάδωνος, οἱ ὄποιοι τροφοδοτοῦν μὲν ἡλεκτρ. ρεῦμα τὴν Πελοπόννησον καὶ τὸν ὑπὸ κατασκευὴν θερμοηλεκτρικὸν τῆς Μεγαλοπόλεως. Ἐγγειοβελτιωτικὰ ἐκτελεσθέντα καὶ ὑπὸ ἐκτέλεσιν εἴναι τὸ φράγμα τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ ἀρδευτικὰ καὶ ἀποστραγγιστικὰ ἔργα 'Ηλείας, τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ, τῆς Ἀχαΐας, τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀργολικῆς πεδιάδος. Προγραμματίζεται διαπλάτυνσις τοῦ 'Ισθμοῦ Κορίνθου.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Εἴναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη. Εἰς Γλάτρας λειτουργοῦν ἔργοστάσια ἐπεξεργασίας βάμβακος, καλτσοποιίας, οἰνοποιίας, βυρσοδεψίας, κατεργασίας σταφίδος, σαπωνοποιίας καὶ σιδηροβιομηχανίας. Εἰς Αἴγιον, τὸ μεγαλύτερον ἔργοστάσιον Χαρτοποιίας, ἔργοστάσια συσκευασίας σταφίδος, κονσερβῶν φρούτων κ.λ.π. Εἰς Ναύπλιον καὶ Ἀργος κυλινδρόμυλοι, ἔργοστάσια

Ναύπλιον – Τὸ Μποῦρτζι

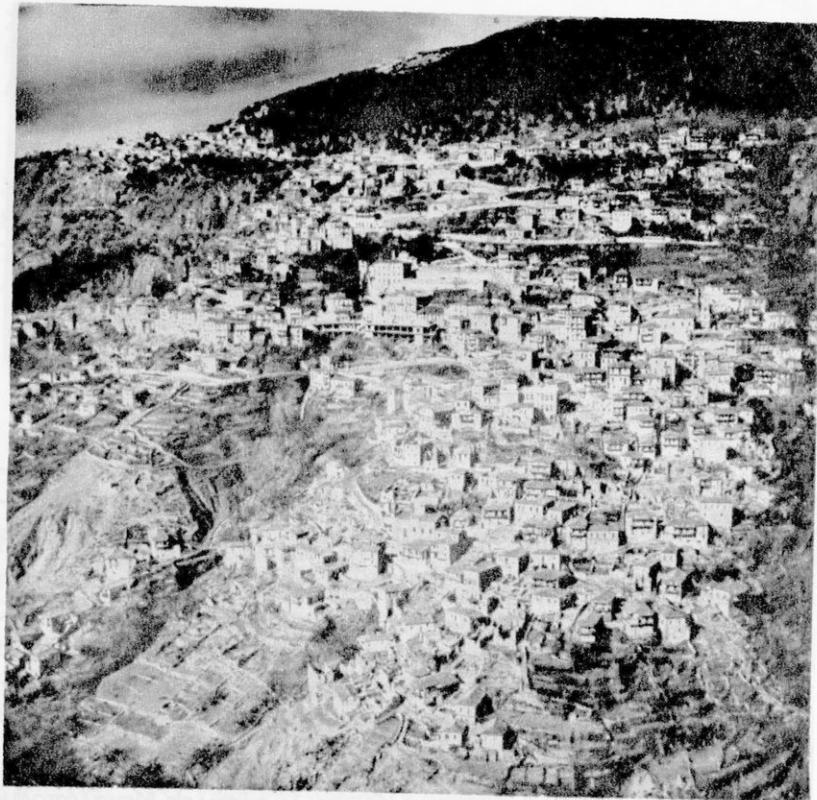
καπνοβιομηχανίας, οίνοπνευματοποίες κ.λ.π. Εις Πύργον, βιομηχανία ζυμαρικῶν, ἐλαιουργίας, σαπωνοποίες κ.λ.π. Προβλέπεται μεγάλη οίκονομική ἀνάπτυξις τῆς Δ. Πελοποννήσου μὲ τὴν συμφωνίαν Κράτους καὶ Ἀμερικ. ἔταιρίας Λίττον.

Συγκοινωνίαι. Σιδηροδρομική γραμμή καὶ πυκνὸν ὁδικὸν δίκτυον ἔχει προβλέπεται τὴν περιοχήν. Ἐπίσης θαλασσία συγκοινωνία μὲ κυριωτέρους λιμένας Πατρῶν, Καλαμάτας, Κυπαρισσίας, Κορίνθου κ.λ.π. ἔχει καὶ ἀεροπορικήν συγκοινωνίαν μὲ ἀεροδρόμια εἰς Πάτρας, Καλαμάταν, "Αραξον κ.λ.π.

Ύπέδαφος. "Υπάρχουν κοιτάσματα λιγνίτου εἰς Μεγαλόπολιν. Ἐρευνᾶται ἡ πέριξ περιοχὴ δι' ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων. Τελευταίως ἀνευρέθησαν καὶ νέα, ἀρίστης ποιότητος. Παρὰ τὸν Ἰσθμὸν ἔχορύσσεται δὲ ἐλαφρὸς οἰκοδομικὸς λίθος π.ω.ρ.ι. "Υπάρχουν μάρμαρα εἰς Ταῦγετον, Μαίναλον, δὲ κροκεάτης λίθος εἰς Κροκεάς Σπάρτης κ.λ.π. Μεταλλικὰ ὑδατα ἀναβλύζουν εἰς Μέθανα, Λουτράκι, Κουνουπέλι, Ἀχαίας κ.λ.π.

Τὰ προβλήματα, ποὺ ἀντιμετωπίζει ἀκόμη ἡ Πελοπόννησος, εἶναι ὀλοκληρωτικὴ προστασία τῶν ἀγρῶν ἀπὸ τῶν πλημμυρῶν τῶν ποταμῶν, συντήρησις τῶν Κοινοτικῶν ὁδῶν, ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων κ.λ.π.

"Απαραίτητος ἐπίσης εἶναι ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου τῆς περιοχῆς. Πρέπει ἡ σιδηρ. γραμμὴ νὰ διαπλατυνθῇ,

Η Ιστορική κωμόπολις τῆς Ἀρκαδίας Λαγκάδια

νὰ γίνη διπλῆ καὶ νὰ διορθωθῇ ἡ παλαιά χάραξις τῆς σιδηροδρομικῆς δόδου. Οὕτω ὁ γεωργικὸς πλοῦτος τῆς Πελοποννήσου θὰ διοχετεύεται εἰς τὰς ἄλλας περιοχὰς ταχύτατα καὶ μὲ χαμηλὸν κόστος μεταφορᾶς.

B' Στερεά Ελλάς καὶ Εύβοια

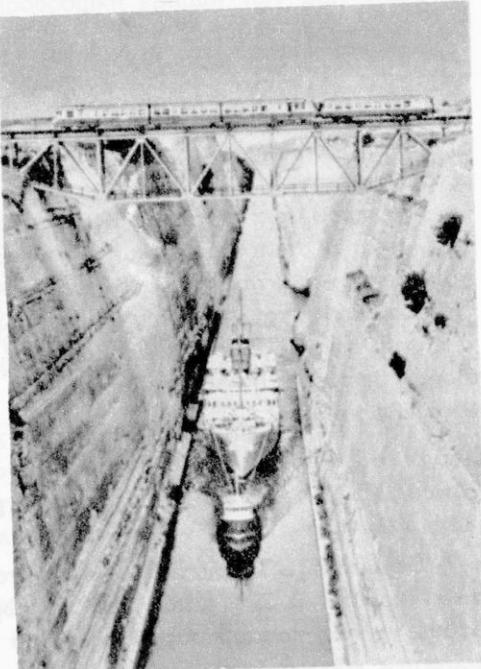
Τουρισμός. Η περιοχὴ τῆς Στερεάς Ελλάδος, λόγῳ τῶν Ἀθηνῶν, ἔχει τὴν μεγαλυτέραν τουριστικὴν κίνησιν. Ἐκατοντάδες χιλιάδων ἐπισκέπται συρρέουν, διὰ ν' ἀπολαύσουν τὰς φυσικὰς καλλονάς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀττικῆς μὲ τοὺς ἀρχαιολογικούς

θησαυρούς τοῦ Ἱεροῦ Βράχου τῆς Ἀκροπόλεως κ.λ.π., καὶ νὰ θαυ-
μάσουν τὸν ἀμύθητὸν πλοῦτον τῶν μουσείων μας. "Αλλοι ἐπι-
σκέπτονται τοὺς Δελφούς, τὸ Σούνιον μὲ τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος,
τὸν τύμβον τοῦ Μαραθῶνος, τὰ γραφικὰ προάστεια Ἀθηνῶν καὶ
τὰ λουτρά Καμμένων Βούρλων, Αἰδηψοῦ κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλα ἔργα ἐκτελοῦνται εἰς τὸ διδικόν δί-
κτυον Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ λοιπῆς Στερεάς. Ἐπίσης ἐγγειο-
θελτικικὰ ἔργα εἰς πε-
ριοχὴν Κάτω Ἀχελώου,
λιμενικὰ ἔργα εἰς Πειραιᾶ,
Ραφήναν, Χαλκίδα, καὶ
Λαύριον. Ὅποι ἐκτέλεσιν
εἶναι τὸ ἔργον ὑδρεύσε-
ως τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ
ποταμοῦ Μόρου. Ἐπίσης
ἐτέθη εἰς λειτουργίαν ἡ 3η
μονάδα τοῦ ΑΗΣ Ἀλιβερίου
καὶ ἡ 8η μονάδα τοῦ ΑΗΣ
Ἀγ. Γεωργίου Κερατσι-
νίου.

**Βιομηχανικὴ ἀνάπτυ-
ξις.** Ἡ βιομηχανικὴ ἀνά-
πτυξις εἰς τὴν Στερεάν,
λόγῳ τῆς Πρωτευούστης,
κατέχει τὴν πρώτην θέ-
σιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐ-
κατοντάδες μεγάλων καὶ
μικρῶν ἐλαφρῶν βιομη-
χανιῶν εύρισκονται εἰς
τὴν περιοχὴν Διοικ. Πρωτευούστης. Ἀπὸ διετίας μὲ τὴν αὔξησιν
τῆς παραγωγῆς ἡλεκτρ. ἐνεργείας ἡρχισαν λειτουργοῦσαι καὶ εἶναι
ύπὸ κατασκευὴν βαρεῖσαι βιομηχανίαι, ὑψικάμινοι, ναυπηγεῖα, διϋ-
λιστήρια κ.λ.π. Προγραμματίζονται ἡ ίδρυσις νέου διύλιστηρίου
πετρελαίου καὶ νέαι ἡλεκτρικαὶ μονάδες Ἀγίου Γεωργίου Κερατσι-
νίου, Ἀχελώου καὶ Ἀλιβερίου.

Συγκοινωνίαι. Ἐχει πυκνοτάτην συγκοινωνίαν διδικήν, σιδη-

Ο Ισθμός τῆς Κορίνθου

ροδρομικήν, θαλασσίαν καὶ ἐναέριον. Εἰς Πειραιᾶ καὶ Ἀθήνας ὑπάρχουν δύο σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ΣΕΚ καὶ ΣΠΑΠ καὶ Ἡλεκτρικός. Ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς Μεσογείου. Τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ εἶναι διεθνῆς κόμβος ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν.

Υπέδαφος. Ὅπάρχουν μεταλλεύματα μολύβδου καὶ ψευδαργύρου εἰς Λαύριον, βωξίτου εἰς Φθιώτιδα, Εὔβοιαν καὶ Ἀττικήν, μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ νικελίου εἰς Λάρυμναν, μάρματα εἰς Πεντέλην, Ὅδραν καὶ Μαραθῶνα, λευκόλιθος καὶ λιγνίτης εἰς Εὔβοιαν καὶ Φθιώτιδα. Γίνονται γεωλογικαὶ καὶ κοιτασματολογικαὶ ἔρευναι πρὸς ἀνεύρεσιν νέων κοιτασμάτων ὀρυκτῶν. Εἰς Βουλιαγμένην, Καμμένα Βοῦρλα, Ὅπατην, Αἰδηψὸν καὶ Θερμοπύλας, ὑπάρχουν μεταλλικαὶ πηγαί..

Τὰ προβλήματα, τὰ δόποια ἀντιμετωπίζει ἡ περιοχὴ τῆς Στερεᾶς, εἶναι ἡ συμπλήρωσις τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν, ὁδικὸν δίκτυον εἰς τὰ ὄρεινά τῆς Εύρυτανίας καὶ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Στερεᾶς. Ἐπιβάλλεται ἐπίσης βελτίωσις ὅλου τοῦ σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Γ' Θεσσαλία

Τουρισμός. Τουριστική κίνησις παρουσιάζεται εἰς τὴν μαγευτικὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, εἰς τὰς ὡραιοτάτας νήσους Β. Σποράδας, εἰς τὰς καταφύτους κλιτύας τοῦ ὄρους Πηλίου καὶ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τοῦ Ὄλυμπου κ.λ.π. Πολλοὶ ἐπισκέπτονται τὰς περιφήμους μονὰς τῶν Μετεώρων, τὴν Ἀρχαίαν Ἰωλκὸν κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλα ἐγγειοβελτιωτικά ἔργα ἔχουν γίνει εἰς τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα. Ἐκ τῆς τεχνητῆς λίμνης τοῦ Μέγδοβα τροφοδοτεῖται ὁ ὑδροτλεκτρικὸς σταθμὸς Ταυρωποῦ καὶ ταύτοχρόνως ἀρδεύεται ἡ πεδιάς τῆς Θεσσαλίας. Μὲ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα διηγείται ὁ Πηνειός καὶ ἀρδεύει τὰς Θεσσαλικὰς ἔκτάσεις. Ἐπίσης ἔγιναν ἀποξηραντικὰ ἔργα εἰς τὰς ἀλλοτε λίμνας Νεζεροῦ καὶ Ξυνιάδος καὶ ἀπεδόθησαν χιλιάδες στρεμμάτων εύφορου γῆς

πρὸς καλλιέργειαν. Γίνονται ἔργα εἰς τὴν λίμνην Βοιβητίδα (Κάρλα), ίνα ἀποθήκη ὑδατος πρὸς ἄρδευσιν τῆς περιοχῆς.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Κυριώτερα βιομηχανικὰ ἔργοστάσια εἶναι εἰς Λάρισαν ἔργοστάσιον σακχάρεως καὶ ἔργοστάσιον ἀχυροκυτταρίνης. Εἰς Βόλον ύπαρχουν ἔργοστάσια μεταλλικῶν κατασκευῶν, τσιμεντοποιίας, καπνοβιομηχανίας, ύφασμάτων κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. Ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ τῶν ΣΕΚ διασχίζει τὴν Θεσσαλίαν. Ἐχει καὶ πυκνὸν δόδικον δίκτυον. Ἐξυπηρετεῖται καὶ μὲ θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριώτερον λιμένα τὸν Βόλον. Ἐχει ἐπίσης καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν. (Αεροδρ. Λαρίσης, Βόλου).

Υπέδαφος. Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου δὲν γίνεται συστηματικῶς. Υπάρχουν κοιτάσματα λιγνίτου, χρωμίτου καὶ μαγγανίου εἰς τὸν Ν. Καρδίτσης, χαλκοῦ καὶ ἀμιάντου εἰς τὸν Ν. Λαρίσης καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ εἰς τὸν Ν. Τρικκάλων. Ἐξόρυξις μαρμάρων γίνεται εἰς Δημητριάδα καὶ Τρίκερι παρὰ τὸν Παγασητικὸν κόλπον. Γίνονται ἔρευναι εἰς περιοχάς Πηλίου καὶ Ὀσσης πρὸς ἀνακάλυψιν ἄλλων κοιτασμάτων. Μεταλλικὰ ὑδατα ἀναβλύζουν εἰς Τσάγεζι.

Διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Θεσσαλίας εἶναι ἀκόμη προβλήματα, ἡ ἀποξήρανσις τῶν ύπαρχόντων ἐλαδῶν ἐδαφῶν, ἡ ἴδρυσις καὶ ἄλλων τουριστικῶν περιπτέρων καὶ καταφυγίων εἰς Ὀλυμπον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τουρισμοῦ, ἡ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων κ.λ.π. Ἐνδείκνυται ἐπίσης ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηρ. δικτύου, ὡς ἀναφέρομεν εἰς τὴν Στερ. Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον καὶ διὰ τοὺς ἴδιους λόγους.

Δ' "Η πειρος

Τουρισμός. Πολλοὶ ξένοι καὶ ἐντόπιοι ἐπισκέπτονται τὸ περίφημον σπήλαιον Περάματος πλησίον τῶν Ἰωαννίνων. Εἶναι μοναδικὸν εἰς τὰ Βαλκάνια μὲ 14 σταλαγμίτας καὶ σταλακτίτας, καὶ δαιδαλώδεις διαδρόμους κ.λ.π. Ἐπίσης κίνησις παρουσιάζεται εἰς τὰ Ἰωάννινα μὲ τὴν περίφημον λίμνην των, τὸ φρούριον κ.λ.π.

Ἡ περίφημος Μονὴ Βελλᾶς, τὸ ἀρχαῖον θέατρον τῆς Δωδώνης, τὸ ύδροηλεκτρικὸν ἔργοστάσιον Λούρου, τὸ σπάνιον θέαμα

"Αποψις Ιωαννίνων

τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ φυσικῆς ἀγριότητος τῶν δρέων τοῦ Σουλίου, ἡ Πρέβεζα μὲ τὸ Ἐνετικὸν φρούριον κ.λ.π. ἔλκουν πολλοὺς περιηγητάς.

Τεχνικὰ ἔργα. Οὐδροηλεκτρικὸς σταθμὸς Λούρου τροφοδοτεῖ μὲ ἡλεκτρό. ρεῦμα τὴν Ἡπειρον. Ἔγγειοβελτιωτικὰ ἔργα ἔγιναν καὶ γίνονται εἰς Ἀχέροντα ποταμὸν καὶ πεδιάδα Κονίτσης. Ἐπίσης ἀρδευτικὰ καὶ διευθετήσεως τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων εἰς ποταμοὺς Ἀραχθον, Λούρον κ.λ.π. Προγραμματίζονται ἔργα διανοίξεως δδῶν, ἀρδεύσεως καὶ βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων.

Βιομηχανικὴ Ἀνάπτυξις. Η Βιομηχανία τῆς περιοχῆς δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ. Περιορίζεται εἰς δλίγα μικρὰ ἔργοστάσια. Ὑπάρχουν ἔργοστάσια παραγωγῆς χυμῶν φρούτων, βυρσοδεψίας καὶ βιοτεχνίας γουναρικῶν εἰς Ἀρταν. Η τυροκομία ἀποδίδει ἔξαιρετικῆς ποιότητος τυρόν. Εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία ἀσκεῖται ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία (ύφαντά, ξύλινα δοχεῖα κ.λ.π.).

Συγκοινωνίαι. Δέν έχει σιδηρ. συγκοινωνίαν, οὔτε μεγάλην δδικήν ἀρτηρίαν πρὸς τὴν Ἀν. Ἑλλάδα. Ἐχει δόμως δδικὸν δικτυον διὰ τὰς δι' αὐτοκιν. συγκοινωνίας καὶ πλῆθος ἐπαρχιακῶν δόδων. Ἐξυπηρετεῖται διὰ θαλάσσης μὲ κυριωτέρους λιμένας Πρέβεζαν καὶ Ἡγουμενίτσαν. Τελευταῖς φέρρυ - μπώτ συνδέουν τὴν Ἡγουμενίτσαν μὲ τὴν Ἰταλίαν. Ἐχει καθημερινὴν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μὲ Ἀθήνας. (Ἀεροδρόμιον Ἰωάννινων). Ἡδη ἐπρογραμματίσθη ἡ κατασκευὴ τῆς μεγάλης Ἐγνατίας δδοῦ, ἡ δποία θὰ συνδέσῃ τὰ Τουρκικά σύνορα μὲ τὴν Ἡγουμενίτσαν.

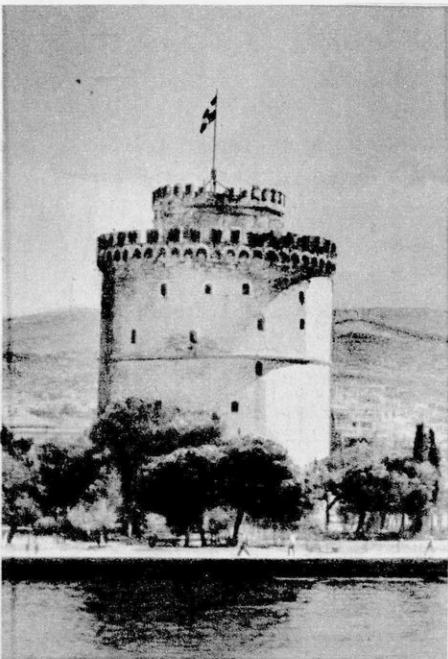
Ὑπέδαφος. Ὑπάρχουν εἰς πολλὰ μέρη μικραὶ ἀναβλύσεις ύδρογονανθράκων, δηλαδὴ πυκνορρεύστου ἀκαθάρτου πετρελαίου καὶ πισσασφάλτου κ.λ.π. Γίνονται γεωτρήσεις πέριξ τῶν σημείων τούτων, διὰ νὰ διαπιστωθῇ, ἀν ύπαρχουν κοιτάσματα πετρελαίου. Εἰς ἄλλα δρυκτὰ τὸ ὑπέδαφος τῆς Ἡπείρου δὲν παρουσιάζει διαφέρον. Ὑπάρχουν μεταλλικαὶ πηγαὶ εἰς Πρέβεζαν, παρὰ τὴν Κόνιτσαν κ.λ.π.

Ἡ Ἡπείρος ἔχει ὡς προβλήματα τὴν ἀποξήρανσιν δλων τῶν ἐλωδῶν περιοχῶν της, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀλιείας της, τὴν δενδροκαλλιέργειαν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν κοινοτικῶν δόδων κ.λ.π. Ἐπίστης ἐνδείκνυται ἡ ἐνωσις τῆς Ἡπείρου μὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα διὰ δδικῆς ἀρτηρίας, ἡ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων κ.λ.π.

Ε' Μακεδονία

Τουρισμός. Ἡ Μακεδονία δὲν ὑστερεῖ εἰς τουριστικὴν κίνησιν. Εἰς Θεσσαλονίκην ἡ Διεθνῆς Ἐκθεσις, (μὲ τὰς σημερινὰς ἔγκαταστάσεις της) καὶ δ Λευκὸς Πύργος, ἡ ἀρχαία Πέλλα, ἡ ἀρχαία πόλις τῶν Φιλίππων, αἱ φυσικαὶ καλλονοὶ τῆς Θάσου, οἱ περίφημοι καταρράκται τῆς Ἐδέσσης, δ καταρράκτης Ναούσης, αἱ περίφημοι Μοναὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Ἀθω, ἡ Λίμνη τῆς Καστοριᾶς κ.λ.π. δέχονται πολλοὺς ξένους καὶ ἐντοπίους ἐπισκέπτας.

Τεχνικὰ ἔργα. Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἔγιναν καὶ γίνονται τὰ περισσότερα ἔγγειοβελτιωτικὰ ἔργα. Μεγάλα τμήματα Μακεδονικῶν ἐδαφῶν ἥσαν ἔλη ἡ κατεκλύζοντο ἀπὸ πλημμύρας καὶ δ ὁροτικὸς κόσμος ὑπέφερε καὶ ἐστερεῖτο. Διὰ τῶν ἐκτελεσθέντων

Θεσσαλονίκη – Λευκός Πύργος

έργων ἀπεδόθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἑκατομμύρια στρεμμάτων εὐφορωτάτου ἐδάφους καὶ σήμερον δ ἀγροτικὸς κόσμος εἶναι πλούσιος καὶ εὔτυχης. Πολλὰ δισεκατομμύρια δραχμῶν διέθεσε καὶ διαθέτει τὸ κράτος διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων. 'Ο ύδροηλεκτρικὸς σταθμὸς "Αγρα" καὶ δ ἀτμοηλεκτρικὸς Πτολεμαῖδος τροφοδοτοῦν πλουσίως τὴν χώραν μὲν ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν. Μέχρι τοῦ 1970 θὰ εἶναι ἕτοιμος δ ὑδροηλεκτρικὸς σταθμὸς 'Εδεσσαίου καὶ μετὰ τὸ 1970 οἱ σταθμοὶ 'Αλιάκμονος καὶ Νέστου. 'Εγένετο ἀπόξήρανσις τῶν λιμνῶν Γιαννιτσῶν, 'Αχινοῦ καὶ τεναγῶν Φιλίππων καὶ ἀποστραγγιστικὰ

ἔργα εἰς Λαγκαδᾶ, Δράμαν, Καβάλλαν. 'Επίστης ἀντιπλημμυρικαὶ ἐργασίαι, ἀναδασώσεις, ἐκθαμνώσεις, ύδατοδεξαμεναὶ καὶ ἀγροτικὴ καὶ δασικὴ δδοποίᾳ.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Αἱ προικισμέναι μὲ λευκὸν ἄνθρακα "Εδεσσα, Νάουσα καὶ Βέρροια, συγκεντρώνουν πολλὰ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια νηματουργίας, ταπητουργίας κ.λ.π. Παραλλήλως ἀναπτύσσεται ἡ περιοχὴ τῆς Πτολεμαῖδος, λόγω τοῦ θερμοηλεκτρικοῦ σταθμοῦ. 'Η Θεσσαλονίκη ἔχει διυλιστήριον πετρελαίου, ἐργοστάσια χαλυβουργίας, καπνοβιομηχανίας, τσιμέντων κ.λ.π. Εἰς Πλατύ καὶ Σέρρας, ύπαρχουν ἐργοστάσια σακχάρεως, εἰς Καβάλλαν φωσφορικῶν λιπασμάτων, εἰς 'Αμφίπολιν χημικῶν προϊόντων, εἰς Σιάτισταν καὶ Καστορίαν οίκοτεχνία γουναρικῶν κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. "Έχει πλούσιον σιδηροδρομικὸν καὶ ὁδικὸν δίκτυον. 'Επίστης θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριωτέρους λιμένας

τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Καβάλλας. Ἔχει ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μὲν ἀεροδρόμια, Θεσσαλονίκης (Σέδες - Μίκρας), Κοζάνης καὶ Καβάλλας.

‘Υπέδαφος. Ἔχει ἀξιοσημείωτον δρυκτὸν πλοῦτον. Κυριώτερα μεταλλευτικὰ κέντρα εἰναι αἱ περιοχαὶ Πτολεμαΐδος, Ἀρναίας, Καστορίας μὲ πλουσιώτατα κοιτάσματα λιγνίτου. Λιγνίτης ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς περιφερείας νομῶν Κοζάνης, Πιερίας, Σερρῶν καὶ Χαλκιδικῆς. Ἔχει δρυχεῖα μαγνησίου εἰς Σέδες, σιδήρου εἰς Θάσον, μαρμάρου, χαλκοῦ, ἀμιάντου καὶ μαγγανίου εἰς Παγγαῖον, Βόιον κλπ. Μεταλλικὰ ὄντα ἀναβλύζουν εἰς Νιγρίταν, Σιδηρόκαστρον. Λαγκαδᾶν κ.λ.π.

‘Αν καὶ ἐγένοντο εἰς Μακεδονίαν πολλὰ ἔργα, ως ἀναφέρομεν ἀνωτέρω, διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς περιοχῆς ταύτης, ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἀκόμη προβλήματα. Πρέπει νὰ δλοκληρωθοῦν τὰ ἀποστραγγιστικὰ ἔργα εἰς ὅλας τὰς ἐλώδεις ἐκτάσεις καὶ νὰ κατασκευασθοῦν ἀποστραγγιστικαὶ διώρυγες καὶ τάφροι. ‘Ομοίως ἐνδείκνυται ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηροῦ. δικτύου τῆς περιοχῆς, διὰ τοὺς λόγους, τοὺς δποίους ἀναφέρομεν καὶ ἄνω εἰς τὰς ἄλλας περιοχάς. ‘Επίσης νὰ ἀναγερθοῦν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τουριστικὰ ξενοδοχεῖα.

ΣΤ' Θράκη

Τουρισμός. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι πολὺ μικρά. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν πολλὰ ἐνδιαφέροντα, ὅπως π.χ. τὸ Διδυμότειχον μὲ τὰ ἔρείπια τῶν διδύμων τειχῶν, τὰ Ἀβδηρα μὲ ἐνδιαφέροντα ἔρείπια παρὰ τὸν Νέστον, τὸ Πόρτο - Λάγο μὲ τουριστικὸν περίπτερον καὶ ίχθυοτροφεῖα, ἡ Σαμοθράκη μὲ τὰς περιφήμους ἀρχαιότητας, μοναδικὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ λουτρά τοῦ Τραϊανοῦ κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλα τεχνικὰ ἔργα ἔγιναν, γίνονται καὶ προγραμματίζονται εἰς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν “Ἐβρον περιοχάς τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας κατόπιν συμφωνίας τῶν δύο χωρῶν. ‘Εκτελοῦνται εἰς τὸν “Ἐβρον ἀποχετευτικά, ἀποστραγγιστικά καὶ προστατευτικά δι’ ἀναχωμάτων ἔργα, ἔργα ἀρδεύσεως, φράγματα ἐκτροπῆς τῶν ὄντων, ἀντλιοστάσια, καὶ ὄδικὸν δίκτυον ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν, τὰ δποῖα ἀποδίδονται πρὸς καλλιέργειαν. Διὰ τῶν ἔργων

προστατεύονται από πλημμύρας κατωκημένοι τόποι και άποδιδονται 250.000 στρέμματα εύφορωτάτου έλληνικού έδαφους.

Βιομηχανική άνάπτυξις. Η βιομηχανία δὲν είναι άρκετά άνεπτυγμένη. Υπάρχει έργοστάσιον καπνοβιομηχανίας εις Ξάνθην και έργοστάσια έλαιουργίας και μεταξουργίας εις Σουφλί και Διδυμότειχον.

Συγκοινωνίαι. Έχει σιδηροδρομική συγκοινωνίαν και μεγάλην δύτικήν άρτηρίαν παραπλεύρως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Δευτερεύουσαι δύο διασχίζουν δύλην τὴν Θράκην. Έχει θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ λιμένα τὴν Ἀλεξανδρούπολιν. Συνδέεται δεροπορικῶς μὲ τὰς Ἀθήνας. (Αεροδρόμιον εις Ἀλεξανδρούπολιν).

Ύπέδαφος. Ο δρυκτὸς πλοῦτος τῆς Θράκης είναι σημαντικός. Υπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα εις Σαμοθράκην, κοιτάσματα λιγνίτου, μολύβδου, χαλκοῦ, ψευδαργύρου και ἀμιάντου εις Κομοτηνήν και καολίνης εις Διδυμότειχον. Γίνονται ἔρευναι δι' ἀνεύρεσιν πετρελαίου.

Διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Θράκης τὰ προβλήματα, τὰ ὅποια ἐνδείκνυται ἀκόμη νὰ λυθοῦν, είναι, ἡ δλοκλήρωσις τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων τοῦ Ἔβρου διὰ τὴν προστασίαν τῆς παραγωγῆς, ἡ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων και ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηροδικτύου, ὅπως ἀναφέρομεν διὰ τὰς ἄλλας ὡς ἄνω περιοχάς.

Z' Νῆσοι 'Ιονίου

Τουρισμός. Η Κέρκυρα ἔχει λίαν ἀνεπτυγμένην τὴν τουριστικὴν κίνησιν. Υπάρχουν ἑκεῖ πολυτελῆ ξενοδοχεῖα, κατασκηνώσεις ξένων και πᾶν ὅ,τι χρειάζεται μία προηγμένη τουριστικὴ πόλις. Η Κεφαλληνία, ἡ Ἰθάκη ἡ πατρὶς τοῦ Ὀδυσσέως, ἡ Ζάκυνθος και ἡ Λευκάς, δέχονται δλίγους ξένους και ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐντοπίους. Τοὺς τουρίστας γοητεύει ἡ εύγένεια τῶν κατοίκων, αἱ φυσικαὶ καλλουναὶ τῶν νήσων, τὸ Ἀχίλλειον και τὸ Ποντικονήσι, ὁ Πέλεκας και ἡ Παλιοκαστρίτσα τῆς Κερκύρας, αἱ Καταβόθραι και ἡ Κουνόπετρα τῆς Κεφαλληνίας και ἡ νησὶς Σκορπιός, πλησίον τῆς Λευκάδος, τοῦ μεγαλοεφοπλιστοῦ Α. Ὡνάστη κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Αἱ νῆσοι, κυρίως ἡ Κεφαλληνία ἡ Ἰθάκη και ἡ

Ζάκυνθος, κατεστράφησαν τὸ 1953 ύππο σεισμῶν. Τὸ κράτος ἀνήγειρεν ἀντισεισμικὰς οἰκοδομάς, κατεσκεύασεν δίκτυον, ἔργα ὑδρεύσεως, ἐγγειοβελτιωτικὰ κ.λ.π. Προγραμματίζονται νέαι ἐκτελέσεις ἔργων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῶν νήσων.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Εἰς τὴν Ζάκυνθον ὑπάρχουν σαπωνοποιεῖα, εἰς τὴν Κεφαλληνίαν ἐργοστάσια ἀεριούχων, εἰς Λευκάδα ἀλυκαί, εἰς τὴν Κέρκυραν ἐργοστάσια ἐλαιουργίας, σαπωνοποιίας καὶ λιθοτυπογραφίας.

Συγκοινωνίαι. Τὸ δίκτυον δίκτυον τῶν μεγάλων νήσων εἶναι πλῆρες. Ἡ θαλασσία συγκοινωνία γίνεται συνήθως, μέσω Πατρῶν μὲ φέρρου - μπώτ μὲ τὴν Κεφαλληνίαν, μέσω Ἡγουμενίτσης μὲ Κέρκυραν, καὶ μέσω Κυλλήνης μὲ Ζάκυνθον. Ἡ Λευκάδα συνδέεται μὲ τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν τῆς Ἀκαρνανίας διὰ πορθμείου. Ἀεροπορικῶς ἡ Κέρκυρα συνδέεται μετὰ τῶν Ἀθηνῶν. (Ἀεροδρόμιον Κέρκυρας).

Ύπεδαφος. Ὁ δρυκτὸς πλοῦτος τῶν νήσων εἶναι γύψος καὶ ὑδρογονάνθρακες. Γίνονται ἔρευναι τοῦ ὑπεδάφους πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων κοιτασμάτων δρυκτῶν.

Τὰ πρόβληματα τῶν Ιονίων νήσων εἶναι νὰ ἀποκτήσουν συγκοινωνίαν μὲ ἐλικόπτερα καὶ ἡ ἐκτέλεσις εἰς αὐτὰς λιμενικῶν ἔργων.

Η' Νῆσοι Αιγαίου καὶ Δωδεκάνησα

Τουρισμός. Ὄλαι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου μὲ τὰς φυσικὰς καλλονάς των παρουσιάζουν μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν, ιδίως κατὰ τὸ Θέρος, ὅπως π.χ. ἡ Δῆλος μὲ τὰς ἀρχαιότητας, ἡ Τῆνος μὲ τὸν ιερὸν ναὸν τῆς Μεγαλόχαρης, καὶ ἡ Μύκονος μὲ τὰς φυσικὰς καλλονάς της. Τὰ Δωδεκάνησα καὶ ιδίως ἡ Ρόδος, ἡ Κῶς, ἡ Πάτμος μὲ τὴν Ἱεράνη Μονὴν τοῦ Ἀγίου Ιωάννου, παρουσιάζουν κίνησιν, ἡ ὁποία τελευταίως ὑπερέβη κάθε προηγουμένην. Κίνησιν παρουσιάζει καὶ ἡ Αἴγινα, ἡ νῆσος Μῆλος μὲ τὰς κατακόμβας της καὶ ἡ ήφαιστειογενῆς Θήρα, ἡ "Υδρα καὶ τὸ νησάκι Σπετσοπούλα τοῦ μεγαλοεφοπλιστοῦ Σ. Νιάρχου.

Τεχνικὰ ἔργα. Ἐξετελέσθησαν κατὰ τὸ 1968 λιμενικὰ ἔργα εἰς Ρόδον, Κῶ, Σύρον, καὶ Κάλυμνον, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μεγαλύτερον

σπούγαλιευτικὸν κέντρον τῆς Μεσογείου. Ἐπίστης ἐτέθη εἰς λειτουργίαν δὲ ἀλιευτικὸς σταθμὸς Χίου. Προγραμματίζονται νὰ ἐκτελεσθοῦν λιμενικὰ ἔργα εἰς τὰς νήσους Νάξον, Μῆλον, Αἴγιναν καὶ Σαλαμῖνα.

Βιομηχανικὴ Ἀνάπτυξις. Εἰς πολλὰς νήσους ὑπάρχουν μικραὶ καὶ μεγάλαι βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, ὅπως ὑφαντουργεῖα, βυρσοδεψεῖα, βιομηχανία λουκουμιῶν εἰς Σῦρον, ἐλαιουργεῖα καὶ σαπωνοποιεῖα εἰς Λέσβον, καπνοβιομηχανία εἰς Σάμον, οἰνοπνευματοποιεῖα, ἐλαιουργεῖα, ἐργαστήρια ἐπεξεργασίας σπόγγων, μακαρονοποιεῖα εἰς Ρόδον. κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. Ἐχουν τακτικὴν συγκοινωνίαν διὰ θαλάσσης. Ἀπὸ τοῦ 1968 διετέθησαν πλοῖα καὶ εἰς τὰς ἀγόνους γραμμάς. Ἐχουν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν καὶ συνδέονται μὲ τὰς Ἀθήνας ἢ Λῆμνος, Λέσβος, Σάμος, Κῶς, ἢ Χίος καὶ Ρόδος καὶ μὲ ἐλικόπτερα (ἀεροταξὶ) τῆς Ὀλυμπιακῆς συγκοινωνοῦ ἀπὸ τοῦ 1969 πολλαὶ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου. "Ολαι αἱ νῆσοι ἔχουν ὄδικὸν δίκτυον.

Ὑπέδαφος. Εἰς Ρόδον ὑπάρχουν γύψος, χρωμίτης, λιγνίτης καὶ ὀρυχεῖον ἐρυθρῶν μαρμάρων. Εἰς Μῆλον μεταλλεῖα βαρυτίνης, κασλίνης, ἀργύρου, μαγγανίου κ.λ.π. Εἰς Νάξον ὀρυχεῖα σμύριδος, εἰς Θήραν ὀρυχεῖα θείου καὶ σιδήρου, εἰς Σάμον ἀμιάντου, χαλκοῦ, βωξίτου καὶ σιδηροπυρίτου κ.λ.π. Μεταλλικὰ ὄρατα ἀναβλύζουν εἰς Ἰκαρίαν, Μῆλον, Νίσυρον, Ρόδον κ.λ.π.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ἔχουν ἀκόμη ἄλυτα προβλήματα. Πρέπει νὰ ἐκτελεσθοῦν λιμενικὰ ἔργα εἰς ὅλους τοὺς μικροὺς λιμένας καὶ νὰ γίνῃ ἐπέκτασις ἀεροπορικῆς συγκοινωνίας μὲ ἐλικόπτερα εἰς ὅλας τὰς νήσους. Ἐπίστης νὰ ἐπιδιωχθῇ τουριστικὴ ἀξιοποίησις ὅλων τῶν μικρῶν νήσων, ἐκσυγχρονισμὸς τῶν ἀκτοπλοϊκῶν σκαφῶν, ἀτινα ἐκτελοῦν τὰς συγκοινωνίας των καὶ νὰ καθιερωθοῦν πυκνότερα δρομολόγια εἰς τὰς ἀγόνους γραμμάς.

Θ' Κρήτη

Τουρισμός. Τὰ τρία μεγάλα Μινωϊκὰ ἀνάκτορα, Κνωσοῦ, Φαιστοῦ καὶ Μαλίων καὶ οἱ ἑκατὸν καὶ πλέον ἀνὰ τὴν νῆσον ἀρχαιογικοὶ χῶροι, τὰ διάφορα παλαιοχριστιανικὰ βυζαντινὰ μνημεῖα,

ή ιστορική Μονή του Αρκαδίου και αἱ ἀπαράμιλλοι φυσικαὶ καλλοναὶ τῆς νήσου, ἔλκουν πλῆθος ξένων καὶ ἐντοπίων ἐπισκεπτῶν καὶ ή νῆσος παρουσιάζει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν.

Τεχνικὰ ἔργα. Κατὰ τὸ 1968 ἐβελτιώθη σημαντικῶς τὸ δικόν δίκτυον Καστελίου - Χανίων - 'Ηρακλείου - Σητείας. Ἐξετελέσθησαν ἔργα εἰς τὸν λιμένα 'Αγίας Γαλήνης καὶ εἰς τὸν ἀερολιμένα 'Ηρακλείου. Προγραμματίζεται ὄργανωσις βιομηχανικῆς ζώνης εἰς 'Ηράκλειον, Χανιά κ.λ.π.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Ἐσχάτως ή Δ.Ε.Η. ἐγκατέστησεν εἰς 'Ηράκλειον σταθμὸν παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ προβλέπεται αὔξησις τῆς βιομηχανίας καὶ ἡλεκτροφωτισμὸς ὅλων τῶν χωρίων. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη. 'Υπάρχουν εἰς Χανιά καὶ 'Ηράκλειον βιομηχανίαι παραγωγῆς χυμοῦ ἐσπεριδοειδῶν. Προβλέπεται μεγάλη βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις τῆς Κρήτης μὲ τὴν συμφωνίαν τοῦ Κράτους καὶ τῆς 'Αμερικ. 'Εταιρίας Λίττου.

Συγκοινωνίαι. Τὸ δικόν δίκτυον τῆς Κρήτης εἶναι ἀνεπτυγμένον. Αἱ ἀκταὶ τῆς νήσου συνδέονται ἀτμοπλοϊκῶς. Ἐκ Πειραιῶς ἀναχωρεῖ καθημερινῶς πλοίον διὰ Κρήτην καὶ φέρρυ - μπώτ. 'Αεροπορικῶς συνδέονται μὲ τὰς 'Αθήνας τὸ 'Ηράκλειον καὶ τὰ Χανιά.

'Υπέδαφος. Ἐχει ἀξιόλογον ὀρυκτὸν πλοῦτον, ἀλλ' ἀνεκμετάλλευτον. 'Υπάρχει λιγνίτης, ἀμίαντος, γύψος κ.λ.π. Προγραμματίζονται ἔρευναι καὶ ἐκμετάλλευσις τούτων.

Τὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς τῆς Κρήτης εἶναι ἡ αὔξησις τῶν καλλιεργησίμων ἐκτάσεων δι' ἐκχερσώσεως ἀκαλλιεργήτων χώρων, ἐκτέλεσις λιμενικῶν ἔργων εἰς μικροὺς λιμένας καὶ ἡ ταχυτέρα ἔναρξις τῶν ἔργων ὑπὸ τῆς ὡς ἀνω ἀναφερομένης ἐταιρίας Λίττου, διὰ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεγαλονήσου.

ΑΛΥΤΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν τὸ νέον 'Ελληνικὸν Κράτος περιελάμβανε μόνον τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν 'Ελλάδα καὶ τὰς Κυκλαδας. 'Αργότερον, ἦνώθησαν ἡ 'Επτάνησος (1864) καὶ ἡ Θεσσαλία (1881), ἐν συνεχείᾳ δὲ μετὰ

τούς Βαλκανικούς πολέμους καὶ τὸν Α' καὶ Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, ἡλευθερώθησαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα τμήματα τῆς χώρας μας.

Υπάρχουν ὅμως ἀκόμη δυστυχῶς καὶ ἄλλα τμήματα Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τῶν ὅποιων οἱ κάτοικοι στενάζουν ὑπὸ ξένον ζυγόν. Είναι ἡ Ἑλληνικὴ Βόρειος Ἡπειρος. Κατοικεῖται ἀπὸ 250.000 περίπου γνησίους Ἐλληνας Ὀρθοδόξους Χριστιανούς καὶ εἶναι ὑπόδουλος εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Οἱ Βορειοπειρῶται ζοῦν πάντοτε μὲ τὸ δνειρον καὶ φλογίζονται ἀπὸ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως των. Μὲ τὴν συμπαράστασιν ὅλων τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων ἀγωνίζονται, διὰ νὰ ἀποτινάξουν τὸν ξένον ζυγόν καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴν κοινὴν Πατρίδα μας. Συμβολικὸν ἄγαλμα τῆς σκλαβωμένης Βορείου Ἡπείρου (κόρη ἀλυσσόδετος), ἔχει στηθῆ εἰς Ἀθήνας μεταξὺ Πολυτεχνείου καὶ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου.

ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ἄπὸ τὴν ἀρχαίαν μας ἱστορίαν γνωρίζομεν, ὅτι τότε πολλοὶ Ἑλληνες ἔφευγον ὁμαδικῶς ἀπὸ τὴν Πατρίδα καὶ ἐγκαθίσταντο εἰς μακρυνούς εὐφορωτέρους τόπους, ὅπου ἴδρυον ἀποικίας. Οἱ ἀποικοὶ ήσαν οἱ πρῶτοι ἀπόδημοι Ἐλληνες τῆς ἐποχῆς ἑκείνης. Ἄλλα καὶ σήμερον ἀκόμη, ἐπειδὴ ἡ χώρα μας εἶναι δρεινὴ καὶ ἀγονος, πολλοὶ φεύγουν εἰς ξένας χώρας πρὸς εὔρεσιν καλλιτέρας τύχης. Ἐκεὶ ἐργάζονται σκληρῶς διὰ νὰ ἀποκτήσουν οἰκονομικὴν ἀνεστιν. Πολλοὶ ἔξ αὐτῶν ἐπεδόθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ διὰ τῆς εὐφυΐας των ηύδοκιμησαν καὶ κατώρθωσαν ν' ἀναδειχθοῦν εἰς μεγιστᾶνας τοῦ πλούτου ἡ νὰ καταλάβουν ὑψηλὰς θέσεις εἰς τὰς χώρας, ὅπου είχον ἐγκατασταθῆ. Οἱ Ζάππαι, οἱ Ζωσιμάδαι, ὁ Ἀβέρωφ, ὁ Καπλάνης, οἱ Ὑψηλάνται, ὁ Καποδίστριας, κ.λ.π. ήσαν ἀπόδημοι Ἑλληνες.

Τὸ σύνολον τῶν εἰς τὴν 'Υδρόγειον ἐγκατεστημένων σήμερον Ἑλλήνων (ἀποδήμων) ἀνέρχεται εἰς 3.500.000, (στοιχεῖα 'Υπ. Ἀποδ. Ἐλληνισμοῦ). Ἐκ τούτων 1.500.000 εὑρίσκονται εἰς Η.Π.Α. καὶ Καναδᾶν, 200.000 εἰς Νότιον Ἀμερικήν, 220.000 εἰς Αὐστραλίαν, 200.000 εἰς Εὐρώπην, 200.000 εἰς Ἀφρικήν καὶ κυρίως εἰς Αἴγυπτον, καὶ Νοτιοαφρικανικήν 'Ενωσιν καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἰς δλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἄλλας χώρας καὶ τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Ἐκεὶ ἔχουν ίδρυσει Ἑλληνικάς παροικίας καὶ ἔχουν ὄργανωνθῆ εἰς Κοι-

νότης, όπως τάς όνομάζουν. Αι 'Ελλ. Κοινότητες άνα τὸν Κόσμον άνέρχονται εἰς 700. 'Εξ αὐτῶν 420 άνήκουν εἰς τὸ κλῖμα τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. 'Αμερικῆς. Εἰς αὐτὰς ύπαγεται καὶ ἡ Νέα 'Ελλ. Κοινότης τῆς Σεούλ τῆς Νοτίου Κορέας μὲ τοὺς "Ελληνας τοῦ ἐκστρατευτικοῦ Σώματος τῆς Κορέας, ποὺ παρέμειναν ἔκει. (ἐνυμφεύθησαν ἔκει). 'Εκάστη Κοινότης ἔχει τὸν ναόν της καὶ τὸ Σχολεῖον της, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ συγκρατηθῇ ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν ἀποδήμων, τὰ διποτὰ ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ξένην, ἢ ἀθάνατος 'Ελληνικὴ γλῶσσα, εἰς τὴν διποίαν ἑγράφη τὸ 'Ιερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ διδαχθῇ εἰς αὐτὰ ἡ Χριστ. Θρησκεία, ἡ 'Ελλ. 'Ιστορία, ὁ Πολιτισμὸς καὶ τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ δόξα τῆς 'Ελλάδος. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διαθέτουν καὶ δημοσιογραφικὰ ὄργανα, ἐφημερίδας εἰς τὴν 'Ελληνικὴν γλῶσσαν, δπως ἡ 'Ατλαντὶς καὶ ὁ 'Εθνικὸς Κῆρυξ τῆς Νέας 'Υόρκης, τὸ Φῶς τοῦ Καίρου, ὁ Ταχυδρόμος τῆς 'Αλεξανδρείας κ.λ.π. Αἱ Κοινότητες τηροῦν τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Πατρίδος μας, ἑορτάζουν τὰς ἔθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς μας ἑορτάς, διηλοῦν τὴν Ἑλληνικήν, ὅταν εἶναι εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ τηροῦν τὰς 'Ελληνικὰς παραδόσεις καὶ τοὺς οἰκογενειακούς δεσμούς. Πολλαὶ Κοινότητες ἔχουν συμπτυχθῇ εἰς μεγάλας ὄργανώσεις, ΑΧΕΠΑΝΣ, ΓΚΑΠΑΝΣ κ.λ.π. καὶ διοργανώνουν διαδικακάς ἐκδρομὰς εἰς τὴν μητέρα 'Ελλάδα, τὴν διποίαν ἐνισχύουν παντοιοτρόπως. 'Ιδρύουν π.χ. ίδιαις δαπάναις κοινωφελῆ ίδρυματα, νοσοκομεῖα, ὁρφανοτρόφεια κ.λ.π., ἐπισκέπτονται καὶ διαφημίζουν τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά μνημεῖα καὶ τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῆς πατρίδος καὶ ἐνισχύουν τὴν τουριστικὴν κίνησιν. Διατηροῦν τοιουτοτρόπως διαρκῆ ἐπαφὴν μετὰ τῆς μητρὸς 'Ελλάδος, κρατοῦν ἀσβεστον τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης διὰ τὴν Πατρίδα καὶ μεταλαμπαδεύουν εἰς τοὺς ἐπιγόνους των, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι, διότι ἔχουν πατρίδα τὴν ἐνδοξότεραν χώραν τοῦ κόσμου. 'Απόδημος "Ελλην εἶναι καὶ ὁ σημερινὸς 'Αντιπρόεδρος τῶν Η.Π.Α. "Αγκνιους ('Αναγνωστόπουλος).

Η ΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

'Η 'Ελλάς εύρισκεται εἰς ἐν ἀπὸ τὰ πλεονεκτικώτερα σημεῖα τῆς 'Υδρογείου. 'Εκ τῆς θέσεώς της εἰς τὴν Μεσόγειον, εύρισκεται εἰς τακτικὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὰ 'Ασιατικά, 'Αφρικανικὰ καὶ Εύρω-

παϊκά κράτη. Παλαιότερον αἱ σχέσεις τῆς περιωρίζοντο μὲ τὰ ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Μεσογείου εύρισκόμενα κράτη. Σήμερον, λόγῳ ὑφισταμένων διεθνῶν σχέσεων, ἡ Ἑλλὰς εύρισκεται εἰς διπλωματικὰς σχέσεις μὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς Γῆς, πλὴν τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας, τῆς Βορ. Κορέας, τοῦ Βορ. Βιετνάμ καὶ τῆς Κομμουνιστικῆς Κίνας. (στοιχ. Ὅπ. ἔξωτερικῶν).

Εύρισκεται εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ μὲ κράτη τῆς Ἀσίας, Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς. Ἐπειδὴ εἶναι κράτος φιλειρηνικὸν καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ἀκεραιότητα τῶν ἐδαφῶν τῆς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔξωτερικοῦ τῆς ἐμπορίου, ἔχει συνάψει συμμαχίας καὶ σύμφωνα φιλίας καὶ ἀνήκει εἰς διαφόρους ὀργανώσεις, αἱ ὅποιαι ἐπιδιώκουν τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ τὴν προσγαγὴν τῶν πνευματικῶν, οἰκονομικῶν, καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν λαῶν. Αἱ ὀργανώσεις, εἰς τὰς ὅποιας μετέχει ἡ Ἑλλάς, εἶναι αἱ ἔξῆς:

α) Εἶναι μέλος τοῦ Ὁργανισμοῦ Ήνωμένων·Εθνῶν (Ο.Η.Ε.) Οὗτος ίδρυθη τὸ 1945 καὶ ἐδρεύει εἰς Νέαν Υόρκην. Μέλη του εἶναι τὰ περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου (128) καὶ σκοπός του ἡ διὰ παντὸς μέσου διατήρησις τῆς εἰρήνης.

β) Εἶναι μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Τοῦτο ίδρυθη τὸ 1949 καὶ ἔχει ἐδραν τὸ Στρασβούργον τῆς Γαλλίας. Μέλη του εἶναι τὰ κράτη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Σκοπός του εἶναι, ὅπως τὰ κράτη ταῦτα ἐνωθοῦν εἰς μίαν Ὀμοσπονδίαν, εἰς τὴν δοποίαν ἐκαστον κράτος θὰ ἔχῃ τὴν αὐτονομίαν του, ἀλλὰ θὰ συνεργάζεται μὲ τὰ ἄλλα διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν των.

γ) Εἶναι μέλος τοῦ Ὁργανισμοῦ Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως.

Οὗτος ίδρυθη τὸ 1960 – 1961. Συμμετέχουν 17 κράτη, μεταξὺ τῶν δοποίων αἱ Ἁνωμέναι Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς, δ. Καναδᾶς, ἡ Ἰαπωνία κλπ. Σκοπός του εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῶν πτωχοτέρων καὶ ἡ παροχὴ οἰκονομικῆς βοηθείας εἰς τὰς ύπαναπτυκτους χώρας, ἀνευ διακρίσεως φυλῆς, γλώσσης ἢ θρησκείας.

δ) Εἶναι μέλος τῆς Παγκοσμίου Ὁργανώσεως Υγείας. Αὕτη ίδρυθη ὑπὸ τοῦ Ο.Η.Ε. τὸ 1948 καὶ φροντίζει δι’ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ὑγείας ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου.

ε) Εἶναι μέλος τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Ὁργανώ-

σεως του Ο.Η.Ε. «Ο ΥΝΕΣΚΟ». Αύτη ίδρυθη το 1946 και άνήκουν εις αύτήν 82 κράτη. 'Ειτιδιώκει τήν έπεκτασιν της έκπται-δεύσεως είς όλους τούς λαούς του κόσμου, διὰ νὰ άνυψωθοῦν πνευματικῶς και νὰ σέβωνται τ' ἀνθρώπινα δικαιώματα και τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων.

στ) "Εχει συνάψει συμμαχίαν και σύμφωνον φιλίας μετά τῆς Τουρκίας και Γιουγκοσλαβίας. 'Ιδιαιτέρους φιλικούς δεσμούς έχει μὲ τὰς Η.Π.Α. αἱ ὅποιαι μετά τὴν καταστροφὴν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἔβοήθησαν τὴν χώραν μας ποικιλοτρόπως διὰ τὴν ἀνασυγκρότησίν της, τὴν οἰκονομικήν και στρατιωτικήν. "Εχει ἐπίστης φιλικούς δεσμούς μὲ τὰ κράτη τῆς Δυτικῆς Εύρωπης, μὲ τὰ ὅποια συνδέεται διὰ τοῦ ἀμυντικοῦ συμφώνου Ν.Α.Τ.Ο. 'Ἐπίστης εἶναι μέλος τῆς Οἰκονομικῆς Οργανώσεως Ε.Ο.Κ. Περὶ τοῦ NATO και τῆς EOK δμιλοῦμεν κατωτέρω.

Βορειοατλαντικὸν Σύμφωνον (NATO)

Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον πολλὰ φιλελεύθερα κράτη, διὰ νὰ ἔξασφαλίσουν εις τὸ μέλλον τὴν ἀνεξαρτησίαν των, συνέπηξαν συμμαχίαν και ὑπέγραψαν ἀμυντικὸν σύμφωνον τὴν 4' Απριλίου 1949 εις Οὐάσιγκτων. Μὲ τὸ σύμφωνον ἴδρυσαν τὴν ἀμυντικήν 'Οργάνωσιν τοῦ «Βορειοατλαντικοῦ Συμφώνου» (NATO). Τὰ κράτη μέλη τοῦ NATO ἦσαν ἀρχικῶς τὰ ἔξις: Η.Π.Α. Καναδᾶς, Ἀγγλία, Γαλλία, Βέλγιον, Ολλανδία, Λουξεμβούργον, Ἰταλία, Πορτογαλία, Δανία, Νορβηγία, και Ἰσλανδία. Κατὰ τὸ 1951 ἔγιναν μέλη ἡ Ἑλλάς και ἡ Τουρκία, κατὰ δὲ τὸ 1954 ἔγένετο δεκτὴ και ἡ Δυτ. Γερμανία.

Αἱ 15 χῶραι μέλη τοῦ NATO ἔχουν 495.000.000 πληθυσμὸν και συνολικὴν ἔκτασιν 20.000.000 τετραγ. χιλιομ. Διατηροῦν ἔτοιμο πολέμους στρατιωτικάς δυνάμεις και ἔχουν ἀναλάβει ὑποχρέωσιν, ὅπως, ἐὰν οἰονδήποτε κράτος —μέλος τοῦ NATO— ὑποστῇ ἐπίθεσιν ὑπὸ οἰονδήποτε ἔχθροῦ, ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς συμμαχίας ἀπὸ κοινοῦ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἐλευθερίαν του.

Τὸ NATO συμβάλλει μεγάλως εις τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης.

Εύρωπαική Οἰκονομική Κοινότης (ΕΟΚ)

"Οταν μία χώρα πωλῇ εις ἄλλας προϊόντα της και ἀγοράζῃ ἀπὸ αὐτὰς ἰδικά των, τότε λέγομεν, ὅτι αἱ χῶραι ἔχουν μεταξύ των

εισαγωγικὸν καὶ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον. Τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα ἀπὸ μιᾶς χώρας εἰς ἄλλην ἐπιβαρύνονται μὲ τελωνειακούς δασμούς, δηλαδὴ φόρους, εἰς τὸ κράτος εἰς τὸ δόποιον εἰσάγονται. Πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἐμπορίου των καὶ διὰ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν των, κατὰ τὸ ἔτος 1957, ἔξ (6) κράτη τῆς Εὐρώπης, ἡ Γαλλία, ἡ Ὀλλανδία, τὸ Βέλγιον, τὸ Λουξεμβούργον, ἡ Δυτ. Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία προῆλθον εἰς συμφωνίαν, νὰ καταργήσουν τοὺς τελωνειακούς δασμούς διὰ τὰ εἰσαγόμενα μεταξύ των ἐμπορεύματα. Τοιουτοτρόπως ἴδρυθη ἡ λεγομένη «Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης» (ΕΟΚ), εἰς τὴν δόποιαν τὸ 1958 ἔγινε δεκτὴ καὶ ἡ Ἑλλάς. Πλῆρες μέλος ἡ Ἑλλάς θὰ γίνη μετὰ 22 ἔτη ἀπὸ τῆς συνδέσεως της, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦδε κατόπιν συμφωνίας εἰσάγει εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. προϊόντα της μὲ ἡλαττωμένους τελωνειακούς δασμούς. "Οταν γίνη πλήρες μέλος, τὰ προϊόντα της θὰ εἰσάγωνται ἀφορολόγητα. Ἡ Ἑλλάς καταβάλλει προσπαθείας νὰ ἀναπτύξῃ τὴν βιομηχανίαν της ἀναλόγως μὲ τὰς βιομηχανίας τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖς ἔτη τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα ἀνῆλθον ἀλματωδῶς, διότι ἴδρυθησαν ἐργοστάσια βαρείας βιομηχανίας, νέοι Ισχυροὶ ὑδροηλεκτρικοὶ σταθμοί, μορφώνονται ἐπιστημονικῶς οἱ ἐργατοτεχνῖται εἰς εἰδικὰς τεχνικὰς σχολὰς καὶ ἐπιδεικνύεται μεγάλη δραστηριότης, διὰ νὰ φθάσωμεν τὸν βαθμὸν τῆς παραγωγικότητος τῶν ἄλλων Χωρῶν τῆς ΕΟΚ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΝ

Ἡ Ἑλλάς κατέχει τὸ προβάδισμα ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου εἰς τὴν Ιστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὅτε οἱ λαοὶ εύρισκοντο εἰς τὸ σκότος, ἔχομεν εἰς τὴν Κρήτην τὸν Μινωϊκὸν πολιτισμὸν μὲ ἐπακόλουθον τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὃ δόποιος ἰδιαιτέρως εἰς τὰς Ἀθήνας ἔφθασεν εἰς καταπληκτικὴν ἀνοδον. Τοῦτο μαρτυροῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα τῆς χώρας καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ μαρτυροῦν οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, τὰ θέατρα, ἡ δργάνωσις ἐκάστης πολιτείας μὲ νόμους, διοίκησιν, ἀσφάλειαν, τάξιν κ.λ.π. Τὸ μαρτυρεῖ ἡ πολεμικὴ ἀρετὴ τῶν Ἑλλήνων, ὅταν εἰς τὰς Θερποπύλας, Σαλαμῖνα, Μαραθῶνα καὶ Πλαταιάς, ἀπτόητοι ἀπὸ τὴν ὑπερδεκαπλασίαν δύναμιν

τῶν ἔχθρῶν, ἀνεχαίτισαν καὶ κατετρόπωσαν τὰ ἀναρίθμητα στίφη τῶν βαρβάρων τῆς Ἀσίας καὶ ἕσωσαν τὸν Εύρωπαϊκὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν. Τὸν ἀρχαῖον ἐλληνικὸν πολιτισμὸν παρέλαβον ἀπὸ τοὺς "Ἐλλήνας οἱ Ρωμαῖοι κατακτηταὶ καὶ τὸν μετέωσαν εἰς τοὺς ἄλλους εὐρωπαϊκοὺς λαούς, τοὺς δόποίους κατέκτησαν. Μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ρώμης ή Ἐλληνικὴ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ἐκχριστιανίζει τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαούς καὶ ή ἐλληνικὴ γλῶσσα χρησιμοποιεῖται πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸν κόσμον, δόποιος ἔζη εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν εἰδωλολατρίαν.. Σήμερον ή ἐπίδρασις καὶ ή παρουσία τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἔκδηλος εἰς δόλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὰ μεγαλοπρεπῆ δημόσια οἰκοδομήματα τῶν πρωτεουσῶν τοῦ κόσμου ἔχουν κτισθῆ καὶ κτίζονται μὲν πρότυπα τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ἰκτίνου καὶ τοῦ Καλλικράτους. Ὁ βυζαντίνος ρυθμὸς κυριαρχεῖ εἰς τὴν τεχνικὴν τῶν μεγαλυτέρων ναῶν τοῦ κόσμου.

'Αντίγραφα τῶν Προπυλαίων, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Θησείου κ.λ.π. κοσμοῦν τὰς μεγαλοπόλεις καὶ ἀντίγραφα τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γλυπτικῆς, τοῦ Ἐρμοῦ, τοῦ Δισκοβόλου τοῦ Μύρωνος, θεᾶς 'Υγείας καὶ πλείστων ἀγαλμάτων, μὲν πρότυπα ἥρωας τοῦ πανθέου τῆς Ἐλληνικῆς Μυθολογίας, ἔχουν στηθῆ εἰς τὰς πλείστας πλατείας τῶν πρωτεουσῶν τῆς 'Υφηλίου. Ἀρχαῖα γλυπτά καλλιτεχνήματα, τὰ δόποια ἀνηρπάγησαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, φυλάσσονται ζηλοτύπως εἰς τὰ μουσεῖα τοῦ κόσμου καὶ τὰ 'Ελγίνεια μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος, ή Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, ή Καρυάτις τοῦ Ἐρεχθείου καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀριστουργήματα, διαλαλοῦν εἰς τὴν ξένην τὸ ἄφθαστον τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ μας.

Εἰς τὰ πανεπιστήμια τοῦ κόσμου διδάσκεται ὑποχρεωτικῶς ή ἀρχαῖα ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ ή σπουδάζουσα νεολαίᾳ τῶν ἔθνῶν ἀντλεῖ πνευματικούς θησαυροὺς ἀπὸ τὰ ἀθάνατα συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Εύριπίδου, τοῦ Ἰπποκράτους καὶ τόσων ἄλλων σοφῶν τῆς ἀρχαιότητος. Εἰς τὰς σημερινὰς καταπληκτικὰς προόδους καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Φυσικῆς καὶ Ἀστρονομίας, ή Ἐλλάς παρίσταται μὲν πρωτοπόρους σοφούς ἐρευνητὰς, τὸν Ἀρχιμήδη, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Δημόκριτον καὶ τόσους ἄλλους "Ελ-

ληνας μαθηματικους, αστρονομους και έφευρέτας. Ο πρόδρομος του ΟΗΕ, αι 'Ελληνικαι 'Αμφικτυονίαι, και τό 'Ολυμπιακὸν φῶς καταγάζουν τήν Οἰκουμένην μὲ τήν φλόγα τοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου.

'Η 'Ελλὰς τιμᾶται ἴδιαιτέρως διὰ τὸν ρόλον, τὸν ὅποιον ἔπαιξεν εἰς τήν σημερινὴν ἔξελιξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς τοὺς διεθνεῖς 'Ολυμπιακοὺς ἀγῶνας ἡ ἑλληνικὴ ὁμάδα παρελαύνει πάντοτε πρώτη. Διεθνῆ συνέδρια ἐπιστημονικά, οἰκονομικὰ κ.λ.π. διοργανοῦνται εἰς τὰς 'Αθήνας και ἄλλας ιστορικὰς ἑλληνικὰς πόλεις, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς προσφορᾶς τῆς 'Ελλάδος εἰς τήν ἀνθρωπότητα.

'Ασκήσεις : 1) Ποια τὰ πλεονεκτήματα τῆς 'Ελλάδος ἐκ τῆς θέσεώς της, ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ ἑδάφους της και ἐκ τῆς διαπλάσεως τῶν παραλίων της;

2) Ποια αἵτια συνετέλεσαν νὰ ἀνέλθῃ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀλματωδῶς ἡ γεωργικὴ και ἡ βιομηχανικὴ μας παραγωγὴ;

3) Διατὶ ἡ Πελοπόννησος ἔχει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν;

4) Εἰς ποῖον ἐπίπεδον εύρισκεται σήμερον ἡ ἐμπορικὴ μας ναυτιλία;

5) Μὲ ποίας πόλεις τῆς 'Ελλάδος, 'Αμερικῆς και 'Αφρικῆς ἔχουν κατ' εὐθεῖαν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν αἱ 'Αθῆναι;

6) Ποιαί αἱ σχέσεις τῆς 'Ελλάδος μὲ τὸν ἀπόδημον ἑλληνισμόν; 'Αναφερατε ὀνόματα ἐπιφανῶν ἀπόδημων ἑλλήνων, οἱ δποῖοι εύηργέτησαν τήν πατρίδα.

7) Ποῖον ρόλον ἔπαιξεν ἡ 'Ελλὰς εἰς τήν ἔξελιξιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος;

8) Εἰς ποίας διεθνεῖς 'Οργανώσεις εἶναι ισότιμον μέλος ἡ 'Ελλάς.

9) Τὶ εἶναι ἡ E.O.K., τὶ ἐπιδιώκει και ποῖα εἶναι τὰ κράτη μέλη της.

10) 'Ιχνογραφήσατε τήν 'Ελλάδα και σημειώσατε εἰς τὸν χάρτην τὰ δρη, ποταμούς, θαλάσσας, κόλπους, πορθμούς, ὀκρωτήρια, και τὰς πρωτευούσας τῶν νομῶν.

ΕΥΡΩΠΗ

Φυσική διαμόρφωσις

Έδαφος. Τὸ ἔδαφος τῆς Εὐρώπης παρουσιάζει μεγάλην ἀντίθεσιν ως πρὸς τὴν διάμόρφωσίν του. Τὸ βόρειον καὶ κεντρικὸν τμῆμα εἶναι μεγάλαι ἀναπεπταμέναι πεδιάδες. Τὸ νότιον δῆμας καλύπτεται ἀπὸ ὑψηλὰς μακρὰς ὁροσειράς, αἱ ὅποιαι διακλαδίζονται εἰς ὅλας τὰς χερσονήσους τῆς.

Όρη. Τὸ νότιον τμῆμα καλύπτεται ἀπὸ τὰς ὁροσειράς τῶν Ἀλπεων, αἱ ὅποιαι καταλαμβάνουν ἑκτασίν 200.000 τετρ. χιλιόμ. καὶ ἡ ὑψηλοτέρα κορυφή, τὸ Λευκὸν Ὅρος ἔχει ὕψος 4.808 μ. Πρὸς Α. τῶν Ἀλπεων ἑκτείνονται τὰ Καρπάθια (2.760 μ.), αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἀλπεῖς (2.450 μ.), δὲ Αἴμος (2.375 μ.). Πρὸς Δ. τῶν Ἀλπεων, τὰ Πυρηναῖα (3.400 μ.) καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ ὅρη τῆς Κανταβριγίας (2.670 μ.), καὶ ἡ Σιέρρα Νεβάδα (3.481 μ.). Πρὸς Ν. τῶν Ἀλπεων, τὰ Ἀπέννινα (2.914 μ.) καὶ εἰς τὴν Βαλκανικὴν αἱ Δειναρικαὶ καὶ ἡ Αλβανικαὶ Ἀλπεῖς. Βορείως τῶν Ἀλπεων δέλτας Δρυμός, δὲ Βοημικὸς Δρυμὸς κ.λ.π. Εἰς τὴν Σκανδιναντικὴν Χερσόνησον αἱ Σκανδιναυϊκαὶ Ἀλπεῖς (2.500 μ.) καὶ εἰς τὰ ὅρια Εὐρώπης καὶ Ἀσίας τὰ Ούραλια Ὄρη (1.690) μ.).

Πεδιάδες. Καταλαμβάνουν τὰ 2/3 ὅλης τῆς Εὐρώπης. Ἡ μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ πεδιάς ἄρχεται ἀπὸ τὰ Πυρηναῖα καὶ ἑκτείνεται μέχρι τῶν Πολωνικῶν καὶ Ρωσικῶν Πεδιάδων. Εἰς τὸ κέντρον καὶ νότια ἡ Ούγγρική, ἡ Ρουμανική, ἡ Μακεδονική, ἡ Θρακική, αἱ Γαλλικαί, ἡ πεδιάς τοῦ Πάδου εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τῆς Ἀνδαλουσίας εἰς τὴν Ἰβηρικὴν Χερσόνησον.

Ποταμοί. Οἱ ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης δὲν εἶναι μεγάλοι ἐν συγκρίσει μὲ τοὺς ποταμοὺς τῶν ἄλλων Ἡπείρων. Οἱ κυριώτεροι εἶναι. δὲ Βόλγας, δὲ μεγαλύτερος τῆς Εὐρώπης, δὲ Ούραλης, οἱ ὅποιοι ἐκβάλλουν εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Εἰς τὸν Βόρειον Παγωμένον Ὁκεανὸν ἐκβάλλουν, δὲ Πετσόρα, δὲ Μέζεν, δὲ Ντι-

βίνας και δ 'Ονέγας. 'Ο Βιτσούλας, δ "Όντερ και δ Ντύνα, οι δποίοι έκβάλλουν εις τὴν Βαλτικήν θάλασσαν. 'Ο Έλβας, δ Ρήνος, και δ Μόζας, οι δποίοι έκβάλλουν εις τὴν Βόρειον Γερμανικήν θάλασσαν. Εις τὸν Ἀτλαντικὸν έκβάλλουν, δ Σηκουάνας, δ Γκαρόν, δ Ντοῦρο, δ Τάγος, δ Γκουαντιάνα κ.λ.π. Εις τὴν Μεσόγειον έκβάλλουν δ Ροδανός, δ Πάδος, δ 'Αδιγης, δ 'Εβρος Ἰστανίας, δ Νέστος, δ Στρυμών, δ 'Αξιός. Εις τὸν Εύξεινον Πόντον έκβάλλουν δ Δούναβης, δ Δόν και δ Δνείστερος.

Δίμναι. Αἱ μεγαλύτεραι εύρισκονται εἰς τὴν Β. Εύρωπην. Εἶναι δή Λαντόγκα, δ 'Ονέγκα, δ Βέττερ κ.λ.π. Εις τὰς Ἀλπεις τῆς Γενεύης, τῆς Κωνσταντίας δή Κόμο κ.λ.π.

Θαλάσσιος διαμελισμός

Χερσόνησοι. Σπουδαιότεραι εἶναι δή Σκανδιναυϊκή, τῆς Γιουτλάνδης, δή Ἰθηρική, δή Ἰταλική, δή Ελληνική και εἰς τὸν Εύξεινον τῆς Κριμαίας.

Νῆσοι 'Η Ἰσλανδία εἰς τὸν Β. Π. Ὡκεανόν, και δή Ζέμλια. Εις τὸν Ἀτλαντικὸν δή Αγγλία, δή Ἰρλανδία, αἱ Ἐβρίδες και εἰς τὴν Μεσόγειον, δή Κορσική, δή Σαρδηνία, δή Σικελία, δή Κρήτη κ.λ.π.

Θάλασσαι-Κόλποι-Πορθμοί. Πρὸς Β. δή Λευκὴ θάλασσα, εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν δή Βαλτικὴ θάλασσα, δή Βόρειος θάλασσα, δή Μάγχη, δ Βισκαϊκὸς κόλπος, δή Μεσόγειος, δή δποία ένοῦται μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν διὰ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ. Εις τὸ Δυτικὸν τμῆμα τῆς Μεσογείου δ κόλπος Βαλένθια, τοῦ Λέοντος, τῆς Τουλῶνος, Γενούης κ.λ.π. Εις τὸ κεντρικὸν τμῆμα τῆς Μεσογείου εἶναι δή Τυρρηνικὴ θάλασσα, τὸ Ἰόνιον πέλαγος, δή Ἀδριατικὴ θάλασσα, εἰς τὸ Νότιον τῆς Ἰταλίας δ κόλπος τοῦ Τάραντος, εἰς δὲ τὸν μυχὸν τῆς Ἀδριατικῆς οἱ κόλποι Τεργέστης και Βενετίας. Εις τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον τὸ Κρητικὸν πέλαγος, τὸ Μυρτῶν, τὸ Αίγαιον και οἱ κόλποι Σαρωνικός, Θερμαϊκὸς κ.λ.π. Ο Εύξεινος Πόντος συγκοινωνεῖ μὲ τὴν

Μεσόγειον μὲ τούς πορθμούς Βόσπορον καὶ Ἐλλήσποντον. Εἰς τὸν Εὔξεινον δὲ Ἀζοφικὴ Θάλασσα καὶ οἱ κόλποι τῆς Ὀδησσοῦ τῆς Βάρνας κ.λ.π.

Αχρωτήρια. Σπουδαιότερα εἶναι τὸ Βόρειον Ἀκρωτήριον τοῦ Ἀγίου Βικεντίου, τὸ Σπαρτιθέντο, τὸ Ταίναρον κ.λ.π.

Κλῖμα καὶ Βλάστησις - Προϊόντα. Τὸ κλῖμα τῆς Εὐρώπης παρουσιάζει ποικιλίαν ἀναλόγως τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους, εἰς τὸ δόποιον εὑρίσκεται ἐκάστη περιοχή, τοῦ ὑψομέτρου καὶ ἄλλων φυσικῶν αἰτίων, (θερμὸν ρεῦμα, ἀνεμοί, ὑγρασία κ.λ.π.). Διὰ τοῦτο χωρίζομεν τὸ ἔδαφος τῆς Ἡπείρου εἰς τέσσαρας περιοχάς.

1) *Eἰς τὴν Ἀρκτικὴν ζώνην*, δὲ δόποια ἔχει μικρὰν ἔκτασιν. "Εχει κλῖμα πολικὸν καὶ τὸ ἔδαφος της ἔχει καλυφθῆ ἀπὸ πάγους καὶ χιόνας. "Εχει μόνον τρεῖς μῆνας θέρος καὶ τοὺς ὑπολοίπους χειμῶνα. "Η βλάστησις εἶναι ὑποτυπώδης (βρῦα, λειχῆνες καὶ νανώδεις ιτέαι). Περιλαμβάνει τὸ βορειότερον τμῆμα τῆς Ρωσίας καὶ Νορβηγίας καὶ τὰς νήσους τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὦκεανοῦ.

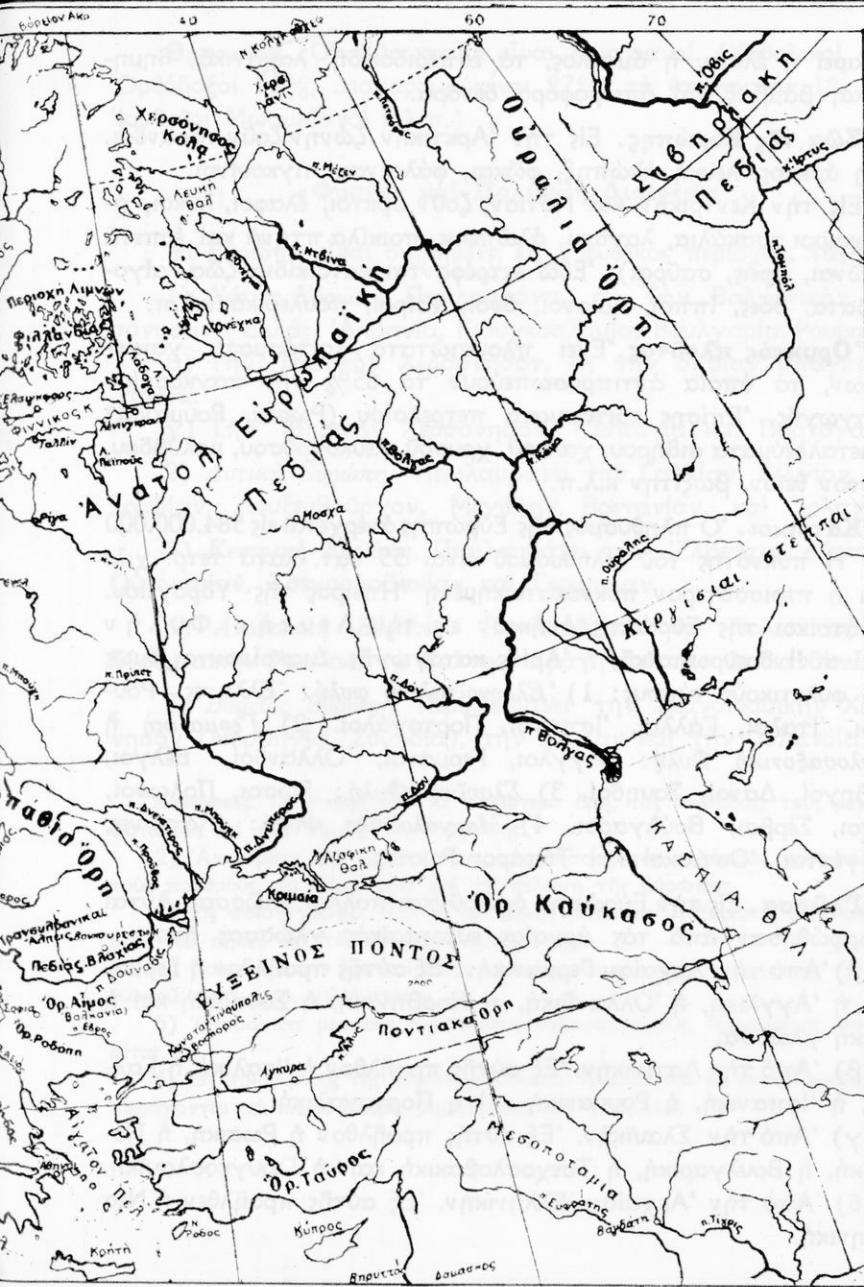
2) *Eἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρωτικὴν ζώνην*. "Εκεῖ τὸ κλῖμα εἶναι ἡπειρωτικὸν μὲ δριμὺ ψῦχος κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν κατὰ τὸ θέρος, τὸ δόποιον διαρκεῖ ὀλίγον. Περιλαμβάνει τὴν Βόρειον, τὴν Κεντρικὴν καὶ Ἀνατολικὴν Εὐρώπην. "Εκεῖ εὐδοκιμοῦν δάση κωνοί φόρων δένδρων καὶ δημητριακοὶ καρποί.

3) *Eἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ζώνην*. Εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν τὸ ψῦχος κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι μέτριον, λόγῳ τοῦ θερμοῦ ρεύματος τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ (Γκόλφ - Στρήμ), τὸ δόποιον διαβρέχει τὰ παράλια, τὸ θέρος ὅμως εἶναι δροσερόν, λόγῳ τῶν πνεόντων ὑγρῶν ἀνέμων τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Πίπτουν ἀφθονοί βροχαί, ὑπάρχουν δμίχλαι καὶ ἡ βλάστησις εἶναι πλουσία. Τὸ κλῖμα τῆς ζώνης αὐτῆς καλείται ὥκεάνειον καὶ εὐδοκιμοῦν ὄπωροφόρα δένδρα, γεώμηλα, δημητριακὰ κ.λ.π.

4) *Eἰς τὴν Μεσογειακὴν ζώνην*. ("Ισπανία, Γαλλία, Ἰταλία, Γιουγκοσλαβία, Ἑλλάς). Τὸ κλῖμα εἶναι μεσογειακόν, γλυκὺ τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν καὶ ξηρὸν τὸ θέρος. "Η βλάστησις εἶναι πλουσία καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εύδοκιμεῖ ἡ ἑλαία, ἡ ἄμπελος, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, λαχανικά, δημητριακά, βάμβαξ καὶ ὀπωροφόρα δένδρα.

Ζῶα τῆς Εύρωπης. Εἰς τὴν Ἀρκτικὴν ζώνην ζοῦν τάρανδοι, λευκὴ ἄρκτος, λευκὴ ἀλώπηξ, φῶκαι, φάλαιναι, πιγκουΐνοι.

Εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Νότιον, ζοῦν ἄρκτοι, ἔλαφοι, λύκοι, ἀγριόχοιροι τσακάλια, λαγωοί, ἀλώπεκες, ποικίλα πτηνὰ καὶ ἔρπετά (χελῶναι, ὅφεις, σαῦραι). Ἐδῶ ἐκτρέφονται κατοικίδια ζῶα, αἴγοπρόβατα, βόες, ἵπποι, ἥμιονοι, ὅνοι, χοῖροι, πουλερικά κ.λ.π.

Όρυκτὸς πλοῦτος. Ἐχει πλουσιώτατα κοιτάσματα γαιανθράκων, τὰ διποία ἀντιπροσωπεύουν τὰ 65% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς. Ἐπίστης κοιτάσματα πετρελαίου (Ρωσία, Ρουμανία) καὶ μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκοῦ, χρυσοῦ, λευκοχρύσου, μολύβδου, ἄφθονον θεῖον, βωξίτην κ.λ.π.

Κάτοικοι. Ο πληθυσμὸς τῆς Εύρωπης ἀνέρχεται εἰς 584.000.000 κατ. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 55 κάτ. κατὰ τετρ. χιλ. Εἶναι ἡ περισσότερον πυκνοκατωκημένη Ἡπειρος τῆς Υδρογείου. Οἱ κάτοικοι τῆς Εύρωπης ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν Φυλὴν καὶ εἶναι Ἰνδοευρωπαϊκῆς ἢ Ἀρίας καταγωγῆς. Διακρίνονται ὅμως εἰς 4 φυλετικοὺς τύπους: 1) Ἑλληνοϊταλικὴ φυλή: "Ελληνες, Ρουμάνοι, Ἰταλοί, Γάλλοι, Ἰσπανοί, Πορτογάλοι. 2) Γερμανικὴ ἢ Ἀγγλοσαξονικὴ Φυλή: "Αγγλοι, Γερμανοί, Ολλανδοί, Βέλγοι, Νορβηγοί, Δανοί, Σουηδοί. 3) Σλαβικὴ Φυλή: Ρῶσοι, Πολωνοί, Τσέχοι, Σέρβοι, Βούλγαροι. 4) Μογγολοειδῆς Φυλή: (Λάπωνες, Σαμογέτται, Ὀστιακοί καὶ Τάταροι Ρωσίας.

Γλῶσσα. Εἰς τὴν Εύρωπην διειλοῦνται πολλαὶ γλῶσσαι. Αὗται διεμορφώθησαν ἀπὸ τὰς ἀρχαίας εὐρωπαϊκάς γλώσσας ἥτοι:

α) Ἀπὸ τὴν Ἀρχαίαν Γερμανικήν. Ἐξ αὐτῆς προῆλθον ἡ Γερμανική, ἡ Ἀγγλική, ἡ Ολλανδική, ἡ Νορβηγική, ἡ Σουηδική καὶ ἡ Δανική γλῶσσα.

β) Ἀπὸ τὴν Λατινικήν. Ἐξ αὐτῆς προῆλθον ἡ Ἰταλική, ἡ Γαλλική, ἡ Ἰσπανική, ἡ Ρουμανική καὶ ἡ Πορτογαλική.

γ) Ἀπὸ τὴν Σλαβικήν. Ἐξ αὐτῆς προῆλθον ἡ Ρωσική, ἡ Πολωνική, ἡ Βουλγαρική, ἡ Τσεχοσλοβακική καὶ ἡ Γιουγκοσλαβική.

δ) Ἀπὸ τὴν Ἀρχαίαν Ἑλληνικήν. Ἐξ αὐτῆς προῆλθεν ἡ Νέα Ἑλληνική.

Θρησκεία. Οι Εύρωπαίοι είναι Χριστιανοί. (Καθολικοί 46%, Ορθόδοξοι 26%, Διαμαρτυρόμενοι 27%, τὸ ύπόλοιπον 1% είναι Ιουδαίοι Μωαμεθανοί κ.λ.π.)

Φυσική και Πολιτική Διαίρεσις

Η Εύρωπη είναι διηρημένη εις 5 φυσικάς περιοχάς, τὰς ἑξῆς:

1) **Νότιος Ενδρώπη.** Περιλαμβάνει: α) Τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον ('Ελλάς, 'Αλβανία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία, Ρουμανία).

β) Τὴν Ἰταλικὴν Χερσόνησον, εἰς τὴν ὃποίαν ὑπάγεται ἡ Ἰταλία.

γ) Τὴν Ἰβηρικὴν Χερσόνησον. ('Ισπανία καὶ Πορτογαλία).

2) **Δυτικὴ Ενδρώπη.** Περιλαμβάνει τὴν Γαλλίαν, Βέλγιον, 'Ολλανδίαν, Λουξεμβούργον, Μεγάλην Βρετανίαν, καὶ Ἰρλανδίαν.

3) **Κεντρικὴ Ενδρώπη.** Περιλαμβάνει τὴν Ἐλβετίαν, Αὐστρίαν, Ούγγαρίαν, Τσεχοσλοβακίαν καὶ Γερμανίαν.

4) **Ανατολικὴ Ενδρώπη.** Περιλαμβάνει τὴν Πολωνίαν, τὴν Εύρωπαϊκὴν Ρωσίαν, τὰ Βαλτικὰ Κράτη καὶ τὴν Φινλανδίαν.

5) **Βόρειος Ενδρώπη.** Περιλαμβάνει τὴν Σκανδινανීκὴν Χερσόνησον (Νορβηγία, Σουηδία), τὴν Δανίαν καὶ τὴν Ἰσλανδίαν.

Άσκησεις. 1) 'Αναφέρατε τὰ κυριώτερα δρη, τὰς πεδιάδας, τοὺς μεγάλους ποταμούς καὶ τὰς λίμνας τῆς Εύρωπης.

2) 'Αναφέρατε τὰς χερσονήσους, τὰς νήσους, τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους, τοὺς πορθμούς, τὰ ἀκρωτήρια καὶ τὰ πελάγη τῆς Εύρωπης.

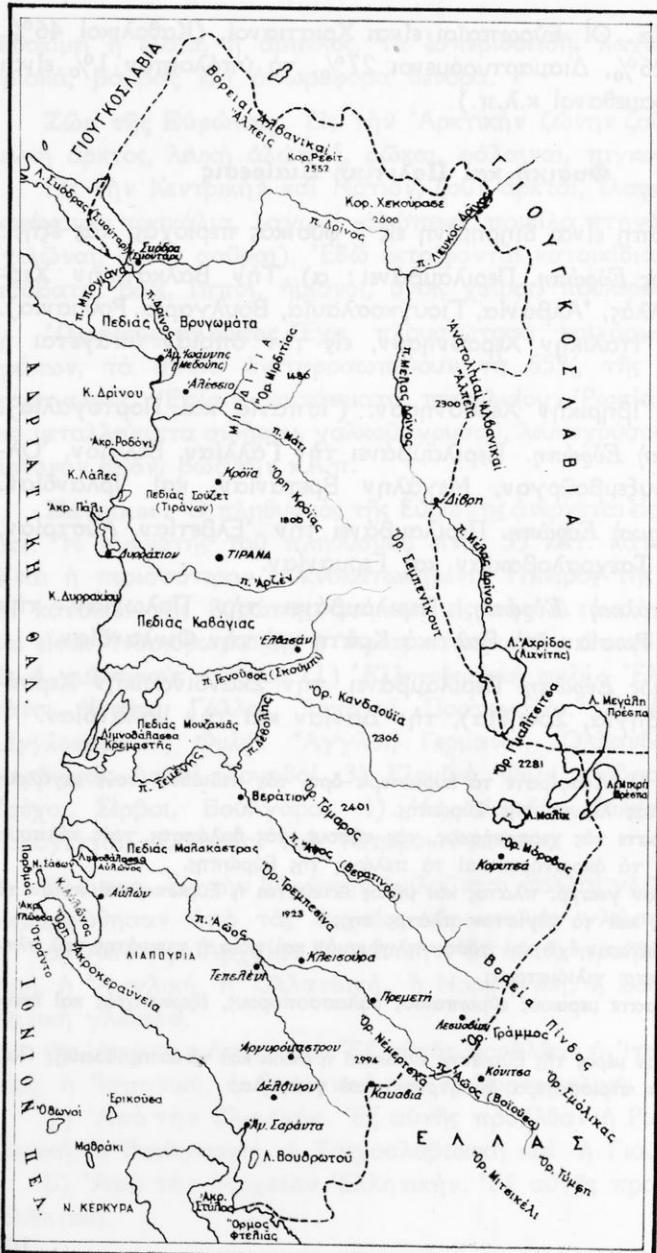
3) Εἰς ποίον γεωγρ. πλάτος καὶ μῆκος ἔκτείνεται ἡ Εύρωπη καὶ ποίον τὸ μέγιστον μῆκος καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τῆς;

4) Ποίαν ἔκτασιν ἔχει καὶ πόσον πλήθυσμὸν καὶ ποία ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τετρ. χιλιόμετρον;

5) 'Ονομάστε μερικούς εύρωπαίους θαλασσοπόρους, ἔχερευνητὰς καὶ ἐφευρέτας.

6) Εἰς ποίον μέρος τῆς Εύρωπης εύδοκιμεῖ ἡ Ἐλαία καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ; Ποὺ παράγονται τὰ περισσότερα δημητριακὰ καὶ γεώμηλα;

ΧΑΡΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

1) ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

*Α λ β α ν ί α

Θέσις - "Ορια. Εύρισκεται είς τὸ Κέντρον τῆς Δ. πλευρᾶς τῆς Βαλκανικῆς μεταξὺ Ἐλλάδος, Γιουγκοσλαβίας καὶ δυτικῶς βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν Θάλασσαν.

"Εκτασις. (28.743 τ. χλμ.)

Φυσική διαμόρφωσις. Ὁρη Πεδιάδες. Τὸ ἔδαφός τῆς Ἀλβανίας εἶναι δρεινόν. Κυριώτερα ὅρη τῆς εἶναι αἱ Ἀλβανικαὶ Ἀλπεῖς, μὲ δγκώδεις κορυφάς, ὅπως π.χ. τὸ ὄρος Κορ. Ρεσίτ (2552 μ.), Χεκούρ (2600 μ.) ἢ Τρεμπεσίνα, ὁ Μοράβας, ὁ Τόμαρος κ.λ.π. δινομαστά, διότι ἐκεῖ οἱ Ἑλληνες συνέτριψαν τοὺς Ἰταλούς κατὰ τὸν Ἰταλο-έλληνικὸν πόλεμον τοῦ 1940-1941. Κυριώτεραι πεδιάδες εἶναι τῆς Σκόδρας καὶ τῆς Μουζακίας.

Ποταμοί. Εἶναι πολλοί, μικροί καὶ δρμητικοί. Κυριώτεροι εἶναι ὁ Δρῖνος, ὁ Ἀδως, ὁ Γενοῦσος, καὶ ὁ Ἀψος.

Λίμναι. Ἡ λίμνη τῆς Σκόδρας, ἡ Ἀχρίς, ἡ Μικρή καὶ ἡ Μεγάλη Πρέσπα (κοιναὶ μετὰ τῆς Ἐλλάδος καὶ Γιουγκοσλαβίας.)

Παράλια. Κόλποι. Οἱ σπουδαιότεροι Κόλποι εἶναι τοῦ Δρίνου, τοῦ Δυρραχίου καὶ τοῦ Αύλωνος. Ἐκεῖ εύρισκεται ἡ μικρὰ νῆσος Σάσσων, ἥτις ἔχει στρατηγικὴν σημασίαν διὰ τὴν Ἀδριατικὴν.

Κλῖμα. Ἐχει κλῖμα ἡπειρωτικὸν καὶ ύγιεινὸν εἰς τὰ μεσόγεια, καὶ εἰς τὰ παράλια ἥπιον ἀλλὰ νοσηρὸν (Ἐλη).

Οικονομία Γεωργία - Κτηνοτροφία. Εἶναι ὀλίγον ἀνεπτυγμέναι. Χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν καλλιέργειαν πρωτόγονα μέσα. Παράγει ὀλίγα δημητριακά, ὅσπρια καὶ λαχανικά. Ἡ κτηνοτροφία περιορίζεται μόνον εἰς τὰ πρόβατα. Τὰ δάση τῆς εἶναι πλούσια, ἀλλὰ ἀνεκμετάλλευτα. Ἡ ἀλιεία εἰς τὰ παράλια εἶναι σχετικῶς καλῶς ὡργανωμένη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἰταλικῆς κατοχῆς.

'Ορυχεῖα. Τὸ ὑπέδαφός τῆς ἔχει δρυκτὸν πλοῦτον. Ὕπάρχουν μικραὶ πετρελαιοπηγαὶ εἰς Αύλωνα καὶ κοιτάσματα γαιανθράκων, γαλκοῦ, σιδήρου, πίσσης, ἀσφάλτου κ.λ.π.

Βιομηχανία. Δὲν εἶναι καλῶς ἀνεπτυγμένη. Ὕπάρχουν μικρὰ ἔργοστάσια καπνοβιομηχανίας, τυροκομίας, βυρσοδεψίας κ.λ.π. Ἐγκατεστάθη καὶ ὑδροηλεκτρικὸς σταθμὸς εἰς Τίρανα.

Συγκοινωνίαι. Μόνον μία σιδ. γραμμή συνδέει τὰ Τίρανα μὲ τὸ Δυρράχιον καὶ τὸ Δυρράχιον μὲ τὸ Ἐλβασάν. Τὸ δικόν δίκτυον εἶναι σχετικῶς συγχρονισμένον. Ἡ θαλασσία συγκοινωνία τῆς ἔξυπηρετεῖται μὲ πλοῖα γειτονικῶν χωρῶν. Ἀεροπορικῶς τὰ Τίρανα συνδέονται μὲ τὰς πρωτευούσας τῶν κομμουνιστικῶν χωρῶν.

Τουρισμὸς καὶ Ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι σχεδόν ἀνύπαρκτος, λόγω τοῦ περιορισμοῦ καὶ τοῦ ἐλέγχου, τὸν ὅποιον ἐπιβάλλουν τὰ κομμουν. κράτη εἰς τοὺς ἐπισκέπτας. Δὲν παρουσιάζει τὶ ἀξιόλογον οὔτε ἀπὸ θεαματικῆς πλευρᾶς οὔτε κλιματολογικῶς.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις. *Πληθυσμός.* Ο πληθυσμὸς τῆς χώρας ἀνέρχεται εἰς 1.814.000 κατ. Δὲν εἶναι ὁμοιογενής. Ζοῦν ἑκεὶ ἀρκετοὶ Τούρκοι, Σλαύοι, "Ελληνες καὶ Ἀθίγγανοι. (Πυκνότης 59 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλῶσσα. Ἄλβανική. Μέχρι τοῦ 1920 ἦτο προφορική. Ἀπὸ τότε εἰσήχθη τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον καὶ διεμορφώθη ἡ γραπτὴ γλῶσσα. Εἰς Βόρειον Ἡπειρον, ὅπου κατοικοῦν ὑπόδουλοι "Ελληνες, διμιεῖται ἡ "Ελληνική.

Θρησκεία. Τὰ 40% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Χριστιανοὶ ("Ορθόδοξοι - Καθολικοί"). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Μωαμεθανοί.

Ἐκπαίδευσις. Παλαιότερον οἱ περισσότεροι Ἄλβανοι ἦσαν ἀγράμματοι. Ἡδη ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἐγγραμμάτων ἀνῆλθεν εἰς 70%.

Πολίτευμα. Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία. *Νόμιμομα.* Λὲκ = 0,60 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὰ Τίρανα (140.000 κατ.). Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Δυρράχιον καὶ ἀεροπορικῶς μὲ τὸ ἔξωτερικόν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ Σκόδρα, τὸ Βεράτιον κ.λ.π. Τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἡ Πρεμετή, οἱ Ἀγ. Σαράντα, δΑύλων, ἡ Κορυτσά (30.000 κατ.) εἶναι πόλεις, ποὺ κατοικοῦνται ἀπὸ ἀμιγῆ Ἑλληνικὸν πληθυσμόν, δυτικὲς εἶναι ὑπόδουλος εἰς τοὺς Ἄλβανούς.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ἄλβανοι θεωροῦνται ἀπόγονοι τῶν Ἰλλυριῶν. Οἱ κατοικοῦντες εἰς β. Ἄλβανίαν (Γκέγκηδες) εἶναι ἀπολίτιστοι καὶ ζοῦν ποιμενικὸν βίον. Οἱ νότιοι, λόγω τῆς γειτνιάσεως μὲ τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ὑπέστησαν ἀπὸ τοὺς "Ελληνας ἐκπολιτιστικὴν ἐπίδρασιν. Μέχρι τὸ 1913 ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τοὺς Τούρ-

κους. Ήλευθερώθησαν κατά τούς Βαλκανικούς πολέμους. Το 1939 κατελήφθη ή χώρα ύπό τῶν Ἰταλῶν, Μετά τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἡλευθερώθη καὶ ἔγινεν κράτος ἀνεξάρτητον.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶναι φιλικαὶ καὶ δὲν ἔχει διπλωματικὰ σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Κρατεῖ ὑπόδουλον τὴν Βόρειον Ἡπειρον καὶ καταπιέζει τοὺς ἐκεὶ ἀλυτρώτους "Ἑλλήνας. Ο Ραδιοφωνικὸς σταθμός της προπαγανδίζει συνεχῶς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Γιουγκοσλαβία

Θέσις. Ὁρια. Εύρισκεται εἰς τὸ ΒΔ τμῆμα τῆς Βαλκανικῆς. Πρὸς Β. δρίζεται ύπὸ τῆς Αύστριας καὶ Ούγγαρίας. Πρὸς Ν. ύπὸ τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς Α. ύπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ Ρουμανίας καὶ πρὸς Δ. βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν καὶ συνορεύει μὲ τὴν Ἰταλίαν.

"**Εκτασις.** 255.805 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσική διαμόρφωσις. Είναι χώρα όρεινή. Τὰ 2/3 τοῦ ἔδαφους τῆς καλύπτονται ἀπὸ ὅρη.

Όρη. Τὰ σπουδαιότερα ὅρη είναι: Αἱ Δειναρικαὶ Ἀλπεῖς, αἱ Ἀλπεῖς τῆς Σλοβενίας, τὸ ὄρος Σκάρδος (2587 μ.), τὰ ὅρη τῆς Ἐρζεγοβίνης καὶ Μαυροβουνίου μὲ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς Ντούρμιτορ (2552 μ.) καὶ Μάγκλιτς (2.550 μ.).

Πεδιάδες. Εἰς τὸ Β καὶ ΒΑ τμῆμα τῆς χώρας ἔκτείνεται ἡ μεγάλη πεδιάς τοῦ Δουνάβεως. Διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ είναι εὐφορωτάτη. Ἀλλαὶ μικρότεραι πεδιάδες είναι τοῦ Μοναστηρίου καὶ Κοσυφοπεδίου.

Ποταμοί. Ἐκ τοῦ ἔδαφους τῆς διέρχεται ὁ Μέγας ποταμὸς Δούναβις. Εἰς αὐτὸν χύνονται οἱ Δραῦος, Σαῦος καὶ Μοράβας. Ἀλλοὶ ποταμοὶ είναι ὁ Δρῖνος καὶ ὁ Ἀξιός.

Δίμυραι. Εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀλβανίας καὶ Γιουγκοσλαβίας είναι ἡ λίμνη Σκόδρα καὶ ἡ Ἀχρίς. Κοιναὶ μετὰ τῆς Ἑλλάδος είναι ἡ Πρέσπα καὶ τῆς Δοϊράνης.

Ἄκται. Αἱ ἀκταὶ τῆς είναι πολυσχιδεῖς καὶ πλησίον των ὑπάρχουν πολυάριθμοι μικραὶ νησῖδες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκατοίκητοι. Ἐκεῖ σχηματίζονται πολλοὶ κόλποι, φιόρδ καὶ λιμένες, σπουδαιότεροι τῶν ὅποιών είναι ὁ κόλπος τοῦ Φιούμε, ὁ Κόλπος τοῦ Κουαρνέρο καὶ οἱ λιμένες τοῦ Κατάρου καὶ Σπαλάτου.

Κλῖμα. Εἰς τὸ ἑσωτερικὸν ἔχει κλῖμα ἡπειρωτικόν. Εἰς τὰς Δαλματικὰς ἀκτὰς είναι γλυκὺ καὶ ἥπιον.

Οἰκονομία. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Είναι χώρα γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφική. Καλλιεργοῦνται σιτηρά, δστρια, γεώμηλα, τεύτλα, καπνὸς κ.λ.π. Εἰς τὰ παράλια εύδοκιμεῖ ἡ ἐλαία, τὰ ἑσπεριδοειδῆ καὶ τὰ ὄπωροφόρα. Τρέφουν μεγάλας ἀγέλας βιοῶν, προβάτων, αἴγῶν, χοίρων, ἵππων κ.λ.π. Ἐκτρέφουν καὶ μεταξοσκώληκας.

Δάση. Τὰ ὅρη τῆς καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση δρυῶν, καστανέων, ἐλάτης, δξαδὸς κ.λ.π.

Ἄλιεία. Εἰς τὰς λίμνας καὶ τὰς Δαλματικὰς ἀκτὰς ἀσκεῖται ἡ ἀλιεία καὶ ἀλιεύονται μεγάλαι ποσότητες ἰχθύων.

Ορυκτά. Εἰς τὸ ὑπέδαφος ὑπάρχουν κοιτάσματα γαιανθράκων καὶ μεταλλεύματα σιδήρου, χολκοῦ, μολύβδου, βωξίτου, χρωμίτου, ὑδραργύρου καὶ μικρὰ κοιτάσματα πτερελαίου.

Βιομηχανία-Τεχνικὰ ἔργα. Τελευταίως ἡ βιομηχανία τῆς χώρας

άνεπτυχθη σημαντικώς. Εις τοῦτο συντελοῦν ἡ ἀφθονία τῶν πρώτων ύδων καὶ ἡ παραγωγὴ ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας ἐκ τῶν ἀφθόνων ὑδατοπτώσεων. Ἐργοστάσια βαρείας βιομηχανίας κατασκευάζουν γεωργικὰς μηχανάς, σιδηροδρομικὸν ύλικὸν κ.λ.π. Ὑπάρχουν βιομηχανίαι ξύλου, χαρτοποίίας, σακχάρεως, τσιμέντων, λιπαρίσμάτων, πυρείων κ.λ.π. Ἐπίσης ἐργοστάσια αὐτοκινήτων, μικρὰ ναυπηγεία κ.λ.π.

Ἐμπόριον. Τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένον. Ἐξάγει γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ξυλείαν κ.λ.π. Εἰσάγει πετρέλαιον, βιομηχανικὰ εῖδη, ἐλαστικὰ κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. Ἐχει πυκνὸν σιδηροδρομικὸν καὶ δικόν δικτυον. Εἰς τὴν Ἀδριατικὴν, ἀκτοπλοϊκὰ σκάφη καὶ ποταμόπλοια εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔχυπηρετοῦν τὴν συγκοινωνίαν. Ἐθνικὴ ἀεροπορικὴ γραμμὴ τὴν συνδέει μὲ τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τουρισμὸς καὶ Ἀξιοθέατα. Παρουσιάζει σχετικὸν τουριστικὸν διαφέρον. Εἰς τὰ γραφικὰ νησάκια τῶν Δαλματικῶν ἀκτῶν οἱ ἐπισκέπται ἀπολαμβάνουν τὰ γραφικὰ φιόρδ καὶ τὰ λιμανάκια μὲ τὰ ἥσυχα νερά. Ἡ λίμνη Ἀχρίς κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἔχει ζωηρὰν τουριστικὴν κίνησιν λόγῳ τῶν φυσικῶν καλλονῶν της.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμός της ἀνέρχεται εἰς 19.510.000 κατ. Εἶναι Σέρβοι, Κροᾶται καὶ Σλοβένοι οἱ περισσότεροι. Ὁλιγώτεροι εἶναι Βόσνιοι καὶ Μαυροβούνιοι. (Πυκνότης 76 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλώσσα. Σερβική. Ὁμιλεῖται ὅμως καὶ ἡ Κροατική, Σλοβενική κ.λ.π.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ ὄρθοδοξοί. Οἱ Κροᾶται καὶ Σλοβένοι εἶναι Καθολικοί. Ὑπάρχουν καὶ ὀλίγοι Μωαμεθανοί.

Πολίτευμα. Ὁμοσπονδιακὴ λαϊκὴ Δημοκρατία.

Νόμισμα. Δηνάριον. 10 δηνάρια = 1 δραχμή.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Βελιγράδιον (580.000 κατ.). Εἶναι κτισμένη εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ποταμῶν Δουνάβεως καὶ Σαύου. Εἶναι πνευματικόν, ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον καὶ κόμβος σιδηροδρομικῶν καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν. Ἐχει σπουδαῖον ποτάμιον λιμένα. Ἐκεῖ ἔθναντάθη ὁ Ρήγας ὁ Φεραίος. Ἀλλαι πόλεις εἶναι τὸ Ζάγκρεμπ (290.000 κατ.), ἡ Λουμπλιάνα (120.000 κατ.), τὸ Σεράγιεβον (120.000 κατ.), τὰ Σκόπια

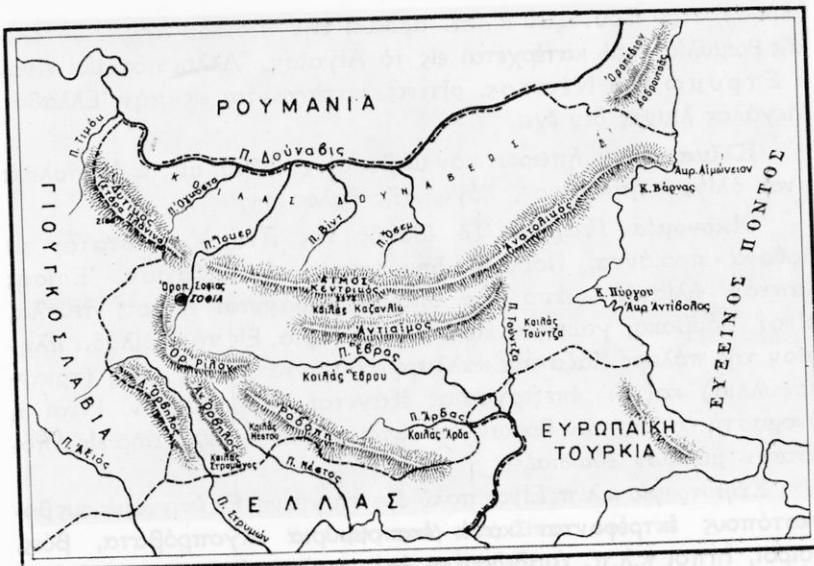

Τὸ Βελιγράδιον

(122.000 κατ.), ἡ Νίσα (50.000), τὸ Μοναστήριον (32.000 κατ.) ἢ Στρώμνιτσα ἢ Κετίγνη κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Γιουγκοσλαυία εἶναι ἡ παλαιὰ Σερβία. Ἡτού ύπόδουλος εἰς τοὺς Τούρκους. Κατὰ τοὺς Βαλκανικούς Πολέμους ἦτο σύμμαχος μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐδιπλασιάσθη. Μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον συνεκροτήθη εἰς ἡνωμένην Γιουγκοσλαυίαν (Βασίλειον Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων). Κατὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν δὲ Κροατικῆς καταγωγῆς Ἰωσήφ Μπρόζ, δὲ γνωστὸς Στρατάρχης Τίτο, ἔξερθρόνισε τὸν Βασιλέα Πέτρον τὸν Β' καὶ ἔδρυσεν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυίας εἶναι φιλικαί. Ἡ Ἑλλάς, Γιουγκοσλαυία καὶ Τουρκία ἔχουν συνάψει συνθήκην φιλίας. Αἱ δύο χῶραι ἔχουν στενάς διπλωματικὰς σχέσεις καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγάς. Εἰσάγομεν κτηνοτροφικὰ καὶ γεωργικὰ προϊόντα καὶ ἔξαγομεν εἰς Γιουγκοσλαυίαν κυρίως ἐσπεριδοειδῆ καὶ πρώτας ὄλας.

Χάρτης Βουλγαρίας

Βουλγαρία

Θέσης. "Ορια. Εύρισκεται εἰς τὸ ΒΑ τμῆμα τῆς Βαλκανικῆς. Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Ρουμανίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ πρὸς Δ. ἔχει τὴν Γιουγκοσλαβίαν. **"Εκτασις:** 110.500 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι πεδινόν. Τὸ ἔτερον ἥμισυ εἶναι ὅρεινὸν καὶ λοφώδες.

"Ορη. Τὰ κυριώτερα ὅρη εἰναι: Ὁ Αἴμος ἢ Βαλκάν (2373 μ.), Ροδόπη (2930 μ.), δ Ὁρβηλος (2.680 μ.), Ρίλον (2.716 μ.), Στάρα Πλάνινα (2.998 μ.).

Πεδιάδες. Ἡ πεδιάς τοῦ Κάτω Δουνάβεως, ἐκτείνεται μεταξὺ Αἵμου καὶ Δουνάβεως. Μεταξὺ Αἵμου καὶ Ροδόπης εἶναι ἡ πεδιάς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Ἀρδεύονται καὶ εἶναι εὐφορώταται.

Ποταμοί. Ὁ Δούναβις, δ ὁποῖος τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν. Ὁ Ἐβρός, ὃστις δέχεται πολλοὺς παραποτάμους, τὸν

“Αρδαν, τὸν Τούντζαν κ.λ.π. ἀρδεύει τὴν πεδιάδα τῆς Ἀνατολί-
κῆς Ρωμυλίας καὶ κατέρχεται εἰς τὸ Αίγαιον.” Άλλοι ποταμοὶ εἴναι
ό Στρυμών, οἱ Νέστος, οἵτινες κατέρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Μεγάλας λίμνας δὲν ἔχει.

Κλῖμα. Εἴναι ἡπειρωτικὸν μὲ βαρύν χειμῶνα. Εἰς τὰ ἀνατολικά
εἴναι δλίγον ἡπιώτερον, λόγω τῆς θαλάσσης.

Οἰκονομία. Γεωργία. Τὸ ἔδαφός της εἴναι εὐφορώτατον μὲ
ἄφθονα προϊόντα. Παράγει δημητριακά εἰς ἀφθονίαν. Ἐπίσης
καπνόν, ἥλισινθον, ἀπὸ τὸν ὅπιον παράγεται ἔλαιον, τεῦτλα,
οἶνον, βάμβακα, γεώμηλα καὶ πολλὰ ὄσπρια. Εἰς τὴν κοιλάδα πλη-
σίον τῆς πόλεως Καζανλίκ καλλιεργεῖται ἐντατικῶς ἡ ροδή (τριαν-
ταφυλλιά) καὶ δι’ ἐπεξεργασίας ἔξαγεται τὸ ροδέλαιον. Εἴναι ἡ
δινομαστή κοιλάς τῶν Ρόδων καὶ κατὰ τὴν ἀνθησιν, διὰ τὴν ἀπό-
στασιν μιλλίων εὐωδιάζει.

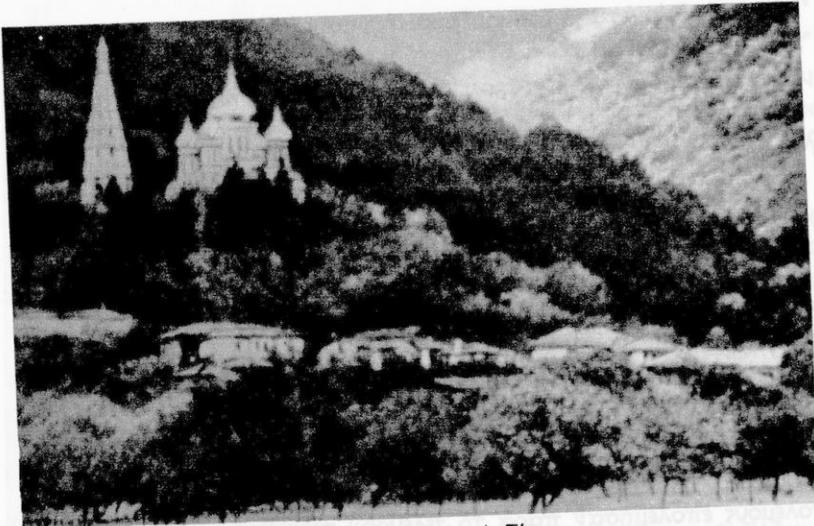
Κτηνοτροφία κ.λ.π. Εἴναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς ἑκτεταμένους βο-
χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. Διαδεδομένη ἐπίσης εἴναι ἡ πτηνοτροφία καὶ
ἡ μελισσοκομία. Τὰ 80% τῶν κατοίκων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωρ-
γίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Δάση καλύπτουν τὰ 30% τῆς χώρας
καὶ ἀποδίδουν ἐκλεκτὴν ξυλείαν. Εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὔξείνου ἀσκεῖ-
ται ίκανοποιητικῶς ἡ ἀλιεία.

Όρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός της δὲν εἴναι πλούσιον εἰς ὄρυκτά.
“Υπάρχουν μικρὰ κοιτάσματα σιδήρου, μολύβδου, βωξίτου ἀλλὰ
δὲν γίνεται συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις. Τελευταίως ἀνευρέθησαν
καὶ μικραὶ πετρελαιοπηγαί.

Βιομηχανία. Δὲν εἴναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Περιορίζεται εἰς τὴν
βιομηχανίαν καπνοῦ, κατεργασίαν δερμάτων, ἀλευροποιίαν καὶ
τὴν ἀπόσταξιν τῶν ρόδων. “Υπάρχουν καὶ ἐργοστάσια ὑφαντουρ-
γίας, τσιμέντου καὶ σακχάρεως.

Έμποριον. Διεξάγεται κυρίως μὲ τὴν Σοβ. “Ενωσιν καὶ Ἀνατολ.
Γερμανίαν. Ἐξάγει γεωργικά καὶ πτηνοτροφικά προϊόντα καὶ
εἰσάγει βιομηχανικά εἴδη, μηχανάς, αὐτοκίνητα καὶ φάρμακα.

Συγκοινωνία. Δὲν εἴναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη. “Εχει σιδη-
δοδρομικὸν δίκτυον καὶ δύικὴν συγκοινωνίαν δι’ αὐτοκινήτων καὶ
ποταμόπλοια εἰς τὸν Δούναβιν. Ἀεροπορική γραμμὴ τὴν συν-
δέει μὲ τὸ ἔξωτερικόν.

Η Βουλγαρική μονή Σίπτκα

Τουρισμός και Αξιοθέατα. Δέν παρουσιάζει σημαντικήν τουριστικήν κίνησιν, λόγω τῶν περιορισμῶν, τούς δποίους ἐπιβάλλουν εἰς τούς ταξιδιώτας τὰ κομμουν. κράτη. Ἐχει πολλὰ παλαιά μνημεῖα τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος, δπως ἡ παλαιά Μεσαιωνική πρωτεύουσα τὸ Τύρνοβον, ἡ Βουλγαρική Μονὴ Σίπτκα εἰς τὸν Αἶμον, ἡ Φιλιππούπολις, δπου γίνεται διεθνῆς ἔκθεσις, ἡ Σόφια μὲ τὸν θαυμάσιον Μητροπολιτικὸν ναὸν κ.λ.π. Ἐπίστης ἔχει ώραῖα τοπία. Η περίφημος κοιλάς τῶν ρόδων μαγεύει τὸν ἐπισκέπτην.

Πολιτική και πολιτιστική κατάστασις. Πληθυσμός. 8.144.000 κάτ. (ἀπογρ. 1964), κατὰ τὸ πλείστον δμοιογενής. Υπάρχουν 500.000 Τούρκοι και Αθήγγανοι και 250.000 Πομάκοι. (Πυκνότης 74 κάτ. κατὰ τ.χλμ.).

Γλώσσα. Βουλγαρική. Είναι γλῶσσα σλαυϊκή, ιδιότυπος.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι, Σχισματικοί. Ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὸ Οίκουμενικὸν Πατριαρχεῖον και ὁ Πατριάρχης των δυνάμαζεται Ἐξαρχος.

Πολίτευμα. Λαϊκή Κομμουνιστική Δημοκρατία.

Νόμισμα. Λέβι. 1 Λέβι = 4,5 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Χώρας είναι ἡ Σόφια (725.000 κατ.).

Έξ αύτης διέρχεται ή σιδηροδρομική γραμμή Εύρωπης-Κων/πόλεως.
Άλλαι πόλεις είναι ή Φιλιππούπολις (170.000 κατ.), όπου ήκα-
μαζεν άλλοτε έλληνική παροικία, ή Βάρνα (125.000 κατ.) σημαντι-
κός λιμήν, ή Πλεύνα (68.000 κατ.), τό Καζανλίκ εις τὴν Κοι-
λάδα τῶν Ρόδων, ή Ρουστόκ (100.000 κατ.) κ.λ.π.

Ιστορικά στοιχεῖα. Οἱ Βούλγαροι εἰναι Μογγολοι: ἢς κατα-
γωγῆς. Ἐγκατεστάθησαν πρῶτον εἰς τὸν Βόλγαν καὶ ὡνομάσθη-
σαν Βούλγαροι. Κατὰ τὸν 5ον αἰῶνα ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν
σημερινὴν Βουλγαρίαν. Ἐξεχριστιανίσθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν,
ἀλλὰ ἔκαμαν ἀγρίας ἐπιδρομάς κατὰ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.
Τοὺς ὑπέταξεν ὁ Βυζ. Αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος.
Μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ὑπεδουλώθησαν εἰς
τοὺς Τούρκους. Κατὰ τὸ 1912 ἐπολέμησαν κατὰ τῆς Τουρκίας ὡς σύμ-
μαχοι τῆς Ἑλλάδος καὶ Σερβίας. Τὸ 1913 ὅμως, ἐπετέθησαν ἐναντίον
τῶν συμμάχων των καὶ ἐνικήθησαν. Κατὰ τοὺς Α' καὶ Β' Παγκοσμίους
πολέμους ἐπολέμησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Γερμανῶν καὶ διέπρα-
ξαν κατὰ τὴν κατοχὴν εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων σφαγάς καὶ φρι-
καλεότητας.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Λόγῳ τῶν βιαιοτήτων ποὺ διέπραξε
κατὰ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Γερμανικὴν κατοχὴν καὶ τῶν βλέ-
ψεων ποὺ ἔχει κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν, μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ
Βουλγαρίας ὑπάρχει καχυποψία καὶ ψυχρότης. Σήμερον ἔχουν ἀπο-
κατασταθῆ αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις καὶ σημειοῦνται μεταξὺ τῶν
δύο χωρῶν μικραὶ ἐμπορικαὶ συναλλαγαί.

Ρουμανία

Θέσις "Ορια. Εύρισκεται εἰς τὰ βόρεια τῆς Βαλκανικῆς. Πρὸς
Β καὶ Α συνορεύει μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἔνωσιν καὶ τὸ Ν.Α τμῆμα
της βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὔξεινον Πόντον. Πρὸς Ν. ἔχει τὴν Βουλγα-
ρίαν καὶ πρὸς Δ. ἔχει τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ τὴν Ούγγαρίαν.

"Εκτασις. 237.502 τετ. χιλ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Όλόκληρον τὸ ΒΔ τμῆμα της είναι
δρεινόν, ἐνῷ τὸ ΝΑ είναι ἀπέραντος πεδιάς.

"Ορῃ. Δύο ὁροσειραὶ διασχίζουν τὴν χώραν εἰς τὸ κέντρον
ἀπὸ βορρᾶ, τὰ Καρπάθια (2300 μ.) καὶ αἱ Τρανσυλβανι-

Έκκλησία εις τὰ Καρπάθια

καὶ Ἀλπεις μὲ τὰς κορυφὰς Νεγκοῦ (2.544 μ.).

Πεδιάδες. Τῆς Βλαχίας καὶ τὸ δροπέδιον Τρανσυλβανίας.

Ποταμοί. Ο κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Δούναβις. Ἐρχεται ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαβίαν, διέρχεται τὸ στενὸν Σιδηραῖ Πύλαι καὶ διαγράφει τὰ νότια σύνορα τῆς χώρας μὲ τὴν Βουλγαρίαν. Σπουδαιότεροι παραπόταμοι τοῦ Δουνάβεως εἰναι ὁ Σερέτ, ὁ Προύθος, κ.λ.π.

Λίμναι. Πολλὰς μικρὰς λίμνας ἔχει πρὸς Ν. παρὰ τὰς ὅχθας τοῦ Δουνάβεως.

Ἄκται. Τὰ παράλια τοῦ Εύξείνου πόντου μήκους 285 χιλιομέτρων ἔχουν ἐλαχίστας κολπώσεις καὶ κύριον λιμένα τῆς Κωνστάντζας.

Κλῖμα. Ἐχει κλῖμα ψυχρὸν καὶ χειμῶνα βαρύν. Ο Δούναβις καὶ οι παραπόταμοι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα εἶναι παγωμένοι. Τὸ θέρος τὸ κλῖμα εἶναι πολὺ θερμὸν εἰς τὰ πεδινά.

Οικονομία. *Γεωργία.* Εἶναι χώρα γεωργική. Καλλιεργεῖται καπνός, βάμβαξ, λίνον, κάναβις, ήλιοτρόπιον, γεώμηλα καὶ ἄφθονα δημητριακά.

Κτηνοτροφία κ.λ.π. Εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς τὰ ἀπέραντα λειβάδια τῆς ἑκτρέφονται κατὰ ἑκατομμύρια βόες, πρόβατα, χοῖροι ἵπποι κ.λ.π. Η ἀλιεία τῆς εἰς τὸν Εύξεινον εἶναι πολὺ περιωρισμένη.

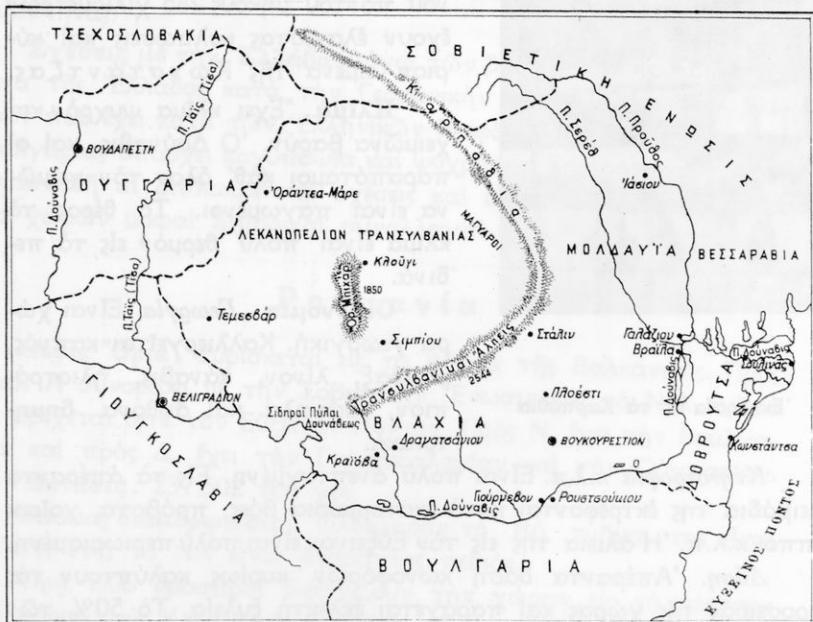
Δάση. Ἀπέραντα δάση κωνοφόρων κυρίως καλύπτουν τὰς δροσειρὰς τῆς χώρας καὶ παράγεται ἐκλεκτὴ ξυλεία. Τὸ 50% τῶν κατοίκων ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Όρυκτός πλοῦτος. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου. Εἶναι ἡ δευτέρα χώρα τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου. **Υπάρχουν** ἐπίσης μεταλλεῖα σιδήρου, χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ κοιτάσματα βωξίτου, λιγνίτου κ.λ.π.

Βιομηχανία. Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας ἔχει ἐθνικοποιηθῆ. **Έχει** ἐργοστάσια ξυλείας καὶ παραγωγῆς χάρτου, βυρσοδεψεῖα, ἐργοστάσια σακχάρεως, χημικῶν προϊόντων, τσιμέντου, διϋλιστήρια πετρελαίου, ἐργοστάσια μεταλλουργίας κ.λ.π.

Εμπόριον. Ἐξάγει πετρέλαιον, ξυλείαν, δημητριακά, ζῶα καὶ εἰσάγει μηχανάς καὶ βιομηχανικά προϊόντα.

Συγκοινωνία. Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲν ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Εὐρώπης. **Υπάρχει** ἀριστον ὁδικὸν δίκτυον. Ὁ Δούναβις τὴν συνδέει ἀτμοπλοϊκῶς μὲ τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ ἐσωτερικῶς διὰ τῶν παραποτάμων του μὲ ποταμόπλοια. **Έχει** θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριώτερον λιμένα τὴν Κωνστάντζαν. **Έθνικαὶ** ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ συνδέουν τὸ Βουκουρέστιον μὲ ὅλας

Χάρτης Ρουμανίας

τὰς πρωτευούσας τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν ἀπ' εὐθείας καὶ δι' αὐτῶν μὲ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ Ρουμανία, ὅπως δλα τὰ κράτη τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ, δὲν ἔχουν ἀναπτύξει τουριστικὰ προγράμματα καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῶν ξένων εἶναι περιωρισμένη. Πάντως ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πολλὰ ἀξιοθέατα, ὅπως τὸ ἀνάκτορον Σιντέια εἰς Βουκουρέστιον, δὲ Καθεδρικὸς Ναὸς τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, αἱ πετρελαιοπηγαί, τὰ περίφημα στενά «Σιδηραῖ Πύλαι τοῦ Δουνάβεως» κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. Πληθυσμός. 18.927.000 κατ. Ἐξ αὐτῶν 86% εἶναι Ρούμανοι. Οἱ ύπολοιποι εἶναι Ούγγροι, Ἐβραῖοι, Ἀθίγγανοι κ.λ.π. Παλαιότερον ύπηρχον πολλοὶ "Ελληνες. (Πυκνότης 80 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλῶσσα. Ρουμανική. Γράφεται μὲ λατινικὰ στοιχεῖα.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι 90%. Εἶναι καὶ δλίγοι Καθολικοί.

Πολίτευμα. Λαϊκὴ Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία. Νόμισμα. Λεΐ = 5 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Ρουμανίας εἶναι τὸ Βουκούρεστιον 1.354.000 κατ. (ἀπογραφὴ 1964). Εἶναι ὡραιοτάτη πόλις καὶ ὁνομάζεται «Παρίσι τῆς Ἀνατολῆς». Ἐχει λαμπρὰ οἰκοδομήματα, ἀρχαίους ναούς, ἀνάκτορα, πάρκα καὶ εἶναι βιομηχανικὸν κέντρον, πνευματικὸν κέντρον καὶ συγκοινωνιακὸς κόμβος. Ἀλλαι πόλεις εἶναι τὸ Πλοέστι (96.000 κατ.), τὸ Δραγατσάνι, ἡ Βρατίλα, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, τὸ Ιάσιον καὶ ἡ Κωνστάντζα, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εύξείνου Πόντου.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Ρουμανίας ήσαν οἱ Γέται καὶ οἱ Δάκες ἢ Δακοί, (Δακία). Ἀργότερον ἀνεμίχθησαν μὲ τοὺς Σλαύους καὶ Ρωμαίους καὶ προῆλθον οἱ σημερινοὶ Ρουμάνοι. Προπολεμικῶς εἰς Ρουμανίαν ύπηρχον ἀκμάζουσαι 'Ελληνικαὶ παροικίαι, ὅπου πολλοὶ "Ελληνες ηύδοκίμησαν καὶ ἐνεδείχθησαν μεγιστᾶνες τοῦ πλούτου εὐεργετήσαντες πολλαπλῶς τὴν πατρίδα. ('Αρσάκης, Ζάππαι κ.λ.π.) Μετὰ τὸν B' Παγκόσμιον Πόλεμον τὸ 'Ελληνικὸν στοιχεῖον ἔξεδιώχθη. Ἀπὸ τὴν Μολδαβίαν τῆς Ρουμανίας δὲ 'Αλ. 'Υψηλάντης ἤρχισεν τὴν 'Ελλην. ἐπανάστασιν. Διέβη τὸν Προύθον καὶ εἰς τὸ Ιάσιον ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶ-

νος. Εἰς Δραγατσάνιον ἔπεσεν ἡρωϊκῶς μαχόμενος ὁ Ἱερὸς Λόχος.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου αἱ σχέσεις Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος ἦσαν φιλικαί. Μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τὴν κατάσχεσιν τῶν περιουσιῶν των δὲν εἶναι ἐγκάρδιοι. Πάντως ἔχομεν διπλωματικὰς σχέσεις καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγάς.

Εὔρωπαϊκὴ Τουρκία

Τὸ Κράτος τῆς Τουρκίας ἐκτὸς τῆς Μ. Ἀσίας, περιλαμβάνει καὶ τμῆμα τῆς Θράκης. Τὸ τμῆμα τοῦτο λέγεται Εύρωπαϊκὴ Τουρκία.

Θέσις. *"Ορια.* Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας. Πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὴν Προποντίδα. Πρὸς Α. ἔχει τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ τὸν Βόσπορον καὶ πρὸς Δ. ἔχει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αιγαῖον Πέλαγος.

"Εκτασις. 23.485 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. *"Ορη.* Πεδιάδες. Τὸ ἐδαφος τῆς εἶναι σχεδὸν ἐξ δλοκλήρου πεδινόν. Εἰς τὰ ΒΑ μόνον παρὰ τὸν Εὔξεινον, ὑπάρχει ἡ δροσειρὰ Στράντζα (1035 μ.).

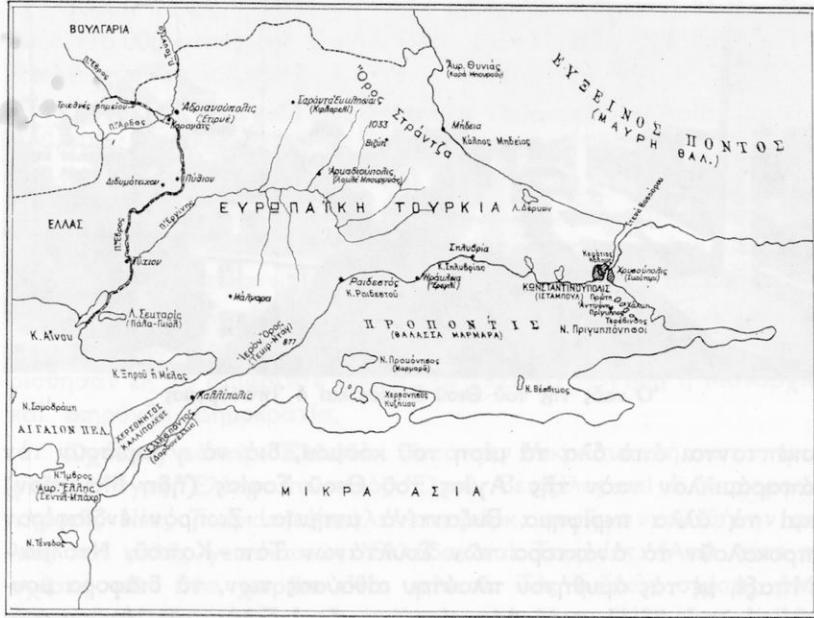
Ποταμοί. ΟἽροι. Οὗτος διαρρέει καὶ ἀρδεύει τὴν πεδιάδα, δέχεται πολλοὺς μικροὺς παραποτάμους καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἐβρον, ὅστις τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ χύνεται εἰς τὸ Αιγαῖον.

Λίμναι. Σέκταρις, πλησίον τοῦ Ἐβρου, Δέρκων, παρὰ τὸν Εὔξεινον καὶ δύο μικραὶ παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Θάλασσαι-Κόλποι-Πορθμοί. Εἶχει θαλάσσας τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ τὴν Προποντίδα. Εἰς τὸ Αιγαῖον εύρισκεται δέλτας κόλπος καὶ εἰς τὰ στενὰ τοῦ Βοσπόρου δέ μικρὸς ιστορικὸς Κεράτιος κόλπος. Ἀπὸ τὴν Ἀσίαν τὴν χωρίζουν οἱ πορθμοὶ Βόσπορος καὶ Ἑλλήσποντος.

Κλῖμα. ψυχρὸν καὶ δριμὺ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ νότια δλίγον ἥπιον. Τὸ θέρος εἶναι γλυκὺ καὶ εὐχάριστον.

Οικονομία. Γεωργία. Τὸ ἐδαφος εἶναι εύφορώτατον. Ἀρδεύεται καὶ παράγει ἄφθονα δημητριακά, καπνόν, δρυζαν, βάμβακα, τεῦτλα, οἴνον κ.λ.π.

Χαρτης Εύρω παϊκής Τουρκίας

Κτηνοτροφία. Είναι πολύ άνεπτυγμένη. Έκτρέφονται βόες, βούβαλοι, πρόβατα και παράγονται άρκετά κτηνοτροφικά είδη.

Όρυκτά. Ο όρυκτός πλούτος της είναι μικρά ποσότητες λιγνίτου.

Βιομηχανία. Περιορίζεται εις τήν έπεξεργασίαν τῶν προϊόντων της. Έργοστάσια ἀλευροποιίας, οἰνοποιίας, σακχάρεως κ.λ.π. ὑπάρχουν εις τήν Ἀδριανούπολιν. Τελευταίως ίδρυθησαν καὶ εις τήν Κων/πολιν ἔργοστάσια ἄρτου, καπνοῦ, κλωστούφαντουργίας κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Σιδηροδρομική γραμμή ἐνώνει τήν Κων/πολιν μὲ τήν Εύρωπην. Τὸ δικόδν δίκτυον καὶ ἡ συγκοινωνία δι' αὐτοκινήτων δὲν είναι πυκνή. Εἰς τὰ παράλια ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ πλοΐα ἀκτοπλοΐας. Υπάρχει καὶ τουρκική ἀεροπορική γραμμή. Ή Ὁλυμπιακή ἀεροπορία συνδέει τὰς Ἀθήνας μὲ τήν Κων/πολιν.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Η τουριστική κίνησις είναι άρκετή, διότι παρουσιάζει ιδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἡ Κων/πολις. Τήν ἐπι-

‘Ο ναός τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας καὶ ὁ Ἰππόδρομος

σκέπτονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, διὰ νὰ γνωρίσουν τὸν ἀπαράμιλλον ναὸν τῆς Ἀγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας (ἡδη Μουσείον) καὶ τὰ ἄλλα περίφημα Βυζαντινὰ μνημεῖα. Ζωηρὸν ἐνδιαφέρον προκαλοῦν τὰ ἀνάκτορα τῶν Σουλτάνων Τόπ - Καποῦ, Ντολμά - Μπαξέ, μὲ τὰς ἀμυθήτου πλούτου αἰθουσας των, τὰ διάφορα μουσεῖα Ισλαμικῆς τέχνης, τὸ περίφημον τζαμὶ Σελήμ τῆς Ἀνδριανούπολεως, τὰ στενὰ τοῦ Βοσπόρου μὲ τὰς φυσικὰς καλλονάς των, ἡ συνοικία τοῦ Φαναρίου μὲ τὸ Πατριαρχεῖον κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. Πληθυσμός. 2.719.000 κάτ. (ἀπογρ. 1965), ἐκ τῶν δποίων 100.000 εἶναι “Ελληνες καὶ 80.000 Ἰσραηλῖται, Βούλγαροι καὶ Πομάκοι.

Γλώσσα. Τουρκική, μὲ λατινικοὺς χαρακτήρας.

Θρησκεία. Μωαμεθανική. *Πολίτευμα.* Δημοκρατία.

Νόμισμα. Τουρκικὴ λίρα. 1 λίρα τουρκ. = 2 δρχ.

Πόλεις. Κωνσταντινούπολις (1.460.000 κάτ.) μετὰ τῶν προστείων της. Ἀπὸ τοῦ 1453 ἔως τοῦ 1922 ἦτο πρωτεύουσα τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας πόλεις τοῦ κόσμου. Εἶναι κτισμένη ἐπὶ ἐπτὰ λόφων καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ Κερατίου κόλπου, δὲ δποῖος τὴν χωρίζει εἰς τὰς δύο συνοικίας της, Γαλατᾶ καὶ Πέραν, αἱ δποῖαι συνδέονται μὲ γεφύρας. Πρὸς Β. τῆς πόλεως κεῖται ἡ ἱστορικὴ συνοικία Φανάριον ὃπου ἔδρεύει τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Εἶναι δνομαστὴ διὰ τὰς φυσικὰς καλλονάς της καὶ τὸν περίλαμπρον ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

*Αλλαι πόλεις, ή 'Αδριανούπολις (33.000 κατ.), ή Ραιδεστός (16.000 κατ.), αι. Σαράντα Έκκλησίαι (15.000 κατ.), Καλλίπολις κ.λ.π.

Ιστορικά στοιχεῖα. Οι σημερινοὶ Τοῦρκοι εἶναι Ἀσιατικῆς καταγωγῆς καὶ ἔξωρμησαν ἐκ τοῦ Τουρκεστάν. Τὸ 1230 μ.Χ. ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἐσκῆ Σεχήρ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐπὶ Σουλτάνου Μωάμεθ Β' τὸ 1453 ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ διέλυσαν τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν. Ἐπεχείρησαν νὰ ἐπεκτείνουν τὴν κυριαρχίαν των εἰς τὴν Κεντρ. Εύρωπην, ἀλλ' ἀπέτυχον. Κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον ἔχασαν τὰς κτήσεις των εἰς τὴν Εύρωπην καὶ περιφερίσθησαν εἰς τὸ σημερινὸν τμῆμα. Τὸ 1922 κατηργήθη ἡ Μοναρχία καὶ ἐκηρύχθη Δημοκρατία.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν δὲ Μέγας Ἑλλην πολιτικὸς Ἐλευθ. Βενιζέλος καὶ δὲ ἀναμορφωτὴς τῆς Νέας Τουρκίας Κεμάλ Ἀτατούρκ, συνῆψαν συνθήκην φιλίας καὶ καλῆς γειτνιάσεως Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Ἀπὸ τότε αἱ σχέσεις τῶν δύο χωρῶν εἶναι φιλικαί. Τὰς φιλικὰς σχέσεις ἀπὸ δλίγον ἔτῶν διαταράσσει τὸ Κυπριακὸν θέμα. Ἡδη ἔχει ἐπέλθει σχετικὴ ὑφεσις καὶ μεταξὺ Ἑλλήνων Κυπρίων καὶ τῆς Τουρκικῆς μειονότητος διεξάγονται, μὲ τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Τουρκικῆς κυβερνήσεως, συζητήσεις πρὸς λύσιν τοῦ θέματος. Αἱ δύο χώραι συνδέονται μεταξύ των ὡς καὶ μετὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας μὲ σύμφωνον φιλίας. Ἡ Τουρκία ως μέλος τοῦ Ν.Α..Τ.Ο. ἔχει στρατιωτικὴν συμμαχίαν μὲ τὴν Ἑλλάδα. ἔχει καὶ διπλωματικάς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις.

Ασκήσεις. 1) Τὶ μέρη θὰ συναντήσετε, ἀν μεταβῆτε ἀτμοπλοϊκῶς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Κωνστάντζαν Ρουμανίας;

2) Προγραμματίσατε ἀτμοπλοϊκὸν ταξείδιον ἀπὸ Θεσ/νίκης εἰς Δυρράχιον Ἀλβανίας. Τὶ θὰ συναντήσετε;

3) Ὁ ποταμὸς Δούναβις ἀπὸ ποίας Βαλκανικὰς χώρας διέρχεται, καὶ ποίας πόλεις των συνδέει αὐτὸς καὶ οἱ παραπόταμοί του μὲ ποταμόπλοια;

4) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, χωρίσατε τὰ κράτη καὶ τοποθετήσατε τὰς πρωτευούσας των.

5) Σχεδιάσατε κεχωρισμένως τοὺς χάρτας δὲλων τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν καὶ τοποθετήσατε ὄρη, ποταμούς, λίμνας, θαλάσσας, κόλπους, πορθμούς κ.λ.π.

6) Ποιαὶ αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ ἄλλα Βαλκανικὰ κράτη;

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.

Περὶ τῆς Ε.Ο.Κ. «Εύρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος», ώμιλήσαμεν ἀνωτέρω εἰς τὸ κεφάλαιον «ΕΛΛΑΣ». Ἐπειδὴ μὲ τὰ Κράτη τῆς Ε.Ο.Κ. ἡ Ἑλλάς, ως μέλος καὶ αὐτή, εὑρίσκεται εἰς εὐρυτέρας ἐμπορικὰς συναλλαγάς, διὰ τοῦτο θὰ τὰ ἔξετάσωμεν λεπτομερέστερον.

I. Ἰταλία

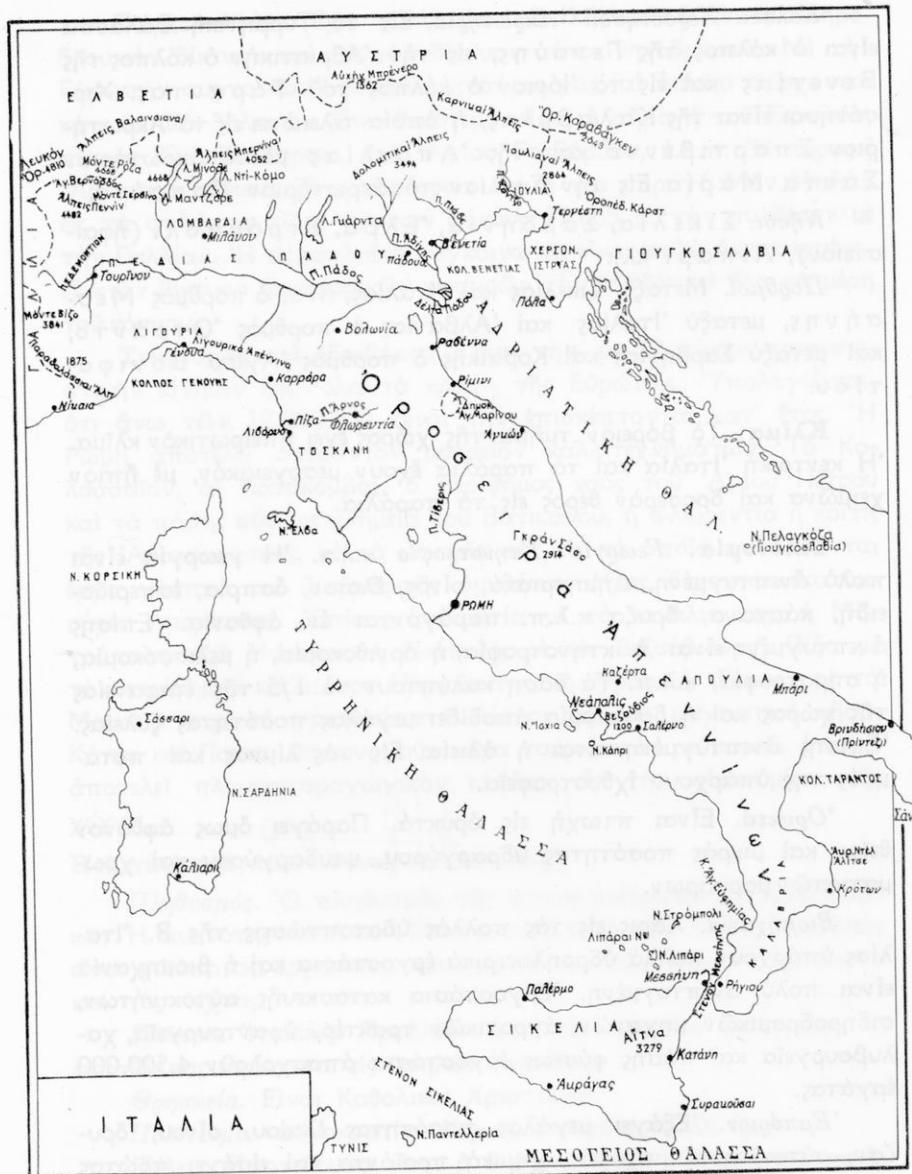
Θέσις. **Ορια.** Τὸ Ἰταλικὸν κράτος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴν Χερσόνησον καὶ ἀπὸ τὰς νήσους Σικελίαν, Σαρδηνίαν, Ἐλβαν καὶ πολλὰς ἄλλας μικροτέρας. Ἡ Ἰταλία συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴν Γιουγκοσλαβίαν, Ἐλβετίαν, Αὐστρίαν καὶ Γαλλίαν καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, τὸ Ἰόνιον τὸ Ἀδριατικὸν καὶ τὸ Τυρρηνικὸν Πέλαγος. **Έκτασις.** 301.220 τ. χιλ.

Φυσικὴ Διαμόρφωσις. Μορφολογικῶς χωρίζεται εἰς τὴν Β. Ἰταλίαν, τὴν περιοχὴν τῶν Ἀπεννίνων καὶ τὴν νησιωτικὴν Ἰταλίαν.

Ορη. **Πεδιάδες.** Ἡ Β. Ἰταλία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς πεδιάδας τοῦ Πάδου καὶ τῆς Βενετίας Τὰς πεδιάδας περιβάλλουν κυκλικῶς ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀνατολῶν, εἰς ἀρκετὸν πλάτος αἱ Ἄλπεις, αἱ ὅποιαι χωρίζουν τὴν χώραν ἀπὸ τὴν λοιπὴν Εύρωπην. Αἱ σημαντικώτεραι κορυφαὶ εἰναι τὸ Μόντε Ρόζα (4.640 μ.), Μπερνίνα (4.050), Ἀνταμπέλο (3.560) κ.λ.π. Πρὸς τὰ Νότια ἀπλοῦται εἰς μῆκος 1.400 χιλιομ. ἡ ὁροσειρὰ τῶν Ἀπεννίνων μὲ τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν Γκράν Σάσσο (2.930 μ.). Παρὰ τὴν Νεάπολιν εὑρίσκεται ὁ Βεζούβιος (ἡφαιστειον) (1200 μ.). Εἰς τὴν Σικελίαν ὑψοῦνται ἡ Αἴτνα (ἡφαιστειον) (3270 μ.) καὶ αἱ ὁροσειραὶ Νεμπρόντι (1975 μ.). Ἐκατέρωθεν τῶν Ἀπεννίνων καὶ εἰς τὰ παράλια Σαρδηνίας καὶ Σικελίας ὑπάρχουν πεδιναὶ περιοχαί.

Ποταμοί. Κυριώτεροι εἰναι ὁ Πάδος, ὃστις διαρρέει τὴν δυτικούμον πεδιάδα, ὁ Ἀδιγης, ὁ Πιαβέ, ὃστις διαρρέει τὴν πεδιάδα τῆς Βενετίας καὶ ὁ Τίβερις, ὃστις διέρχεται διὰ τῆς Ρώμης.

Αίμναι. Αἱ μεγαλύτεραι εἰναι εἰς τὸ Β. τμῆμα τῆς χώρας. Κυριώτεραι εἰναι ἡ Λάγκο Ματζόρε, ἡ Κόμο, ἡ Γκάρντα κ.λ.π.

(Όλοσέλιδος χάρτης Ιταλίας χωρίς λεζάντα)

Κόλποι. Χερσόνησοι. Ἀκρωτήρια. Είς τὸ Τυρρηνικὴ Θάλασσα εἶναι δὲ κόλπος τῆς Γενούης, εἰς τὴν Ἀδριατικὴν δὲ κόλπος τῆς Βενετίας καὶ εἰς τὸ Ἰόνιον δὲ κόλπος τοῦ Τάραντος. Χερσόνησοι εἶναι τῆς Καλαβρίας, ἢ ὅποια τελειώνει εἰς τὸ Ἀκρωτήριον Σπαρτιβέντο καὶ τῆς Ἀπουλίας μὲν τὸ ἀκρωτήριον Σάντα Μαρία Εἰς τὴν Σικελίαν τὸ ἀκρωτήριον Πασσέρο.

Νῆσοι. Σικελία, Σαρδηνία, Ἐλβα, Στρόμπολι (ἥφαι-
στειον), Λίπαρι κλπ.

Πορθμοί. Μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας, εἶναι δὲ πορθμὸς Μεσ-
σήνης, μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἀλβανίας δὲ πορθμὸς Ὁτράντο,
καὶ μεταξὺ Σαρδηνίας καὶ Κορσικῆς δὲ πορθμὸς Ἀγίου Βονιφα-
τίου.

Κλῖμα. Τὸ βόρειον τμῆμα τῆς χώρας ἔχει ἡπειρωτικὸν κλῖμα.
Ἡ κεντρικὴ Ἰταλία καὶ τὰ παράλια ἔχουν μεσογειακόν, μὲν ἥπιον
χειμῶνα καὶ δροσερὸν θέρος εἰς τὰ παράλια.

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία κ.λ.π. Ἡ γεωργία εἶναι
πολὺ ἀνεπτυγμένη. Δημητριακά, οῖνος, ἔλαιον, δσπρια, ἐσπεριδο-
ειδῆ, κάστανα, ὅρυζα κ.λ.π. παράγονται ἐν ἀφθονίᾳ. Ἐπίσης
ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ κτηνοτροφία, ἡ ὄρνιθοκομία, ἡ μελισσοκομία,
ἡ σηροτροφία, κ.λ.π. Τὰ δάση καλύπτουν τὸ 1/5 τῆς ἐπιφανείας
τῆς χώρας καὶ ἡ δασοκομία ἀποδίδει μεγάλας ποσότητας ξυλείας.
Ἐπίσης ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ ἀλιεία. Εἰς τὰς λίμνας καὶ ποτα-
μούς της ὑπάρχουν ἰχθυοτροφεῖα.

Όρυκτά. Εἶναι πιωχὴ εἰς ὀρυκτά. Παράγει ὅμως ἀφθονον
θεῖον καὶ μικρὰς ποσότητας ὑδραργύρου, ψευδαργύρου καὶ χρω-
ματιστῶν μαρμάρων.

Βιομηχανία. Χάρις εἰς τὰς πολλὰς ὑδατοπτώσεις τῆς Β. Ἰτα-
λίας ὑπάρχουν πολλὰ ὑδροηλεκτρικά ἔργοστάσια καὶ ἡ βιομηχανία
εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ἐργοστάσια κατασκευῆς αὐτοκινήτων,
σιδηροδρομικῶν μηχανῶν, ἀγροτικῶν τρακτέρ, ὑφαντουργεία, χα-
λυβουργεία καὶ πάσης φύσεως ἔργοστάσια ἀπασχολοῦν 4.500.000
ἔργάτας.

Έμποριον. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας ἑλαίου, οἴνου, ὅρυ-
ζαν, αὐτοκίνητα, μηχανάς, χημικὰ προϊόντα καὶ εἰσάγει πρώτας
΂λας, καπνόν, σταφίδα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Έχει πυκνόν και διπλής κατευθύνσεως σιδηροδρομικόν δίκτυον και πυκνόν δίκτυον αύτοκινητοδρόμων. Μὲ τὴν Εύρωπην συγκοινωνεῖ μὲ πολλὰς σήραγγας, αἱ δόποιαι διέρχονται κάτωθι τῶν Ἀλπεων. Σπουδαιότεραι εἶναι ἡ σήραγξ τοῦ Σεμπλόν, μῆκους 20 χιλιομέτρων, τοῦ Ἀγίου Γοτθάρδου, κ.λ.π. Ἡ σήραγξ Ἀρλμπεγκ μῆκους 10 χιλιομέτρων και ἡ νέα σήραγξ Μὸν Μπλάν εἰς τὰ σπλάχνα τῶν Ἀλπεων μῆκους 11.665 μ. τὴν συνδέουν μὲ τὴν Γαλλίαν. Ἡ ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Πυκνὸν δίκτυον ἀεροπορικῶν γραμμῶν τὴν συνδέει μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Έχει τὴν μεγαλυτέραν τουριστικὴν κίνησιν ὅπ' ὅλα τὰ κράτη τῆς Εύρωπης. Ὑπολογίζεται, ὅτι ἄνω τῶν 12.000.000 ξένοι τὴν ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος. Ἡ Ρώμη ἀποτελεῖ ἀπέραντον μουσεῖον καλλιτεχνημάτων. Τὸ Κολοσσαῖον, αἱ Κατακόμβαι, ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Ἀγίου Πέτρου και τὰ πάσης φύσεως μνημεῖα τοῦ Βατικανοῦ, ἡ Φλωρεντία ἡ κοιτὶς τῆς Ἀναγεννήσεως, μὲ τὰ μουσεῖα της, εἰς τὰ δόποια φυλάσσονται ἔργα γλυπτᾶ και ζωγραφικῆς ἀμυθῆτου ἀξίας, δέχονται ἑκατομμύρια ἐπισκέπτας. Ἐπίστης ἡ Βενετία μὲ τὰ κανάλια της, ἡ Μητρόπολις τοῦ Μιλάνου, ἡ Νεάπολις μὲ τὸ Βεζούβιον, ἡ Πίζα μὲ τὸν περίφημον κεκλιμένον Πύργον της, ἡ γραφικὴ Γένουα μὲ τὰ Μουσεῖα της, αἱ γραφικῶταται λίμναι της, αἱ μαγευτικαὶ νῆσοι Κάπρι και Ἰσκια, δημιουργοῦν μέγα τουριστικὸν ρεῦμα, τὸ δόποιον ἀποτελεῖ πλουτοπαραγωγικὸν κλάδον εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

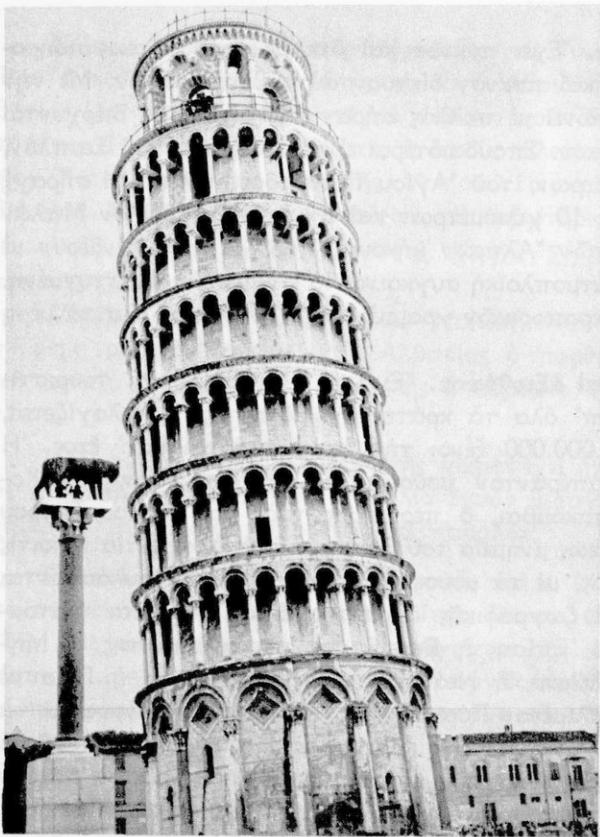
Πληθυσμός. Ο πληθυσμὸς τῆς χώρας ἀνέρχεται εἰς 52.829.000 κατ. Ἡ πυκνότης του εἶναι 170 κατ. κατὰ τετρ. χιλ. Ὁ Ἰταλικὸς λαὸς εἶναι φιλόπονος, ἐργατικός, και ἀγαπᾶ τὴν μουσικὴν τὰ γράμματα και τὰς τέχνας.

Γλώσσα. Ἰταλική. Προηλθεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Λατινικήν. Ἡ ἐκπαίδευσις εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον.

Θρησκεία. Εἶναι Καθολικοὶ Χριστιανοί.

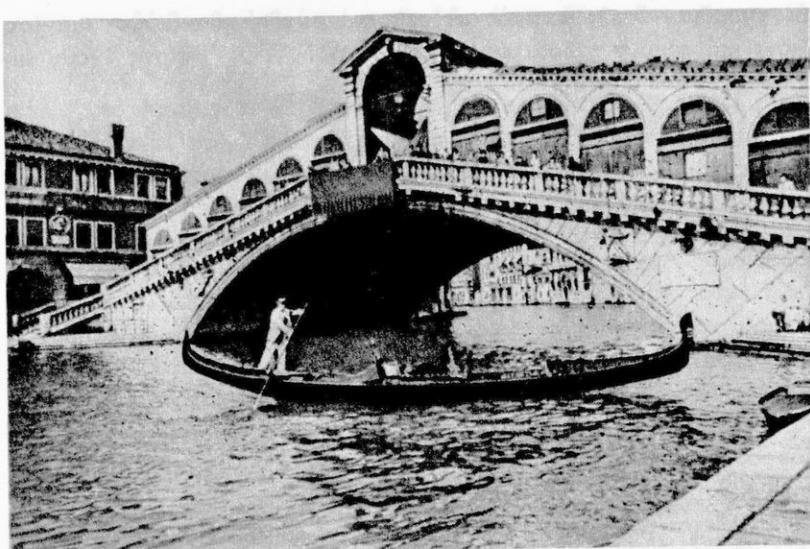
Πολίτευμα. Δημοκρατία. Νόμισμα. Λιρέτα.=0,05 δρ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ρώμη (2.000.000 κατ. περίπου). Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας και ὀνομαστάς πόλεις τοῦ κόσμου,

Ο κεκλιμένος
πύργος
τῆς Πίζης

κτισμένη εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Τιβέρεως. Εἶναι ἔδρα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ δονομάζεται Ἀγία Πόλις καὶ Αἰωνία Πόλις. Ὁλόκληρος, εἶναι ἀπέραντον μουσεῖον καλλιτεχνημάτων πάστης φύσεως. Δευτέρα πόλις εἶναι τὸ Μιλάνον (1.500.000 κατ.), τρίτη εἶναι ἡ Νεάπολις (1.200.000 κατ.), Πλησίον της εἶναι ὁ Βεζούβιος καὶ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Πομπηίας, ἥτις ἐκαλύφθη ἀπὸ τὴν λάβραν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ Γένουσα (800.000 κατ.), πρῶτος λιμὴν τῆς χώρας καὶ πατρὶς τοῦ Χριστόφορου Κολόμβου, ἡ Φλωρεντία (400.000 κατ.), ἀπέραντον Μουσείον ἀμυθήτων θησαυρῶν. Ἐπίσης ἡ Βενετία, ὀνομαστὴ διὰ τὰ κανάλια της, κτισμένη ἐπάνω εἰς 118 νησιδας. ἡ Ραβέννα, τὸ Ρίμινι, ὃπου ἔδρασε νικηφόρως δὲ Ἐλλην. στρατὸς κατὰ τὸν Β' Παγκ. Πόλεμον κ.λ.π. Εἰς

Η Βενετία

τήν Σικελίαν τὸ Πάλέρμον, ἡ Μεσσήνη καὶ αἱ Συρακοῦσαι. Εἰς τὴν Σαρδηνίαν τὸ Καλλιάρι κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Κατὰ τὸ 1870 πολλὰ μικρὰ κράτη ἦνώθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὴν σημερινὴν Ἰταλίαν. Τὸ 1922 κατέλαβεν τὴν ἔξουσίαν δικτατορικῶς ὁ Μουσολίνι. Κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἦτο σύμμαχος τῆς Γερμανίας. Ἐκ τῆς Ἀλβανίας ἐπετέθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ’ ἡ μικρὰ Ἑλλὰς συνέτριψε τὰ Ἰταλικὰ στρατεύματα, διέλυσε τὸν μῦθον, ὅτι ὁ Ἀξων Γερμανίας - Ἰταλίας εἶναι ἀήττητος καὶ ἐπροκάλεσε τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου. "Οταν ὁ Ἀξων ἐνικήθη, ὑπεχρεώθη καὶ παρεχώρησε εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ Δωδεκάνησα, ἔχασε τὰς κτήσεις τῆς εἰς τὴν Ἀφρικήν καὶ παρεχώρησε ἐδαφικὰ τμήματα εἰς Γιουγκοσλαβίαν καὶ Γαλλίαν. Κατὰ τὸ 1948, (ἔως τότε ἦτο Βασίλειον), ἀνεκτηρύχθη εἰς Δημοκρατίαν.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς Σικελίαν καὶ Νότιον Ἰταλίαν ἥκμαζον πολλαὶ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι (Μεγάλη Ἑλλάς). Κατὰ τὸ 1821 πολλοὶ Φιλέλληνες Ἰταλοὶ κατήλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπολέμησαν ὑπὲρ αὐτῆς (Σανταρόζας). Κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ Ἰταλία ἀναιτίως ἐπετέθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἦττήθη. "Ηδη αἱ σχέσεις μας ἀπεκατεστάθησαν.

Διατηρούμεν διπλωματικάς σχέσεις και συνδεόμεθα διά συμμαχίας, διότι και αἱ δύο χῶραι ἀνήκουν εἰς τὸ NATO. Ἐπίσης ἔχουν ἐμπορικάς συναλλαγάς και εἶναι μέλη τῆς E.O.K.

Τὸ Βατικανὸν

Βατικανὸν ὄνομάζεται ἡ περιοχὴ τῆς Ρώμης, εἰς τὴν δποίαν ἐδρεύει ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Πάπας. Ἀποτελεῖ ἐντὸς τῆς Ρώμης ἴδιον κράτος μὲ ἔκτασιν ἡμισυ τετρ. χιλιόμετρον και πληθυσμὸν περὶ τοὺς 1.000 κατοίκους. Ἀνεκρύχθη ἴδιον κράτος βάσει συνθήκης μεταξὺ Πάπα και Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1929. Εἰς τὸ Βατικανὸν εύρισκονται τὰ πολυδαίδαλα ἀνάκτορα τῶν Παπῶν, ὁ μεγαλύτερος ναὸς τοῦ Κόσμου, ὁ Ναὸς τοῦ Ἅγιου Πέτρου, μουσεῖα, παρεκκλήσια και ἄλλα κτίσματα, τὰ δποῖα περικλείουν ἀμυθήτους θησαυροὺς τέχνης. Περιβάλλεται ἀπὸ μαγευτικούς κήπους, οἱ δποῖοι εἶναι διακεκοσμημένοι μὲ πλῆθος ἔργων τέχνης, καλλιτεχνημάτων, περιπτέρων κ.λ.π.

‘Ο Ἅγιος Πέτρος τῆς Ρώμης

Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου

Έντός του έδαφους της Ιταλίας ύπάρχει καὶ ἄλλο μικρὸν κρατίδιον, τὸ δποῖον τελεῖ ύπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ιταλίας. Εἶναι ἡ Δημοκρατία τοῦ Αγίου Μαρίνου. Κεῖται εἰς μικρὰν περιοχὴν εἰς τὰ ΒΑ τῆς Φλωρεντίας καὶ ἔχει ἔκτασιν 60 τετρ. χιλιομέτρων. Ο πληθυσμός του εἶναι 14.000 κάτοικοι. Ἐξ αὐτῶν 2.000 κατοικοῦν εἰς τὴν πρωτεύουσαν Σάν Μαρίνο. Οἱ ύπόλοιποι κάτοικοι κατοικοῦν εἰς μικρὰ πέριξ χωρία.

Μάλτα

Νοτίως τῆς Σικελίας εύρισκεται ἡ Νῆσος Μάλτα. Ἐπειδὴ εύρισκεται εἰς στρατηγικὴν θέσιν μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἀφρικῆς, χρησιμοποιεῖται ὡς Ἀγγλικὴ ναυτικὴ βάσις τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου. Μέχρι τοῦ 1963 ἦτο Βρετανικὴ ἀποικία, δῆτε καὶ ἀνεκρηύχθη εἰς κράτος ἀνεξάρτητον. Ἐχει ἔκτασιν 316 τετρ. χιλιόμ. (μετὰ τῶν μικρῶν νήσων Κομίνι καὶ Γκότσο) καὶ πληθυσμὸν 325.000 κατ.

Οἱ Μαλτέζοι εἶναι Καθολικοί τὸ θρήσκευμα, καὶ δμιλοῦν ἔκτὸς τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τὴν Μαλτέζικην γλῶσσαν, φοινικικῆς προέλευσεως.

Πρωτεύουσα τῆς Μάλτας εἶναι ἡ Βαλέττα (18.000 κάτ.).

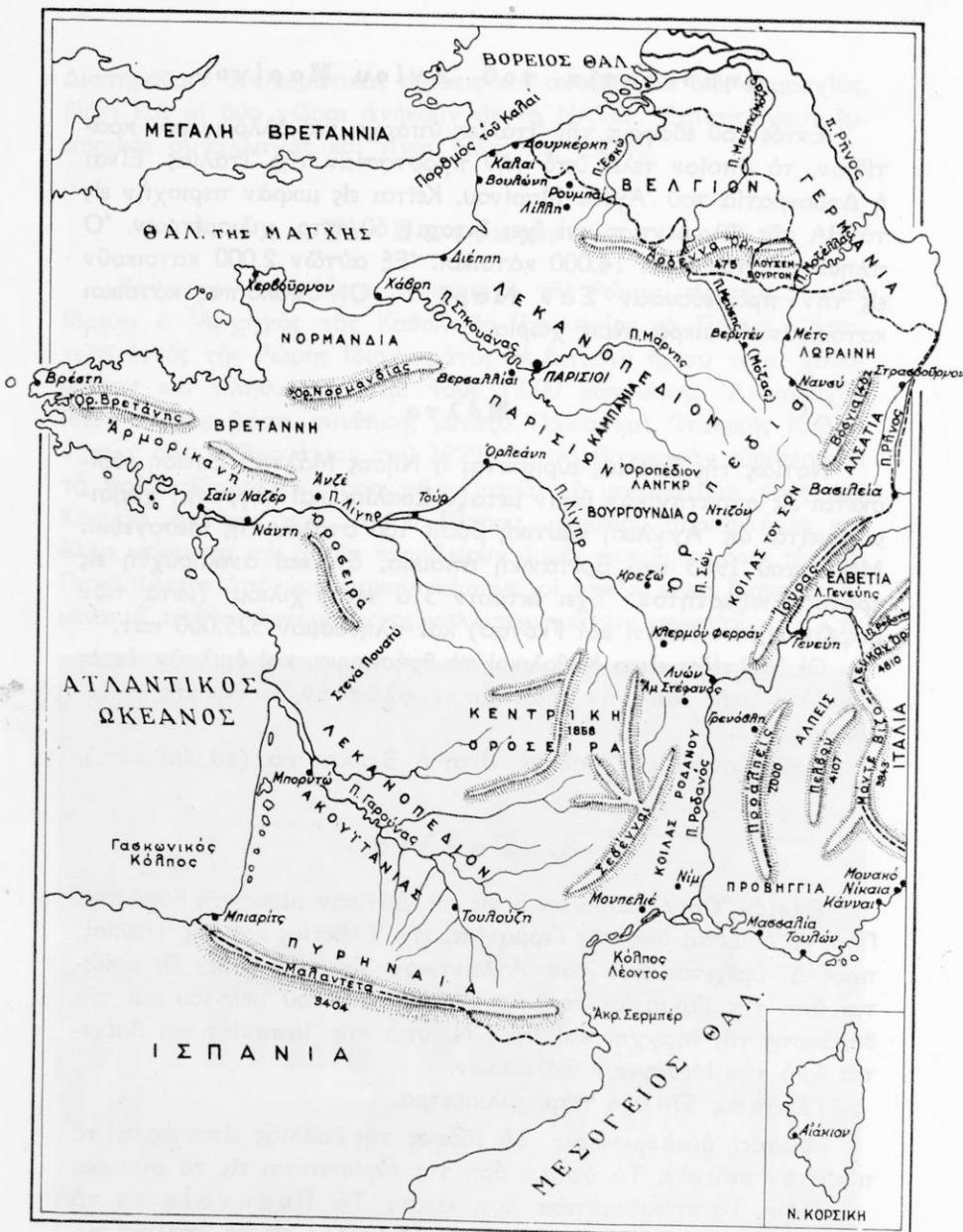
2. Γαλλία

Θέσις. "Ορια. Εύρισκεται εἰς τὸ Δυτικὸν μέρος τῆς Εύρωπης. Πρὸς Α. δρίζεται ύπὸ τῆς Γερμανίας, τῆς Ἐλβετίας καὶ τῆς Ιταλίας, πρὸς Δ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν, πρὸς Β. δρίζεται ύπὸ τῆς Γερμανίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης καὶ πρὸς Ν. ύπὸ τῆς Ισπανίας καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.

"Εκτασις 574.026 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινόν. Τὰ ὑψηλὰ ὅρη τῆς εύρισκονται εἰς τὰ σύνορα.

"Ορη. Τὰ σπουδαιότερα ὅρη εἶναι: Τὰ Πυρηναῖα εἰς τὰ Γαλλοϊσπανικὰ σύνορα (3.400 μ.). Αἱ "Αλπεις εἰς τὰ Ιταλικὰ σύ-

ΧΑΡΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

νορα, μὲν ύψηλοτέραν κορυφήν τὸ Λευκὸν ὅρος (4808 μ.). Τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς χώρας καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Κεντρικὰ ὅρη ἔχοντα ἕκτασιν, ὅσον τὸ 1/6 τοῦ ἑδάφους τῆς Γαλλίας. "Αλλα δὴ εἶναι αἱ Σεβένναι, ὁ Ιούρας, τὰ Βόσγια, αἱ Ἀρδένναι κ.λ.π.

Πεδιάδες. Γύρωθεν τοῦ κεντρικοῦ ὄροπεδίου ἐκτείνονται αἱ πεδιάδες Νορμανδίας καὶ Λείγηρος κατάφυτοι ἀπὸ μορέας, καὶ αἱ πεδιάδες τῆς Βουργουνδίας καὶ Καμπανίας κατάφυτοι ἀπὸ ἀμπέλους καὶ ὀπωροφόρα, διαρρέονται ἀπὸ πολλούς ποταμούς.

Ποταμοί. Σπουδαιότεροι εἴναι ὁ Σηκουάνας, ὁ ὀποῖος διέρχεται διὰ τῶν Παρισίων, ὁ Ροδανός, ὁ μεγαλύτερος τῆς Γαλλίας, ὁ Λείγηρ, ὁ Γαρούνας κ.λ.π. "Απαντες εἴναι πλωτοὶ καὶ συνδέονται μὲ διώρυγας.

Άλματα. "Ολαι αἱ λίμναι τῆς εἴναι μικραί. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνήκει καὶ μέρος τῆς Ἐλβετικῆς λίμνης τῆς Γενεύης.

Θάλασσαι. Κόλποι. **Πορθμοί.** Ἀκρωτήρια. Πρὸς Β. εἴναι ἡ Β. Θάλασσα, καὶ ἡ Θάλασσα τῆς Μάγχης, ἡ ὅποια χωρίζει τὴν χώραν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καλαί. Πρὸς τὰ Ν.Α. βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ σχηματίζει τὸν κόλπον τοῦ Λέοντος. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν σχηματίζεται ὁ Βισκαϊκὸς κόλπος. Ἀκρωτήριον Ἀγιος Ματθαίος.

Νῆσοι. Κορσική, πατρὶς τοῦ Μ. Ναπολέοντος.

Κλῖμα. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὸ κλῖμα εἴναι ἡπειρωτικόν. Εἰς τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ παράλια εἴναι ὥκεάνειον μὲ πολλὴν ύγρασίαν. Εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Μεσογείου εἴναι γλυκύ καὶ ὑγιεινόν. Εἰς τὰ παράλια αὐτὰ εύρισκεται ἡ περίφημος Κυανῆ Ἀκτή.

Οἰκονομία. **Γεωργία.** **Κτηνοτροφία.** "Η Γαλλία εἴναι χώρα γεωργική καὶ βιομηχανική. Εἰς ὅλην τὴν χώραν καλλιεργεῖται ἡ ἀμπελός καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν οίνου εἴναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου. Παράγει ἀφθονα δημητριακά, γεώμηλα, τεῦτλα, ἔλαιον, καπνόν, ὀπώρας κ.λ.π. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα της εἴναι πλούσια καὶ ἐκλεκτά. Ἀκμάζει ἡ σηροτροφία καὶ παράγεται ἐκλεκτή μέταξα. Ἐπίσης ἀκμάζει ἡ μελισσοκομία καὶ ἡ πτηνοτροφία. "Η ἀλιεία ἀσκεῖται ἐντατικῶς καὶ ἐνισχύεται ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Δάση. Μεγάλα δάση εἰς τὸ κεντρικὸν ὄροπεδιον παράγουν ἐκλεκτὴν χυλείαν.

'Ορυκτά. Ό δρυκτός πλοῦτος της είναι ἀφθονα κοιτάσματα σιδήρου, βωξίτης, γαιανθρακες, ποτάσα κ.λ.π.

Βιομηχανία. *Τεχνικὰ ἔργα.* Ή βιομηχανία τῆς χώρας είναι πολὺ δύνεπτυγμένη. Μεγάλα ἔργοστάσια ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας κινοῦν βαρείας βιομηχανίας. Ἐργοστάσια σιδηροβιομηχανίας, ναυπηγεία, ἔργοστάσια βιομηχανίας αύτοκινήτων, ὑφαντουργίας, φυσικῆς μετάξης, οίνοποιίας, δέρματος, σακχάρεως, ύαλουργίας, πορσελάνης ἀπασχολοῦν ἐκατομμύρια ἔργατικῶν χειρῶν. Παράγουν μηχανὰς παντὸς εἰδους, αύτοκίνητα, πλοῖα, σιδηροδρομικὸν ὄλικόν, ὑφάσματα, δέρματα, καλλυντικὰ εἴδη πολυτελείας, ἐκλεκτὰ οίνοπνευματώδη ποτά, τούς περιφήμους οἶνους Μπορντώ καὶ Καμπανίτην καὶ πάσης φύσεως βιομηχανικὰ προϊόντα.

'Εμπόριον. Ἐξάγει εἰς τὰς ἄλλας μεγάλας χώρας ποσότητας βιομηχανικῶν εἰδῶν, ἐκλεκτούς οίνους, μεταξωτὰ ὑφάσματα κ.λ.π. Εἰσάγει βάμβακα, πετοέλαιον, καφέ, ἐλαστικὰ κ.λ.π.

'Η Ἀψίς τοῦ Θριάμβου

Συγκοινωνία. Έχει πυκνοτάτην συγκοινωνίαν. Διεθνεῖς σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ τὴν συνδέουν μὲ δλας τὰς εύρωπαὶς χώρας. Οἱ αὐτοκινητόδρομοι φθάνουν εἰς δλα τὰ κατωκημένα μέρη τῆς. Ἡ ἀεροπορικὴ ἔθνικὴ γραμμὴ καὶ ἄλλαι διεθνεῖς γραμμαὶ τὴν συνδέουν μὲ δλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἐχει σπουδαίαν θαλασσίαν συγκοινωνίαν. Ὁ ἐμπορικὸς τῆς στόλος εἴναι ἀξιόλογος. Κυριώτεροι λιμένες εἴναι τῆς Μασσαλίας, Μπορντώ, Νάντης, Χάβρης, Τουλῶνος κ.λ.π.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Παρουσιάζει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν. Ἐκατομμύρια ἔνενων καὶ ἐντοπίων, ἐπισκέπτονται εἰς τοὺς Παρισίους τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς τῶν Μουσείων τῆς, τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου, τ' ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν, τὸν Πύργον τοῦ Ἀΐφελ, τὴν Παναγίαν τῶν Παρισίων κ.λ.π. Ἐπίστης τὰ γραφικὰ παράλια τῆς Μεσογείου, ἡ Κυανῆ ἀκτή, αἱ Κάνναι, τὸ Μόντε Κάρλο, ἡ Νίκαια κ.λ.π. ἔχουν ἀναπτυχθῆ τουριστι-

κῶς, ὃσον οὐδὲν ἄλλον μέρος τῆς Εύρωπης.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ Κατάστασις. Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας δινέρχεται εἰς 48.790.000 (ἀπογρ. 1965). Οἱ Γάλλοι κατάγονται ἀπὸ τοὺς Κέλτας. Ρωμαίους καὶ Φράγκους, ἀλλοτε κατακτητὰς τῆς χώρας. (Πυκνότης πληθ. 88 κατ. κατὰ τετρ. χλμ.).

Γλῶσσα. Γαλλική. Προηλθεν ἐκ τῆς Αττικῆς. Είναι διαδεδομένη εἰς δλον τὸν κόσμον καὶ θεωρεῖται διεθνής γλῶσσα.

Ο Πύργος τοῦ "Αΐφελ

Θρησκεία. Καθολικοί Χριστιανοί. 'Υπάρχουν καὶ 1 έκατ. Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Γαλλικὸν φράγκον = 5,40 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι οἱ Παρίσιοι (5.155.000 κ. μετ. προαστίων). Θεωρεῖται ἡ ὥραιοτέρα πόλις τοῦ κόσμου. Είναι κτισμένη εἰς τὰς οχύσας τοῦ Σηκουάνα. ἔχει μεγαλοπρεπή οἰκοδομήματα, μνημεία καὶ ἄλλα ἀξιόθεατα, ὅπως ὁ περίφημος πύργος τοῦ Ἀϊφελ, ὁ δύνομαστὸς παλαιὸς ναὸς τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, τὰ Ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν, τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου κ.λ.π. Είναι πνευματικὸν κέντρον τῆς Γαλλίας καὶ κόμβος συγκοινωνιῶν παντὸς εἴδους. Ἄλλαι πόλεις είναι : Ἡ Μασσαλία (700.000 κατ.), μέγας λιμὴν τῆς Μεσογείου, ἡ Τουλών, ἡ Νίκαια (300.000 κατ.), γνωστὴ ὡς Κυανὴ Ἀκτὴ, ἡ Λυών (550.000 κ.), τὸ Μπρυντώ (350.000 κατ.), λιμὴν εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ἡ Βρέστη, ἡ Νάντη, ἡ Λίλλη, τὸ Χερβούργον, τὸ Στρασβούργον, ἡ Χάρβη (200.000 κατ.), ἡ Τουλούζη, τὸ Βισύ κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ Ἑλληνες Φωκαεῖς ἴδρυσαν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου τὴν Μασσαλίαν. Ἀργότερον οἱ Κέλται τῆς Γερμανίας κατέλαβον τὴν ὑπόλοιπον χώραν. Κατὰ τὸν 2ον αἰώνα π.Χ. ἡ χώρα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. Κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους μ.Χ. ἡ Γαλλία ἔγινε μεγάλη δύναμις καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἔκεινησαν αἱ σταυροφορίαι.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Είναι ἔγκαρδιοι καὶ φιλικαί. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπάρχει ὁ ἔλληνογαλλικὸς σύνδεσμος, ὁ ὅποῖς καλλιεργεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἔλληνογαλλικῶν σχέσεων, καὶ ἐνισχύει τὴν πρόσδοτον τῶν ἔλληνογαλλικῶν πνευματικῶν τοιούτων. Πολλοὶ Ἑλληνες σπουδασταὶ φοιτοῦν καὶ μετεκπαιδεύονται εἰς Γαλλικὰ Πανεπιστήμια. Ἡ Ἑλλάς συνδέεται μετὰ τῆς Γαλλίας διὰ συμμαχίας, διότι ἀμφότεραι αἱ χῶραι ἀνήκουν εἰς τὸ N.A.T.O. Εύρισκονται εἰς στενὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, διότι είναι μέλη τῆς E.O.K.

Νῆσος Κορσική. Ἡ νῆσος Κορσικὴ ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν. ἔχει ἑκατοσιν 8.720 τ.χ. καὶ πληθυσμὸν 240.000 κατ. Πρωτεύουσα είναι τὸ Αιάκιον (30.000 κατ.). Οἱ κάτοικοι τῆς είναι Ἰταλικῆς καταγωγῆς.

Ἀποικίαι τῆς Γαλλίας. Παλαιότερον ἡ Γαλλία εἶχεν μέγα ἀ-

πτοικιακὸν κράτος. Τελευταίως ἀπέδωσε τὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὰς κτήσεις τῆς Β. Ἀφρικῆς, Μαρόκον, Τύνιδα καὶ Ἀλγερίαν. Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι Γαλλικαὶ ἀποικίαι εἰναι:

1) *Eἰς τὴν Ἀφρικήν.* Ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα καὶ ἡ Γαλλικὴ Σομαλία.

2) *Eἰς τὴν Ἀμερικήν.* Ἡ Γαλλικὴ Γουιάνα, ἡ Γουαδελούπη καὶ ἡ Μαρτινίκα.

3) *Eἰς τὴν Ὡκεανίαν* Ἡ Νέα Καληδονία, καὶ αἱ Νέαι Ἐβρίδες ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὴν Ἀγγλίαν.

Μονακό

Εἰς τὰ σύνορα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ εἰς τὴν μαγευτικὴν παραλίαν τῆς Κυανῆς Ἀκτῆς εὑρίσκεται ἐν μικρὸν κρατίδιον ἀνεξάρτητον, τὸ Πριγκηπᾶτον τοῦ Μονακού.

Ἐχει ἔκτασιν 1,5 τετρ. χιλιόμ. καὶ πληθυσμὸν περὶ τὰς 20.000 κατ. Ἐξ αὐτῶν 2.000 εἰναι ὑπήκοοι τοῦ Μονακού καὶ οἱ ὑπόλοιποι διαφόρων ἔθνικοτήτων.

Κυβερνᾶται ὑπὸ τοῦ κληρονομικοῦ ἄρχοντος Πρίγκηπος τοῦ Μονακού καὶ διοικεῖται ἀπὸ Συμβούλιον 18 ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ. Ἐχει 3 κωμοπόλεις. Τὴν πρωτεύουσαν Μονακό μὲ 2.000 κατ., τὸ Μόντε Κάρλο (10.000 κατ.), δόπου λειτουργεῖ τὸ διεθνὲς περίφημον Καζίνο καὶ τὸ Λά-Κονταμίν (8.000 κατ.).

Λουξεμβούργον

Θέσις - δρια. Είναι μικρὸν κράτος καὶ εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γερμανίας. Ἀλλοτε ἀπετέλει ἐπαρχίαν τῶν Κάτω Χωρῶν.

Έκτασις. 2.586 τ.χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁλη ἡ ἔκτασίς του εἰναι ἐνα ὁροπέδιον δασῶδες, μὲ πολλὰς γραφικὰς κοιλάδας, τὰς ὅποιας διαρρέουν καὶ ἀρδεύουν μικροὶ ποταμοί.

Κλῖμα. ἡπειρωτικόν.

Οικονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἡ ἀμπελος καὶ διπλωρόφόρα δένδρα. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ καὶ χοῖροι.

Όρυχτά. "Εχει πλούσια μεταλλεία σιδήρου. Κατέχει τήν 4ην θέσιν είς τήν εύρωπαϊκήν σιδηροπαραγωγήν.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον. 'Η Βιομηχανία του είναι άνεπτυγμένη. "Έχει έργοστάσια σιδηρουργίας, ζύθου, δέρματος κλπ. Τὸ ἐμπόριον εύρισκεται εἰς ύψηλὸν ἐπίπεδον καὶ διεξάγεται μὲ τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὀλλανδίαν.

Συγκοινωνία. "Έχει σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ ὅδικὴν καὶ αεροπορικὴν συγκοινωνίαν. ('Αεροδρόμιον εἰς πόλιν Φίντελ).

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. "Έχει πληθυσμὸν 320.000 κατ.

Γλώσσα. 'Ομιλοῦν ἄλλοι τὴν Γερμανικὴν καὶ ἄλλοι τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν.

Θρησκεία. Καθολικοὶ Χριστιανοί.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν. 'Ανώτατος Ἀρχηγὸς είναι ὁ κληρονομικὸς Ἀρχων Δούκος τοῦ Λουξεμβούργου καὶ κυβερνᾷ μὲ Βουλὴν 52 μελῶν.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι τὸ Λουξεμβούργον (71.600 κατ.) Εἶναι κόμβος συγκοινωνιῶν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον.

Ιστορικά. Παλαιότερον ἀπετέλει ἐπαρχίαν τῶν Κάτω Χωρῶν. Κατὰ τὸ 1797 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἀλλὰ τὸ 1867, κοινῇ συμφωνίᾳ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀνεκρύχθη ἀνεξάρτητον κράτος μὲ κληρονομικὸν ἄρχοντα τὸν ἐκάστοτε Δοῦκα τοῦ Λουξεμβούργου.

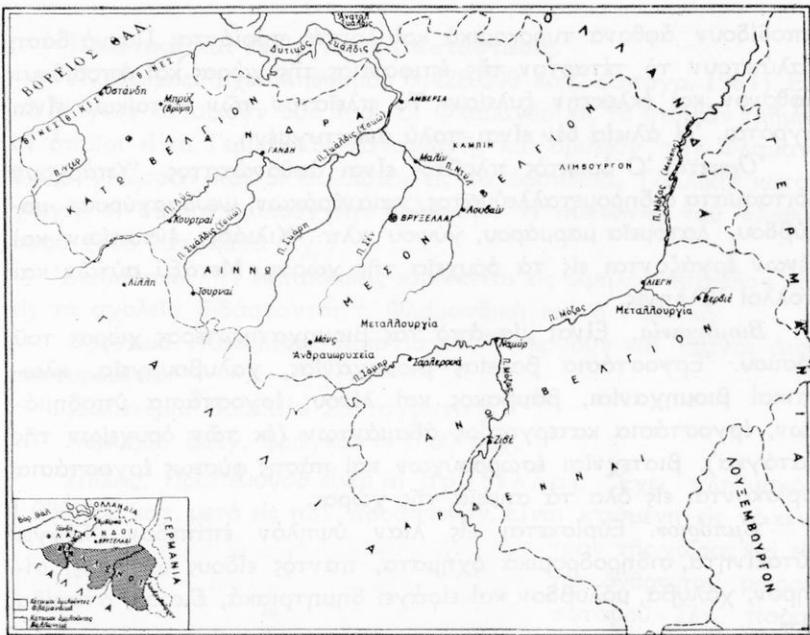
Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις τῶν δύο χωρῶν είναι φιλικαί. 'Αμφότεραι ἀνήκουν εἰς τὸ N.A.T.O. καὶ συνεπῶς συνδέονται διὰ συμμαχίας. "Έχουν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ εἴναι μέλη τῆς E.O.K.

Βέλγιον

Θέσις - ὅρια Εύρισκεται μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ὀλλανδίας. Εἰς τὰ B.D. βρέχεται ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης.

"Εκτασις. 30.513 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Εἶναι χώρα πεδινή, συνέχεια τῆς Γαλλικῆς πεδιάδος καὶ μόνον εἰς τὰ N.D. τῆς χώρας ἔκτείνονται τὰ χαμηλὰ ὅρη τῶν Ἀρδενών.

Χάρτης Βελγίου

Πεδιάδες. Η Κεντρική πεδιάς τοῦ Βελγίου. Διαρρέεται ύπό πολλῶν ποταμῶν καὶ εἶναι εύφορωτάτη. Μέχρι τῆς θαλάσσης ἔκτείνεται ἡ Μεγάλη πεδιάς.

Ποταμοί. Μόζας. Κατέρχεται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Ἐσκώ (Σκάλδης). Εἰναι πλωτὸς εἰς μῆκος 110 χιλιομέτρων καὶ χωρίζει τὴν χώραν εἰς Ἀνω καὶ Κάτω Βέλγιον. Ἀμφότεροι οἱ ποταμοὶ δέχονται πολλοὺς παραποτάμους καὶ ἀρδεύουν γ δλην τὴν χώραν.

Παράλια. Τὰ παράλια τῆς χώρας εἶναι χαμηλά καὶ ἀμμώδη, χωρὶς λιμένας. Εἰς τὰς ἐκβολὰς ὅμως τοῦ Σκάλδη σχηματίζεται ὁ λιμὴν τῆς Ἀμβέρσης, ὁ τρίτος εἰς κίνησιν λιμὴν τῆς Εὐρώπης.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα εἰς τὰ παράλια εἶναι ύγρὸν καὶ βροχερόν. Ἡ θερμοκρασία ὅμως τὸν χειμῶνα εἶναι μετρία, διότι βρέχεται ἀπὸ τὸ θερμὸν ρεῦμα Γκόλφ - Στρήμ. Εἰς τὰ ἐνδότερα εἶναι ἡ πειρωτικόν.

Οἰκονομία. Γεωργία. Παράγει ἄφθονα δημητριακά. Γίνεται μεγάλη καλλιέργεια τεύτλων, λίνου, γεωμήλων, λαχανικῶν κ.λ.π.

Κτηνοτροφία κ.λ.π. Τρέφονται βόες, αἴγοπτρόβατα, χοῖροι καὶ

άποδίδουν ἄφθονα τυροκομικά καὶ λοιπά προϊόντα. Πυκνὰ δάση καλύπτουν τὸ τέταρτον τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας καὶ ἀποδίδουν ἄφθονον καὶ ἐκλεκτὴν ξυλείαν. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι ἀγρόται. Ἡ ἀλιεία δὲν εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη.

Ορυκτά. Οἱ ὁρυκτὸι πλοῦτοι εἶναι ἀφθονώτατοι. Ὑπάρχουν κοιτάσματα σιδηρομεταλλεύματος, γαιανθράκων, ψευδαργύρου, μολύβδου, λατομεία μαρμάρου, γύψου κλπ. Χιλιάδες ἐντοπίων καὶ ξένων ἔργαζονται εἰς τὰ ὄρυχεια τῆς χώρας. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ πολλοὶ Ἐλληνες.

Βιομηχανία. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς βιομηχανικωτέρας χώρας τοῦ κόσμου. Ἐργοστάσια βαρείας βιομηχανίας, χαλυβουργεῖα, κλωστικαὶ βιομηχανίαι, βάμβακος καὶ λίνου, ἐργοστάσια ὑποδημάτων, ἐργοστάσια κατεργασίας ἀδαμάντων (ἐκ τῶν ὄρυχεών τῆς Κατάγκα), βιοτεχνίαι ἐσωρρούχων καὶ πάστης φύσεως ἐργοστάσια εύρισκονται εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς χώρας.

Εμπόριον. Εύρισκεται εἰς λίαν ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Ἐξάγει αὐτοκίνητα, σιδηροδρομικά ὁχήματα, παντὸς εἰδούς μηχανάς, σίδηρον, χάλυβα, μόλυβδον καὶ εἰσάγει δημητριακά, ἔλαιον, σταφίδα κλπ.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνότατον σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ διδικὸν τοιοῦτον, εἰς τὸ ὅποιον κυκλοφοροῦν ἄνω τοῦ 1 ἑκατ. αὐτοκίνητα. Ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ διεθνεῖς καὶ ἡ Ἐθνικὴ Ἀεροπορικὴ Ἐταιρία Σαμπένα ἔξυπηρετοῦν τὴν χώραν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀμβέρσης καταπλέουν πάστης ἐθνικότητος ποντοπόρα πλοῖα.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐχει μετρίαν τουριστικὴν κίνησιν, παρ' ὅτι καὶ ἀνέσεις προσφέρει εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, καὶ πλεῖστα ἀξιοθέατα διὰ νὰ ικανοποιηθοῦν. Αἱ Βρυξέλλαι εἶναι μία ἀπὸ τὰς ώραιοτέρας πόλεις τοῦ κόσμου. Ἡ περίφημος Μητρόπολις Νότρ - Ντάμ (Θεοτόκος), τὸ Βασιλικὸν Μουσεῖον, τὸ Γοτθικοῦ ρυθμοῦ Δημαρχεῖον, ἀπὸ τὰ ώραιότερα τοῦ κόσμου, κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπισκεπτῶν. Εἰς τὴν Ἀμβέρσαν ὁ περίφημος ζωολογικὸς κῆπος, ὁ καθεδρικὸς ναὸς μὲ ζωγραφικὴν τοῦ Ρούμπενς ἀμυθήτου ὀξίας, ἡ πόλις Γάνδη μὲ τὰ μεσαιωνικὰ κτίρια, ἡ Λιέγη μὲ τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν της καὶ τὰ περίφημα γλυπτά (στέψις τῆς Θεοτόκου κ.λ.π.) δημιουργοῦν σχετικὴν τουριστικὴν κίνησιν.

Πολιτική και Πολιτιστική κατάστασις.

Πληθυσμός. "Έχει πληθυσμόν 9.428.000 κατ. (άπογρ. 1964). Εις τὸ Βέλγιον κατοικοῦν δύο λαοί. Οι Φλαμανδοί εἰς τὸ πεδινὸν τμῆμα, οἱ όποιοι εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς καὶ ὀμιλοῦν τὴν Φλαμανδικήν γλῶσσαν καὶ οἱ Βαλλόνοι εἰς τὰ δροπέδια, Γαλλικῆς καταγωγῆς οἱ όποιοι ὀμιλοῦν τὴν Γαλλικήν. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ (308 κατ. κατὰ τ.χ.)

'Εκπαίδευσις. 'Η ἑκπαίδευσις εύρισκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον καὶ εἰς τὰ σχολεῖα διδάσκονται ἡ Φλαμανδικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ.

Θρησκεία. Καθολικοὶ Χριστιανοί. 'Υπάρχουν καὶ ὅλιγοι Διαμαρτυρόμενοι.

Πολ.τευμα. Βασιλεία Συνταγματική.

Νόμισμα. Βελγ. φράγκον = 0,60 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι αἱ Βρυξέλλαι. "Έχει πληθυσμὸν 1.030.000 κατ. μετὰ εἰς τῶν προαστείων. Εἶναι κτισμένη εἰς τὸ κέν-

τρον τῆς χώρας καὶ εἰς τὰς δχθας τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Σέν, παραποτάμου τοῦ Σκάλδη.

"Έχει μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ναοὺς κ.λ.π. καὶ εἶναι κόμβος ὁδικῶν, σιδηροδρομικῶν καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν. 'Επίστης εἶναι τὸ πνευματικὸν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον τοῦ Βελγίου. "Αλλαὶ πόλεις εἶναι : ἡ Ἀμβέρσα (260.000 κατ.), δὲ κυριώτερος λιμὴν τοῦ Βελγίου μὲν ναυπηγεῖα καὶ μεγάλην ἐμπορικὴν κίνησιν, ἡ Λιέγη (155.000 κατ.), μὲν ἔργοστάσια κατεργασίας

Βρυξέλλαι (Μουσεῖον)

χαλκοῦ, σιδήρου καὶ δνομαστὰ δπλοποιεῖα, ἡ Γά νδη, παλαιὰ μεσαιωνικὴ πόλις, ἡ Ὀστάνδη, ἡ Βρύγη, τὸ Τουρναί, ἡ Μόνις, ἡ Μαλίν κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Βέλγοι κατάγονται ἀπὸ τοὺς Κέλτας, οἵ δποιοὶ εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς. Τὴν χώραν τῶν κατέλαθον οἱ Ρωμαῖοι καὶ μετά τὴν κατάρρευσιν αὐτῶν οἱ Φράγκοι. 'Υπεδουλώθη ἀκολούθως εἰς ἄλλους γειτονικοὺς λαούς καὶ τὸ 1830 ἔγινε ἀνεξάρτητον Βασίλειον.

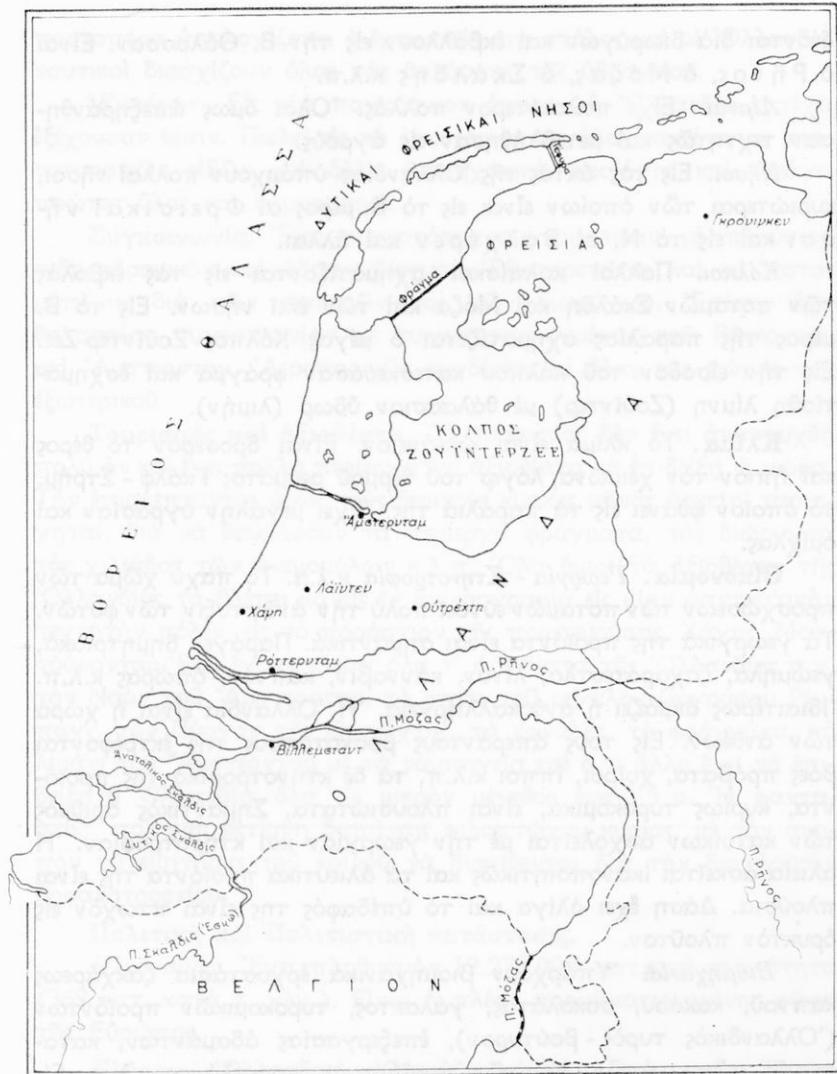
Σχέσεις μὲ τὴν Ἐλλάδα. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἑλλὰς εύρισκονται εἰς φιλικὰς σχέσεις. Διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο κρατῶν ὑπάρχουν εἰς Ἀθήνας καὶ Βρυξέλλας. Ἀμφότεραι αἱ χῶραι ἀνήκουν εἰς τὴν ἀμυντικὴν δργάνωσιν τοῦ NATO καὶ ἔχουν ἀρκετὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, διότι εἶναι μέλη τῆς E.O.K.

Ο λλανδία

Θέσις - δρια. Βορείως τοῦ Βελγίου εύρισκεται ἡ Ὄλλανδία. Ὁρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Δ. καὶ Β. βρέχεται ἀπὸ τὴν Β. Θάλασσαν καὶ πρὸς Ν. δρίζεται ὑπὸ τοῦ Βελγίου.

Έκτασις. 33.613 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφος τῆς Ὄλλανδίας εἶναι μία μεγάλη πεδιάς, ἡ δποία ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὰς προσχώσεις τῶν μεγάλων ποταμῶν Μόζα καὶ Σκάλδη. Τὸ 1/4 τοῦ ἔδαφους τῆς ἀπεράντου αὐτῆς πεδιάδος, ίδιως τὰ παράλια, παρουσιάζει τὸ ἔχης παράδοξον εἶναι χαμηλότερον ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὰς πλημμύρας ἀπὸ τὴν παλίρροιαν τῆς θαλάσσης, ἔχουν κατασκευάσει τεχνητὰ προχώματα ὕψους 10 καὶ πλέον μέτρων καὶ πάχους ἔως 60 μ. Εἶναι τὰ περίφημα Ὄλλανδικὰ φράγματα. Εἶναι στερεώτατα, διότι ἀν διαρραγοῦν, θὰ πλημμυρίσῃ ἡ χώρα καὶ θὰ ἐπέλθουν καταστροφαί. Φοβερὰ πλήμμυρα ἔγινε τὸ 1953, ὅταν σφοδρὰ τρικυμία ἔθραυσε τὰ φράγματα καὶ ἐπέφερε ἀνυπολογίστους καταστροφάς. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας τὰ φράγματα χρησιμοποιοῦνται ως δρόμοι. Τὰ νερά, τὰ δποία μένουν κατὰ τὰς βροχάς εἰς τὰ χαμηλά ἔδαφη, τὰ ἀντλοῦν μὲ ισχυρὰ ἀντλιοστάσια καὶ ἀνεμομύλους καὶ τὰ χύνουν εἰς διώρυγας, αἱ δποῖαι εἶναι ύψηλότερον τοῦ ἔδαφους καὶ ἐκεῖθεν διοχετεύονται εἰς τὴν θάλασσαν.

Χάρτης Ολλανδίας

Ποταμοί. Όλοι οι ποταμοί της πηγάζουν άπό την Γερμανίαν και την Γαλλίαν. Διέρχονται διά της Ολλανδικής πεδιάδος, συν-

δέονται διά διωρύγων καὶ ἐκβάλλουν εἰς τὴν Β. Θάλασσαν. Είναι δὲ Ρῆνος, δὲ Μόζας, δὲ Σκάλδης κ.λ.π.

Λίμναι. Εἶχε παλαιότερον πολλάς. "Ολαι δὲ μως ἀπεξηράνθησαν τεχνητῶς καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἄγρούς.

Νῆσοι. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ὀλλανδίας ὑπάρχουν πολλαὶ νῆσοι, κυριώτεραι τῶν ὅποιων εἶναι εἰς τὸ Β. μέρος αἱ Φρεισικαὶ νῆσοι καὶ εἰς τὸ Ν. αἱ Βαλχέρεν καὶ ὄλλαι.

Κόλποι. Πολλοὶ κολπίσκοι σχηματίζονται εἰς τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν Σκάλδη καὶ Μόζα καὶ τῶν ἔκει νήσων. Εἰς τὸ Β. μέρος τῆς παραλίας σχηματίζεται ὁ μέγας Κόλπος Ζούΐντερ-Ζέε. Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου κατεσκεύασαν φράγμα καὶ ἐσχηματίσθη λίμνη (Ζούΐντερ) μὲν θάλασσιον ὄνδωρ (λιμήν).

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα εἶναι ὥκεάνειον. Είναι δροσερὸν τὸ θέρος καὶ ἥπιον τὸν χειμῶνα, λόγω τοῦ θερμοῦ ρεύματος Γκόλφ - Στρήμ, τὸ ὅποιον φθάνει εἰς τὰ παράλιά της. ἔχει μεγάλην θυρασίαν καὶ δμήχλας.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία* κ.λ.π. Τὸ παχὺ χῶμα τῶν προσχώσεων τῶν ποταμῶν εὔνοει πολὺ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν. Τὰ γεωργικὰ τῆς προϊόντα εἶναι σημαντικά. Παράγει δημητριακά, γεώμηλα, ζαχαρότευτλα, λίνον, κάνναβιν, καπνόν, διπώρας κ.λ.π. Ἰδιαιτέρως ἀκμάζει ἡ ἀνθοκαλλιέργεια. Ἡ Ὀλλανδία εἶναι ἡ χώρα τῶν ἀνθέων. Εἰς τοὺς ἀπεράντους βοσκοτόπους τῆς ἐκτρέφονται βόες πρόβατα, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. τὰ δὲ κτηνοτροφικὰ τῆς προϊόντα, κυρίως τυροκομικά, εἶναι πλουσιώτατα. Σημαντικὸς ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Ἡ ἀλιεία ἀσκεῖται ἱκανοποιητικῶς καὶ τὰ ἀλιευτικὰ προϊόντα τῆς εἶναι πλούσια. Δάση ἔχει δλίγα καὶ τὸ ὑπέδαφός της εἶναι πτωχὸν εἰς δρύκτὸν πλοῦτον.

Βιομηχανία. Ὑπάρχουν βιομηχανικὰ ἔργοστάσια ζακχάρεως καπνοῦ, κακάου, σοκολάτας, γάλακτος, τυροκομικῶν προϊόντων (Ὀλλανδικὸς τυρὸς - βούτυρον), ἐπεξεργασίας ἀδαμάντων, κατασκευῆς αὐτοκινήτων, χτημάτων προϊόντων, πορσελάνης κ.λ.π. Εἰς τὸ "Αμστερνταμ καὶ Ρότερνταμ ὑπάρχουν ναυπηγεῖα ἐκ τῶν μεγαλυτέρων τοῦ κόσμου. Ἡ βιομηχανία ἀπασχολεῖ ἄνω τοῦ 1 ἑκατ. ἐργάτας.

Ναυτιλία. ἔχει σημαντικὸν ἐμπορικὸν στόλον. Εἰς 1.500 πλοῖα

ποντοπόρα ύπολογίζεται ό όμητορικός της στόλος καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ ναυτικοὶ διασχίζουν δλας τὰς θαλάσσας τῆς ύδρογείου.

Ἐμπόριον. Εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγορὰν ἡ Ὀλλανδία κατέχει ἔξεχουσαν θέσιν. Πωλεῖ εἰς τὸ ἔξωτερικὸν μεγάλας ποσότητας κτηνοτροφικῶν ειδῶν καὶ ὅλα βιομηχανικὰ προϊόντα καὶ εἰσάγει πρώτας ὅλας καὶ δημητριακά.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνοτάτην συγκοινωνίαν μὲ πλούσιον σιδηροδρομικὸν καὶ δδικὸν δίκτυον. Ἐξυπηρετεῖται καὶ μὲ ποταμόπλοια διὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν διώρυγων. Ἐπίσης ἔχει θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριωτέρους λιμένας τοῦ Ρότερνταμ καὶ Ἀμστερνταμ. Ἀεροπορικῶς συνδέεται μὲ δλας τὰς χώρας τοῦ ἔξωτερικοῦ.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ὁ τουρισμὸς δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ πολύ, ἀν καὶ ἔχει πολλὰ περίεργα καὶ ἀξιοθέατα νὰ ἐπιδείξῃ ἡ χώρα. Τὴν ἐπισκέπτονται δμως τοὺς θερινοὺς κυρίως μῆνας ἀρκετοὶ περιηγηταί, διὰ νὰ θαυμάσουν τὰ περίεργα φράγματα, τὰς διώρυγας, τὰς χιλιάδας τῶν ἀνεμομύλων κ.λ.π. Ὁλα δμως τὰ ἀξιοθέατα τῆς Ὀλλανδίας τὰ βλέπει κανεὶς ἐν σμικρογραφίᾳ εἰς μίαν φανταστικὴν τεχνητὴν πόλιν εἰς τὸ προάστιον τῆς πρωτευούσης Χάγης, Μαντούρονταμ.³ Ἐκεὶ ἔχουν κτίσει δλα τ' ἀξιοθέατα τῆς Ὀλλανδίας π.χ. τὸν Ναὸν τοῦ Ἀμστερνταμ, τὸ σπίτι τοῦ μεγάλου ζωγράφου Ρέμπαντ, τὸν Πύργον τῆς Ούτρεχτης, τὰ κανάλια, τὰ φράγματα, τὸ λιμάνι τοῦ Ἀμστερνταμ μὲ τὰ ναυπηγεῖα καὶ δ, τι ὅλο ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ὀλλανδία, δλα εἰς μικρὸν μέγεθος ἔως 1,5 μ. Ἡ φανταστικὴ πολίχνη ἐκτίσθη δαπάναις φιλοπτώχου κυρίας, μὲ τὸν σκοπὸν τὰ εἰσιτήρια τοῦ κοινοῦ νὰ διατίθενται διὰ τὴν διατήρησιν δρφανοτροφείου.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 12.278.000 κατ. καὶ πυκνότητα (369 κατ. κατὰ τ. χλμ.). Είναι ἡ πλέον πυκνοκατωκημένη χώρα τῆς Εύρωπης.

Γλῶσσα. Ὀλλανδική. Ὁμοιάζει μὲ τὴν Γερμανικήν. Ἡ ἐκπαίδευσις εύρισκεται εἰς ύψηλὸν ἐπίπεδον. Δὲν ύπάρχει ἀναλφάβητος εἰς Ὀλλανδίαν.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι. 40% εἶναι Καθολικοί.

Πολίτευμα. Βασιλεία Συνταγματική.

Το "Αμστερνταμ"

Νόμισμα. Φιορίνιον 1 = 8,20 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι τὸ Ἀμστερνταμ (870.000 κατ.) ώραιοτάτη πόλις, μέγα ἐμπορικὸν κέντρον καὶ κόμβος θαλασσιῶν καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν. Ἡ Χάγη (625.000 κατ.) παλαιὰ πρωτεύουσα καὶ ἔδρα καὶ σήμερον τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι καὶ ἔδρα διεθνοῦς Δικαστηρίου. Τὸ Ρότερνταμ (750.000 κατ.), μέγας λιμὴν τῆς Ὀλλανδίας, ἡ Ούτρέχτη, τὸ Βιλλεμστάντ, τὸ Γκρόνιγκεν κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ὀλλανδοὶ εἴναι Γερμανικῆς καταγωγῆς. Ὑπετάχθησαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἰς τοὺς Ρωμαίους καὶ Φράγκους καὶ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἡ Ὀλλανδία ἔγινεν ἐλεύθερον κράτος καὶ μεγάλη ναυτικὴ δύναμις. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἀνεδείχθησαν εἰς τολμηροὺς θαλασσοπόρους, οἱ δόποιοι πρῶτοι διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, περιέπλευσαν τὴν Ἀφρικὴν καὶ ἔφθασαν εἰς τὰς Δ. Ἰνδίας. Ἐκεῖ κατέλαβον σημαντικὰ ἔδαφη καὶ ἴδρυσαν ἀποικίας. Ἀποικίας ἴδρυσαν καὶ εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν. Πολλὰς ἀπ' αὐτὰς διατηροῦν μέχρι σήμερον, ώς ἀναφέρομεν κατωτέρω.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἐλλάδα. Εὑρίσκεται εἰς φιλικάς σχέσεις μὲ τὴν Ἐλλάδα, ἐμπορικάς καὶ διπλωματικάς. Ἐκ τῆς Ὀλλανδίας ἡ Ἐλλὰς εἰσάγει γάλα συμπεπυκνωμένον, τυρόν, βούτυρον, σπόρους ἀνθέων, φάρμακα κ.λ.π. Ἡ Ἐλλὰς πωλεῖ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν σταφίδα, σῖνον, καπνὸν κ.λ.π. Ἀμφότεραι αἱ χῶραι εἴναι μέλη τῆς Ὀργανώσεως τῆς E.O.K. Συνδέονται διὰ σύμμαχίας, διότι εἴναι μέλη τοῦ N.A.T.O. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλλανδία δύνομάζονται Κάτω Χώραι.

‘Ολλανδικαὶ ἀποικίαι καὶ κτήσεις.

Ἡ Ὀλλανδία πρὸ τοῦ B' Παγκοσμίου Πολέμου κατεῖχε δῆλας τὰς νήσους τῆς Ἰνδονησίας. (Γουϊνέα, Βόρνεο, Σουμάτρα, Ιάβα, Κελέβη κ.λ.π.). Κατὰ τὸ ἔτος 1949, ἐπεμβάσει τοῦ O.H.E., παρεχωρήθη αὐτὸνομία εἰς τὴν Ἰνδονησίαν καὶ ἡ Ὀλλανδία ἐκράτησε τὸ Δυτικὸν τμῆμα τῆς μεγάλης νήσου Νέας Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν ἔχει τὴν Ὀλλανδικὴν Γουϊάναν καὶ τὰς Ὁλλανδικὰς Ἀντίλλας. Ἐχει καὶ μερικὰς νήσους εἰς τὴν Καραϊβικὴν θάλασσαν.

Γερμανία

Ἡ Γερμανία ἡ ττήθη κατὰ τὸν B' Παγκόσμιον πόλεμον μὲ ἀπο-

Χάρτης Γερμανίας (Δ. Γερμανία - Αν. Γερμανία)

τέλεσμα νὰ διχοτομηθῇ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικήν. Ἡ Ἀνατολικὴ Γερμανία τελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ εἶναι κομμουνιστικὴ χώρα. Ἡ Δυτικὴ Γερμανία εἶναι κράτος ἀνεξάρτητον μὲ Δημοκρατικὸν πολίτευμα.

Δυτικὴ Γερμανία

Θέσις-ὅρια. Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Β. Θαλάσσης, τῆς

Δανίας και της Βαλτικής Θαλάσσης. Πρὸς Ν. ύπὸ τῆς Αύστριας και Ἐλβετίας, πρὸς Α. ύπὸ τῆς Ἀνατ. Γερμανίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας και της Αύστριας και πρὸς Δ. ύπὸ τῆς Ὀλλανδίας, τοῦ Βελγίου, τοῦ Λουξεμβούργου και τῆς Γαλλίας.

Ἐκτασις 258.450 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἥμισυ τῆς χώρας πρὸς Β. εἶναι πεδινόν. Τὸ κεντρικὸν εἶναι λοφῶδες και τὸ νότιον ὁρεινόν.

Ὄρη. Εἰς τὰ νότια τῆς χώρας ἀπλοῦνται αἱ Βαυαρικαὶ Ἀλπεῖς (2.963 μ.), δὲ Βοημικὸς Δρυμὸς (1.500 μ.) και δὲ Μέλας Δρυμὸς (1.493 μ.). Εἰς τὸ κέντρον ἐκτείνονται τὰ ὅρη Χάρτς (1451 μ.)

Πεδιάδες. Εἰς τὰ Β. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη Γερμανικὴ πεδιάς.

Ποταμοί. Ἡ Γερμανικὴ πεδιάς διαρρέεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ρήνον, Ἐμς, Βέζερ, Ἐλβα καὶ πλείστων παραποτάμων. Ὁλοι εἶναι πλωτοὶ και συνδέονται μὲ διώρυγας. Ἐκ τοῦ Μελ. Δρυμοῦ πηγάζει δὲ Δούναβις. Ἡ διώρυξ τοῦ Κιέλου συνδέει τὴν Βόρειον θάλασσαν μὲ τὴν Βαλτικήν.

Λίμναι. Ἡ λίμνη τῆς Κωνσταντίας εἶναι κοινὴ μετὰ τῆς Ἐλβετίας. Τὰ παραλιά της πρὸς τὴν Β. θάλασσαν εἶναι ἀμμώδη, μὲ τοὺς κόλπους τοῦ Βέζερ και Ἐλβα (ποταμόκολποι).

Νῆσοι. Πλησίον τῶν ἀκτῶν εἶναι αἱ νῆσοι Φρεισικαί, βορειότερον δὲ ἡ Ἐλιγολάνδη.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα εἶναι ψυχρὸν και ἡπειρωτικόν. Πρὸς τὰ παραλια εἶναι ἥπιον λόγῳ τοῦ θερμοῦ ρεύματος Γκόλφ - Στρήμ.

Οἰκονομία. **Γεωργία - Κτηνοτροφία** κ.λ.π. Ἡ γεωργία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Παράγονται ἄφθονα δημητριακά, σίκαλις, λίνον, οίνος, λυκίσκος (διὰ τὸν ζύθον) κ.λ.π. Οἱ πλούσιοι λειμῶνες εὐνοοῦν τὴν κτηνοτροφίαν, ἡ ὅποια ἀσκεῖται εἰς ίκανοποιητικὸν ἐπίπεδον.

Δάση. Τὸ 1/4 και πλέον τῆς χώρας καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση, τὰ ὅποια οἱ Γερμανοὶ ἔκμεταλλεύονται ἐντατικῶς. Οἱ παρὰ τὴν Βαλτικὴν κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιείαν.

Ὀρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει τὰ πλουσιώτερα κοιτάσματα τῆς Εύρωπης εἰς γαιάνθρακα και εἰς τὴν παραγωγήν του, κατέχει τὴν τρίτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον (Σάαρ, Ρηνανία κ.λ.π.). Ὑπάρχουν

μεταλλεύματα σιδήρου, όρυκτὸν ἀλας, πετρέλαιον, μεταλλεύματα μολύβδου, φευδαργύρου κ.λ.π.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον. Ή πλουσιωτάτη παραγωγὴ γεωργικῶν, κτηνοτροφικῶν καὶ δασικῶν προϊόντων καὶ τὰ ὄφθονα όρυκτὰ ἔδωσαν μεγάλην ὥθησιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλλαφρᾶς καὶ βαρεῖας βιομηχανίας τῆς χώρας, μὲν ἀποτέλεσμα νὰ ἀναπτυχθῇ αὐτῇ ραγδαίως τὰ τελευταῖα 80 ἔτη καὶ νὰ κατέχῃ σήμερον ἔξεχουσαν θέσιν εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας τοῦ κόσμου. Βαρεῖαι μεταλλουργικαὶ βιομηχανίαι καὶ παντὸς εἶδους καὶ τύπου βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ναυπηγεῖα κ.λ.π. ἀπασχολοῦν ἑκατομμύρια ἐντοπίων καὶ ξένων ἐργατῶν. Κατασκευάζονται παντὸς εἶδους μηχαναί, αὐτοκίνητα, ύφασματα, χημικὰ προϊόντα, ναυπηγοῦνται πλοῖα παντὸς εἶδους κ.λ.π. Τὸ ἔξαγωγικόν της ἐμπόριον εύρισκεται εἰς ἀκμήν. Τὰ Γερμανικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα προτιμῶνται εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγοράν.

Συγκοινωνία. Ἐχει σιδηροδρομικὸν δίκτυον 30.000 χλμ., περίφημον δίκιον δίκτυον μήκους 128.000 χλμ., ποταμοπλοίαν καὶ πυκνὰς ἀεροπορικὰς γραμμὰς μὲν πλεῖστα ἀεροδρόμια, τὰ ὅποια ἔχουν πρητεροῦν τελείως τὴν χώραν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα καὶ ἀπαρτίζουν συγκοινωνιακὸν δίκτυον ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ή τουριστικὴ κίνησις εἶναι μεγάλη. Εἰς ἑκατομμύρια ἀνέρχονται οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν χώραν καὶ δι' ἐπιστημονικοὺς καὶ διὰ ψυχαγωγικοὺς καὶ δι' ἐμπορικοὺς λόγους. Τὰ περίφημα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια τους, τὰ ἐργοστάσια σιδηροβιομηχανίας (Κρούπτ κ.λ.π.), δο μοναδικὸς Καθεδρικὸς Ναὸς τῆς Κολωνίας, ἀριστούργημα Γοτθικοῦ ρυθμοῦ, ἡ οἰκία (μουσεῖον) τοῦ Μπετόβεν εἰς Βόνην, τὸ μουσεῖον τοῦ Ἀμβούργου, τὸ περίφημον Δημαρχεῖον τοῦ Μονάχου καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀριστουργήματα τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς κ.λ.π. ίκανονποιοῦν τὸν ἐπισκέπτην.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις. Ἐχει πληθυσμὸν 58.580.000 κατ. (ἀπογρ. 1966). Ή πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 224 κατ. κατὰ τ. χλμ. Οἱ Γερμανοὶ εἶναι λαὸς τευτονικῆς καταγωγῆς.

Γλῶσσα. Γερμανική. Ή ἐκπαίδευσις εύρισκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Ἐχει 17 πανεπιστήμια, 8 πολυτεχνεῖα καὶ πλῆθος πνευμ. ἰδρυμάτων.

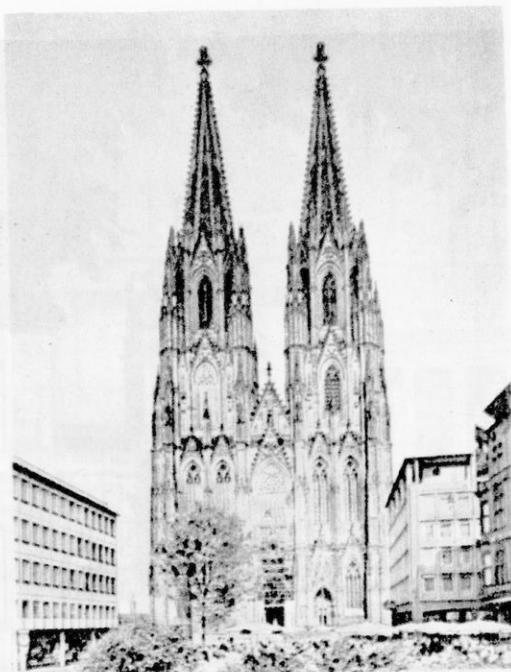
Θρησκεία. Χριστιανική. Διαμαρτυρόμενοι 60% καὶ οἱ ὑπόλοιποι καθολικοί.

Πολίτευμα. Δημοκρατία 'Ομόσπονδος.

Νόμισμα. Γερμανικὸν μάρκον. 1 μάρκον = 7,50 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βόννη (142.000 κατ.). Ἀλλαι πόλεις εἶναι τὸ 'Αμβούργον (1.840.000 κατ.), ἡ Κολωνία (800.000 κατ.), τὸ Μόναχον (1.100.000 κατ.), ἡ Βρέμη (600.000 κατ.), τὸ 'Εσσεν (750 χιλ. κατ.) μὲ τὰ περίφημα ἔργοστάσια βαρείας μεταλλοβιομηχανίας

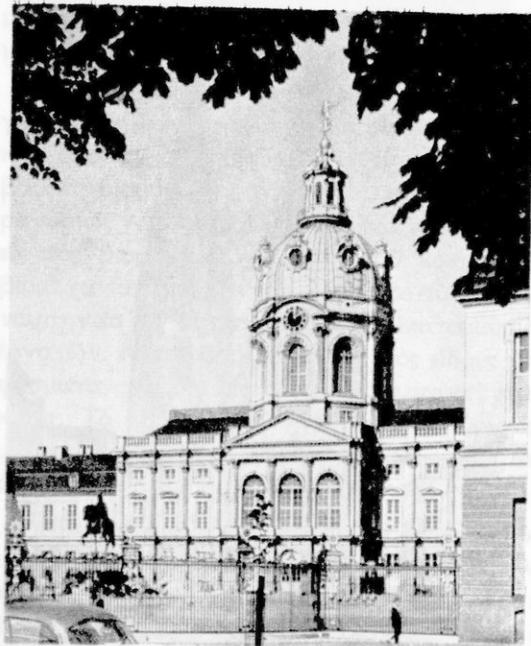
Κρούπτ κ.λ.π. Ἀλλαι μεγάλαι πόλεις εἶναι ἡ Στούτγαρδη, ἡ Νυρεμβέργη, ἡ Φραγκφούρτη, τὸ 'Αννόβερον κ.λ.π.

Ο Καθεδρικὸς Ναὸς τῆς Κολωνίας

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Κατὰ τὸ 1870 πολλὰ μικρὰ κράτη Γερμανικῶν φυλῶν ἤνωθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ Γερμανικὸν Κράτος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Γερμανία ἔγινε μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας δυνάμεις τοῦ κόσμου μὲ πολλὰς ἀποικίας εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους. Κατὰ τὸ 1914 ἐκήρυξε τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον ἐναντίον τῆς 'Αγγλίας, Γαλλίας, Ἀμερικῆς καὶ Ρωσίας ἀλλ' ἐνικήθη καὶ ἔχασε πολλὰ ἔδαφη τῆς καὶ τὰς ἀποικίας τῆς. Τὸ 1939 ἐκήρυξε τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐνικήθη, ἔχασε καὶ πάλιν καὶ ἄλλα ἔδαφη τῆς καὶ ἐδιχοτομήθη εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν. Εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἀνήκει καὶ μέρος ἀπὸ τὴν παλαιὰν πρωτεύουσαν τῆς παλαιᾶς Γερμανίας, τὸ Δυτικὸν Βερολίνον.

Βερολίνον

Ανάκτορον τοῦ Σαρλότεμπουργκ εἰς τὸ Βερολίνον

Τὸ Βερολίνον ἡτο ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς προπολεμικῆς Ἰ-νωμένης Γερμανίας. Ἡδη εύρισκεται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ καὶ πλέον τῆς πόλεως ἀνήκει εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ κατέχεται ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, Ἀγγλους καὶ Γάλλους, οἱ δποῖοι διατηροῦν ἑκεῖ στρατιωτικὰς δυνάμεις. Τὸ ἔτερον ἥμισυ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν καὶ κατέχεται ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Τὸ Ἀνατολικὸν ἀπὸ τὸ Δυτικὸν Βερολίνον χω-

ρίζεται διὰ τείχους ἐκ τοιμέντου, τὸ δποῖον ἀνήγειρον οἱ Ρῶσσοι. Εἰς τὴν ἐπτικοινωνίαν μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ Βερολίνου ἔχουν ἐπιβληθῇ ὑπὸ τῶν Κομμουνιστῶν αὐστηρὰ περιοριστικὰ μέτρα. Ἡ συγκοινωνία του μὲ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν γίνεται ἀπὸ ὡρισμένην ὁδὸν καὶ ἐναέριον διάδρομον, μὲ ἐλέγχους καὶ διατυπώσεις ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστάς. Τὸ Δ. Βερολίνον ἔχει πληθυσμὸν 2.200.000 κατ. Τὸ Βερολίνον είναι μίσ απὸ τὰς ὡραιοτέρας πόλεις τῆς Εύρωπης. "Εχει κτισθῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σπρέ. "Εχει ὑπέργειον καὶ ὑπόγειον σιδηρόδρομον, μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα. Ἡ μεγαλοπρεπής πύλη τοῦ Βραδεμβούργου είναι ἀντίγραφον τῶν προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἐλλάδα. Αἱ σχέσεις Ἐλλάδος καὶ Δ. Γερμα-

Η πύλη τοῦ Βραδεμβούργου

νίας είναι λίαν φιλικαί. Σήμερον πλέον τῶν 100.000 'Ελλήνων ἔργατῶν εὑρίσκονται εἰς Γερμανίαν καὶ ἔργάζονται εἰς τὰ μεγάλα βιομηχανικά ἔργοστάσιά της. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔχει σημαντικά ἐμπορικά συναλλαγάς. Η Ἑλλάς, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔξωτερικοῦ ἐμπορίου της, τὸ διεξάγει μὲ τὴν Γερμανίαν. Εἰσάγομεν μηχανήματα, αὐτοκίνητα, σιδηροδρ. ύλικόν, ύφασματα, χημικά προϊόντα, φάρμακα, καὶ ἔξαγομεν ἑκεῖ διπώρας, καπνόν, σταφίδα, βωξίτην. Η Δ. Γερμανία είναι μέλος τῆς E.O.K. καὶ αἱ μετὰ τῆς Ἑλλάδος συναλλαγαί της ἔχουν ἡλαττωμένους τελωνειακούς δασμούς. Ἐπίσης είναι μέλος τοῦ N.A.T.O. καὶ συνεπῶς συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ συμμαχίας καὶ κοινοῦ συμφώνου φιλίας.

*Ασκήσεις

- 1) Ποια είναι τὰ Κράτη μέλη τῆς EOK; Πόσην ἔκτασιν καὶ πόσον πληθυσμὸν ἔχει ἕκαστον;
- 2) Ποια ἀπό τὰ κράτη αὐτά ἔχουν περισσότερον ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν των καὶ διοικήσ;
- 3) Προγραμματίσατε ταξείδιον ἀπό Ἀθηνῶν εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν χωρῶν τῆς EOK. α) Ἀπό Ἀθήνας εἰς Ρώμην ἀεροπορικῶς καὶ ἐν συνεχείᾳ σιδηροδρομικῶς εἰς δόλας τὰς πρωτευούσας τῶν χωρῶν τῆς EOK. β) ἀπό Πειραιῶς

εις 'Αμβέρσαν στιμπλοϊκώς καὶ ἑκεῖθεν μέσω Βελγίου, Δυτικῆς Γερμανίας καὶ Γαλλίας δι' αὐτοκινήτου εἰς Μιλάνον.

4) Σχεδιάσσατε τούς χάρτας ἑκάστου τῶν κρατῶν τῆς EOK καὶ τοποθετήσατε τὰς πρωτευούσας, τὰ δρη, τοὺς ποταμούς καὶ τὰς λίμνας. 'Επιστης τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους, τοὺς πορθμούς, τὰ ἀκρωτήρια καὶ τὰς νήσους.

'Ανατολικὴ Γερμανία

'Η 'Ανατ. Γερμανία εύρισκεται πρὸς Α. τῆς Δυτικῆς καὶ τὰ σύνορά της προσωρινῶς πρὸς Α. εἶναι οἱ ποταμοὶ Νάις καὶ "Οδερ, οἱ δόποιοι τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Πολωνίαν.

'Η ἑκτασίς της εἶναι ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τῆς Δ. Γερμανίας, 108.298 τ. χλμ. καὶ δ πληθυσμός της 17.700.000. (ἀπογρ. 1966).

Τὸ πολίτευμά της εἶναι Λαϊκὴ Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία καὶ τελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ρωσίας. Πρωτεύουσαν ἔχει τὸ 'Αν. Βερολίνον. Τὸ 'Αν. Βερολίνον εἶναι τὸ ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τῆς παλαιᾶς πρωτευούσης τῆς προπολεμικῆς Γερμανίας. ἔχει πληθυσμὸν 1.100.000 καὶ κατέχεται ὑπὸ τῶν Ρώσων. "Αλλας πόλεις εἶναι τὸ Μαγδεμβούργον, (250 χιλ. κατ.), ἢ Δρέσδη (510 χιλ. κατ.), ἢ Λειψία 610 χιλ. (ἡ πόλις τοῦ βιβλίου) κ.λ.π. Λόγω τῶν αὐστηρῶν περιοριστικῶν μέτρων, πού ἐπιβάλλει τὸ κομμουνιστικὸν καθεστώς, τουριστικὴ κίνησις δὲν ὑπάρχει ἢ εἶναι μηδαμινή.

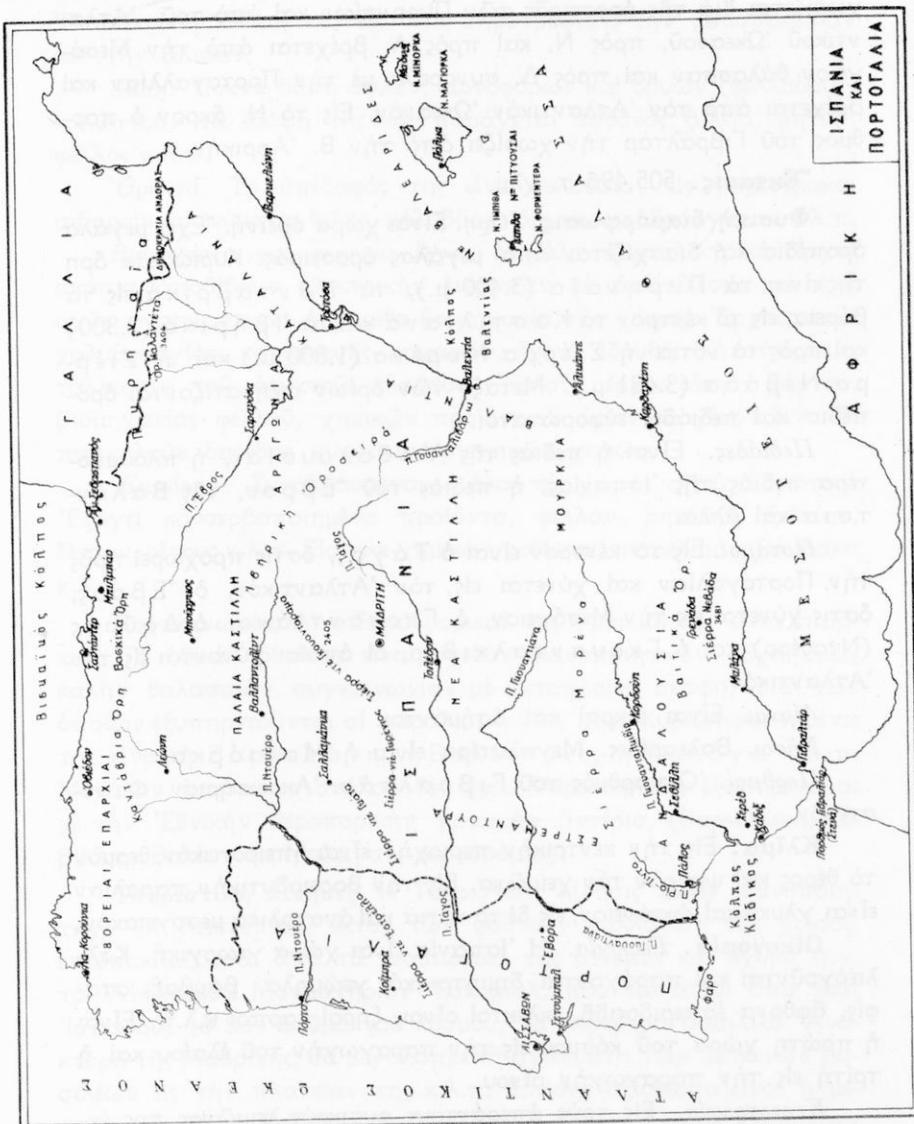
Μετὰ τῆς 'Ελλάδος δὲν ἔχει διπλωματικὰς σχέσεις.

'Ιβηρικὴ Χερσόνησος

'Η 'Ιβηρικὴ Χερσόνησος καταλαμβάνει τὸ Ν.Δ. τμῆμα τῆς Εύρωπης καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν 'Ατλαντικὸν 'Ωκεανὸν καὶ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Πρὸς Βορρᾶν ἡ ὁροσειρά τῶν Πυρηναίων τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν λοιπὴν Εύρωπην. 'Η 'Ιβηρικὴ χερσόνησος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο κράτη. 1) τὴν 'Ισπανίαν καὶ 2) τὴν Πορτογαλίαν.

'Ισπανία

Θέσις - ὅρια. Πρὸς Β. ὅριζεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας

χωρίζεται διά τῆς ὁροσειρᾶς τῶν Πυρηναίων καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὡκεανοῦ, πρὸς Ν. καὶ πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ πρὸς Δ. συνορεύει μὲ τὴν Πορτογαλλίαν καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν. Εἰς τὸ Ν. ἄκρον ὁ πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Β. Ἀφρικήν.

Ἐκτασις. 505.496 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁρη. Εἶναι χώρα ὁρεινή. Ἐχει μεγάλα ὁροπέδια καὶ διασχίζεται ἀπὸ μεγάλας ὁροσειράς. Κυριώτερα ὅρη της εἶναι τὰ Πυρηναῖα (3.400 μ.), τὰ Κανταβρικὰ εἰς τὰ βόρεια, εἰς τὸ κέντρον τὰ Καστιλιανὰ καὶ τὰ Ἰβηρικὰ (2.300) καὶ πρὸς τὰ νότια ἡ Σιέρρα Μορένα (1.800 μ.) καὶ ἡ Σιέρρα Νεβάδα (3.481 μ.). Μεταξύ τῶν ὁρέων σχηματίζονται ὁροπέδια καὶ πεδιάδες εύφορώτατοι.

Πεδιάδες. Εἶναι ἡ πεδιάς τῆς Ἀνδαλουσίας, ἡ πλουσιωτέρα πεδιάς τῆς Ἰσπανίας, ἡ πεδιάς τοῦ Ἐβρου, τῆς Βαλέντσιας καὶ ἄλλαι.

Ποταμοί. Εἰς τὸ κέντρον εἶναι ὁ Τάγος, ὃστις προχωρεῖ πρὸς τὴν Πορτογαλίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ὁ Ἐβρος, ὃστις χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ Γκουαντιάνα, ὁ Δούρος (Ντουέρο) καὶ ὁ Γκουανταλκιβίρ, οἱ δόποιοι χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν.

Λίμναι. Εἶναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι.

Νῆσοι. Βαλεαρίδες. Μεγαλύτερα εἶναι ἡ Μαγιόρκα.

Πορθμοί. Ο πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ. Ἀκρωτήριον Φινίστερον.

Κλῖμα. Εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν εἶναι ἡ πειρωτικόν, θερμὸν τὸ θέρος καὶ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα. Εἰς τὴν βορειοδυτικὴν παραλίαν εἶναι γλυκὺ καὶ ὥκεανειον, εἰς δὲ τὰ νότια καὶ ἀνατολικὰ μεσογειακόν.

Οἰκονομία. Γεωργία. Η Ἰσπανία εἶναι χώρα γεωργική. Καλλιεργοῦνται καὶ παράγονται δημητριακά, γεώμηλα, βάμβαξ, σταφίς, ἄφθονα ἐσπεριδοειδῆ, ἔκλεκτοὶ οἶνοι, ξηροὶ καρποὶ κ.λ.π. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἔλαιου καὶ ἡ τρίτη εἰς τὴν πάραγωγὴν οἴνου.

Κτηνοτροφία. Εἰς τοὺς ἀπεράντους φυσικοὺς λειμῶνας τῆς ἐκτρέφονται κατὰ ἑκατομμύρια αἰγοπρόβατα, βόες, χοῖροι κ.λ.π. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσπανίας εἶναι κυρίως γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι.

Ἐπιδίδονται ἀκόμη καὶ εἰς τὴν στροτροφίαν, τὴν μελισσοκομίαν καὶ τὴν ἄλιείαν.

Δάση. Πυκνὰ δάση δέξιῶν, κωνοφόρων καὶ δρυῶν (φελλόδρυς) καλύπτουν τὰ ἐδάφη της καὶ παράγεται ἄφθονος ξυλεία, ρητίνη φελλὸς κ.λ.π.

Ὀρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός της εἶναι πλούσιον εἰς γαιάνθρακα, σιδηρομεταλλεύματα, θεῖον, μάλυβδον, ἄργυρον, ὑδράργυρον κ.λ.π.

Βιομηχανία καὶ τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλα ὑδροηλεκτρικά ἔργοστάσια ἀποδίδουν ἡλεκτρικήν ἐνέργειαν μὲν ἀποτέλεσμα νὰ ἐνισχύεται σημαντικῶς ἡ βαρεία βιομηχανία τῆς χώρας. Ἐργοστάσια χαλυβουργίας, κατασκευῆς μηχανῶν, ἔχουν ίδρυθη διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου. Ἐπίσης ἔργοστάσια χάρτου, βιομηχανίας φελλοῦ, χημικῶν προϊόντων, ὑφαντουργίας κ.λ.π. ἀπασχολοῦν δεκάδας χιλιάδων ἔργατικῶν χειρῶν.

Ἐμπόριον. Συναλλάσσεται μὲν ὅλας τὰς χώρας τῆς Δ. Εύρωπης. Ἐξάγει κονσερβοποιημένα προϊόντα, φελλόν, ρητίνην, ξυλείαν, ἔλαιον, οἴνους κ.λ.π. Εισάγει χημικὰ προϊόντα, πετρέλαιον, βάμβακα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Αἱ σιδηροδρομικά της γραμμαὶ δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον εἶναι σχεδὸν ἱκανοποιητικόν. Ἐχει ὅμως καλὴν θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲν ἀκτοπλοϊκὰ σκάφη, διὰ τῶν δόπιον ἔχυπηρετοῦνται αἱ πάραλιοι πόλεις της. Κυριώτεροι λιμένες της εἶναι ἡ Βαρκελώνη, ἡ Βαλέντσια, ἡ Μαλάγα κ.λ.π. Μεγάλον ἐμπορικὸν στόλον δὲν ἔχει. Ἀεροπορικῶς ἔχυπηρετεῖται μὲ τὴν Ἐθνικήν ἀεροπορικήν γραμμὴν Ἰντέρια, (Βαρκελώνη, Σεβίλλη, Βαλέντσια, Μαλάγα – ἀεροδρόμια).

Τουριστικὴ κίνησις Ἡ Τουριστικὴ κίνησις εἶναι ἱκανοποιητική. Οἱ ἐπισκέπται, ἐκτὸς τῶν φυσικῶν καλλονῶν τῆς χώρας, ἐντυπωσιάζονται ἀπὸ τὰ μεσαιωνικά της μνημεῖα καὶ ὄχυρά π.χ. τὸ Ἀνάκτορον Μοναστήριον Ἐσκοριάλ, ποὺ θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς Ἰσπανούς τὸ 8ον θαῦμα τοῦ κόσμου, τὰ περίφημα Βασιλικὰ Ἀνάκτορα τῆς Μαδρίτης, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀγάλματα τῶν Ἰσπανῶν βασιλέων εἰς τὴν πλατεῖαν της κ.λ.π. Ἐπίσης ἀξιοθέατα εἶναι ἡ μεσαιωνικὴ πόλις Τολέδον, ὃπου ἔζησε δό Μέγας Γκρέκο (Δομίνικος Θεοτοκόπουλος), αἱ ἀρέναι μὲ τὰς ταυρομαχίας, ἡ παράλιος πόλις Μαλάγα μὲ τὸ ὑπέροχον κλῖμα της, ἡ ὀνομαστὴ Γρανάδα μὲ τὰ

άραβουργήματα και τὸ μεγαλοπρεπέστατον ἀνάκτορον Ἀλάμπρα κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις. Έχει πληθυσμὸν 31.604.000 κατ. (ἀπογρ. 1964). (Πυκνότης 62 κατ. κατὰ τ. χλμ.). Οἱ σημερινοὶ Ἰσπανοὶ εἶναι ἀπόγονοι τῶν Κελτῶν καὶ Ἰβήρων.

Γλῶσσα. Ἰσπανική. Προῆλθεν ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἀραβικήν. Παρὰ τὰ Πυρηναῖα οἱ Βάσκοι (ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Κελτῶν) δύμιλοῦν ἰδιότυπον ἰδικήν των γλῶσσαν. Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἱκανοποιητική. (87% ἐγγράμματοι). Ὑπάρχουν Ἀνώταται τεχνικαὶ σχολαί, Πανεπιστήμια, σχολαὶ ἐκπαιδεύσεως ἐκπαίδευτικῶν κ.λ.π.

Θρησκεία. Χριστιανισμός. Καθολικοὶ 99%.

Πολίτευμα. Πρὸ τοῦ 1939 ἦτο Βασίλειον. Ἀπὸ τοῦ 1939 ἔχει πολίτευμα ἰδιότυπον (Κονκορδᾶτον) ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Φράνκο, ἀρχηγὸν τοῦ κράτους καὶ Βουλὴν (Κορτές). Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ προσωπικότητας, τὰς ὅποιας ἐκλέγουν διάφοροι δρυγανώσεις.

Νόμισμα. Πεσσέτα = 0,5 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανίας εἶναι ἡ Μαδρίτη (2.445.000 κατ.). Εἰναι ὡραία πόλις μὲ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομάς, μουσεῖα, παλαιοὺς ναούς, πανεπιστημιακὰ κτίρια κ.λ.π. Εἶναι κόμβος συγκοινωνιῶν καὶ πνευματικὸν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον.

"Αλλαὶ πόλεις εἶναι: ἡ Βαρκελὼνη (1.500.000) μέγας λιμὴν τῆς Ἰσπανίας, ἡ Βαλέντσια (570.000) σπουδαῖος λιμὴν, ἡ Σαραγόσα, ἡ Γρανάδα μὲ τὰ ἀραβικὰ ἀνάκτορα τῆς Ἀλάμπρας, ὁ "Άγιος Σεβαστιανός, ἡ Σεβίλλη, ἡ Καρθαγένη, τὸ Τολέδον κ.λ.π. Εἰς τὴν Μαγιόρκαν τῶν Βαλεριάδων νήσων, ἡ εἶναι Πάλμα.

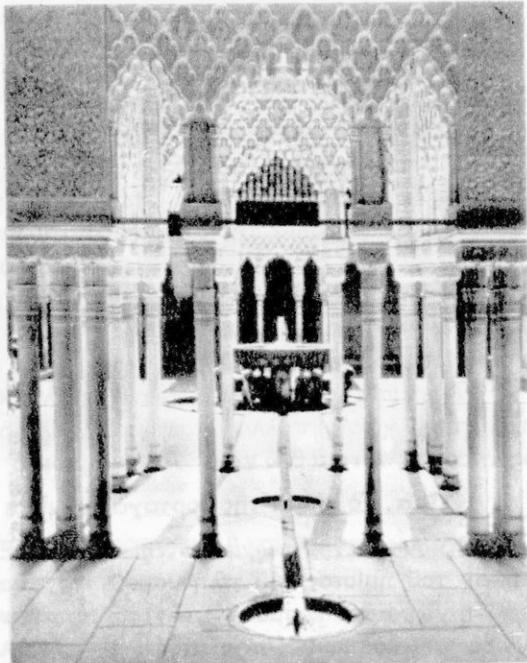
Ιστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Ἰσπανία κατώκειτο παλαιότερον ἀπὸ τοὺς Κέλτας καὶ Ἰβηρας. Κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους, τοὺς Ρωμαίους καὶ κατὰ τὸ 700 μ.Χ. κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες ἐπέδρασαν πολιτιστικῶς ἐπὶ τῶν κατοίκων. Πολλὰ ἀραβικὰ μνημεῖα σώζονται μέχρι σήμερον. Κατὰ τὸ 1469, ἡ Ἰσπανία ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς καὶ ἔξελίχθη εἰς μεγάλην ναυτικὴν δύναμιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Συνέβαλε μὲ τὸν στόλον τῆς εἰς τὰς ἀνακαλύψεις νέων χωρῶν ('Αμερικῆς 1492 ὑπὸ Κολόμβου) καὶ ἴδρυσεν μέγα ἀποικιακὸν κράτος εἰς Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, τὰς Νήσους Ἀν-

τίλλας κ.λ.π. Κατά τὸ 1588 ἐνικήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, κατεστράφη δ στόλος τῆς καὶ βαθμιαίως ἔπεσεν εἰς παρακμήν, ἀπολέσασα τὰς ἀποικίας τῆς.

Κτήσεις. Σήμερον διατηρεῖ μόνον τὸ Ἰσπανικὸν Μαρόκον, τὴν Ἰσπανικὴν Γουϊνέαν τὸ Ρίο ντὲ Ὁρο εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας τὰς Καναρίους νήσους.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀπὸ μακροῦ φιλικαί.

Τελευταίως συνεσφίχθησαν περισσότερον, διότι ὁ ἔγγονος τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Ἀλφόνσου τοῦ ΙΙΓ', πρίγκηψ Δὸν Χουάν Κάρλο, συνεζεύχθη τὴν ἀδελφὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Κων/νου, πριγκήπισσαν Σοφίαν. Εἰς τὸ Τολέδον ἔζησεν διάμεσος Ἑλλην Κρήτης ζωγράφος Δομίνικος Θεοτοκόπουλος (ΓΚΡΕΚΟ). Ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν καὶ ἐγκάρδιοι διπλωματικαὶ σχέσεις ἔχουν δημιουργήσει κλῖμα ἀμοιβαίας συμπαθείας καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν δύο λαῶν.

Γρανάδα. Ἡ αὐλὴ τῶν Λεόντων

Πορτογαλία

Θέσις - δρια. Εύρισκεται εἰς τὸ Ν.Δ. μέρος τῆς Ἰβηρικῆς Χερ-

σονήσου καὶ δρίζεται πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ πρὸς Ν. καὶ Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὥκεανοῦ.

Ἐκτασις. 91.971 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁρη - Πεδιάδες. Τὸ ὑψηλότερον ὅρος τῆς εἶναι ἡ ὁροσειρὰ Σιέρρα ντὲ Ἐστρέλα (1990 μ.) Ἀλλα μικρότερα ὅρη καλύπτουν τὸ Β. τμῆμα τῆς χώρας. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλιά της σχηματίζονται μικραὶ πεδιάδες, τὴν μεγαλυτέραν τῶν διποίων διαρρέει δ ποταμὸς Τάγος.

Ποταμοί. Εἶναι δ Τάγος, δ Δοῦρος (Ντουέρο) καὶ δ Γκουαντιάνα. Προέρχονται ἐκ τῆς Ἰσπανίας καὶ εἶναι πλωτοὶ εἰς τὸ ἔδαφός της.

Παράλια. Τὰ παράλια εἶναι χαμηλὰ καὶ ἀμμώδη ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, χωρὶς πολλὰς κολπώσεις. Ἀξιόλογος κόλπος εἶναι δ κόλπος τῆς Λισαβῶνος. Ἀκτωτήριον δ Ἄγιος Βικέντιος.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα τῆς Πορτογαλίας εἶναι εὔκρατον καὶ ύγιεινόν.

Οικονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Εἶναι χώρα γεωργική. Πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶναι γεωργοί. Εἶναι ἡ τετάρτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν ἐλαίου. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν φελλοῦ. Παράγει ἐπίσης ἐκλεκτὸν οἶνον. Εἶναι τὰ δημητριακὰ ὄμως δὲν ἔχει μεγάλην παραγωγὴν. Ἐκτρέφονται βόες, αἴγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. Τὰ 60% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ὀγρόται. Ἡ ἀλιεία ἀπασχολεῖ πολλὰς χιλιάδας ἐργατικῶν χειρῶν.

Όρυκτά. Ο δρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀξιόλογος ἀλλὰ δὲν γίνεται συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις. Παράγει λιγνίτην, σιδηρομεταλλεύματα, χαλκόν, ἀργυρόν, χρυσόν καὶ βιοφράμιον.

Βιομηχανία καὶ τεχνικὰ ἔργα. Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι μετρίως ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχουν ὑδροτελεκτρικά ἔργοστάσια, ἔργοστάσια ὑφαντουργίας, κονσερβοποιίας, οἰνοποιίας, κεραμευτικῆς, τσιμέντων κ.λ.π.

Έμποριον. Ἐξάγει φελλόν, ἐλαιον, οἶνον, κονσέρβας ἰχθύων καὶ εἰσάγει σιτηρά, μηχανάς, χημικά προϊόντα πετρέλαιον κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Σιδηρόδρομοι καὶ ὁδικὰ δίκτυα ἔξυπηρετοῦν τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν. Ἀπὸ θαλάσσης ἔξυπηρετεῖται μὲ πλοῖα ἀκτοπλοίας καὶ ἐντὸς τῆς χώρας μὲ ποταμόπλοια. Ἡ Λισσα-

Η Λισσαβών

βών είναι κόμβος τῶν διεθνῶν αεροπορικῶν καὶ θαλασσίων συγκοινωνιῶν.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐπειδὴ είναι χώρα γραφική καὶ πλουσία εἰς ιστορικά μνημεῖα καὶ καλλιτεχνικούς θησαυρούς, παρουσιάζει τουριστικόν ἐνδιαφέρον. Ταυρομαχίαι, γραφικαὶ θρησκευτικαὶ ἔορταὶ καὶ λιτανεῖαι, μεσαιωνικὰ κτίρια, τὸ μοναστήρι τῶν ἱπποτῶν εἰς τὸ Τομάρ, ἡ Λισσαβών μὲ τὸν περίφημον Καθεδρικὸν ναόν της καὶ τὰς πλήρεις ἀγαλμάτων τῶν παλαιῶν βασιλέων πλατείας της, γοητεύουν τοὺς ἐπισκέπτας καὶ αὐξάνουν τὴν τουριστικὴν κίνησιν.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 9.172.000 κατ. (ἀπογρ. 1965). Ο πληθυσμὸς τῆς Πορτογαλίας είναι δύοισι γενής. (Πυκν. 98 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Θρησκεία. Είναι Χριστιανοὶ Καθολικοί.

Γλῶσσα. Πορτογαλική. Όμοιάζει μὲ τὴν Ἰσπανικήν.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν.

Νόμισμα. Ἐσκοῦδο = 1 δρχ. περίπου.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι ἡ Λισσαβών (802.000 κατ.). Είναι κτισμένη εἰς τὰς ἑκβολὰς τοῦ Τάγου. Ἐχει ἀξιόλογα μνημεῖα, μεγα-

λοπρεπεῖς οἰκοδομάς, μεσαιωνικούς ναούς, ἀνάκτορα παλαιῶν βασι-
λέων κ.λ.π. Είναι μία ἀπὸ τὰς πλέον ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρώ-
πης καὶ κόμβος διεθνῶν συγκοινωνιῶν. Ἀλλαι πόλεις εἶναι τὸ
Όπόρτο (280.000 κατ.), λιμὴν εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ποταμοῦ
Δούρου καὶ διοικητὸν διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οἰνους του, ἡ Κοιμ-
πρα, δὲ Φάρο, ἡ Ἐβρός κ.λ.π.

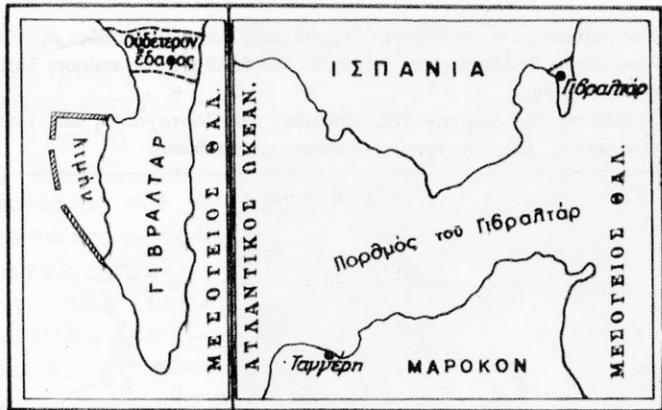
Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Πορτογάλοι, ὅπως καὶ οἱ Ἰσπανοί,
προέρχονται ἀπὸ τοὺς Κέλτας καὶ Ἰβηρας. Κατελήφθη ὑπὸ τῶν
Ρωμαίων ὅπως καὶ ἡ Ἰσπανία, καὶ ἀκολούθως ὑπὸ τῶν Ἀράβων.
Οταν ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἔξελίχθη εἰς μεγάλην
ναυτικὴν δύναμιν. Οἱ τότε Πορτογάλοι ἤσαν τολμηροὶ θαλασσοπόροι
καὶ ἀπὸ τοῦ 1415 μ.Χ. ἔκαμαν ἀνακαλύψεις νέων τόπων. Οὕτως
ἡ Πορτογαλία ἰδρυσεν μέγα κράτος ἀποικιακὸν εἰς Ν. Ἀμερικήν,
Ἀφρικήν καὶ Ἀσίαν. Περίφημοι θαλασσοπόροι Πορτογάλοι ἤσαν
δὲ Βαρθολομαῖος Ντιάζ, δὲ Γάμα κ.λ.π. Ἀργότερον ἔχασε
τὴν δύναμίν της καὶ τὸ ἀποικιακὸν κράτος της περιωρίσθη.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Πορτογαλίαν
εἶναι φιλικαί. Ἐχομεν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Ἀπὸ
τὴν Πορτογαλίαν εἰσάγομεν κονσερβοποιημένους ἵχθυς (σαρδέλ-
λας), φελλὸν καὶ πωλοῦμεν καπνὸν κ.λ.π. Είναι μέλος τοῦ NATO
καὶ συνεπῶς συνδέεται μὲ συμμαχίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Κτήσεις. Σήμερον ἀκόμη διατηρεῖ μεγάλας κτήσεις εἰς Ἀφρικήν
καὶ Ἀσίαν. Εἰς τὴν Ἀφρικήν ἔχει τὴν Ἀγκόλαν (ἔκτασις 1.247.000
τ.χλμ.), τὴν Πορτογαλικὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Μοζαμβίκην
(780.000 χ. χλμ.) Εἰς τὴν Ἀσίαν ἔχει τὰς Πορτογαλικὰς Ἰν-
δίας. Ἐπίσης εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν αἱ νῆσοι Ἀζόραι, ἡ Μα-
δέρα καὶ τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου εἰς τὰ παράλια τῆς
Ἀφρικῆς, ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Δημοκρατία τῆς Ἀνδόρας

Εἰς μικρὰν δρεινὴν περιοχὴν τῶν Πυρηναίων καὶ εἰς μικρὰν
κοιλάδα, εἰς τὰ σύνορα Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας, εύρισκεται ἡ μικρὰ
Δημοκρατία τῆς Ἀνδόρας. Ἐχει ἔκτασιν 450 τ.χλμ. καὶ ἀποτελεῖται
ἀπὸ 40 χωρία, μὲ πληθυσμὸν περὶ τὰς 10.000 κατ. Είναι Δημοκρατία
ἀνεξάρτητος. Οἱ κάτοικοι δημιοῦν τὴν Καταλανικὴν γλώσσαν,

Χάρτης τοῦ Γιβραλτάρ

είναι Χριστιανοί - Καθολικοί καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν δασοκομίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἀνδόρρα (800 κατ.).

Γιβραλτάρ

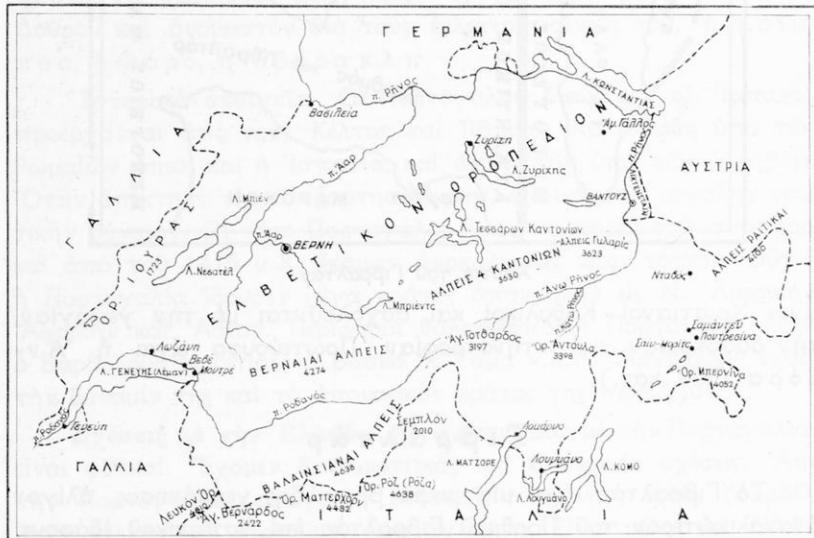
Τὸ Γιβραλτάρ εἶναι μία μικρὰ βραχώδης χερσόνησος, δὲ λίγον ἀνατολικώτερον τοῦ Πορθμοῦ Γιβραλτάρ ἐπὶ Ἰσπανικοῦ ἑδάφους. Ἐχει ἔκτασιν 6 τ. χλμ. καὶ 26.000 κατοίκους. Εἶναι βράχος ὑψους 450 μέτρων καὶ δεσπόζει τοῦ Πορθμοῦ, δὲ ὅποιος ἔχει πλάτος ἔως 14 χιλ. καὶ συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὴν Μεσόγειον. Κατέχεται ἀπὸ τοῦ 1704 ὑπὸ τῶν "Ἀγγλῶν καὶ ἔχει μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν, διότι ἐλέγχει τὴν συγκοινωνίαν πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἄριστα δύχυρωμένα σημεῖα τοῦ Κόσμου.

Ασκήσεις.

- 1) Ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ ἕκαστον ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Ἰβηρικῆς Χερσονήσου;
- 2) Νὰ εύρητε εἰς τὸν χάρτην σας μὲ τὴν κλίμακα, πόσα χιλιόμετρα ἀπέχει ἡ ἡ Λισσαβὼν ἀπὸ τοὺς Παρισίους κατ' εύθειαν καὶ πόσον χρόνον χρειάζεται νὰ φθάσῃ ἀπὸ τῆς μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ὅλην ἀεροπλάνον, τὸ δποῖον τρέχει 300 χλμ. τὴν ὥραν;
- 3) Προγραμματίσατε ταξείδιον ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Μαδρίτην σιδηροδρομικῶς. Ποίας χώρας θὰ διέλθητε καὶ ποίας μεγάλας πόλεις θὰ συναντήσητε;

4) Προγραμματίσατε ταξείδιον στην περιοχή της Αλπεων. Πρόσθια στην Ελβετία και την Αυστρία.

5) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Ισπανίας και Πορτογαλίας και τοποθετήσατε πρωτεύοντας, δρη, ποταμούς, θαλάσσας, πορθμούς.

ΕΛΒΕΤΙΑ

Ελβετία

Θέσις - δρια. Εύρισκεται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀλπεων. Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ Γαλλίας.

Έκτασις. 41.208 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ορη. Εἶναι ἡ πλέον δρεινὴ χώρα τῆς Εύρωπης. Τὰ 4/5 τοῦ ἐδάφους τῆς καλύπτονται ὑπὸ τῶν ὁροσειρῶν τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Ἰούρα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι ὀροπέδιον. Αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν Ἀλπεων εἶναι τὸ ΜόντεΡόζα (4.636 μ.), ἡ Μπερνίνα (4.052 μ.) κ.λ.π.

Ποταμοί. Εἶχε πολλοὺς μεγάλους καὶ μικρούς ποταμούς. Κυριώτεροι εἶναι ὁ Ρήνος, ὁ Ροδανός, ὁ Ἀρά κ.λ.π.

Λίμναι. Είναι πολλαί.
Κυριώτεραι είναι η Λε-
μάν (Γενεύης) περί-
φημος διὰ τὰς φυσι-
κὰς καλλονάς της, ή
Κωνσταντία, ή
Νεστάλη, τῆς Ζυ-
ρίχης, τῶν Τεσ-
σάρων Καντονί-
ων κ.λ.π.

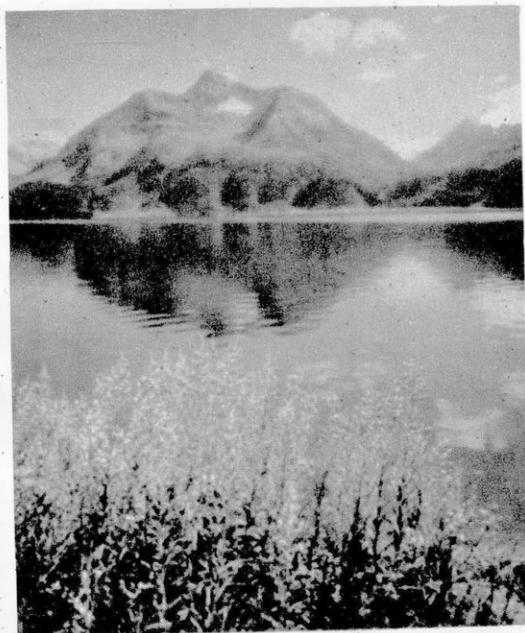
Οικονομία. Η γεωρ-
γία είναι περιωρισμέ-
νη, διότι τὸ ἔδαφος
είναι δρεινόν.

Η κτηνοτροφία εί-
ναι πολὺ ἀνεπτυγμέ-
νη. Ἐκτρέφονται αἱ
περίφημοι ἐλβετικαὶ ἀ-
γελάδες καὶ πλεῖστα
αἰγοπρόβατα, χοῖροι
κλπ. Τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρον τῆς Ἐλβετίας είναι πε-
ριζήτητα εἰς τὰς ἑνας ἀγοράς. (Γάλα Νεστλὲ Βλάχας).

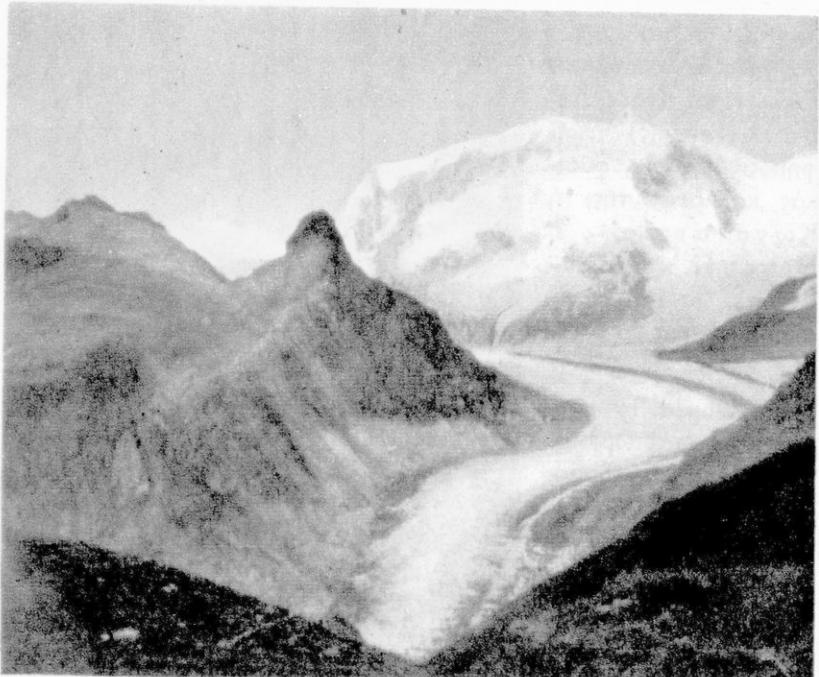
Δάση. Εχει πυκνὰ δάση, τὰ ὅποια καλύπτουν τὰ ὄρη της μέχρι
ύψους 2.500 μ. Υψηλότερον ὑπάρχουν διαρκῶς χιόνες.

Ορυκτὸν πλοῦτον δὲν ἔχει καὶ διὰ τὰς βιομηχανίας της προ-
μηθεύεται ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ.

Βιομηχανία. Εύρισκεται εἰς ὑψηλὸν βαθμόν. Μὲ τὰς ἀφθόνους
ὑδατοπτώσεις κινοῦνται ἐργοστάσια πάσης φύσεως, ὅπως π.χ. ὑφαν-
τουργεία, ἡλεκτρικῶν εἰδῶν, χημικῶν προϊόντων, χαρτοποίίας, μου-
σικῶν ὄργανων καὶ συμπυκνώσεως γάλακτος. Σημαντικὴ βιομη-
χανία της είναι ή ὠρολογοποίια. Τὰ ἐλβετικὰ ὠρολόγια είναι τὰ
καλύτερα τοῦ κόσμου. Διεξάγει ἐμπόριον μὲ ὅλας τὰς χώρας τοῦ
κόσμου. Εἰσάγει πρώτας ὑλας καὶ ἔξαγει συμπεπυκνωμένον γάλα,
ὑφάσματα, μουσικὰ ὄργανα καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας ὠρολόγια
κ.λ.π.

'Ἐλβετικὴ Λίμνη

Έλβετικόν τοπίον

Συγκοινωνία. Έχει πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν καὶ δόδικῶν συγκοινωνιῶν παρὰ τὸ δρεινὸν τοῦ ἐδάφους τῆς. Τὰ ποταμόπλοια τοῦ Ρήνου φθάνουν μέχρι τῆς πόλεως Βασιλείας ἀπὸ τὴν Β. θάλασσαν. Εἰς ὅλας τὰς λίμνας τῆς πλοῖα ἔκτελοῦν συγκοινωνίας τῶν παροχθίων περιοχῶν. Ἐναέριοι μικροὶ συρμοὶ ἔκτελοῦν ταξίδια εἰς τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς καὶ τὰς μεγάλας χαράδρας. Μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας συνδέεται μὲ τὰς μεγαλύτερας σήραγγας τοῦ κόσμου (σήραγξ Σεμπλόν 20 χιλ. Ἀγίου Γοτθάρδου 15 χιλ. κ.λ.π.). Έχει ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μὲ δλας τὰς μεγάλας πόλεις τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐκατομμύρια περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος τὴν χώραν. Εύρισκουν δλας τὰς ἀνέσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς, δηλαδὴ πολυτελῆ ξενοδοχεῖα, περίπτερα, ἔξαιρετικὴν περιποίησιν ξενάγησιν κ.λ.π. Μὲ τὰ ἐναέρια τρανάκια δύνανται νὰ

ἀνέλθουν εἰς τὰς ὑψηλὰς χιονοσκεπεῖς κορυφάς, ὅπου ὑπάρχουν πολυτελεῖς ξενῶνες, μοτέλ κ.λ.π. Ἡ μαγευτικὴ θέα τῶν λιμνῶν, ἡ ἀγρία μεγαλοπρέπεια τῶν χιονοσκεπῶν "Αλπεων καὶ γενικῶς τὸ μοναδικὸν εἰς ὥραιότητα τῶν ἐλβετικῶν τοπίων, μαγεύουν τὸν ἐπισκέπτην. Πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐπισκέπτονται τὴν χώραν, διὰ νὰ ἀνακτήσουν τὴν ύγειαν των. Ὑπάρχουν εἰδικὰ Σανατόρια καὶ ὁνομαστὰ ἀναρρωτήρια, ὅπως π.χ. τοῦ Νταβὸς κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 5.825.000 κατ. (ἀπογρ. 1964). Πυκνότης 142 κατ. κατὰ τ. χλμ. Εἶναι ως ἐπὶ τὸ πλείστον Γερμανικῆς καταγωγῆς.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ διαμαρτυρόμενοι 58 %, Καθολικοὶ 40 % καὶ οἱ λοιποὶ Ἐβραῖοι κ.λ.π.

Γλώσσα. Τὰ 73 % διμιοῦν τὴν Γερμανικήν. Οἱ ὑπόλοιποι Γαλλικήν καὶ Ἰταλικήν.

Νόμισμα. Ἐλβετικὸν Φράγκον 1 = 6.90 δρχ.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν. Ἀποτελεῖ Ὁμοσπονδίαν 22 διαμερισμάτων τῆς χώρας (Καντόνια).

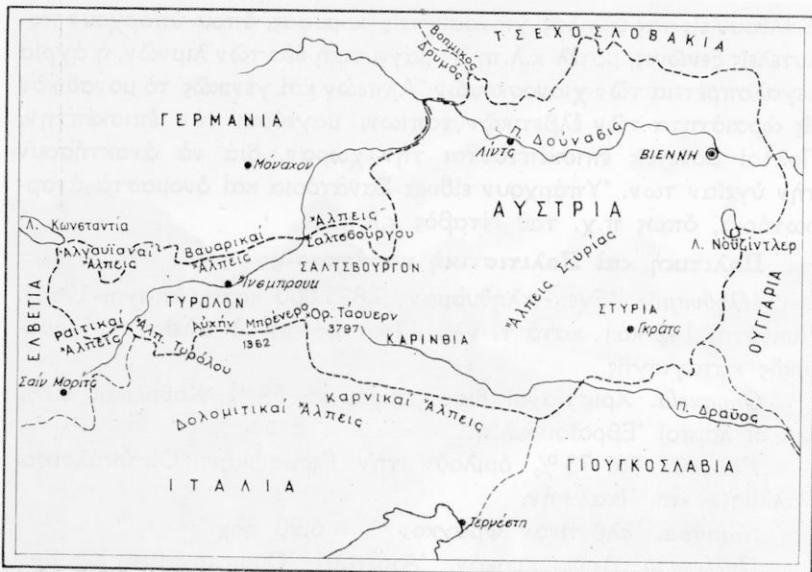
Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βέρνη 174.000 κατ., ὡραιοτάτη πόλις εἰς τὰς ὅχθας τοῦ "Ααρ. Ἀλλαὶ πόλεις εἶναι, ἡ Ζυρίχη (440.000 κατ.), ἡ Γενεύη (180.000 κατ.). ἡ Βασιλεία (205.000 κατ.), ἡ Λωζάνη, ἡ Λουκέρνη, τὸ Νταβός, κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Παλαιότερον κατείχετο ἀπὸ τοὺς Φράγκους. Ἐπειτα τὴν κατέλαβον οἱ Γερμανοὶ καὶ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἀπετέλεσεν ἀνεξάρτητον κράτος. Δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς δύο Παγκοσμίους πολέμους, διότι ἡτο οὐδετέρα. Ἡ Ἐλβετία εἶναι πατρὶς τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, Ντυνάν, τοῦ μεγάλου Παιδαγωγοῦ Πεσταλότσι κ.λ.π.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἐλλάδα. Αἱ σχέσεις Ἐλλάδος καὶ Ἐλβετίας εἶναι φιλικαί. Ἐχουν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγάς. Εἰς τὴν Ἐλλάδα πωλεῖ γαλακτοκομικὰ προϊόντα, μηχανήματα, ὡρολόγια καὶ ἀγοράζει σταφίδα, καπνόν, σύκα, σταφύλια κ.λ.π.

Αὐστρία

Θέσις - ὅρια. Πρὸς Β. ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Γερμανίας καὶ Τσε-

Χάρτης Αύστριας

χοσλοβακίας. Πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλανίας καὶ Ἰταλίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ούγγαρίας καὶ Τσεχοσλοβακίας καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἐλβετίας.

Ἐκτασις. 83.850 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁρη - πεδιάδες. Τὸ ἔδαφος τῆς κατὰ τὰ 2/3 εἶναι ὀρεινόν, κυρίως πρὸς Δ. ὅπου φθάνουν αἱ Ἀνατολικαὶ Ἀλπεῖς καὶ ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ τῶν εἶναι τὸ Τάουερν (3.797 μ.). Πρὸς Α. ἐκτείνονται αἱ πεδιάδες τῆς Βιένης καὶ τοῦ Γκράτσ.

Ποταμοί. Ποταμοὺς ἔχει τὸν Δούναβιν μὲ πολλοὺς παραποτάμους καὶ εἰς τὰ νότια τὸν Δραῦν.

Λίμναις. ἔχει τὴν Νοϊζύντλερ (κοινὴ μετὰ τῆς Ούγγαρίας), τῆς Κωνσταντίας (κοινὴ μετὰ τῆς Ἐλβετίας καὶ Γερμανίας) καὶ ἄλλας μικράς.

Κλῖμα. Ἡπειρωτικόν. Εἶναι ψυχρότατον τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν κατὰ τὸ θέρος.

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Ἡ γεωργία εἶναι λίαν

άνεπτυγμένη και παράγονται άφθονα δημητριακά και ζαχαρό-
τευτλα. Ή έκτροφή αίγυπτοροβάτων, χοίρων, βοῶν και πουλερικῶν
είναι εἰς ύψηλὸν ἐπίπεδον. Μέγα ποσοστὸν τῶν κατοίκων ἀσχο-
λεῖται εἰς τὴν γεωργίαν και κτηνοτροφίαν.

Δάση καλύπτουν τὸ 1/3 και πλέον τῆς χώρας και ἡ ξυλεία
των εἶναι πηγὴ πλούτου.

Ορυκτά. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι πλούσιον εἰς κοιτάσματα ἄνθρακος,
γραφίτου, σιδηρομεταλλεύματος, μολύβδου, βωξίτου κ.λ.π. Ὑπάρ-
χουν και μικραὶ πετρελαιοπηγαί.

Βιομηχανία - Τεχνικὰ ἔργα κ.λ.π. Μεγάλοι ὑδροηλεκτρικοὶ σταθμοὶ
κινοῦν ἐργοστάσια παντὸς εἴδους, ήταν διποῖα παράγουν γεωργικάς μη-
χανάς, αὐτοκίνητα, ὑφάσματα, χάρτην, ἔπιπλα, μουσικά ὅργανα,
ἰατρικά ἔργαλεῖα, ὅργανα φυσικῆς κ.λ.π. Τὸ ἐμπόριον εύρισκεται εἰς
ἰκανοποιητικὸν ἐπίπεδον. Ἐξάγει ξυλείαν, χάρτην μηχανήματα,
ύαλουργικά προϊόντα κ.λ.π. Εἰσάγει τρόφιμα, βάμβακα, καπνόν.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνὴν συγκοινωνίαν σιδηροδρομικήν,
δι’ αὐτοκινήτων και μὲ ποταμόπλοια. Ἐπίσης ἔχει πυκνὴν ἀεροπο-
ρικήν συγκοινωνίαν και Ἐθνικήν Αεροπορικήν γραμμήν, (Αύστρια-
κή ἀεροπορία) μὲ 6 ἀεροδρόμια.

Τουρισμὸς και ἀξιοθέατα. Ή τουριστική κίνησις εἶναι ἀξιό-
λογος και ἔχει καταστῆ πηγὴ πλούτου διὰ τὴν χώραν. Αἱ γρα-
φικαὶ της τοποθεσίαι, τὰ πολυάριθμα κέντρα χειμερινῶν και θε-
ρινῶν σπὸρ εἰς τὰς γραφικὰς λίμνας της, προσελκύουν πολλὰ ἐ-
κατομμύρια ἔνων. Ἐχει πολυαριθμούς βιβλιοθήκας καλλιτεχνι-
κοὺς θησαυροὺς και μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα. Ἀξιοθέατα εἶναι ὁ
Καθεδρικὸς Ναὸς τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐκ τῶν ώραιοτέρων ἐν Εύ-
ρωπῃ, Γοτθικοῦ ρυθμοῦ, ὁ Αύτοκρατορικὸς Πύργος, ἡ Κρατικὴ
“Οπερα” τῆς Βιέννης, τὰ περίφημα ὀνάκτορα τοῦ Μπελβεντέρε, τὸ
Σάλτσμουργκ, ἡ πατρὶς τοῦ Μόζαρτ, κλπ.

Πολιτικὴ και Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 7.250.000 κατ. Πυκνότης 83 κατ.
ἀνὰ τ.χ.

Γλῶσσα. Γερμανική.

Θρησκεία. Χριστιανοί. 90% Καθολικοί και 10% Διαμαρτυρό-
μενοι.

Πολιτευμα. Δημοκρατία.

Βιέννη — Πανεπιστήμιον

Νόμισμα. Σελλίνιον. 1=1,15 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα. (Βιέννη 1.740.000 κατ.) Είναι μία άπό τάς ώραιοτέρας πόλεις της Εύρωπης καὶ ἔχει κτισθῇ εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Δουναβεώς. Είναι ἡ πόλις τῆς μουσικῆς. Θέατρα, μουσεῖα, μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα καὶ οἰκοδομήματα κοσμοῦν τὴν πόλιν. Ἀλλαὶ πόλεις είναι τὸ Γκράτς (250.000κατ.), τὸ Λίντς (130.000κατ.), Ἰνσμπουργκ (100 χιλ. κατ.).

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ σημερινὴ Αὐστρία ἀπέτελεσεν κράτος μετὰ τὸν Α'. Παγκόσμιον Πόλεμον, κατὰ τὸ 1919, ὅτε διελύθη ἡ Αὐστροσυγγαρία. Κατὰ τὸ 1938 τὴν κατέλαβεν διὰ πραξικοπήματος ἡ Γερμανία καὶ τὴν ἐνεσωμάτωσε εἰς τὰ ὄριά της. Μετὰ τὸν Β. Παγκόσμιον πόλεμον ἡττήθη ἡ Γερμανία καὶ ἡ Αὐστρία ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Είναι φιλικαί. Αἱ δύο χῶραι ἔχουν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξάγει εἴδη πολυτελείας, καλλυντικά, μηχανήματα ἐπιπλα κλπ. καὶ εἰσάγει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα σταφίδα, οἶνον καὶ καπνόν. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας εἰς Βιέννην ἤκμαζεν Ἑλληνικὴ κοινότης καὶ οἱ ἔκει ἀπόδημοι "Ελληνες προσέφεραν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ "Ε-

θνος, μὲ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν, ἀποστολὴν ὅπλων κλπ. Πολλοὶ νέοι "Ελληνες σπουδάζουν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Αὐστρίας.

Λιχτενστάϊν

Τὸ Λιχτενστάϊν εύρισκεται μεταξὺ τῆς Ἐλβετίας καὶ τῆς Αὐστρίας. Είναι ἔνα μικρὸν ἀνεξάρτητον κρατίδιον μὲ ἑκτασιν 158 τ.χ. καὶ πληθυσμὸν 17.000 κατ. Οἱ κάτοικοι του εἶναι ὄλοι Γερμανικῆς καταγωγῆς καὶ Χριστιανοὶ Καθολικοί. Διοικεῖται ἀπὸ κληρονομικὸν Πρίγκηπα καὶ ἀνῆκεν ἀλλοτε εἰς τὴν Ἐλβετίαν, ἡ δποία διὰ ιστορικοὺς λόγους τοῦ ἔχει παραχωρήσει δικαιώματα ἀνεξαρτησίας. ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Βαντούς (3.500 κατ.) καὶ ὄλιγα ἄλλα μικρὰ χωρία. ἔχει ζωηρὰν τουριστικὴν κίνησιν.

Τσεχοσλοβακία

Θέσις - "Ορια. Εύρισκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς Εύρωπης. Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Γερμανίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ούγγαρίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σοβ. Ἐνώσεως καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Δ. Γερμανίας.

"Εκτασις. 127.860 τ.χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. "Ορη - Πεδιάδες. Πρὸς Β. καὶ Ν. ἔχει ὁροπέδια. Σπουδαιότερα ὅρη εἶναι: ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς (1.460 μ.), τὰ Μεταλλευτικὰ ὅρη (1.200 μ.), τὰ Σουδήτια (1.650 μ.), τὰ Καρπάθια πρὸς τὰ Πολωνικὰ σύνορα μὲ τὰς κορυφὰς "Ανω καὶ Κάτω Τάτρα (2.660μ.). Μεταξὺ τῶν ὅρέων ἔκτεινονται μεγάλαι πεδιάδες, σπουδαιοτέρα τῶν δποίων εἶναι τοῦ "Ελβα καὶ τοῦ Μοράβα.

Ποταμοί. Δούναβις, "Ελβας, Μοράβας. Λίμνας ἀξίας λόγου δὲν ἔχει.

Κλῖμα. Εἰς τὰ ὅρεινὰ ἡ πειρωτικόν, εἰς τὰς πεδιάδας εἶναι ἡ πιώτερον.

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Τὰ 45% τοῦ ἑδάφους τῆς καλλιεργοῦνται καὶ παράγονται δημητριακά, σαχαρότευτλα, ζυθόχορτον, οῖνος, γεώμηλα καὶ ὅπωρικά. Ἡ κτηνοτροφία ἀκμά-

Χάρτης Τσεχοσλοβακίας

Ζει κυρίως είς τὰ Καρπάθια. Ἐκτέφονται βόες, αἰγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι καὶ μέλισσαι καὶ παράγονται τυροκομικά, ἔρια, μέλι, κρέατα κλπ. Δάση καλύπτουν τὰ ὅρη της καὶ παράγεται ἐκλεκτή ξυλεία.

Ορυκτά. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει κοιτάσματα ἀνθρακος, σιδηρομεταλλευμάτων, χρυσοῦ, μολύβδου, ἀργύρου, ραδιούχων μεταλλευμάτων, ὑδραργύρου, ἀλουμινίου καὶ τοῦ πολυτιμωτέρου μετάλλου τῆς ἐποχῆς, τὸ δόποιον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν παραγωγὴν ἀτομικῆς ἐνεργείας, οὐρανίου.

Βιομηχανία - Τεχνικά έργα. Ἐκατοντάδες ἐργοστασίων ζύθου, κλωστούφαντουργίας, μεταλλουργίας, χαρτοποιίας, κεραμευτικῆς,

νάλουργίας παράγουν παντός είδους βιομηχανίκα προϊόντα. Είναι μία άπο τάς περισσότερον προηγμένας βιομηχανίκας χώρας της Εύρωπης. Σπουδαιότατα βιομηχανικά κέντρα είναι ή Πράγα, ή Μπρατισλάβα, τό Πίλσεν κλπ.

Έμποριον. Τό έμποριόν της εύρισκεται εις άκμήν. Έχαγει προϊόντα, ή άξια τῶν δποίων είναι αι ύπερδιπλασία τῶν ὄσων είσαγει καὶ ή χώρα οίκο νομικῶν εύημερεῖ.

Συγκοινωνία. Πυκνὸν σιδηροδρομικὸν δίκτυον, δίδικὸν δι' αὐτοκίνητα καὶ ποταμόπλοια εις τοὺς πλωτοὺς ποταμούς της ἔχυπηρετοῦν τελείως τὴν χώραν,. Συνδέεται ἀεροπορικῶς μὲ δῆλας τὰς πρωτευούσας τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐπειδὴ είναι κουμουνιστικὸν Κράτος ἐπιβάλλει αύστηρὸν ἔλεγχον καὶ περιορισμὸν εις τοὺς εἰσερχομένους ἐπισκέπτας. Διὰ τοῦτο ή τουριστική κίνησις είναι περιωρισμένη. Πάντως δὲ ἐπισκέπτης θά θαυμάσῃ τὴν τεραστίαν βιομηχανικήν της ἀνάπτυξιν, τὴν πόλιν τῆς Πράγας μὲ τὸ Δημαρχεῖον, μοναδικὸν εις μεγαλοπρέπειαν τὸ ιστορικὸν Μοναστῆρι τοῦ Μπρέβνοφ καὶ τὸ περίφημον Πανεπιστήμιον, τὰ περίφημα πολεμικὰ ἐργοστάσια Σκόντα, τὰς περιφήμους λουτροπόλεις της Κάρλσμπαντ καὶ Μαριέτμπαντ κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει Πληθυσμὸν 14.707.000 κατ. Πυκνότης 110 κατὰ τ.χ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ Τσέχους 67%, ἀπὸ Σλοβάκους 25% καὶ ἀπὸ δλίγους Ούγγρους καὶ Ἀθιγγάνους

Πράγα

Γλῶσσα. Όμιλειται ἡ Τσεχική καὶ ἡ Σλοβακική.

Θρησκεία. Καθολικοὶ Χριστιανοί. Υπάρχουν καὶ ὅλιγοι Δια-
μαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Λαϊκή Κομμουνιστική Δημοκρατία.

Νόμισμα. Τσεχοσλ. Κορώνα 1=4,25 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Πράγα (1.000.000 κατ.) Είναι
κτισμένη εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Βολτάβα, παραποτάμου τοῦ
"Ελβα" καὶ εἶναι κέντρον πνευματικὸν καὶ ἐμπορικὸν καὶ κόμβος σι-
δηροδρομικῶν, ποταμοπλοϊκῶν καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν.

"*Άλλαι πόλεις* εἶναι τὸ Πίλσεν (150.000 κατ.), ἡ Όστρα-
βα (230.000 κατ.), ἡ Μπρατισλάβα (250.000 κατ.)
ἡ Μπρνό (300.000) κ.λ.π.

'Ιστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Τσεχοσλοβακία ἦτο τμῆμα τῆς δια-
λυθείσης Αύστροουγγαρίας. Μετὰ τὸν Α'. Παγκ. Πόλεμον, τὸ 1918,
ἀπετέλεσεν ἐλεύθερον κράτος καὶ περιέλαβεν τὰς ἐπαρχίας Σλοβα-
κίαν, Βοημίαν., Μοραβίαν καὶ Ρουθηνίαν. Τὸ 1939 κατελήφθη
ἀπὸ τοὺς Γερμανούς καὶ μετὰ τὸν Β' Παγκόσμ. Πόλεμον ἀπετέ-
λεσεν πάλιν ἐλεύθερον κράτος, ἀλλὰ οἱ Ρώσοι τῆς ἀφήρεσαν ἔνα
τμῆμα ἀπὸ τὴν Ρουθηνίαν.

Σχέσεις μὲ τὴν 'Ελλάδα. Ἡ Τσεχοσλοβακία διατηρεῖ διπλω-
ματικὰ σχέσεις μὲ τὴν 'Ελλάδα. Ἐχει ἐπίσης ἐμπορικὰς συναλλα-
γὰς καὶ ἔξαγει εἰς τὴν 'Ελλάδα μηχανάς, αὐτοκίνητα, τὰ περίφημα
ὑαλουργικὰ εἴδη τῆς Βοημίας κλπ. Ἀπὸ τὴν 'Ελλάδα εἰσάγει
ἔσπεριδοιδῆ, καπνόν, σταφίδα κλπ.

Ο ύγγαρία

Θέσις - ὄρια. Εύρισκεται πρὸς Βορρᾶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσο-
νήσου καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς Εύρωπης. Πρὸς Α. ὄριζεται ὑπὸ τῆς
Σοβ. Ἐνώσεως καὶ Ρουμανίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Αύστριας, πρὸς
Β. ὑπὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Έκτασις. 93.000 τ. χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁρη - πεδιάδες - ποταμοί. Εἰς τὰ
Τσεχοσλοβακικὰ σύνορα ἔκτείνεται ἡ χαμηλὴ δροσειρὰ Μάτρα
(1.000 μ.). Διὰ μέσου αὐτῆς διέρχεται ὁ Διούναβις, εἰς μῆκος 503
χλμ. Ἀνατολικῶς ρέει ὁ ποταμὸς Τίσσα καὶ μεταξὺ τῶν ποταμῶν
τούτων ἔκτείνεται ἡ μεγάλη Ούγγρικὴ πεδιάς.

Χάρτης Ούγγαριας

Λίμναι. Εις τὰ σύνορά της πρὸς τὴν Αὐστρίαν ὑπάρχει ἡ λίμνη Νοϋζίντλερ, δυτικῶς δὲ ἡ λίμνη Μπάλατον.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα τῆς εἶναι ἡπειρωτικόν, πολὺ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν τὸ θέρος.

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Είναι χώρα κατ' ἔξοχὴν γεωργική. Οἱ Ούγγροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἡ Ούγγρικὴ πεδιάς εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐφορωτέρους τόπους τοῦ κόσμου. Παράγει ἄφθονα δημητριακά, οἶνον, καπνόν, ζακχαρότευτλα καὶ ὄπωρας. Εἰς τοὺς πλουσίους λειμῶνας τῆς ἐκτρέφονται οἱ περίφημοι ούγγρικοι ἵπποι καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι λίαν προηγμένη. Βόες αἰγυπτρόβατα, χοῖροι, ἵπποι, ἡμίονοι, ἐκτρέφονται ἐν ἄφθονίᾳ. Εἰς τοὺς πτωταμούς τῆς ἀλιεύονται ἄφθονοι ἰχθῦς. Δάση πυκνὰ καλύπτουν μεγάλας ἐκτάσεις.

'Ορυχτά. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει σπουδαῖον ὀρυκτὸν πλοῦτον. Ἐξορύσσονται εἰς μεγάλας ποσότητας γαιάνθρακες, σιδηρομεταλλεύματα, βωξίτης, ὀλίγον πετρέλαιον κλπ. Τελευταίως ἀνεκαλύφθησαν καὶ κοιτάσματα ούρανίου.

Βιομηχανία - Τεχνικὰ ἔργα κ.λ.π. Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας βασίζεται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ ἀλευροβιομηχανία. Ἐργοστάσια ἀλευροβιομηχα-

νίσις, χαλυβουργίας, κατασκευής σιδηροδρομικοῦ ύλικοῦ, αύτοκινήτων, πλεκτικῆς, καπνοργοστάσια, λειτουργοῦν παντοῦ. Ἐπίσης ἐργοστάσια σακχάρεως, ἡλεκτρικῶν εἰδῶν κλπ. Τὸ ἐμπόριον τῆς τὸ διεξάγει μὲ τὰς γειτονικάς χώρας. Ἐξάγει κυρίως γεωργικά καὶ κτηνοτροφικά προϊόντα, εἰσάγει δὲ ἀνθρακα, πετρέλαιον, κλπ.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνότατον ὁδικὸν καὶ σιδηροδρομικὸν δίκτυον, λόγω τοῦ πεδινοῦ ἐδάφους της, ὃ δὲ Δούναβις μὲ τοὺς παραποτάμους του καὶ τὰς τεχνητὰς διώρυγας ἔχυτηρετεῖ μὲ ποταμόπλοια πολλὰ διαμερίσματα τῆς χώρας. Ἐχει καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν, ἥ ὅποια τὴν συνδέει μὲ τὰς Εύρωπαϊκάς πρωτευούσας.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Λόγω τοῦ αὐστηροῦ ἐλέγχου καὶ τῶν τεριορισμῶν, τοὺς ὅποιους ἐπιβάλλουν τὰ κομμουνιστικὰ Κράτη

Βουδαπέστη

εἰς τοὺς ἐπισκέπτας ἢ τουριστική κίνησις είναι μηδαμινή. Πάντως ὁ ἐπισκέπτης ἔχει νὰ θαυμάσῃ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν Ναῶν της εἰς τὴν Βουδαπέστην, τὰ Βασιλικὰ Ἀνάκτορα, τὸν μεσαιωνικὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Ματθαίου, τὴν Μονὴν τῶν Φραγκισκανῶν εἰς τὸ Ἐγκερ, τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου εἰς τὸ Ἐστεργκούμ, τὸν Νεογοτθικὸν Ρυθμὸν τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Βουδαπέστης κλπ. Ἐπίσης θὰ ἀπολαύσῃ εἰς τὰ κέντρα τὴν λαϊκὴν μουσικὴν τῶν Ούγγρων καὶ ἴδιως τὰς μελωδίας ἀπὸ τὰ περίφημα τσιγγάνικα βιολιά.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 10.146.000 κατ. Είναι Ἀσιατικῆς καταγωγῆς καὶ ἔγκατεστάθησαν εἰς Εύρωπην κατὰ τὸν 9ον μ.Χ. αἰῶνα. (Πυκνότης 109 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλώσσα. Οὐγγρική. Όμοιάζει πολὺ μὲ τὴν Τουρκικήν.

Θρησκεία. Είναι Χριστιανοί, Καθολικοί 65%. Διαμαρτυρόμενοι 25% καὶ 10% Ισραηλῖται κ.λ.π.

Πολίτευμα. Λαϊκὴ Κομουν. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Φλωρίνιον. 1 = 2,60 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Ούγγαρίας είναι ἡ Βουδαπέστη (1.900.000 κατ.). Είναι δύο πόλεις, ἡ Βούδα καὶ ἡ Πέστη. Ἐχουν κτισθῆ ἑκατέρωθεν τοῦ Δουνάβεως καὶ συγκοινωνοῦν μὲ γεφύρας. Είναι μέγας λιμὴν τοῦ Δουνάβεως καὶ μία ἀπὸ τὰς πλέον βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εύρωπης.

Άλλαι πόλεις είναι τὸ Πέκς, (110.000 κατ.), τὸ Στζέγκεντ (140.000 κατ.), τὸ Ντεμπρετσέν (130.000 κατ.), τὸ Μίσκολτς, κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ούγγροι ὀνομάζονται καὶ Μαγυάροι. Είναι φυλῆς Οὐραλοαλταϊκῆς, ὅπως οἱ Τούρκοι. Κατ' ἀρχὰς ἀπετέλουν ἴδιον κράτος. Ἀργότερον ἥνωθη ἡ Ούγγαρία μὲ τὴν Αύστριαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ ισχυρὸν κράτος τῆς Αύστροουγγαρίας. Κατὰ τὸ 1919 ἡ Ούγγαρία ἀπεσπάσθη καὶ ἀπετέλεσεν ἴδιον κράτος.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ούγγαρία ἔχει μόνον μικρὰς ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν δόποίαν ἔξαγει δλίγα κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰσάγει δλίγον καπνὸν καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

•
Ασκήσεις.

- 1) Διατί ή 'Ελβετία έχει μεγάλην τουριστικήν κίνησιν;
- 2) Τι προϊόντα (γεωργικά, κτηνοτροφικά και βιομηχανικά) παράγουν:
α) ή Τσεχοσλοβακία και β) ή Ούγγαρια;
- 3) Σχεδιάστε τὸν χάρτην τῆς 'Ελβετίας, Αύστριας, Τσεχοσλοβακίας και Ούγγαριας και τοποθετήστε τὰ δρη, τοὺς ποταμούς και τὰς λίμνας.
- 4) Νὰ εύρητε μὲ τὴν κλίμακα τοῦ χάρτου σας, πόσα χιλιόμετρα ἀπέχουν αἱ Ἀθῆναι ἀπὸ τὰς πρωτεύουσας τῶν ἀνω χωρῶν κατ' εὐθεῖαν γραμμήν. 'Αν ταξιδεύσητε μὲ ἀεροπλάνον, τὸ δρόποιον τρέχει 350 χιλ. τὴν ὥραν εἰς πόσον χρι- νικὸν διάστημα θὰ φθάσετε εἰς τὰς πρωτεύουσας αὐτάς;
- 5) Προγραμματίστε ταξίδιον σιδηροδρομικὸν ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Γενεύην 'Ελβετίας. Τίνας χώρας νὰ διέλθητε και ποιάς πόλεις;

Π ο λ ω ν i α

Θέσις - δρια Εύρισκεται ἀνατολικῶς τῆς Γερμανίας. Πρὸς Βορ-ρᾶν δρίζεται ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης και τῆς Σοβιετ. 'Ενώ-σεως, πρὸς Νότον ὑπὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας, πρὸς Ἀνατολὰς ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως και πρὸς Δυσμὰς ὑπὸ τῆς Γερμανίας.

***Έκτασις.** 301.730 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφος τῆς Πολωνίας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινόν. Εἰς τὰ νότια μόνον μέρη ὑπάρχει ἡ δροσειρά τῶν Δυτικῶν Καρπαθίων, τῶν δποίων αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν. Τὸ κέντρον της εἶναι δροπέδιον και εἰς τὰ βόρεια μέρη της ἀπλοῦται ἡ μεγάλη Πολωνικὴ πεδιάς.

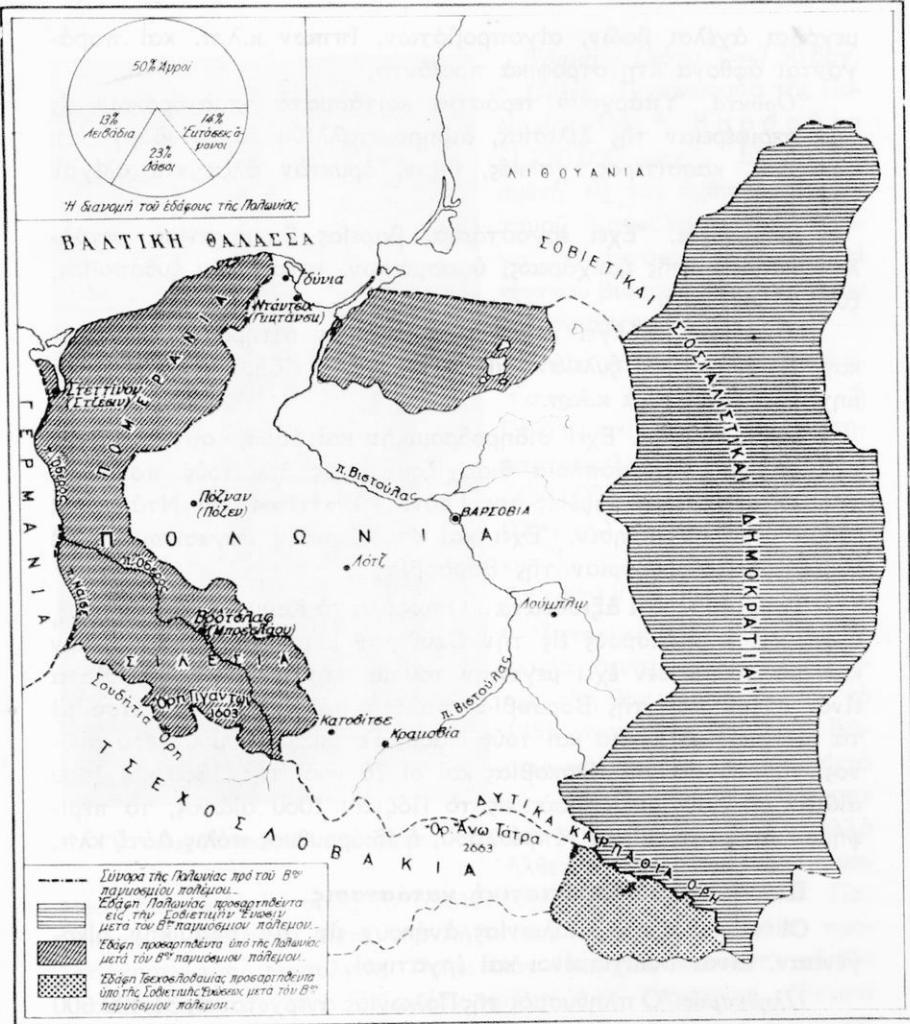
Ποταμοί. Διαρρέεται ἀπὸ δύο μεγάλους ποταμούς, τὸν "Ον-τερ ("Οδερον), δ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Στεττίνου και τὸν Βιστούλαν, δ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον Ντάντσιγκ.

Λίμναι. Εἰς τὰ Β.Α. εἶναι ἡ Μαντζουριαναὶ λίμναι.

Θάλασσαι - Κόλποι κ.λ.π. Μόνον εἰς τὰ Βόρεια μέρη ἔνα τμῆμα της βρέχεται ἀπὸ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. 'Εκεῖ ἡ παραλία εἶναι ἐπίπεδος, χαμηλὴ και σχηματίζει δύο μόνον ποταμοκόλπους τοῦ "Οντερ και τοῦ Βιστούλα.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα τῆς Πολωνίας εἶναι ἡπειρωτικόν. 'Ο χειμὼν εἶναι πολὺ βαρύς, και διαρκεῖ πολλοὺς μῆνας, ιδίως εἰς τὰ ἀνα-τολικὰ τῆς χώρας.

Οἰκονομία. *Γεωργία.* Εἶναι χώρα γεωργική. Παράγονται ἄ-

Χάρτης Πολωνίας

φθονα σιτηρά, ζαχαρότευτλα και είναι ή δευτέρα χώρα του κόσμου εις τὴν παραγωγὴν γεωμήλων. Οἱ Πολωνοὶ είναι ἄριστοι γεωργοί.

Κτηματοργία. Εἰς τοὺς ἀπεράντους λειμῶνας τῆς ἐκτρέφονται

μεγάλαι ἀγέλαι βιῶν, αἴγοπροβάτων, ἵππων κ.λ.π. καὶ παράγονται ἄφθονα κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Ορυκτά. Ὑπάρχουν τεράστια κοιτάσματα γαιανθράκων εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Σιλεσίας, σιδηρομεταλλεύματα, ψευδάργυρος, μόλυβδος, κασσίτερος, χαλκός, θείον, δρυκτὸν ἄλας καὶ ὀλίγον πετρέλαιον.

Βιομηχανία. Ἐχει ἐργοστάσια, βαρείας βιομηχανίας, μετάλλων, παραγωγῆς ζακχάρεως, ύφασμάτων, κονσερβῶν ζυθοποιίας, ξυλουργίας κ.λ.π.

Εμπόριον. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας σιτηρῶν, γαιανθράκων, μεταλλεύματα, ξυλείαν καὶ κτηνοτροφικά εῖδη. Εἰσάγει καπνό, μηχανάς, ἀποικιακὰ κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐχει σιδηροδρομικήν καὶ ὁδικήν συγκοινωνίαν πυκνοτάτην. Ποταμόπλοια διασχίζουν τοὺς πλωτούς ποταμούς της. Οἱ κυριώτεροι λιμένες της Γδύνια, Στέττινον καὶ Ντάντσιγκ ἔχουν μεγάλην κίνησιν. Ἐχει καὶ ἀεροπορικήν συγκοινωνίαν μὲ κυριώτερον ἀεροδρόμιον τῆς Βαρσοβίας.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ὁπως ὅλα τὰ Κομμουνιστικὰ κράτη, ἔφαρμόζει περιορισμούς εἰς τὴν ἐλευθέραν μετακίνησιν τῶν ξένων καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην τουριστικήν κίνησιν. Ἀξιοθέατα εἶναι ἡ πλησίον τῆς Βαρσοβίας παλαιά πόλις Στάρε - Μιάτσο μὲ τὰ Μεσαιωνικὰ κτίρια καὶ τοὺς Ναούς Γοτθικοῦ ρυθμοῦ 14ου αἰώνος, τὰ μουσεῖα τῆς Κρακοβίας καὶ οἱ 76 ναοί της, 13ου καὶ 14ου αἰώνος, ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς εἰς τὸ Πόζναν 10ου αἰώνος, τὸ περίφημον Δημαρχεῖον τοῦ Μπρέσλάου, ἡ ἴδιόρρυθμος πόλις Λότζ κλπ.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

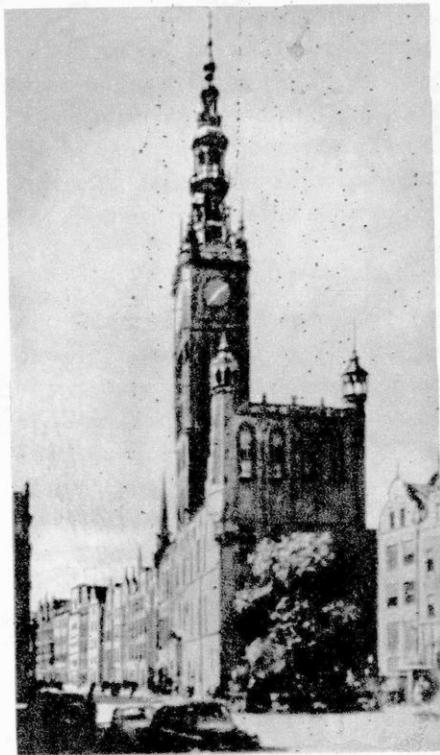
Οἱ κάτοικοι τῆς Πολωνίας ἀνήκουν εἰς τὴν σλαυϊκὴν οἰκογένειαν. Εἶναι πολιτισμένοι καὶ ἐργατικοί.

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Πολωνίας ἀνέρχεται εἰς 31.420.000 κατ. καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 104 κατ. κατὰ τ. χλμ.

Γλώσσα. Εἶναι Σλαυϊκὴ καὶ γράφεται μὲ λατινικούς χαρακτῆρας.

Θρησκεία. Εἶναι Χριστιανοί Καθολικοί 95%. Οἱ ὑπόλοιποι Ὀρθόδοξοι, Ἰσραηλῖται κ.λ.π.

Πολίτευμα. Εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία Κομμουνιστική.

Η πόλις Νάντσιγκ - Δημαρχείον

νίαν διὰ τὸ Ντάντσιγκ, τὸ δποῖον ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ 1945, ἡ Ρωσία προσήρτησεν τὰς ἀνατολικὰς Πολωνικὰς ἐπαρχίας καὶ ἀντ' αὐτῶν παρεχωρήθη εἰς τὴν Πολωνίαν τμῆμα τῆς Γερμανίας. Ἐκτὸτε διατελεῖ ὑπὸ Ρωσικήν ἐπιρροὴν καὶ ἡ Κυβέρνησίς της ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς Σοβιετ. Ἐνώσεως.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Περιορίζονται εἰς μικρὰς ἐμπορικὰς ἀνταλλαγὰς. Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀγοράζει καπνόν, σταφίδα καὶ οἱ νοπνευματώδη καὶ μᾶς πωλεῖ κρέατα, δέρματα, ξυλείαν κ.λ.π.

Νόμισμα. ζλότυ. 1=7,50 δρχ.
Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας είναι ἡ Βαρσοβία (1.230.000 κατ.). Εἶναι κτισμένη εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα καὶ εἶναι μέγα πνευματικὸν κέντρον καὶ κέντρον βιομηχανίας, ἐμπορίου καὶ συγκοινωνιῶν.

"Αλλαι πόλεις είναι τὸ Ντάντσιγκ (290.000 κατ.), ἡ Γδύνια (150 χλ. κατ.), σημαντικὸς λιμήν, ἡ Κρακοβία (450.000 κατ.), τὸ Λότζ (700.000 κατ.), ἡ Πόζνα (400.000 κατ.), τὸ Μπρεσλάου, τὸ Στεττίν κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Πόλωνία ἔγινε ἀνεξάρτητὸν κράτος τὸν 9ον αἰῶνα. Κατὰ τὸ 1755 κατεκτήθη ὀπὸ τοὺς Ρώσους καὶ τοὺς Γερμανούς. Μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον ἀνασυνέστηθη καὶ ἀπάλιν, ἀλλὰ ἥλθεν εἰς διένεξιν μὲ τὴν Γερμα-

Ρωσία

Είναι τὸ μεγαλύτερον κράτος τοῦ κόσμου εἰς ἔκτασιν, διότι καταλαμβάνει ὅλην τὴν Β. Α. Εύρωπην καὶ ὅλην τὴν Β. Ἀσίαν. Ἐχει συνολικὴν ἔκτασιν 22.403.000 τ. χλμ., δηλαδὴ τὸ 1/6 περίου ὅλης τῆς ξηρᾶς τῆς γῆς. Ὁνομάζεται Ἐνωσις τῶν Σοσιαλιστικῶν, Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν. Ἡμεῖς θὰ ἔξετάσωμεν τὸ τμῆμα τῆς Ρωσίας, τὸ ὅποιον εύρίσκεται εἰς τὴν Εύρωπην.

Εύρωπαικὴ Ρωσία

Θέσις - ὅρια. Κατέχει ὅλον τὸ τμῆμα τῆς Β.Α. Εύρωπης. Εύρισκεται μεταξὺ τοῦ Β. Παγωμένου Ὡκεανοῦ, τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χωρίζεται μὲ τὰ Ούράλια ὄρη καὶ φθάνει πρὸς Δ. μέχρι τῆς Βαλτικῆς καὶ πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Κασπίας Θαλάσσης. Ἡ ἀπέραντος πεδιάς χωρίζεται φυσικῶς εἰς 4 περιοχάς. Ἡ βορειοτέρα, ἡ πολική, τὸν χειμῶνα εἶναι παγωμένη καὶ τὸ θέρος σχηματίζει ἥλη, εἰς τὰ ὅποια φύονται βρῦα, καὶ λειχῆνες (τούνδρα). Ἡ μετὰ τὴν τούνδραν περιοχὴ καλύπτεται ἀπὸ ἀπέραντα δάση κωνοφόρων. Ἡ τρίτη περιοχὴ, ἡ νοτία, εἶναι εύφορωτάτη. Ἐκεῖ καλλιεργοῦνται σιτηρά, γεώμηλα, βάμβαξ κ.λ.π. Ἡ τετάρτη περιοχὴ, ἡ νοτιοανατολική, ἡ ὅποια ἔκτεινεται ἀπὸ τῆς Αζοφικῆς μέχρι τῆς Κασπίας, εἶναι ἀπέραντοι λειμῶνες (στέππαι).

Όρη. Πρὸς Α. εἶναι ἡ ὁροσειρὰ τῶν Οὐραλίων, εἰς τὰ ΝΔ εἶναι τὰ καρπάθια καὶ εἰς τὰ Νότια δὲ Καύκασος (κορυφὴ Ἐλμπρούς 5.647 μ.).

Ποταμοί. Σπουδαιότεροι εἶναι: Ὁ Οὐράλης καὶ ὁ Βόλγας, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Εύρωπης, οἱ ὅποιοι χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Ὁ Δόν, ὁ Δνείπερος, ὁ Δνείστερος οἱ ὅποιοι χύνονται εἰς τὸν Εὔξεινον. Ὁ Ντύνα χύνεται εἰς τὴν Βαλτικήν. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον ὡκεανὸν χύνονται δὲ Ντβίνα, δὲ

Μέζεν καὶ ὁ Πετσόρα. "Ολοι εἶναι πλωτοί καὶ συνδέονται μὲ διώρυγας.

Λίμναι. Σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Ὁνέγα καὶ ἡ Λαντόγκα, ἡ μεγαλυτέρα τῆς Εύρωπης, ἡ δόποια μὲ διώρυγα ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Φιννικὸν κόλπον.

Θαλάσσιος διαμελισμός. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον ὥκεανὸν ἔχει τὴν Λευκὴν θάλασσαν καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Μπάρεντς. Ἐπὶ 9 μῆνας εἶναι παγωμέναι. Εἰς τὴν Βαλτικήν εἶναι ὁ Φιννικὸς Κόλπος καὶ ὁ κόλπος τῆς Ρίγας. Εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον ἡ Ἀζοφικὴ καὶ οἱ κόλποι τῆς Ὁδησοῦ καὶ τῆς Νοβοροσίσκ.

Χερσόνησοι. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον ὥκεανὸν εἶναι ἡ Κόλα καὶ εἰς τὸν Εὔξεινον ἡ Κριμαία.

Κλῖμα. Εἰς τὴν Β. ζώνην εἶναι πολικόν. Ποταμοὶ καὶ λίμναι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας εἶναι παγωμέναι. Νοτιώτερον εἶναι πολὺ ψυχρὸν καὶ χαμηλότερον ἡπιώτερον. Τὸ θέρος εἶναι σύντομον καὶ ὁ χειμῶν βαρύς καὶ διαρκεῖ πολλοὺς μῆνας.

Οἰκονομία - Κτηνοτροφία. Καλλιεργοῦνται γεωργικὰ εἰδη εἰς τὰς ἀπεράντους ἑκτάσεις τῆς κεντρικῆς περιοχῆς, αἱ δόποιαι εἶναι εὐφορώταται. Εἶναι ἡ δευτέρα χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ σίτου. Σακχαρότευτλα, λίνον κάνναβις, καὶ βάμβαξ παράγονται εἰς μεγάλας ποσότητας. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν γεωμήλων. Εἰς τὰς ἀπεράντους βοσκάς της, τὰς στέππας, ἑκτρέφονται ἑκατομμύρια βόες, αἴγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. καὶ τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ἔριον, βούτυρα, τυρός, δέρματα κ.λ.π. παράγονται ἐν ἀφονίᾳ. Οἱ περισσότεροι ἄκ τῶν κατοίκων της ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Δάση. Ἀπέραντα δάση παράγουν ἄφθονον ξυλείαν.

Άλιεία. Εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς λίμνας, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὔξεινου. Εἰς τὴν Κασπίαν ἀλιεύεται ὁ δεξύρυγχος, ἀπὸ τὸν δόποιον ἔξαγεται τὸ περίφημον μαῦρο χαβιάρι.

Όρυκτά. "Εχει πλουσιωτάτας πετρελαιοφόρους περιοχάς, μεγάλα κοιτάσματα γαιανθράκων, σιδηρομεταλλευμάτων, μεταλλεῖα χαλκοῦ, μολύβδου, χρυσοῦ, λευκοχρύσου καὶ ἀργύρου.

Βιομηχανία. Τελευταίως παρουσιάζει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ἐρ-

γοστάσια μεταλλουργίας, ναυπηγεία, πιολεμικά έργοστάσια, έργοστάσια δεροπλάνων, αύτοκινήτων, ζακχάρεως, ύφαντουργίας, χημικῶν προϊόντων, φαρμάκων, άτομικῆς ένεργείας και ήλεκτρικοῦ ρεύματος, υπάρχουν εἰς πλεῖστα μέρη τῆς χώρας.

Ἐμπόριον. Διεξάγει ἐμπόριον μὲ τὰς Κομμουνιστικὰς χώρας, μετὰ τῆς Μ. Βρεταννίας και μετὰ τῶν Η.Π.Α. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας ἀπ' ὅλα τὰ προϊόντα της και εἰσάγει πρώτας ψήλας, ἐπιστημονικὰ έργαλεῖα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρόμων και αύτοκινητοδρόμων διασχίζει τὴν χώραν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Οἱ μεγάλοι ποταμοὶ τῆς εἶναι πλωτοὶ και διὰ διωρύγων και τῶν ποταμῶν συνδέονται ἡ Λευκὴ θάλασσα μὲ τὴν Βαλτικήν, τὸν Εὔξεινον Πόντον και τὴν Κασπίαν Θάλασσαν. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία εἶναι πυκνὴ και ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ τὴν συνδέουν μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς και ἀξιοθέατα. Ἐπειδὴ λόγῳ τοῦ καθεστώτος ἐπιβάλλονται αὐστηρὰ περιοριστικά μέτρα, ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι μηδαμινή. Ἐν τούτοις τὸ ἀπέραντον τοῦτο κράτος, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πολλὰ ἱστορικὰ και μεγάλης ἀξίας μνημεῖα ὅπως : Τὸ ἀνάκτορον Τέσεμ, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ μεγαλύτερον μουσεῖον τῆς Μόσχας, τὸ Κρεμλίνον, ἄλλοτε διαμονὴ τῶν Τσάρων, τὴν Ἐρυθρὰν Πλατεῖαν, τὴν Μητρόπολιν τῆς Κοιμήσεως μὲ τοὺς 5 ἐπιχρύσους τρούλλους της, τὸ τεράστιον δίκτυον τῶν διωρύγων και τὰ πάσης φύσεως ἔργοστάσια, ώς και τὰς ώραίας λουτροπόλεις εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὔξείνου Πόντου. (Γιάλτα κ.λ.π.).

Πολιτικὴ και Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ρωσία ἔχει πληθυσμὸν 146 ἑκατ. κατ. (Πυκνότης πληθυσμοῦ 28 κατ. κατὰ τ.χ.). Οἱ Ρῶσοι εἶναι λαὸς Σλαυϊκός, ἡ χώρα ὅμως κατοικεῖται ἀπὸ μεγάλην ποικιλίαν λαῶν Σλαυϊκῆς φυλῆς, Μογγολικῆς, Παλαιοασιατικῆς κ.λ.π.

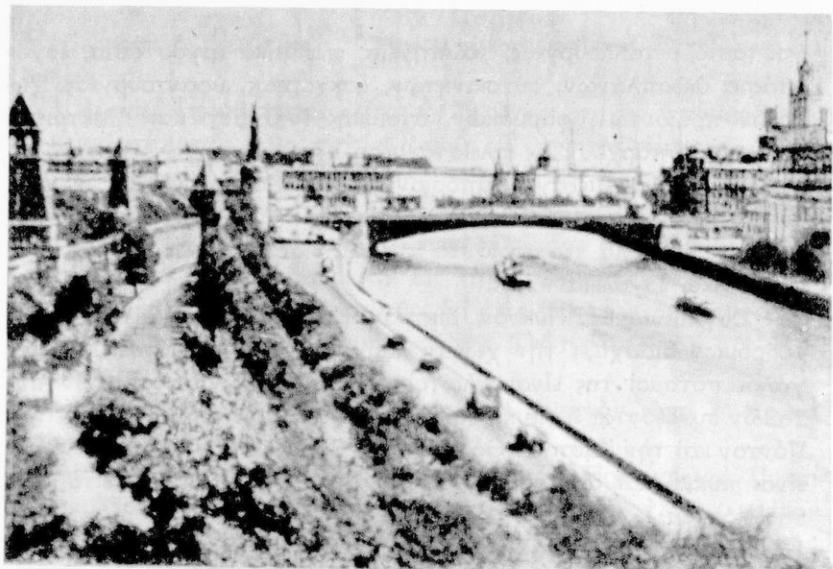
Γλῶσσα. Ρωσική. Γράφεται μὲ ιδιότυπους χαρακτῆρας.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι.

Πολιτευμα. Κομμουνιστικὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία.

Νόμισμα. Ρούβλιον.

Λέγεται "Ενωσις Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν. Εἶναι Ὀμοσπονδία και ἀποτελεῖται ἀπὸ 16 Κομμουνιστικὰς Λαϊκὰς Δημο-

Μόσχα. Μερική άποψης

κρατίας, ἐκ τῶν δόποίων εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ρωσίαν εἶναι αἱ ἔξης : 1) Ρωσία, 2) Λευκορωσία, 3) Ούκρανία, 4) Καρελία, 5) Ἐσθονία, 6) Λεττονία, 7) Λιθουανία, 8) Μολδοβλαχία.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μόσχα (6.334.000 κ. ἀπογρ. 1964). Εἶναι κτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μόσχοβα καὶ εἶναι τὸ πνευματικόν, ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον τῆς Ρωσίας.

"Ἀλλαὶ πόλεις εἶναι : τὸ Λένινγκραντ (3.300.000 κατ.), τὸ Κίεβον (900.000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Ούκρανίας, τὸ Χάρκοβον (900.000 κατ.), ἡ Ὁδησσός (600 χιλ. κατ.), τὸ Στάλινγκραντ, ὅπου συνετρίβη ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις κατὰ τὸν Β. Παγκόσμιον πόλεμον κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ρώσοι εἶναι Σλαυϊκῆς καταγωγῆς. Κατὰ τὸν 10ον αἰώνα ἔξεχριστιανίσθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Ἡ Ρωσία, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἡγεμόνος Ἰβάν τοῦ τρομεροῦ, 16ον αἰώνα, ἔγινε μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας δυνάμεις τοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου (24 Ὀκτωβρίου 1917) ἔγινε ἐσωτερικὴ ἐπανάστασις, ἡ δόποία κατήργησεν τὸ Τσαρικὸν Κα-

θεστώς καὶ ἡ χώρα ἔγινε Κομμουνιστική Δημοκρατία. Μετά τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, περιήλθον εἰς αύτὴν πολλὰ ἀδάφη καὶ σήμερον εἰναι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς δλα τὰ Κομμουνιστικά Κράτητῆς Εὐρώπης.

Σχέσεις μὲ τὴν 'Ελλάδα. Ἐπὶ Τσαρικοῦ καθεστῶτος εἰς τὴν Ρωσίαν ἔζων πολλοὶ ἀπόδημοι "Ελληνες καὶ εύρισκοντο εἰς ἀνθηρὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν, ἐπιδιδόμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον." Άλλοι κατέλαβον ἀνώτατα ἀξιώματα εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους, ('Υψηλάντης, Καποδίστριας κ.λ.π.). Εἰς τὴν Ὀδησσὸν συνεπήχθη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἡ Φιλικὴ Ἐταιρία. Μετὰ τὴν ἐπιβολὴν ὅμως τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος, οἱ "Ελληνες ἔξεδιώχθησαν καὶ αἱ περιουσίαι των κατεσχέσθησαν. Μετὰ τῆς Ρωσίας ἡ 'Ελλὰς εύρισκεται ἀπλῶς εἰς διπλωματικάς σχέσεις καὶ μικρὰς ἐμπορικὰς συναλλαγάς. Ἡ Ρωσία εἰσάγει ἀπὸ τὴν 'Ελλάδα καπνόν, ἔλαιος, ἔλαιον, σταφίδας κ.λ.π. καὶ ἔξαγει πετρέλαιον καὶ ξυλείαν εἰς τὴν 'Ελλάδα.

Βαλτικαὶ χῶραι

Μεταξὺ τῶν ἑδαφῶν, τὰ ὁποῖα προσήρτησεν μετὰ τὸν Β'. Παγκόσμιον πόλεμον ἡ Σοβιετικὴ "Ἐνωσις εἶναι καὶ τὰ Βαλτικὰ κράτη. (Λιθουανία - Λεττονία καὶ Ἐσθονία). Τὰ κράτη ταῦτα ἀπὸ τοῦ 1700 μ.Χ. κατείχοντο ὑπὸ τῆς Ρωσίας. Κατὰ τὸ 1918 μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον ἀνεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητα. Πάλιν ὅμως μετὰ τὸ 1944, ὅτε ἔληξεν ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, ἡ Ρωσία τὰ ἐνεσωμάτωσεν εἰς τὰ ἀδάφη τῆς. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν αὐτῶν δὲν εἶναι Σλαυϊκῆς καταγωγῆς. Οἱ Λιθουανοὶ καὶ Λεττονοὶ εἶναι Ἰνδοευρωπαϊκῆς προελεύσεως. Οἱ Ἐσθονοὶ εἶναι Μογγολικῆς. Τὸ ἔδαφος τῶν κρατῶν τούτων εἶναι συνεχόμενον καὶ πεδινόν.

Τὸ κλῖμα των εἶναι ἡπειρωτικὸν καὶ οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι καὶ Ὁρθόδοξοι.

Ἡ Λιθουανία. Εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀπὸ τὰ τρία κράτη. ἔχει ἑκτασιν 65.300 τ.χ. πληθυσμὸν 3.000.000 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν Βίλναν (225.000 κατ.).

Ἡ Λεττονία. ἔχει ἑκτασιν 64.500 τ.χ., πληθυσμὸν 2.200.000 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν Ρίγαν (400.000 κατ.).

Η Έσθονία. Έχει έκτασιν 45.000 τ.χ., πληθυσμὸν 1.200.000 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὸ Ρεβάλ ἢ Ταλλίν (150.000 κατ.).

Φινλανδία

Θέσις - δρια. Εύρισκεται ἀπέναντι τῆς Σκανδ. Χερσονήσου, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται μὲ τὸν Βοθνικὸν Κόλπον. Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Νορβηγίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Φιννικοῦ Κόλπου, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σοβ. Ἐνώσεως καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Βοθνικοῦ Κόλπου καὶ τῆς Σουηδίας.

"Έκτασις. 337.000 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφός της εἶναι σχεδὸν πεδιγόν. Μόνον τὰ Β.Δ. ἐδάφη της, τὰ ὅποια ἀνήκουν εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην, εἶναι ὀλίγον ὅρεινά μὲ χαμηλοὺς λόφους καὶ πτωχὴν βλάστησιν (τοῦνδραι). Καλύπτεται ἀπὸ ἀπέραντα δάση καὶ ἀπὸ πλῆθος λιμνῶν, διὰ τοῦτο δονομάζεται «χώρα τῶν χιλίων λιμνῶν». Εἰς τὴν πραγματικότητα αἱ λίμναι τῆς εἶναι πολλαὶ χιλιάδες. (60.000 περίπου). Σύνδεονται αἱ περισσότεραι μὲ διώρυγας. Τὸν χειμῶνα παγώνουν καὶ οἱ ἄνθρωποι ταξιδεύουν ἐπάνω μὲ ἐλκυθρα.

Ποταμοί. Εἶναι μικροί καὶ σχηματίζουν πολλοὺς καταρράκτας. Τὰ παράλιά της ἔχουν πολλὰς κολπώσεις (φιόρδ) καὶ πολλαὶ

Λιμναῖον τοπίον τῆς Φινλανδίας

μικραί τησσοί 300 περίπου, είναι εις τὸν Βοθνικὸν καὶ Φιννικὸν κόλπον. Αἱ περισσότεραι εἰναι ἀκατοίκητοι.

Κλῖμα. Εἰς τὰ Βόρεια εἶναι Πολικόν. Οἱ κόλποι παγώνουν τὸν χειμῶνα ἐπὶ 5 μῆνας περίπου. Εἰς τὰ Νότια εἶναι ἐλαφρῶς ἡπιώτερον.

Οἰκονομία. Ἡ γεωργία λόγω τοῦ ἐδάφους ἀποδίδει προϊόντα ἐλάχιστα. Ἡ κτηνοτροφία ὅμως εἶναι ικανοποιητική. Ἐκτρέφονται κυρίως τάρανδοι. Πλοῦτος ὅμως τῆς χώρας εἶναι τὰ ἀπέραντα δάση τῆς.

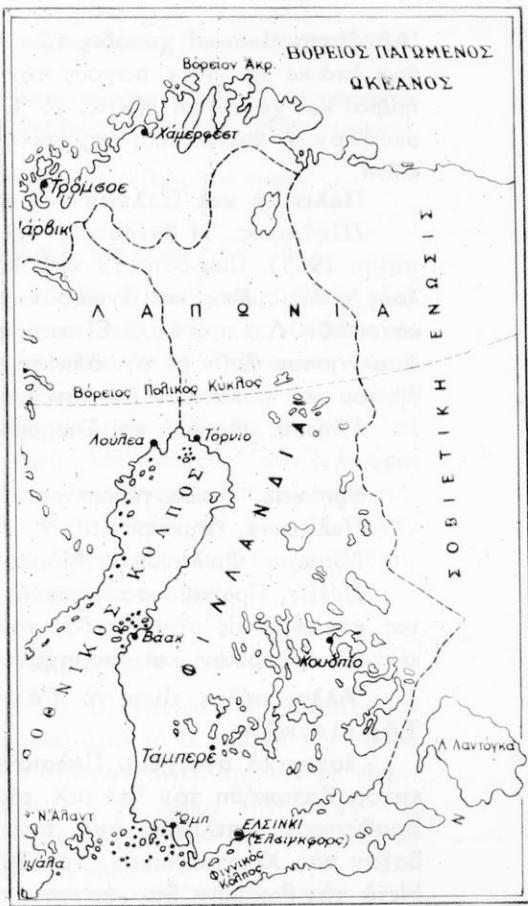
‘Ο δρυκτὸς πλοῦτος εἶναι πτωχός. Ἡ ἀλιεία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη.

Βιομηχανία. Ἀπὸ τοὺς καταρράκτας τῶν ποταμῶν τῆς ἔχουν ἴδρυθῇ πολλὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια καὶ κινοῦν τὰς βιομηχανίας τῆς. Ἐργοστάσια ξυλείας, χαρτοποιίας, μεταλλουργίας, καὶ ναυπηγεία εἶναι ἡ βιομηχανία τῆς χώρας.

‘Εμπόριον. Ἐξάγει χάρτην, ξυλείαν κ.λ.π. καὶ εἰσάγει πετρέλαιον, καπνόν, ὄπωρας κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐχει σιδηροδρομικὸν καὶ ὁδικὸν δίκτυον. Τὸν χειμῶνα ἐπὶ τῶν παγωμένων λιμνῶν χρησιμοποιοῦν ἔλκηθρα. Τὸ θέρος μικρὰ πλοῖα ἔχουν πετρετοῦν μὲ τὰς λίμνας καὶ τὰς διώρυγας τὴν συγκοινωνίαν. Ἐχει καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν. (ἀεροδρόμιον εἰς Ἐλσίνκι).

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι μετρία.

Χάρτης Φινλανδίας

Αξιοθέατα είναι αἱ χιλιάδες τῶν λιμνῶν, ἡ συγκοινωνία μὲ ἔλκυθρα ἐπάνω εἰς τοὺς πάγους τὸν χειμῶνα, αἱ ἀτέλείωτοι θεριναὶ ἥμέραι καὶ χειμεριναὶ νύκτες, τὸ Ὀλυμπιακὸν στάδιον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, ἡ Φινλανδικὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ κτίρια κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἡ Φινλανδία ἔχει πληθυσμὸν 4.613.000 κατ. (ἀπογρ. 1965). Πυκνότης 13 κατ. κατὰ τ. χλμ. Οἱ Φινλανδοὶ εἰναι λαὸς πολιτισμένος καὶ ἀγαποῦν τὸν ἀθλητισμόν. Εἰς τὰ B. μέρη κατοικοῦν Λάπανες, Εβραίοι, Μογγολικῆς φυλῆς, καὶ ἀπολίτιστοι. Ζοῦν μὲ τὴν ἀλιείαν τῆς φώκης, τὸ κυνήγι τῆς λευκῆς ἄρκτου καὶ πολύτιμον βιοηθὸν ἔχουν τὴν τάρανδον.

Γλῶσσα. Φιννικὴ καὶ Σουηδική. Οἱ Λάπτωνες ὅμιλοιν τὴν Λαπτωνικὴν.

Θρησκεία. Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Φινλανδικὸν Μάρκον. 1 = 0,10 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἰναι τὸ Ἐλσίνκι (480.000 κατ.). Εἰναι κτισμένη εἰς τὴν είσοδον τοῦ Φινλανδικοῦ κόλπου καὶ εἰναι κέντρον ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικόν.

*Ἀλλαι πόλεις εἰναι τὸ Τάμπερε (120.000 κατ.), Βάσκ, Τόρνιο κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Παλαιότερον ἡ Φινλανδία ἦτο ἀκατοίκητος. Κατῷκήθη τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ἀπὸ Φίννους καὶ Λάπτωνας. Βραδύτερον κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Σουηδούς, οἱ ὅποιοι τοὺς ἐδίδαξαν τὸν Χριστιανισμόν. Τὸ 1809 κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Μετὰ τὴν Ρωσικὴν Ἐπανάστασιν τὸ 1917 ἀνεκρήχθη ἀνεξάρτητος.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος εύρισκεται εἰς φιλικὰς σχέσεις. ἔχει καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγάς. Ἐξάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα ξυλείαν καὶ χάρτην καὶ εἰσάγει ἐξ Ἑλλάδος καπνόν, ἐσπεριδοειδῆ σταφίδα κ.λ.π.

Ασκήσεις

1) Ζωγραφίσατε τὸν χάρτην τῆς Πολωνίας καὶ τοποθετήσατε τοὺς ποταμούς, τοὺς κόλπους, τὴν πρωτεύουσαν κλπ.

2) Ζωγραφίσατε τὸν χάρτην τῆς Ρωσίας καὶ τοποθετήσατε τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας, τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους κ.λ.π.

3) Ζωγραφίσατε τὸν χάρτην τῆς Φινλανδίας.

4) Προγραμματίσατε ταξίδιον σιδηροδρομικώς όπό Πειραιώς εις Βαρσοβίαν. Ποιάς χώρας θά διέλθητε;

5) *Ένα δεροπλάνον ταξιδεύει όπό Βουκουρέστιον εις Μόσχαν μὲ ταχύτητα 400 χλμ. τὴν ὡραν. Νὰ εύρητε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς κλιμακος πόσον χρονικὸν διάστημα θὰ χρειασθῇ διὰ νὰ φθάσῃ;

6) *Έχουν τουριστικὴν κίνησιν ἡ Ρωσία καὶ ἡ Πολωνία; Διατί;

Βρεταννικαὶ νῆσοι

Θέσις - ὅρια. Εἰς τὰ Βόρεια καὶ Β. Δυτικὰ τῆς Γαλλίας καὶ μεταξὺ Βορείου θαλάσσης καὶ θαλάσσης τῆς Μάγχης εύρισκονται αἱ Βρεταννικαὶ νῆσοι. Μεγαλύτεραι εἰναι ἡ Μ. Βρεταννία καὶ ἡ Ἰρλανδία. Αἱ λοιπαὶ εἰναι μικραὶ νῆσοι καὶ ὁ ἀριθμός των φθάνει τὰς 5.000 περίπου. Σπουδαιότεραι εἰναι αἱ Ἐβρίδες, ἡ Μάν, αἱ Ὀρκάδες, αἱ Σχέτλανδ κ.λ.π. Ἀπό τὰς νήσους αὐτὰς κατοικοῦνται περίπου 200. Αἱ ύπολοιποι εἰναι ἄγονοι καὶ ἀκατοίκητοι. Αἱ νῆσοι ἀποτελοῦν δύο κράτη ἀνεξάρτητα. 1) Τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ἡ Βασίλειον τῆς Μεγ. Βρεταννίας καὶ Β. Ἰρλανδίας, καὶ 2) Τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰρλανδίας.

1) Μεγάλη Βρεταννία

Ἄποτελεῖται ἀπό τὴν νῆσον Μ. Βρεταννίαν, ἡ ὃποίᾳ εἰναι ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς Εύρωπης, καὶ ἀπό τὸ Β. τμῆμα τῆς νήσου Ἰρλανδίας. Εἰς τὴν Μ. Βρεταννίαν ὑπάγονται ἐπίσης καὶ αἱ νῆσοι Ἐβρίδες, Ὀρκάδες, Σχέτλανδ κ.λ.π. Τὸ Β. μέρος τῆς νήσου τῆς Μ. Βρεταννίας λέγεται Σκωτία, τὸ μέσον Δυτικὸν Οὐαλλία καὶ τὸ μέσον Ἀνατολικὸν καὶ τὸ Νότιον Ἀγγλία.

Ἐκτασις. 244.000 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁρη - πεδιάδες. Τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ πλεϊστον εἰναι πεδινόν. Τὸ Β.Δ. τμῆμα ἔχει μικρὰς χαμηλὰς ὁροσειράς. Τὰ σπουδαιότερα ὅρη εἰναι τὰ ὅρη τῆς Σκωτίας, τὰ ὅρη τῆς Οὐαλλίας καὶ τὰ Πένινα. Μεταξὺ τῶν ὁροσειρῶν τούτων σχηματίζονται αἱ εύφοροι πεδιάδες τῆς Γλασκώβης, τῆς Ὑόρκης, τῆς Ἀγγλίας κ.λ.π.

Ποταμοὶ - Λίμναι. Σπουδαιότερος ποταμὸς εἰναι ὁ Τάμεσις. Διέρχεται ἀπό τὸ Λονδίνον καὶ χύνεται εἰς τὴν Β. Θάλασσαν. Ἀλλοι μικροὶ ποταμοὶ εἰναι ὁ Σέββερν κ.λ.π. Πολλοὶ συνδέονται μὲ

ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Χάρτης Βρεταννικῶν Νήσων

διώρυγας, είναι πλωτοί καὶ εύκολύνουν τὴν συγκόινωνίαν. Ἐχει πολλάς μικράς λίμνας. Ἀξιόλογοι είναι αἱ Λόχοι - Νέσι, κ.λ.π.

Ἀκταί. Αἱ Δ. ἀκταὶ τέμνονται ἀπὸ κόλπους. Αἱ Α. είναι χωρὶς κολπώσεις. Εἰς τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν οἱ σπουδαιότεροι κόλποι είναι τοῦ Μπρίστολ, τοῦ Λίβερπουλ, κ.λ.π. Εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Μάγχης είναι οἱ κόλποι τοῦ Πλύμουθ καὶ τοῦ Πόρτμουθ.

Ἄκρωτήρια. Ν. Δ. τὸ Λίζαρντ.

Πορθμοί. Οἱ Βόρειοι, μεταξὺ Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας., τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μεταξὺ Οὐαλλίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ ὁ Πορθμὸς τοῦ Καλαί, μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα τῆς χώρας είναι ἥπιον σχετικῶς, παρὰ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῆς, διότι φθάνει ἐκεῖ τὸ θερμὸν ρεῦμα (Γκόλφ-Στρήμ). Ἡ ὁμίχλη ὅμως καλύπτει τὰς νήσους πολλὰς ἔβδομάδας τὸν χειμῶνα. Αἱ βροχαὶ είναι ἄφθονοι καὶ ἡ ὑγρασία πολὺ μεγάλη.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία.* Ἡ γεωργία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, γίνεται ὅμως μὲ τέλεια μηχανικὰ μέσα. Παράγονται γεώμηλα καὶ δημητριακά εἰς μικράς ποσότητας, λόγω τῆς ὑγρασίας καὶ τῆς ὁμίχλης. Ἐπίστης παράγονται σακχαρότευτλα. Ἡ κτηνοτροφία τῆς ὅμως εὐνοεῖται ἀπὸ τὸ κλῖμα καὶ ἔκτρεφονται ἵπποι, πρόβατα, χοῖροι, πουλερικά κ.λ.π. Ἡ ἀλιεία είναι πηγὴ πλούτου. Ἀλιεύονται εἰς τὴν Β. θάλασσαν τοὺς θερινοὺς μῆνας μὲ ἀλιευτικὰ πλοῖα βακαλάοι, ρέγγαι, σολωμοί, κ.λ.π. Πολλοί ἐπιδίονται εἰς τὴν ἀλιείαν τῆς φαλαίνης.

Όρυκτά. Ἡ μεγαλυτέρα πηγὴ πλούτου διὰ τὴν χώραν είναι τὰ ὄρυκτά της. Είναι ἡ τρίτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγήν. Τὸ ὑπέδαφος τῆς ἔχει πλούσια κοιτάσματα γαιαινθράκων ἔξαιρετικῆς ποιότητος. Σιδηρομεταλλεύματα, μεταλλεύματα χαλκοῦ, μολύβδου, κασσιτέρου κ.λ.π. ἔξαγονται εἰς μεγάλας ποσότητας.

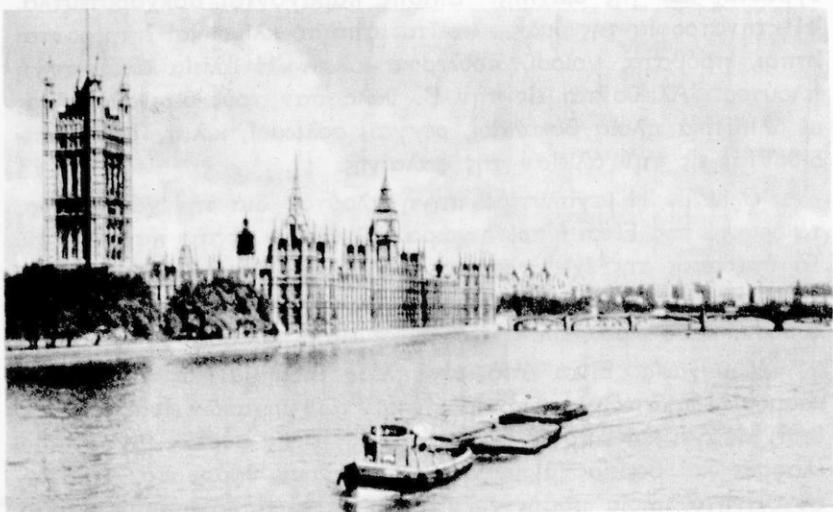
Βιομηχανία. Είναι ἀπὸ τὰς πλέον βιομηχανικὰς χώρας τοῦ κόσμου. Αἱ πρῶται ὄλαι διὰ τὴν κίνησιν τῶν μηχανῶν είναι ἄφθονοι, διότι εἰσάγει καὶ ἀπὸ τὰς κτήσεις τῆς. Πάστης φύσεως ἔργοστάσια Ἑλαφρᾶς καὶ βαρείας βιομηχανίας παράγουν ὑφάσματα, νήματα, αὐτοκίνητα, πλοῖα πάστης χωρητικότητος, ἀεροπλάνα, μηχανήματα παντὸς εἰδούς, πολεμικὰ ὅπλα, κονσερβοποιημένα τρόφιμα, φάρ-

μακα, χημικά προϊόντα και πάστης φύσεως προϊόντα της σιδηροβιομηχανίας.

Ἐμπόριον. Διεξάγει ἐμπόριον μὲ δλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Εἰς τούτο συμβάλλει ὁ μέγας ἐμπορικὸς στόλος τῆς χώρας, ὁ ὅποιος μεταφέρει τὰ ἐμπορεύματα εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Ἐξάγει τὰ ἄφθονα προϊόντα τῆς βιομηχανίας της και εἰσάγει δημητριακά, τρόφιμα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνοτάτην σιδηρ. συγκοινωνίαν. Εἰς τοὺς αὐτοκινητοδρόμους της κινοῦνται 7.500.000 αὐτοκίνητα παντὸς εἴδους. Ποταμόπλοια διευκολύνουν τὴν συγκοινωνίαν εἰς ὅλην τὴν χώραν. Εἰς τοὺς μεγάλους λιμένας της, τοῦ Λονδίνου, Λίβερπουλ, Μάντσεστερ κ.λ.π. καταπλέουν φορτηγά και ἐπιβατηγά πλοία ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ ἀεροπορική συγκοινωνία της εἶναι ἀπὸ τὰς καλυτέρας τοῦ κόσμου και τὴν συνδέει μὲ δλας τὰς ἡπείρους.

Τουρισμός και ἀξιοθέατα. Ἐκατοντάδες χιλιάδων περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τοὺς θερινοὺς ἰδίως μῆνας ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Τοὺς ἐπισκέπτας προσελκύουν τὰ θαυμάσια τοπία τῆς χώρας και τὰ ἔξαιρετικὰ εἰς ποιότητα προϊόντα ύφαντουργικῆς και μεταλλουργίας. Ἐπισκέπτονται και τὰ ἀξιο-

Λονδίνον

Θέατα είς τὸ Λονδίνον, τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον, εἰς τὸ ὅποιον φυλάσσονται ἔλληνικαὶ ἀρχαιότητες (Καρυᾶτις, Ἐλγίνεια μάρμαρα), τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Μπάκινχαμ. τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Οὐεστμίνστερ, τὸ Ἀθβαείον τοῦ Οὐεστμίνστερ, ὅπου οἱ τάφοι τῶν Βασιλέων, τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, τὸ Χάϊντ - Πάρκ μὲ τὸν Ζωολογικὸν κῆπον, τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Παύλου, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γκρήνουϊτς κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις

Πληθυσμός. Ἡ Μεγάλη Βρεταννία ἔχει πληθυσμὸν 53.440.000. Πυκνότης πληθυσμοῦ 218 κατ. κατὰ τ. χλμ.

Γλώσσα. Ἀγγλική. Είναι γλῶσσα διεθνής.

Θρησκεία. Τὸ 96% τοῦ πληθυσμοῦ είναι Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι Ἀγγλικανοί. Τὸ ὑπόλοιπον είναι Καθολικοί. Ἡ ἐκπαίδευσις εύρισκεται εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ Βασιλεία.

Νόμισμα. Λίρα στερλίνα. 1 = 71 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι τὸ Λονδίνον (8.350.000 κατ.) μετὰ τῶν προαστίων. Ἡ κυρίως πόλις τοῦ Λονδίνου ἔχει πληθυσμὸν (3.350.000). Είναι κτισμένον εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Ταμέσεως

Ἐδιμβοῦργον. Τὸ βασιλικὸν Ἀνάκτορον

καὶ ἀπέχει 90 χλμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ὁ Τάμεος εἶναι πλωτὸς καὶ τὸ Λονδίνον εἶναι δὲ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Εὐρώπης καὶ μία ἀπὸ τὰς βιομηχανικωτέρας καὶ ἐμπορικωτέρας πόλεις τοῦ κόσμου. Πλησίον του εύρισκεται τὸ περίφημον Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γκρή νουΐτς (προ-άστιον τοῦ Λονδίνου). ἔχει περίφημα οἰκοδομήματα (τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἄγ. Παύλου, τὰ Ἀνάκτορα χειμερινὰ καὶ θερινά, τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, τὸ Μουσεῖον κ.λ.π.).

Ἄλλαι μεγάλα πόλεις εἶναι τὸ Πόρτσμουθ (230.000 κατ.) πολεμικὸς λιμήν, ἡ Ὁξφόρδη, δύναμαστὴ διὰ τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Μπρίστολ, (450 χιλ. κάτ.), τὸ Μπίρμιγχαμ (1.100.000 κατ.), τὸ Καίμπριτς, τὸ Μάντζεστερ (2.400.000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων) κ.λ.π. Εἰς τὴν Οὐαλλίαν τὸ Κάρντιφ, λιμὴν ἑξαγωγῆς γαιανθράκων. Εἰς τὴν Σκωτίαν τὸ Ἐδιμβούργον (480.000 κατ.) μὲ σπουδαῖα ἐκπαιδευτικὰ ᾧδύματα, ἡ Γλασκώβη (1.100.000 κατ.). Εἰς τὴν Β. Ἰρλανδίαν τὸ Μπέλφαστ (450.000 κατ.) μὲ μεγάλα ναυπηγεῖα κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Βρεταννίας ἦσαν οἱ Κέλται. Κατὰ τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ἐγκατεστάθησαν οἱ Ἀγγλοσάξωνες, οἵτινες ἦνωθησαν μὲ τοὺς Κέλτας καὶ ἀπετέλεσαν τὸ Βασίλειον τῆς Ἀγγλίας. Οἱ Ἀγγλοί εἶναι λαὸς τολμηρός, ριψοκίνδυνος καὶ ἐργατικός. Διὰ τοῦτο κατώρθωσαν ἀπὸ τὸν 17ον αἰῶνα καὶ ἐντεῦθεν νὰ γίνη ἡ Ἀγγλία θαλασσοκράτειρα μὲ ἀποικιακὸν κράτος εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Αἱ Η.Π.Α. ὁ Καναδᾶς, αἱ Ἰνδίαι, ἡ Β. καὶ Ν. Ἀφρική, ἡ Αὔστραλία, ἡ Νέα Ζηλανδία καὶ χιλιάδες νῆσοι Ἠσαν Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι. Πρῶται αἱ Η.Π.Α. μετὰ σκληροὺς ἀγῶνας ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν (1776) καὶ ἡκολούθησαν κατόπιν καὶ τὰ ἄλλα κράτη. Σήμερον ἔχει ἀκόμη μερικάς ἀποικίας, ὅλλα πολλὰ ἀπὸ τὰ κράτη, ποὺ ἐκπρύχθησαν ἐλεύθερα, ἔχουν δεχθῆ, νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν λεγομένην Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν, περὶ τῆς ὅποιας ὅμιλοῦμεν κατωτέρω.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλάς ἔχει πολὺ φιλικὰς σχέσεις μὲ τὴν μεγάλην Βρεταννίαν. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας Ἀγγλοί φιλέλληνες ἐπολέμησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Λόρδος Βύρων ἀπέθανε εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διέθεσε τὴν περιουσίαν του διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς. Κατὰ τὸ 1864, ἐπὶ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α., μᾶς παρεχώρησε τὰς

Ιονίους νήσους. Κατά τούς δύο Παγκοσμίους Πολέμους οι δύο λαοί έπολέμησαν δε εἰς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔχει διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Ἡ Ἑλλὰς ἀγοράζει ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ὑφάσματα καὶ μηχανήματα καὶ πωλεῖ εἰς αὐτὴν καπνὸν, σῦκα, σταφίδα, ἐσπεριδοειδῆ κ.λ.π. Ἡδη εἶναι μέλος τοῦ NATO καὶ ως ἐκ τούτου συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ συμμαχίας.

Βρεταννικὴ Κοινοπολιτεία

“Οπως εἴπομεν ἀνωτέρω ἡ Μ. Βρεταννία εἶχε παλαιότερον μέγια ἀποικιακὸν κράτος. Αἱ πλείσται ὅμως ἀπὸ τὰς ἀποικίας της ἔγιναν ἐλεύθεραι καὶ σήμερον εἶναι κράτη ἀνεξάρτητα. Τὰ κράτη ὅμως αὐτὰ δὲν ἀπέκοψαν τελείως τούς δεσμούς των μὲ τὴν Μ. Βρεταννίαν. Ἐχουν συμφωνήσει ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἀποτελοῦν μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Μ. Βρεταννίας μίαν ἱνωσιν, ἐν ἱνιαῖον κρατικὸν συγκρότημα, τὰ κράτη τοῦ δόποιου ἀλληλούποστηρίζονται καὶ ἔχουν κοινὰ συμφέροντα. Εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀμερικήν, Ἀσίαν, Ἀφρικήν καὶ Ὡκεανίαν καὶ ἀποτελοῦν τὴν λεγομένην Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Κατὰ τύπους, ἂν καὶ τὰ περισσότερα εἶναι Δημοκρατίαι, ἀναγνωρίζουν ως ἀνώτατον ἀρχοντα τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας. Τὰ κράτη τῆς Κοινοπολιτείας ἔχουν ἑκτασίν 32.000.000 τ. χλμ. δηλαδὴ ἑκτασίν τριπλασίαν τῆς Εὐρώπης καὶ πληθυσμὸν 800.000.000 κατ. δηλαδὴ τὸ 1/4 περίπου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς.

Ιρλανδία

Θέσις - δρια. Εἶναι ἡ δευτέρα εἰς ἑκτασιν Βρεταννικὴ νῆσος. Εύρισκεται Δ. τῆς Μ. Βρεταννίας καὶ χωρίζεται ἀπ' αὐτῆς διὰ τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Δημοκρ. τῆς Ἰρλανδίας. “Ἐν τμῆμα τῆς ἑκτάσεως 12.170 τ.μ., εἰς τὰ βόρεια τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Μ. Βρεταννίαν.

Ἐκτασις. 70.280 τ.χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. “Ολη ἡ νῆσος εἶναι πεδινή. Εἰς τὰ A. παράλια ὑπάρχουν χαμηλαὶ δροσειρά. Αἱ συχναὶ βροχαὶ σχηματίζουν ἐλώδεις περιοχάς. Τὸ κεντρικὸν πεδινὸν τμῆμα τῆς νήσου εἶναι χα-

ισαὶ αὐτὸς τὸ πολυτόπιον πολυσύγχρονον αὐτὸς καὶ τὸ δέρμα τὸ πολυτόπιον

μηλόν, περιβάλλεται ύππο λόφων καὶ ἔχουν ἐκεῖ σχηματισθῆ πολλαὶ μικραὶ λίμνας. Οἱ μικροὶ ποταμοὶ τῆς ρέουν βραδέως, ἔχουν ἐνωθῆ διὰ διωρύγων μέτας μικρὰς λίμνας τῆς καὶ δίδουν εἰς τὴν νῆσον ποτάμιον δίκτυον συγκοινωνιῶν.

Θάλασσαι - πορθμοὶ κ.λ.π. Περιβρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν. Τὴν χωρίζουν δὲ Β. Πορθμὸς καὶ δ. Πορθμὸς τοῦ Ἀγ. Γεωργίου.

Κλῖμα. Τὸ κλίμα τῆς εἶναι ἥπιον, λόγω τοῦ θερμοῦ ρεύματος, ἀλλὰ πολὺ ύγρὸν μὲ ἀφθόνους βροχάς καὶ πολλὰς δύμιχλας.

Οἰκονομία. Γεωργία. Ἡ ύπερβολικὴ ὑγρασία δὲν εὔνοει τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν. Κύριον προϊὸν εἶναι τὰ γεώμηλα καὶ τὰ σακχαρότευτλα.

Κτηνοτροφία. Ἀντιθέτως ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζει. Εἰς τοὺς φυσικοὺς λειμῶνας τῆς, οἱ ὅπιοι καταλαμβάνουν τὰ 50% τοῦ ἐδάφους τῆς, ἐκτρέφονται κατὰ ἑκατομμύρια, βόες, πρόβατα, χοῖροι, καὶ ἵπποι. Παράγονται ἄφθονα εἰδῆ τυροκομίας, γάλακτος, βουτύρου κ.λ.π. Ἡ ἀλιεία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Δάση ἔχει ἐλάχιστα.

Όρυκτά. Ἐχει τὰ πλουσιώτερα ἀνθρακωρυχεῖα τῆς Εύρωπης εἰς τύρφην. Ἡ τύρφη εἶναι ἀνθραξ κατωτέρας ποιότητος. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ὅρυκτὰ εἶναι πτωχή.

Βιομηχανία. Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εχει μεγάλα ἔργοστάσια παραγωγῆς ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας, μεγάλα ἔργοστάσια ποτοποιίας, σαπωνοποιίας, σακχάρεως, εἰς δὲ τὸ Δουβλίνον, τὴν πρωτεύουσάν της, ὑπάρχει ἐν ἔργοστάσιον ζυθοποιίας ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου.

Ἐμπόριον. Εἰσάγει τρόφιμα, πετρέλαιον, ἔλαια, ύφασματα, μηχανᾶς κ.λ.π. Ἐξάγει βιούτυρον, ζῶα, κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐσωτερικῶς ἔχει σιδηροδρομικήν συγκοινωνίαν, καὶ συγκοινωνίαν δι' αὐτοκινήτων καὶ ποταμοπλοίων. Ἐχει ἐπίσης θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριωτέρους λιμένας τοῦ Δουλβίνου καὶ τοῦ Κόρκ. Ἀεροπορικῶς συνδέεται μὲ τὸ ἔξωτερικόν. (Ἀεροδρόμιον Δουλβίνου.)

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Δὲν ἔχει μεγάλην τουριστικήν

κίνησιν. Πάντως ό ἐπισκέπτης μένει ίκανον ποιημένος ἀπό τὰ ἀξιοθέατα τῆς χώρας. Ἡ πρωτεύουσα τὸ Δουλβῖνον εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἐχει μεγαλοπρεπή οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα, ὅπως ἡ στήλη τοῦ Νέλσωνος ὑψους 48 μ., ὁ διβελύσκος τοῦ Οὐέλλιγκτων ὑψους 62 μ., ἡ πλατεῖα τοῦ Ἀγίου Στεφάνου μὲ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐπιφανῶν Ἰρλανδῶν, τὸ περίφημον ἄλσος Γουέλ κ.λ.π. Ἐπίσης οἱ χλοεροὶ λειμῶνες, αἱ διώρυγες, τὸ πλῆθος τῶν ἔργοστασίων τῆς καὶ προπαντὸς ἡ προθυμία καὶ ἡ φιλοξενία τῶν κατοίκων τῆς ἐλκουν πολλούς ἐπισκέπτας κατὰ τοὺς θερινοὺς κυρίως μῆνας.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Οἱ Ἰρλανδοὶ εἶναι λαὸς εὐγενῆς, ἐργατικὸς καὶ φιλειρηνικός.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 2.849.000 κατ. (ἀπογραφὴ 1964).

Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 41 κάτοικοι κατὰ τ.χ.

Γλῶσσα. Ἰρλανδική. Ἐπίσης ὁμιλεῖται εὐρύτατα ἡ Ἀγγλική.

Θρησκεία. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἀγγλους, οἱ Ἰρλανδοὶ εἶναι Καθολικοὶ Χριστιανοί.

Ἡ ἑκπαίδευσις εύρισκεται εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον. Δὲν ὑπάρχει Ἰρλανδὸς ἀγράμματος.

Πολιτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Ἰρλανδικὴ λίρα. 1 λίρα = 71 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Δουλβῖνον (550.000 κατ.).

Εἶναι ἐμπορικόν, βιομηχανικόν καὶ πνευματικόν κέντρον τῆς χώρας καὶ λιμὴν ἐπὶ τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης. Ἀλλη πόλις εἶναι τὸ Κόρκ (80.000 κατ.)

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Ἰρλανδία κατωκεῖτο κατὰ τὸ παρελθόν ἀπὸ Κέλτας. Ἐπειτα ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ Ἀγγλοσάξωνες καὶ ἐκ τῆς ἐπιμειξίας προῆλθον οἱ σημερινοὶ κάτοικοι. Κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα κατέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἀγγλοί. Οἱ Ἰρλανδοὶ ἐπανεστάθησαν ἐπανειλημμένως καὶ τέλος κατὰ τὸ ἔτος 1937 κατώρθωσαν, ν' ἀποκτήσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Κατὰ τὸ ἔτος 1949 ἀπεσχίσθησαν καὶ ἐκ τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας. Κατὰ τὸν B' Παγκόσμιον πόλεμον ἡ Ἰρλανδία παρέμεινεν οὐδετέρα.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Μὲ τὴν Ἑλλάδα εύρισκεται εἰς φιλικὰς σχέσεις καὶ ἔχει μετ' αὐτῆς μικρὰς ἐμπορικὰς συναλλαγάς.

Α σακήσεις.

- 1) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῶν Βρεταννικῶν νήσων καὶ τοποθετήσατε τὰς θαλάσσας, τοὺς πορθμούς, τοὺς κόλπους καὶ τὰς νήσους.
- 2) Χωρίσατε τὰ κράτη τῶν Βρεταννικῶν νήσων καὶ τοποθετήσατε τὰς πρωτευούσας αὐτῶν.
- 3) Προγραμματίσατε ταξείδιον ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Λονδίνον: α) Σιδηροδρομικῶν μέχρι Πορθμοῦ τοῦ Καλαί καὶ ἐκεῖθεν διὰ θαλάσσης.
β) ἀτμοπλοϊκῶς ἐκ Πειραιῶς. γ) ἀεροπορικῶς μὲν ἀεροπλάνον, τὸ διποίον πετᾶ μὲ ταχύτητα 450 χιλ. τὴν ὥραν. Πόσας ὥρας θὰ κάμη, διὰ νὰ φθάσῃ ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Λονδίνον;
- 4) Ἐχει τουριστικὴν κίνησιν μεγάλην ἡ Βρεταννία; Διατί;
- 5) Μοῦ ἐστάλη ἀπὸ Δουλβίνον ἐπιταγὴ 400 Ἰρλανδικῶν λιρῶν. Πόσας δραχμὰς θὰ εἰσπράξω ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ τὴν ἔχαργυρώσω;

Δανία

Ἡ Δανία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Χερσόνησον τῆς Γιουτλάνδης καὶ ἀπὸ τὰς νήσους Φιονία, Ζηλανδία, Φάλστερ

στερ καὶ ἄλλας μικροτέρας, περίπου τετρακοσίας, ἐκ τῶν διποίων αἱ περισσότεραι εἰναι ἀκατοίκητοι.

Θέσις - ὅρια. Εύρισκεται εἰς τὰ Β. τῆς Γερμανίας καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Βόρειον Θάλασσαν καὶ τοὺς πορθμούς Σκάγερακ καὶ Κάτεγατ.

Ἐκτασίς. 43.043 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἐδαφος τῆς Δανίας δὲν ἔχει ὅρη. Εἶναι μία πεδιάς συνέχεια τῆς Γερμανικῆς πεδιάδος, μὲ διεσπαρμένους λόφους, ὑψους τὸ πολὺ ἔως 150 μέτρων. Ἡ Δυτικὴ πλευρὰ τῆς χερσονήσου εἶναι ἀμμώδης καὶ βοσκότοπος. Ἡ

Ανατολική όμως είναι εύφορωτάτη καὶ κατάλληλος διὰ καλλιέργειαν.

Ποταμοὺς μεγάλους δὲν ἔχει. "Υπάρχουν μόνον μικροὶ ὀρκετοὶ καὶ μικραὶ λίμναι, περὶ τὰς 30. Αἱ Δυτικαὶ ἀκταὶ τῆς είναι χαμηλαὶ, ἀμμώδεις καὶ χωρὶς λιμένας.

Αἱ Ἀνατολικαὶ ἔχουν πολλοὺς κόλπους καὶ λιμένας. Μεταξὺ τῆς χερσονήσου, τῶν νήσων τῆς καὶ τῆς Σουηδίας σχηματίζονται πολυάριθμοι πορθμοί, σπουδαιότεροι τῶν ὅποιων είναι ὁ Κατεγατ, ὁ Σκάγερακ κ.λ.π.

Κλῖμα. "Εχει κλῖμα ύγρόν, ἀλλὰ γλυκύν καὶ ἥπιον, λόγω τοῦ θερμοῦ ρεύματος τοῦ Γκόλφ - Στρήμ, τὸ ὅποιον τὴν περιρρέει.

Οἰκονομία. Γεωργία. Τὰ 65% τοῦ ἐδάφους τῆς καλλιεργοῦνται καὶ ἔχει πλουσιωτάτην παραγωγὴν γεωργικῶν προϊόντων. Παράγονται δημητριακά, γεώμηλα, τεῦτλα, λίνον κ.λ.π.

Κτηνοτροφία. κ.λ.π. Ἡ κτηνοτροφία ἀποτελεῖ τὸν ἀξιολογώτερον κλάδον τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Παράγονται εἰς μεγάλας ποσότητας βουτύρου, τυρὸς καὶ ἄλλα γαλακτοκομικά προϊόντα. Τὸ 70% τῶν κατοίκων τῆς ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Ἡ ἀλιεία είναι ὀρκετὰ ἀνεπτυγμένη. Ὁρυκτὸν πλοῦτον δὲν ἔχει. Ἡ Βιομηχανία τῆς εύρισκεται εἰς ύψηλὸν ἐπίπεδον. Ἐργοστάσια γαλακτοκομίας, ζακχάρεως, χημικῶν προϊόντων, ναυπηγεία, ἐργοστάσια κατασκευῆς μηχανῶν καὶ ἐργοστάσια κατασκευῆς ἐπίπλων (Δανέζικα ἐπιπλα) ὑπάρχουν εἰς δλην τὴν χώραν. Τὸ ἔξαγωγικὸν τῆς ἐμπόριον είναι ίκανοποιητικόν. Ἐξάγει

Κοπεγχάγη

κυρίως γαλακτοκομικά, έπιπλα και είσαγει πετρέλαιον, καπνὸν κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ ὀδικὸν τοιοῦτον θαλασσία συγκοινωνία μὲ πλοῖα καὶ ἀεροπορικὴ τοιαύτη μὲ κεντρικὸν ἀεροδρόμιον τὴν Κοπεγχάγην, ἔξυπηρετοῦν τελείως τὴν χώραν. Ἡ μεγάλη νῆσος Ζηλανδία καὶ ἡ νῆσος Φάλστερ συνδέονται διὰ γεφύρας.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ Τουριστικὴ κίνησις δὲν εἶναι ἀξιόλογος. Πάντως ἐπισκέπτονται τὴν χώραν ἄρκετοὶ περιηγηταί. Ὁ ἐπισκέπτης θὰ μείνῃ κατάπληκτος, διότι ὅλοι εἰς τὴν Δανίαν δὲν περιπατοῦν πεζοὶ ἀλλὰ μὲ ποδήλατον. Ἔκαστος Δανέζος μικρὸς ἢ μεγάλος ἔχει τὸ ποδήλατόν του καὶ ἡ παροιμία λέγει: «Τὰ Δανόπουλα πρῶτα μαθαίνουν ποδήλατον καὶ ύστερα νὰ βαδίζουν». Εἰς τὴν Κοπεγχάγην θὰ θαυμάσῃ τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια, τὸν Μεσαιωνικὸν ναὸν τῆς Παρθένου, τὸ περίφημον ὁρειχάλκινον ἄγαλμα τῆς Νεράϊδας τῆς Κοπεγχάγης εἰς τὴν είσοδον τοῦ κόλπου, τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Χριστιανομπουργκ, τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Σαρλότενμπορ, τὸ Μουσεῖον κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἡ Δανία ἔχει πληθυσμὸν (4.600.000 κατ.). Πυκνότης (105 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλώσσα. Ἡ Δανική. Τὰ σχολεῖα τους εἶναι ἀπὸ τὰ καλλίτερα τῆς Εὐρώπης. Εἶναι ἐγγράμματοι κατὰ 99%.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ Βασιλεία.

Νόμισμα. Δανικὴ κορώνα. 1 κορ. = 4,20 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Κοπεγχάγη (703.430 κατ. ἀπογρ. 1963). Μετὰ τῶν προαστίων τῆς ἔχει πληθυσμὸν 1.300.000 κατ. Εἶναι κτισμένη ἐπὶ τῆς νήσου Ζηλανδίας καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς ώραιοτέρας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἀλλαὶ πόλεις εἶναι: Ἡ "Αἱρχουσ" ἢ "Ωρχουσ", πατρὶς τοῦ μυθιστοριογράφου Ἀντερσεν (170.000 κατ.) κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Δανοὶ κατάγονται ἀπὸ τοὺς Βορειογερμανούς. Ἀπὸ τοῦ 14ου ἔως 16ου μ.Χ. αἰῶνος οἱ Δανοὶ ήσαν κύριοι ὀλης τῆς Σκανδιναῦικῆς Χερσονήσου καὶ πολλῶν νήσων. Βραδύτερον ἡ Δανία ἔχασε τὴν δύναμίν της καὶ περιωρίσθη εἰς

τὰ σύνορά της. Κατέχει ὅμως ἀκόμη πολλάς νήσους, περὶ τῶν δποίων διμιοῦμεν κατωτέρω.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Δανία διατηρεῖ διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἐχει σχέσεις φιλικάς, αἱ δποῖαι συνεσφίχθησαν περισσότερον μὲ τοὺς γάμους τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πριγκηπίσσης τῆς Δανίας Ἀννης - Μαρίας. Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἡ Δανία εἰσάγει καπνόν, οἶνον, σταφίδα καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔξαγει ἵχθυς παστούς, τυρόν, βούτυρον κ.λ.π. Αἱ δύο χώραι ἀνήκουν εἰς τὸ NATO καὶ συνεπῶς συνδέονται διὰ συμμαχίας.

Κτήσεις τῆς Δανίας. Ἡ Δανία διατηρεῖ κτήσεις, αἱ δποῖαι εἶναι αἱ ἔξης :

1) Αἱ νῆσοι Φερόαι. Εἶναι σύμπλεγμα ἀπὸ 22 νήσους καὶ εὐρίσκονται εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀγγλίας. Κατοικοῦνται ἀπὸ 35.000 κατοίκους περίπου καὶ ἔχουν πρωτεύουσαν τὸ Τορσχάουν (6.000 κατ.).

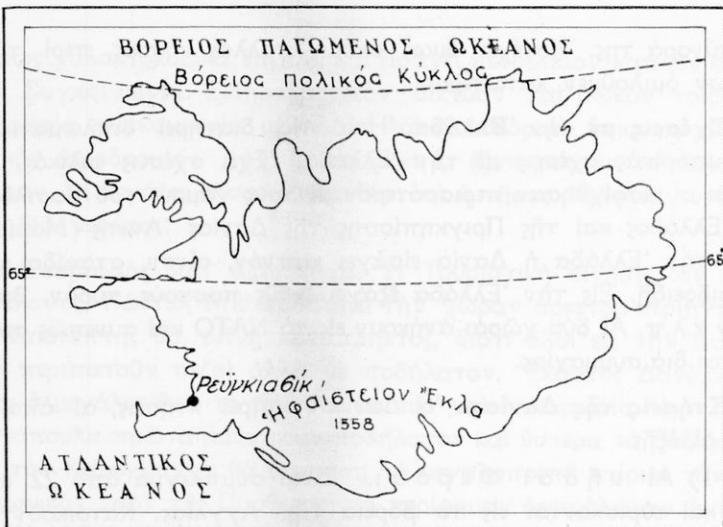
2) Ἡ Γροιλανδία. Εἶναι ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τοῦ Κόσμου καὶ τὸ περισσότερον μέρος τῆς εἶναι ἐντὸς τῆς B. πολικῆς ζώνης. Κεῖται B.A. τῆς Ἀμερικῆς. Ἐχει ἕκτασιν 2.170.000 τ. χλμ. καὶ λόγω τοῦ ὑψηλοῦ ψύχους καὶ τῶν πάγων εἶναι σχεδὸν ἀκατοίκητος. Μόνον εἰς τὰ νότια μέρη ζοῦν περὶ τὰς 30.000 Ἐσκιμῶοι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν ἀλιείαν. Ἡ Δανία ως μέλος τοῦ NATO ἔδεχθη καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ τῆς Γροιλανδίας σταθμοὶ καὶ βάσεις πολεμικαί.

Ἡ Ἰσλανδία

Θέσις - ὅρια. Ἡ Ἰσλανδία εἶναι νῆσος τοῦ B. Ἀτλαντικοῦ. Κεῖται μεταξὺ Γροιλανδίας καὶ Νορβηγίας. Ἀπὸ τὸ B. μέρος τῆς διέρχεται ὁ B. πολικὸς κύκλος.

Ἐκτασις. 102.800 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Εἶναι νῆσος ἡφαιστειογενής. Περὶ τὰ 30 ἡφαιστειαὶ ἐνεργὰ καλύπτουν τὸ ἔδαφός της, τὸ δόποιον εἶναι δρεινόν.

Χάρτης Ισλανδίας

Τὰ σπουδαιότερα ἡφαίστεια εἶναι ἡ "Ἐκλα 1.500 μ. καὶ ἡ "Ἐρεφα, 2.100 μ. Τὸ κεντρικὸν μέρος εἶναι ἀκατοίκητον. Μόνον εἰς τὰ παράλια κατοικεῖται. Εἰς πολλὰ μέρη ὑπάρχουν θερμοπίδακες, ἡφαιστειακῆς προελεύσεως, οἱ ὅποιοι λέγονται γκείζερ. Τὸ 1/5 τοῦ ἐδάφους καλύπτεται ὑπὸ πάγων (παγετῶνες).

Κλῖμα. Ψυχρόν. Εἰς τὰ παράλια μετριάζεται ἀπὸ τὸ θερμὸν ρεῦμα Γκόλφ - Στρήμη, τὸ ὅποιον τὴν περιλούει. Εἰς τὸ Β. τμῆμα τῆς νήσου τοὺς θερινοὺς μῆνας εἶναι διαρκῆς ήμέρα. 'Ο ἥλιος δὲν δύνει, ἀλλὰ κινεῖται κυκλικῶς ἄνω τοῦ ὁρίζοντος. Τὸν χειμῶνα ἀντιστρόφως εἶναι διαρκῆς νύξ.

Οἰκονομία. Ἀπὸ τὸ ἐδαφός της, μόνον τὸ 1/12 τῆς χώρας καλλιεργεῖται καὶ κατοικεῖται. Λόγω τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ κλίματος δὲν εύνοεῖται ἡ γεωργία. Ἀντιθέτως ἡ κτηνοτροφία εἶναι πηγὴ πλούτου. Ἐκτρέφονται πρόβατα, βόες, μικρόσωμοι ἵπποι καὶ ζῶα διὰ γουναρικά. Ἡ μεγαλυτέρα ὅμως πηγὴ πλούτου τῆς χώρας εἶναι ἡ ἀλιεία. Βακαλάοι καὶ ρέγγαι, ἀλιεύονται κατὰ ἑκατομμύρια τόννους καὶ στέλλονται εἰς τὸ ἔξωτερικὸν.

Συγκοινωνία. Ἐσωτερικῶς γίνεται δι' αὐτοκινήτων. Τὸ ὁδικόν της δίκτυον φθάνει τὰ 6.000 χλμ. Ἐχει πολλὰ ἀεροδρόμια καὶ εἶναι

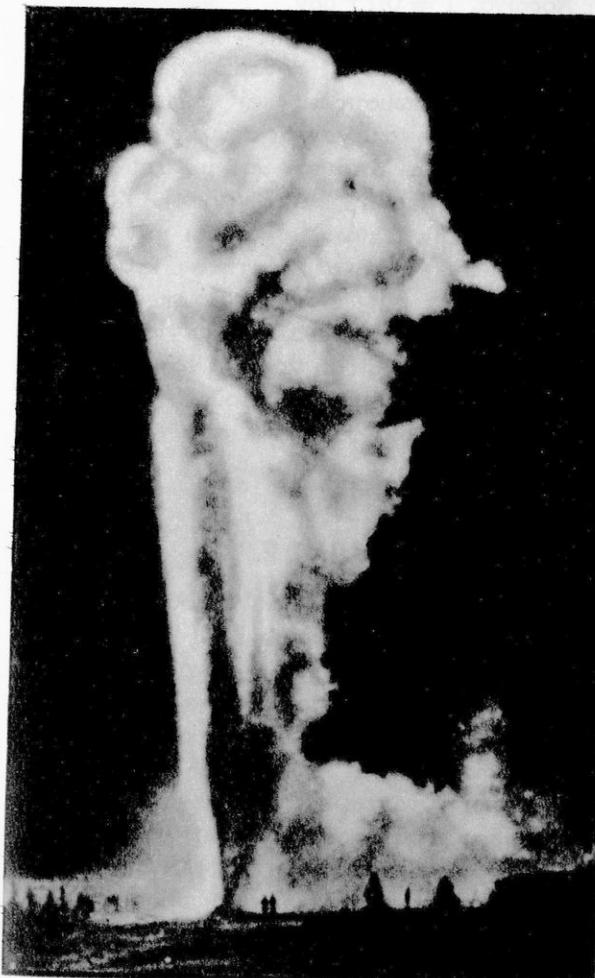
κόμβος έναερίων συγκοινωνιῶν μεταξὺ Εύρωπης καὶ Ἀμερικῆς.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Πολλοί ἐπισκέπτονται τὴν Ἰσλανδίαν, τὴν παράδοξον αὐτὴν χώραν, μὲ τοὺς θαυμασίους ἀναριθμήτους θερμοπίδακας. Οἱ θερμοπίδακες ἔξακοντίζουν εἰς τὰ ὑψη, πολλοὶ μέχρι 40-60 μέτρων, μεγάλας ποσότητας θερμοῦ ὄντας καὶ οἱ ἀτμοὶ

καὶ τὸ θέαμα, ὅταν ἔξακοντίζωνται καὶ καταπίπτουν τὰ νερά, παρουσιάζουν σπανίαν μεγαλοπρέπειαν. Πολλοὶ ἐπισκέπτονται τὴν χώραν τὸ θέρος, διὰ νὰ θαυμάσουν τὸν ἥλιον, δ ὅποιος δὲν δύει ἐπὶ πολλοὺς μῆνας καὶ νὰ ζήσουν ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τῶν παραδοξοτήτων. Τὸ ὄντωρ ἀπὸ τοὺς θερμοπίδακας ἔχει μεταφερθῆνει εἰς τὰς οἰκίας μὲ εἰδικοὺς σωλῆνας, διὰ νὰ μὴ ψύχεται, καὶ μὲ καλοριφέρ ἔχουν ὅλοι οἱ κάτοικοι δωρεάν θέρμανσιν κατὰ τοὺς μακροὺς χειμερινοὺς μῆνας. Λουτρά, πλύσις ρούχων καὶ πᾶσα χρῆσις θερμοῦ ὄντας, παρέχεται δωρεάν.

Πολιτικὴ καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληρθυσμός. Ἡ Ι-

Θερμοπίδαξ (γκέϊζερ) εἰς Ἰσλανδίαν

σλανδία ᾔχει πληθυσμόν 190.230 κατ. Πυκνότης 2 κατ. κατά τ. χλμ.
Γλώσσα. Ισλανδική. Είναι συγγενής πρὸς τὴν δανικὴν καὶ
νορβηγικήν. "Ολοὶ οἱ Ισλανδοὶ εἰναι ἑγγράμματοι.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν.

Νόμισμα. Ισλανδικὴ Κορώνα. 1 = 0,75 δρχ.

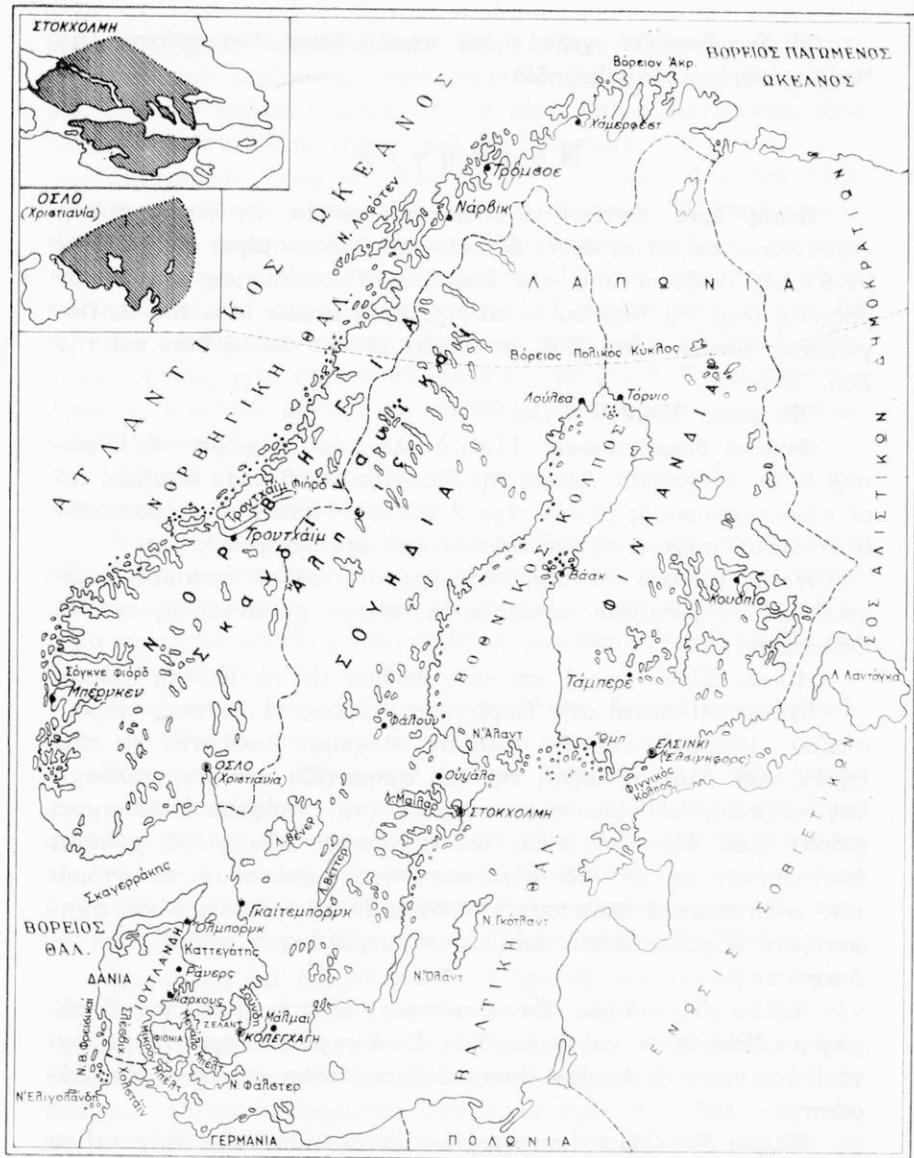
Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι τὸ Ρεύκγιαβικ (77.000 κατ.).
Είναι ώραιοτάτη πόλις μὲ ἀσφαλῆ λιμένα καὶ καθαριότητα ἀμεμ-
πτον. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι μένουν εἰς κωμοπολεῖς καὶ χωρία.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ισλανδοὶ κατάγονται ἀπὸ τοὺς Σκαν-
διναῦούς, οἱ δποῖοι ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν 9ον μ.Χ. αἰῶνα.
Παλαιότερον κατωκήθη ἀπὸ τοὺς Νορβηγούς (Βίκινγκς). Κατὰ
τὸν 14ον αἰῶνα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Δανῶν, οἱ δποῖοι τὴν κα-
τεῖχον μέχρι τοῦ 1944, ὅπότε ἀπετέλεσεν ἀνεξάρτητον κράτος.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἐλλάδα. Μετὰ τῆς Ἐλλάδος εὐρίσκεται εἰς
ἀγαθὰς σχέσεις καὶ ἔχει μετ' αὐτῆς ἐμπορικάς συναλλαγάς. Ἡ Ἐλλὰς
εἰσάγει ἀπὸ τὴν Ισλανδίαν βακαλάον καὶ ρέγγας καὶ ἔξαγει ἐκεῖ
ἐσπεριδοειδῆ καὶ καπνόν. Ἡ Ισλανδία εἶναι μέλος τοῦ NATO καὶ
συνεπῶς συνδέεται μετὰ τῆς Ἐλλάδος διὰ φιλίας καὶ στρατιωτικῆς
συμμαχίας.

Σκανδιναυϊκὴ Χερσόνησος

Είναι ἡ μεγαλυτέρα χερσόνησος τῆς Εύρωπης. Ἀπλοῦται ἀπὸ
B. πρὸς N. καὶ βρέχεται πρὸς B. ἀπὸ τὸν B. Παγωμένον Ὁκεανόν,
πρὸς Δ. ἀπὸ τὴν B. θάλασσαν καὶ πρὸς A. ἀπὸ τὸν Βοθνικὸν κόλπον
καὶ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. Πρὸς N. χωρίζεται ἀπὸ τὴν Δανίαν
μὲ τὰ στενὰ Κάτεγατ καὶ Σκάγερακ. Τὴν Χερσόνησον διασχίζουν
ἀπὸ B. πρὸς N. αἱ Σκανδιναυϊκαὶ Ἀλπεις. Ἀπὸ τὰς Ἀλπεις πη-
γάζουν πολλοὶ ποταμοί, οἱ δποῖοι χύνονται εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλ-
πον καὶ τὴν Νορβηγικὴν θάλασσαν. Ἡ θάλασσα τοῦ κόλπου παγώ-
νει τὸν χειμῶνα ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Ἡ B. περιοχὴ τῆς χερσονήσου
εἶναι πολὺ ψυχρὰ καὶ ἡ βλάστησις πτωχοτάτη. Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ-
ζοῦν οἱ Λάπτωνες καὶ ἑκτρέφουν ταράνδους. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς
χερσονήσου εἶναι οἱ παλαιοὶ Νορμανδοί, οἱ δποῖοι ἥσαν ναυτικοὶ
καὶ ἔξερευνηταί.

Χάρτης τῆς Σκανδιναύικῆς Χερσονήσου

‘Η Σκανδιναυϊκή χερσόνησος περιλαμβάνει δύο κράτη. Τὴν Νορβηγίαν, καὶ τὴν Σουηδίαν.

Νορβηγία

Θέσις - ὅρια. Κατέχει τὸ μικρότερον τμῆμα τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου καὶ κεῖται εἰς τὸ Δυτικὸν καὶ Βόρειον μέρος αὐτῆς. Πρὸς Ἀνατολὰς δρίζεται ὑπὸ τῆς Σουηδίας. Πρὸς Δυσμὰς καὶ Νότον βρέχεται ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης, πρὸς Βορᾶν ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου ‘Ωκεανοῦ καὶ Β.Α. συνορεύει μὲ τὴν Φινλανδίαν καὶ τὴν Σοβ. ‘Ενωσιν.

Ἐκτασις. 324.219 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Εἶναι ἡ πλέον ὁρεινὴ χώρα τῆς Εύρωπης. Αἱ Σκανδιναυϊκαὶ ‘Αλπεις τὴν διασχίζουν καθ’ ὄλον τὸ μῆκος τῆς μὲ πλείστας κορυφὰς (ύψηλοτέρα 2.482 μ.). Μεταξὺ τῶν ὁροσειρῶν ἐκτείνονται παγετῶνες ἔκτεταμένοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς.

Ποταμοί. Ἀπὸ τὰ ὅρη κατέρχονται πολλοὶ ποταμοὶ ὀρμητικοὶ καὶ σχηματίζουν καταρράκτας, οἵτινες χύνονται εἰς τὴν Β. Θάλασσαν.

Λίμναι. Εἶναι μικραὶ καὶ πολυάριθμοι εἰς τὰ Ν. τῆς χώρας.

Ἄκται. Αἱ ἀκταὶ τῆς Νορβηγίας, κυρίως αἱ δυτικαί, παρουσιάζουν ἴδιορρυθμίαν. ‘Η θάλασσα εἰσχωρεῖ βαθύτατα εἰς τὴν ξηράν, καθ’ ὄλον τὸ μῆκος τῆς καὶ σχηματίζει στενούς, πολυσχιδεῖς κόλπους, κολπίσκους καὶ ὄρμους (τὰ περίφημα Νοβηργικὰ φιόρδ). Καθ’ ὄλον τὸ μῆκος καὶ ἔμπροσθεν τῶν φιόρδ, χιλιάδες ἀκατοίκητοι, ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νῆσοι, φράσσουν τὰ στόμια τῶν κολπίσκων, ἀνακόπτουν τὴν δύναμιν τῶν κυμάτων καὶ σχηματίζουν ἀσφαλεστάτους λιμένας. Αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι εἶναι αἱ Λοφότεν.

Κόλποι - Ἀκρωτήρια. Σπουδαιότερος κόλπος εἶναι τοῦ Σκάγερακ. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ πορθμὸς Σκάγερακ. Ἀκρωτήριον ἔχει τὸ Βόρειον, τὸ δόποιον εἶναι τὸ βορειότερον σημεῖον τῆς Εύρωπης.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα εἶναι ψυχρόν. Εἰς τὰ Δυτικὰ καὶ Νότια εἶναι μᾶλλον γλυκύ, διότι ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ θερμὸν ρεῦμα τοῦ Μεξικοῦ. Ἀπὸ τῶν μέσων Μαΐου ἔως ἀρχῶν Αὔγουστου εἰς τὰ βό-

ρεια μέρη ἔχουν διαφοράς ήμέραν καὶ ὁ ἥλιος εύρισκεται πάντοτε ὑπεράνω τοῦ ὅρίζοντος. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου ἕως Φεβρουαρίου δὲν βλέπουν καθόλου ἥλιον καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα φωτίζονται ἀπὸ τὸ Β. Πολικὸν Σέλας (ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου).

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία - "Αλεία. Δὲν ἔχει ἀξιόλογον γεωργίαν, λόγω τοῦ δρεινοῦ ἐδάφους. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ὀλίγον ἀνεπτυγμένη καὶ ἀποδίδει ἀρκετὰ προϊόντα εἰς γουναρικά. Σημαντική ὅμως πηγὴ πλούτου εἶναι τὰ δάση της (δένα, ἔλατη, δρῦς), τὰ ὅποια κατέχουν τὸ 1/4 περίπου τῆς χώρας. Ἡ ἀλιεία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ ἀπασχολεῖ 10.000 Νορβηγούς. Οἱ Νορβηγοί εἶναι ἀλιεῖς φαλαίνης εἰς τὴν Β. Παγωμένην θάλασσαν. Βακαλάοι, ρέγγαι καὶ σαρδέλλαι ἀλιεύονται κατὰ ἑκατομμύρια τόννους.

'Ορυκτά. Ὁ ὄρυκτός πλούτος της εἶναι μεταλλεύματα ἀργύρου, νικελίου, χαλκοῦ κ.λ.π.

Βιομηχανία. Ἐχει βιομηχανίαν ἀξιόλογον. Ἀπὸ τὰς πτώσεις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν κινεῖ ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια, ἐργοστάσια μεταλλουργίας, κατασκευῆς χάρτου, ναυπηγεία κ.λ.π., τὰ ὅποια κατατάσσουν τὴν χώραν εἰς ἀξιολογον θέσιν μεταξύ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν.

'Εμπόριον. Ἐξάγει ἀλιευτικὰ προϊόντα, δασικὰ καὶ μεταλλεύματα καὶ εἰσάγει τρόφιμα, πετρέλαιον, καπνὸν κ.λ.π.

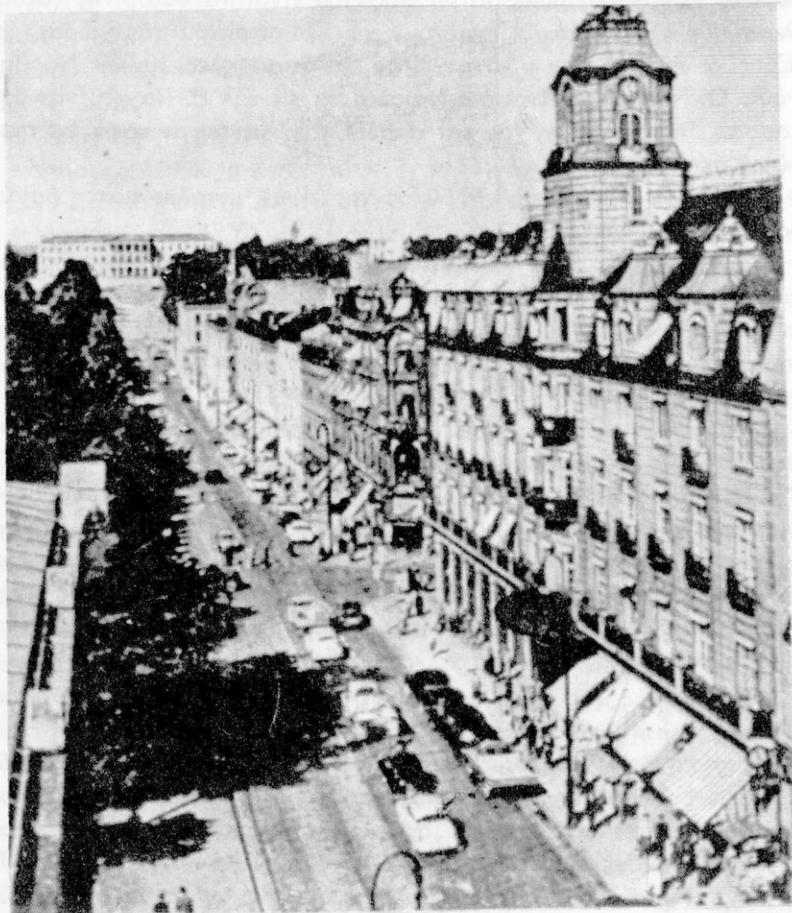
Συγκοινωνία. Λόγω τοῦ δρεινοῦ ἐδάφους της ἡ σιδηροδρομική καὶ ἡ δι' αὐτοκινήτων συγκοινωνία ὑστερεῖ. Ἡ θαλασσία ὅμως συγκοινωνία της εἶναι πυκνοτάτη καὶ ἔξυπηρετεῖ ὅλα τὰ παράλια τῆς χώρας μὲν ἀκτοπλοϊκὰ σκάφη. Ὁ ἐμπορικός της στόλος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους τοῦ κόσμου. Ἀεροπορική γραμμὴ τὴν συνδέει μὲν τὰς πόλεις τοῦ ἔξωτερικοῦ. (Ἀεροδρόμιον εἰς "Οσλο").

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐχει ἀρκετὴν τουριστικὴν κίνησιν. Χιλιάδες περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τὴν Νορβηγίαν, διὰ νὰ θαυμάσουν τὰ περίφημα Νορβηγικὰ φιόρδ. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τειχίζονται ἀπὸ ἀποτόμους γυμνούς ὑψηλοτάτους βράχους. Οὗτοι κατέρχονται ἀποτόμως πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰς χαράδρας των κυλοῦν καταρράκται μὲ αὐλάκια ἀφρῶν εἰς τὰς σχισμάς των. Εἰς τὰς προεξοχὰς τῶν βράχων μικρὰ σπιτάκια, ὡς φωλεαὶ ἀετῶν, συγκοινωνοῦν μεταξύ των μὲ ἀπρόσιτα μονο πάτια

Πολιτική καὶ Πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ο Πληθυσμὸς τῆς Νορβηγίας εἶναι 3.907.000 κατ· Πυκνότης 11 κάτ. κατὰ τ. χλμ.

Γλῶσσα. Νορβηγική. Τὴν ὁμιλοῦν τὰ 97%. Εἰς τὰ B. τῆς χώρας 20.000 Λάπτωνες ὁμιλοῦν τὴν Λαπτωνικήν. Οἱ Νορβηγοὶ εἶναι λαός ἀνεπτυγμένος εὐγενῆς καὶ μορφωμένος. Δὲν ὑπάρχουν ἀγράμματοι εἰς τὴν Νορβηγίαν.

*Οσλο — Μερικὴ ἀποψις

Θρησκεία. Χριστιανοί Διαμαρτυρόμενοι.

Πολύτενμα. Συνταγματική Βασιλεία.

Νόμισμα Νορβ. κορώνα = 4,30 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι τὸ Ὀσλο (480.000 κατ.). "Εχει
άσφαλή λιμένα και μέγα έμποριον. Είναι πνευματικὸν κέντρον τῆς
Νορβηγίας και κόμβος θαλασσίων και αεροπορικῶν συγκοινωνιῶν.

"Αλλαι πόλεις είναι: τὸ Μπέργκεν, τὸ Τροντχάϊμ, τὸ
Νάρβικ και τὸ Χάμερφεστ, ή βορειοτέρα πόλις τῆς Εύρωπης.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Νορβηγοὶ είναι τευτονικῆς καταγωγῆς
(βορειογερμανοί). "Εγιναν Χριστιανοί κατά τὸ ἔτος 850. Είναι
ίκιανώτατοι ναυτικοί, ριψοκίνδυνοι και ἔξερευνηταὶ τῶν Β. Παγω-
μένων περιοχῶν ('Άμοινδσεν, Νάνσεν και ἄλλοι). Κατά τὸν Β.
Παγκόσμιον πόλεμον ή Νορβηγία κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν.
'Ηλευθερώθη κατά τὸ 1945.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Μὲ τὴν Ἑλλάδα ή Νορβηγία εύρι-
σκεται εἰς πολὺ ἀγαθὰς σχέσεις και ἔχει ἐμπορικὰς συναλλαγάς.
Ἐκ τῆς Νορβηγίας ή Ἑλλάς εἰσάγει ἀλιευτικὰ προϊόντα κυρίως
βακαλάον, και ἄλλα ἀλίπαστα και ἔξαγει εἰς Νορβηγίαν καπνὸν
ἐσπεριδοειδῆ κ.λ.π. 'Η Νορβηγία, δῆπας και ή Ἑλλάς, είναι μέλος
τοῦ NATO και συνεπῶς αἱ δύο χῶραι συνδέονται διὰ συμμαχίας.

Κτήσεις. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὡκεανὸν ή Νορβηγία ἔχει μίαν
κτήσιν, τὴν νῆσον Σιπτσβέργην, και μικρὰς ἄλλας νήσους, πέριξ
αὐτῆς, μὲ πληθυσμὸν 3.000 κατοίκων, οἱ ὅποιοι είναι ἐργάται δρυ-
χειῶν εἰς τὰ πλούσια κοιτάσματα γαιανθράκων τῆς Σπιτσβέργης,
ή ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀλιείαν.

Σουηδία

Θέσις - "Ορια. Εύρισκεται εἰς τὰ Ἀνατολικὰ τῆς Σκανδιναυ-
ΐκῆς χερσονήσου. Πρὸς Β. δρίζεται ὑπὸ τῆς Νορβηγίας και Φιν-
λανδίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Α ὑπὸ τῆς
Βαλτικῆς και τοῦ Βοθνικοῦ Κόλπου και τῆς Φιλανδίας και πρὸς Δ
ὑπὸ τῆς Νορβηγίας και τῆς Β. θαλάσσης..

Έκτασις 449.793 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ Β.Δ. τμῆμα τῆς χώρας εἶναι ὀρεινὸν

καὶ τὸ καλύπτουν αἱ Σκανδιναῦκαι Ἀλπεῖς μὲν ύψηλοτέρας κορυφὰς ἔως 2.000 μέτρα. Τὸ ὑπόλοιπον εἶναι πεδινὸν μὲν μικράς, ἀλλὰ πλουσίας καὶ ἀρδευομένας πεδιάδας.

Ποταμοί. Εἰς τὴν Β. περιοχὴν μικροὶ ποταμοὶ ρέουν εἰς χαράδρας καὶ σχηματίζουν δνομαστοὺς καταρράκτας. Ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἔγκερμαν.

Αἱραι. Εἶναι ἀπειράθμοι, ὅπως καὶ εἰς τὴν Νορβηγίαν. Σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Βαΐνερ, Βέτερν, Μαίλαρ (ἔκτασις ὅσον ἡ Ἀττική), καὶ ἄλλαι.

Ἄκται. Σχηματίζουν ἀφθονα φιόδρ, ἀλλὰ δχι τόσον γραφικὰ δσον τῆς Νορβηγίας. Τὰς ἀκτὰς περιβάλλουν πλῆθος νήσων αἱ μεγαλύτεραι τῶν δποίων εἶναι ἡ Γκότλαντ καὶ Ὁλαντ.

Κλῖμα. Τὸ κλῖμα τῆς Σουηδίας εἶναι ὡς ἔκ τῆς θέσεώς της ψυχρότατον. Τὸ θερμὸν ρεῦμα δὲν φθάνει ἐκεῖ, διὰ νὰ τὸ ἐπηρεάσῃ. Τὰ Β. μέρη τὸν χειμῶνα εἶναι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας παγωμένα.

Οἰκονομία. Εἰς ὅλους τοὺς πλουτοπαραγωγικούς τομεῖς ἡ

*Αποφις Στοκχόλμης

Σουηδία ἔχει πολὺ προοδεύσει. Τὸ ὀλίγον καλλιεργήσιμον ἔδαφός της καλλιεργεῖται ἐπιστημονικῶς καὶ ἡ ἀπόδοσις εἶναι πλουσιωτάτη. Παράγει δημητριακὰ κ.λ.π.

Η κτηνοτροφία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατέρφονται πολλαὶ ἀγελάδες καὶ τάρανδοι. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἐπαρκοῦν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τολεονάζουν.

Η ἀλιεία εὐρίσκεται εἰς ίκανοποιητικὸν ἐπίπεδον. Βακαλάοι, ρέγγαι, σαρδέλλαι, ἀλιεύ-

ονται, παστώνονται καὶ ἔξαγονται εἰς τὸ ἔξωτερικόν.

Δάση. Καλύπτουν τὸ 50% τοῦ ἐδάφους τῆς. Γίνεται συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις καὶ ἡ σουηδικὴ ξυλεία θεωρεῖται ἐκλεκτῆς ποιότητος.

Όρυχα. Ὑπάρχουν κοιτάσματα σιδηρομεταλλευμάτων, χαλκοῦ, μολύβδου κ.λ.π. Τὸ σιδηρομετάλλευμα τῆς Σουηδίας θεωρεῖται τὸ καλύτερον τοῦ κόσμου. Ἐξάγει δισεκατομμύρια τόννους ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς καὶ μεγάλας ποσότητας πωλεῖ εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Παράγει καὶ ἀφθονα μάρμαρα.

Βιομηχανία κ.λ.π. Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι ἔξαιρετικῶς ἀνεπτυγμένη. Ἐργοστάσια ξυλείας (πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν ξυλείαν), βιομηχανίας πυρείων, μεταλλουργίας, (ἡ δευτέρα χώρα τῆς Εὐρώπης), παράγουν παντὸς εἴδους μηχανάς, σιδηροδρομικὸν ύλικόν, αὐτοκίνητα κ.λ.π. Ἐχει περίφημα ναυπηγεῖα, καὶ γενικῶς θεωρεῖται ἀπὸ τὰς βιομηχανικωτέρας χώρας τοῦ κόσμου. Ὡς κινητήριον δύναμιν χρησιμοποιεῖ τὰς ἀφθονους ὑδατοπτώσεις.

Τὸ ἔξαγωγικόν της ἐμπόριον εύρισκεται εἰς ύψηλὸν ἐπίπεδον.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνοτάτην ὁδικὴν καὶ σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν. Διὰ τὰς θαλασσίας συγκοινωνίας χρησιμοποιεῖ πλῆθος ἀκτοπλοϊκῶν σκαφῶν. Ἐπίσης ἔχει μέγαν ἐμπορικὸν στόλον. Ἡ ἀεροπορικὴ συγκοινωνία εἶναι ἀξιόλογος μὲ 3 μεγάλα ἀεροδρόμια.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Πολλοὶ ξένοι ἐπισκέπτονται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τὴν χώραν καὶ εἰδικῶς τὰ γραφικὰ φιόρδ, τοὺς μεγαλοπρεπεῖς καταράκτας, τοὺς ἡσύχους λιμένας καὶ τὴν περίφημον Βενετίαν τοῦ Βορρᾶ, τὴν Στοκχόλμην, τῆς ὅποιας οἱ δρόμοι εἶναι διώρυγες μεταξὺ τῶν μικρῶν νήσων καὶ τῆς λίμνης Μαλάρεν, ἐπὶ τῶν δροίων εἶναι κτισμένη. Ἡ ἄμεμπτος καθαριότης, ἡ εὐγένεια τῶν κατοίκων καὶ γενικῶς τὸ περίεργον φυσικὸν περιβάλλον, ἔλκουν πολλοὺς περιηγητάς.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Σουηδίας εἶναι 7.695.000 κατ. Πυκνότης πληθυσμοῦ 17 κατ. κατὰ τ. χλμ.

Γλῶσσα. Σουηδική. Ἡ ἐκπαίδευσις εύρισκεται εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον. Δὲν ύπάρχουν ἀγράμματοι εἰς τὴν Σουηδίαν.

Θρησκεία. Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Συνταγματική Βασιλεία.

Νόμισμα. Σουηδική κορώνα. 1 κορ. = 5,55 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι ή Στοκχόλμη (800.000 κατ.). Είναι μία άπό τάς ώραιοτέρας πόλεις τοῦ κόσμου, κτισμένη ἐπὶ μικρῶν νήσων καὶ ἐπὶ τῆς νήσου Μαλάρεν, δῆπος ἡ Βενετία. Ἀλλαὶ πόλεις είναι ή Ούψαλα (70.000 κατ.), ή ὅποια ἔχει τὸ ἀρχαιότερον Πανεπιστήμιον τοῦ κόσμου καὶ είναι ἐδρα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σουηδίας, τὸ Γκαίτεμποργκ (485.000 κατ.), σπουδαῖος λιμὴν εἰς τὸ στενὸν τοῦ Κάτεγατ, τὸ Μαλμαϊ (235.000 κατ.), λιμὴν εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Σούνδης κ.λ.π.

Ιστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Σουηδοὶ είναι τευτονικῆς καταγωγῆς. Παλαιότερον ἀπετέλουν ἐν κράτος μὲ τοὺς Νορβηγοὺς καὶ τοὺς Δανούς. Τὸ 1905 ἡ Σουηδία ἔγινε ἀνεξάρτητον κράτος. Τὰ σχολεῖα τῆς είναι τὰ καλλίτερα τοῦ κόσμου καὶ είναι ἐφωδιασμένα μὲ ὄλα τὰ σύγχρονα μέσα τῆς παιδαγωγικῆς. Ἡ Γυμναστικὴ (Σουηδικὴ γυμναστικὴ) ἔχει ἀναχθῆ εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Είναι πατρὶς τοῦ μεγάλου χημικοῦ καὶ ἐφευρέτου τῆς νιτρογλυκερίνης Νόμπελ, ὁ ὅποιος διέθεσεν τὴν τεραστίαν περιουσίαν του, τὴν ὅποιαν ἀπέκτησεν μὲ τὴν ἐφεύρεσιν, διὰ νὰ βραβεύωνται κατ' ἔτος οἱ καλλίτεροι ἐπιστήμονες, οἱ καλλίτεροι λογοτέχναι καὶ ὅσοι συμβάλλουν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον (Βραβεῖον Νόμπελ).

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Σουηδία ἔχει διπλωματικὰ σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐμπορικὰ συναλλαγάς. Ἀγοράζομεν ξυλείαν, χάριτην καὶ μηχανὰς καὶ πωλοῦμεν εἰς αὐτὴν σταφίδα, καπνόν, ἐσπεριδοειδῆ κλπ.

**Ασκήσεις*

1) Σχεδιάστε τὸν χάρτην τῆς Δανίας καὶ τοποθετήστε θαλάσσας πορθμούς, νήσους κλπ.

2) Ἱχνογραφήστε τὴν Σκανδιναվίκην χερσόνησον καὶ σημειώστε δρη, πρωτεύουσας, θαλάσσας, κόλπους, πορθμούς νήσους κλπ.

3) Πῶς θὰ μεταβῆτε ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Στοκχόλμην; Νὰ περιγράψητε τὶ θὰ συναντήσητε, ἀν ταξιδεύσητε ἀτμοπλοϊκῶς ἐκ Πειραιῶς. Ἀεροπορικῶς, ποίας χώρας θὰ διέλθητε καὶ πόσας ὥρας θὰ ταξιδεύῃ τὸ αεροπλάνον, ἐὰν τρέχῃ 400 χιλ. τὴν ὥραν; (*Ἀθῆναι - Στοκχόλμη*).

- 4) Περιγράψατε τὰς ἀκτὰς τῆς Νορβηγίας. Εἰς τὸ Νάρπικ, πότε δύει ὁ ἥλιος τὸν ἰούνιον; Τὸν Δεκέμβριον, πότε ἀνατέλλει καὶ πότε δύει ἐκεῖ ὁ ἥλιος;

5) Περιγράψατε ἔνα θερμοπίδακα (γκέιζερ) τῆς Ἰσλανδίας καὶ ἀναφέρατε τίνας ὡφελείας προσφέρουν οἱ θερμοπίδακες εἰς τοὺς κατοίκους.

6) Διατὸι ἡ Στοκχόλμη λέγεται Βενετία τοῦ Βορρᾶ;

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

1. ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

‘Η κατανομή τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς Γῆς δὲν εἶναι ὁμοιόμορφος. ‘Υπάρχουν περιοχαί, αἵτινες παρουσιάζουσι μεγάλην συγκέντρωσιν ἀνθρώπων ὡς π.χ. ἡ περὶ τὸν Νεῖλον περιοχὴ τῆς Αἰγύπτου, ἡ περιοχὴ τῶν Μουσῶνων (Ίνδιαι — Κίνα), αἱ Βιομηχανικαὶ Περιοχαὶ τῶν μέσων γεωγραφικῶν πλατῶν (Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ Εὐρώπη, Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ περιοχὴ τῶν ‘Ηνωμένων Πολιτειῶν τῆς Αμερικῆς καὶ ἡ Ἰαπωνία). ‘Αντιθέτως ύπάρχουν περιοχαὶ ἐπὶ τῆς Γῆς, αἵτινες ἡ στεροῦνται μονίμου ἐγκαταστάσεως ἀνθρώπων, ὡς εἶναι αἱ μεγάλαι ἑκτάσεις τῶν δύο πολικῶν ζωνῶν καὶ τῶν ἐρήμων ἡ εἶναι λίαν ἀραιῶς κατοφκημέναι, ὡς συμβαίνει μὲ τὰς περιοχὰς τῶν τροπικῶν χωρῶν ἡ τῶν μεγάλων δρεινῶν ὅγκων. ‘Η ἀνομοιομερής αὕτη ἔξαπλωσις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς Γῆς, ὁφείλεται εἰς πολλοὺς παράγοντας, ἐκ τῶν δποίων οἱ κυριώτεροι εἶναι κλιματολογικοί, διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους, ἡ γονιμότης (ἢ εύφορία) αὐτοῦ καὶ ὁ πλούτος τοῦ ὑπεδάφους, ἡ θέσις κ.λ.π. Διὰ τῆς ἀναπτύξεως τελευταίως τῶν τεχνικῶν μέσων, περιοχαὶ αἵτινες πρότερον ἦσαν ἀκατοίκητοι ἢ ἔθεωροῦντο ὡς δυσμενεῖς τόποι διαβιώσεως τοῦ ἀνθρώπου, μεταβάλλονται ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν εἰς τόπους ἀνέτου διαμονῆς αὐτοῦ.

‘Ολοι οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς δὲν εύρισκονται ἀπὸ ἀπόψεως πολιτισμοῦ εἰς τὸ αὐτὸν ἐπίπεδον. Παλαιότερον εἴς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους μεγάλαι κοιτίδες πολιτισμοῦ ἦσαν ἡ Αἴγυπτος, ἡ Μεσοποταμία, ἡ Κρήτη, αἱ Μυκῆναι κ.λ.π. Κατὰ τοὺς ιστορικοὺς χρόνους ἀνεπτύχθησαν δύο μεγάλοι πολιτισμοί. ‘Ο ‘Ελληνικὸς μὲ συνέχειαν τὸν Βυζαντινὸν καὶ ὁ Ρωμαϊκὸς. Σήμερον αἱ περιοχαὶ τῆς Γῆς, αἵτινες εύρισκονται εἰς ἀνωτέραν βαθμίδα πολιτισμοῦ εἶναι: ‘Ολόκληρος

σχεδόν ή Εύρωπη, δλόκληρος ή Β. Αμερική καὶ τμήματα τῆς Νοτίου Αμερικῆς, ή Ιαπωνία, τὰ νοτιοανατολικὰ παράλια τῆς Αὐστραλίας καὶ ή Νέα Ζηλανδία κ.λ.π.

Μὲ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ὄρων τῆς ζωῆς ή αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς ἀνῆλθεν τελευταίως ἀλματωδῶς καὶ σήμερον ὁ πληθυσμός της ἀνέρχεται εἰς 3.300.000.000 κατοίκους.

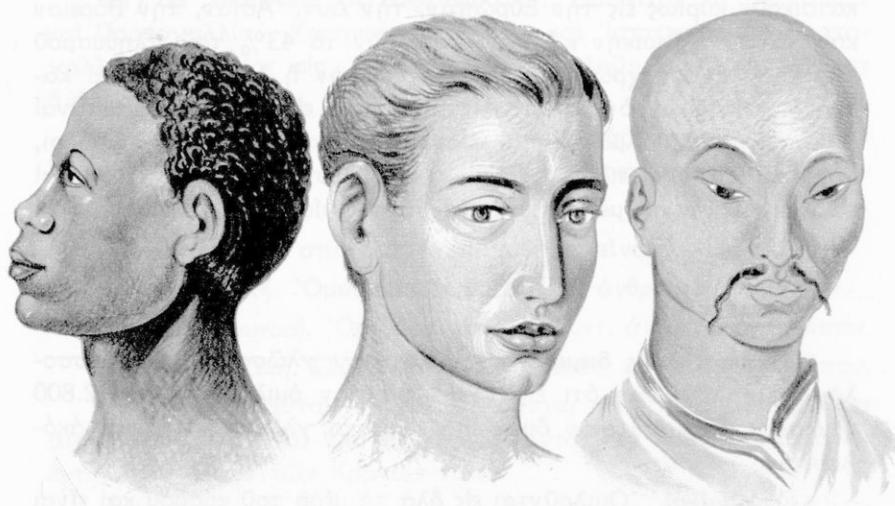
2. ΦΥΛΑΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι παρουσιάζουν τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά, τοὺς κατατάσσομεν εἰς τὴν αὐτὴν ὁμάδα, τὴν ὅποιαν δονομάζομεν φυλήν.

Φυλαὶ ὑπάρχουν πολλαὶ ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅμως δυνάμεθα τοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρώπους νὰ τοὺς κατατάξωμεν εἰς τρία μεγάλα ἀθροίσματα :

a) *Tὴν Αἰθιοπικὴν ἢ μαύρην φυλήν.*

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὴν Κεντρικὴν Αφρι-

Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων (Αἰθιοπική, Λευκή, Κιτρίνη).

κήν, τὴν Ἰνδονησίαν, τὰς Φιλιππίνας κ.λ.π. Εἰς αὐτούς ύπαγονται καὶ οἱ Νέγροι τῶν Η.Π.Α. Ἀποτελοῦν τὸ 11% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Χαρακτηριστικόν γνώρισμα ἔχουν τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα, τὸ μαῦρον δέρμα, τὰ μαῦρα στιλπνά κατσαρά μαλλιά, πολὺ ἀραιά γένεια καὶ πλατέα καὶ προεξέχοντα χείλη.

β) *Eἰς τὴν Κιτρίνην ἢ Ξανθόδερμον φυλήν.*

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν (Κινέζοι, Μογγόλοι, Ιάπωνες, Τάταροι Ρωσίας κ.λ.π.). Ἀποτελοῦν τὸ 46% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Χαρακτηριστικά γνωρίσματά των εἶναι τὸ μικρὸν ἀνάστημα, τὸ ὑποκίτρινον δέρμα, αἱ ἄνευ στιλπνότητος τρίχες, οἱ μικροί λοξοί ὁφθαλμοί, τὰ ἔξογκωμένα μῆλα τῶν παρειῶν κ.λ.π. Εἰς τὴν φυλήν αὐτὴν ύπαγονται καὶ οἱ Ἐρυθρόδερμοι τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὅποιοι ἔχουν ὑψηλὸν ἀνάστημα καὶ χαλκόχρουν χρῶμα.

γ) *Eἰς τὴν Λευκὴν ἢ Καυκασίαν φυλήν.*

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν ἔξαπλωθῆ εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ κατοικοῦν κυρίως εἰς τὴν Εὐρώπην, τὴν Δυτ. Ἀσίαν, τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν κ.λ.π. Ἀποτελοῦν τὸ 43% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Ἐχουν χρῶμα ὑπόλευκον ζωηρὸν ἢ ἐρυθρωπὸν καὶ καθαρόν, ἐνίστε ώχρὸν κ.λ.π. Αἱ τρίχες των εἶναι ξανθαί, κασταναὶ ἢ μέλανες, οἱ ὁφθαλμοί γλυκεῖς κυανοί ἢ ἀνοικτοί καστανοί ἢ μαύροι, τὸ πρόσωπον ὠοειδές κανονικόν, τὸ ἀνάστημα των ὑψηλὸν καὶ είναι προικισμένοι μὲν ζωτικότητα καὶ εύφυΐαν.

3. ΓΛΩΣΣΑΙ

Ἐκαστος λαὸς διεμόρφωσε ἴδικήν του γλῶσσαν. Οἱ γλωσσολόγοι ὑπολογίζουν, ὅτι εἰς τὴν ὑδρόγειον ὄμιλοῦνται ἔως 2.800 γλῶσσαι. Περισσότερον ᭯μως διαδεδομέναι γλῶσσαι είναι αἱ ἀκόλουθοι :

Ἐνδρωπαῖκαλ. Ὁμιλοῦνται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ εἴναι αἱ ἔξης :

α) *H' Aγγλική.* Ὁμιλεῖται εἰς τὴν Μ. Βρεταννίαν, Βορ. Ἀμε-

ρικήν, Καναδᾶν, Αύστραλίαν, Ν. Ζηλανδίαν, μέγα μέρος τῆς Ἀφρικῆς, πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας κ.λ.π. Εἶναι διεθνής γλῶσσα, ἡ γλῶσσα τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Τὴν διμιοῦν 300 ἑκατομμύρια περίπου ἀνθρωποί.

β) Ἡ Γαλλική. Ὁμιλεῖται εἰς τὴν Γαλλίαν, Καναδᾶν, εἰς τὰ Γαλλικάς ἀποικίας καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς τμήματα τῆς Ἐλβετίας καὶ Βελγίου. Εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς διπλωματίας καὶ τῆς ἀριστοκρατίας. Τὴν διμιοῦν 55 ἑκατομμύρια περίπου ἀνθρωποί.

γ) Ἡ Γερμανική. Ὁμιλεῖται εἰς τὴν Γερμανίαν, τὴν Αύστριαν τμήματα τῆς Ἐλβετίας κ.λ.π. Εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς Ἐπιστήμης. Τὴν διμιοῦν 90 ἑκατομμύρια περίπου ἀνθρωποί.

δ) Ἡ Ρωσική. Ὁμιλεῖται εἰς τὴν Ρωσίαν, τὴν Ὑπερκαυκασίαν, τὸ Τουρκεστάν κ.λ.π. Τὴν διμιοῦν 170 ἑκατομμύρια περίπου ἀνθρωποί.

ε) Ἡ Ἰταλική. Ὁμιλεῖται εἰς τὴν Ἰταλίαν, μέρος τῆς Ἐλβετίας καὶ μερικὰς πρώην ἀποικίας τῆς Ἰταλίας εἰς Β. Ἀφρικήν. Τὴν διμιοῦν 55 ἑκατομμύρια ἀνθρωποί περίπου.

στ) Ἡ Ἰσπανική καὶ Πορτογαλλική. Ὁμιλεῖται εἰς Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλλίαν, Κεντρικήν Ἀμερικήν καὶ Ἰσπανικὰς καὶ Πορτογαλλικὰς ἀποικίας εἰς Ἀφρικήν. Τὴν διμιοῦν 130 ἑκατομμύρια ἀνθρωποί περίπου.

ζ) Ἡ Ἑλληνική. Ὁμιλεῖται εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Κύπρον, τὴν Βόρειον Ἡπειρον καὶ παντοῦ, ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένοι ἀπόδημοι Ἑλληνες.

Ἀσιατικαί: Αἱ σπουδαιότεραι τούτων εἶναι :

α) Ἡ Ἰνδική. Ὁμιλεῖται ἀπὸ 300 ἑκ. ἀνθρώπους περίπου.

β) Ἡ Ἰαπωνική. Ὁμιλεῖται ἀπὸ 90 ἑκατ. ἀνθρώπους περίπου.

γ) Ἡ Κινεζική. Ὁμιλεῖται ἀπὸ 500 ἑκατ. ἀνθρώπους περίπου.

Αἱ γλῶσσαι αὗται, ἀν καὶ ὅμιλοῦνται ἀπὸ τόσα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, δὲν εἶναι διεθνεῖς. Περιορίζονται καὶ ὅμιλοῦνται μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν Κρατῶν των.

Διὰ τὴν συνεννόησιν διαφόρου ἔθνικότητος ἀνθρώπων, ἔχουν καθιερωθῆ ἡ καὶ εἰδικαὶ διεθνεῖς γλῶσσαι, ὅπως ἡ ἐσπεράντο, ἡ ἵντο κ.λ.π.

4. ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ

Αἱ Θρησκεῖαι τῶν ἀνθρώπων, διαιροῦνται ἢ κατατάσσονται εἰς τρεῖς κατηγορίας:

1) *Eἰς Μονοθεϊστικάς.* Εἰς αὐτὰς ἀνήκουν οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς ἔνα μόνον Θεόν.

2) *Eἰς Πολυθεϊστικάς.* Εἰς αὐτὰς ἀνήκουν οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς πολλούς Θεούς.

3) *Eἰς τὰς Εἰδωλολατρικάς.* Εἰς αὐτὰς ἀνήκουν οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, τοὺς ἀστέρας, τὰ φυσικὰ φαινόμενα κ.λ.π.

1) Μονοθεϊστικαὶ Θρησκεῖαι.

α' *Χριστιανισμός.* Είναι ἡ τελειοτέρα θρησκεία. Εἰς αὐτὴν πιστεύει τὸ 33% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, δηλαδὴ περίπου ἐν δισεκατομμύριον. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν οἱ πλέον πολιτισμένοι λαοί τῆς Γῆς. Οἱ Χριστιανοὶ διαιροῦνται εἰς Ὁρθοδόξους, Καθολικοὺς καὶ Διαμαρτυρομένους. Κατοικοῦν κυρίως τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικήν, ἀλλὰ εἴναι καὶ διεσπαρμένοι εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου.

β) *Ιουδαϊσμός.* Οἱ διπάδοι του είναι 15 ἑκατομμύρια. Εἰς αὐτὴν πιστεύουν οἱ Ἰσραηλῖται.

γ) *Μωαμεθανισμός.* Οἱ διπάδοι του είναι 450 ἑκατ. περίπου. Κατοικοῦν κυρίως εἰς τὴν Δυτ. Ἀσίαν καὶ Β. Ἀφρικήν.

2) Πολυθεϊστικαὶ.

α) *Βουδισμός.* Οἱ διπάδοι του κατοικοῦν εἰς τὴν Ἀνατ. Ἀσίαν καὶ ἄπω Ἀνατολήν. Ηθρησκεία αὕτη ιδρύθη τὸ 560 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ἰνδοῦ φιλοσόφου καὶ ἀσκητοῦ Βούδα. Οἱ Βουδισταὶ πιστεύουν εἰς τὴν μετενσάρκωσιν τῆς ψυχῆς.

β) *Κομφουκισμός.* Εἰς αὐτὴν πιστεύουν ἡ πλειονότης τῶν Κινέζων. Ιδρύθη τὸ 500 π.Χ. ὑπὸ τοῦ περιφήμου Κινέζου φιλοσόφου Κομφουκίου, ὁ ὅποιος ἐτροποποίησε ἐπὶ τὸ ἀνώτερον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βούδα.

γ) *Σιντοϊσμός.* Ἀρχαία θρησκεία τῶν Ιαπώνων, ἡ ὅποια

άντεκατεστάθη ύπο τοῦ Βουδισμοῦ. Διατηρεῖται καὶ σήμερον εἰς μερικάς λαϊκάς τάξεις Ἱαπωνῶν. Λατρεύουν τοὺς προγόνους καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως.

Εἰς τὰς θρησκείας αὐτὰς πιστεύει τὸ 25% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, ἣτοι 820 ἑκατομ.

δ) *Βραζιλιανισμός*. Εἶναι ἡ θρησκεία, τὴν δποίαν ἐτροποποίησεν ὁ Βούδας. Πιστεύουν, ὅτι μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ μετενσαρκώνεται εἰς διαφόρους μορφάς φυτοῦ, ζώου καὶ ἀνθρώπου, ὅστις, ἀν διάγη βίον ἐνάρετον, ἔνοῦται μὲ τὸν Θεὸν (Βράχμα). Εἶναι θρησκεία τῶν Ἰνδῶν καὶ οἱ δπαδοί της εἶναι 300 ἑκατομμύρια. Ἔν μέρει σήμερον ἔχει ἀντικατασταθῆ μὲ τὸν Ἰνδοϊσμόν, ὅστις ἔχει ἔξελιγμένας δοξασίας.

3) Εἰδωλολατρικαί.

Εἰς αὐτὰς πιστεύουν οἱ ἀπολίτιστοι αὐτόχθονες τῆς Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας κ.λ.π.

Εἶναι δύο :

a) *Φετιχισμός*. (φετίχ = πρᾶγμα). Οἱ δπαδοί του λατρεύουν ἀντικείμενα ἀσήμαντα καὶ ἄμορφα π.χ. δένδρα, βράχους κ.λ.π.

β) *Τοτεμισμός*. (τοτὲμ = ζῶον). Οἱ δπαδοί του λατρεύουν διάφορα ζῶα, εἰς τὰ δποία πιστεύουν, ὅτι ἔχει ἐνσαρκωθῆ ἡ ψυχὴ ἐνὸς ἀποθανόντος ἀρχηγοῦ.

5. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

Τὸ σύστημα, μὲ τὸ δποίον κυβερνᾶται ἐν Κράτος, λέγεται Πολίτευμα. Οἱ Τύποι τοῦ πολιτεύματος εἶναι κυρίως δύο : ἡ Βασιλεία καὶ ἡ Δημοκρατία.

1) **Βασιλεία**. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ ὁ ἀνώτατος ἀρχων εἶναι κληρονομικὸς καὶ ίσόβιος. (Βασιλεύς).

‘Υπάρχουν ὅμως εἰς αὐτὸ αἱ ἔξῆς παραλλαγαί ;

α) ‘*H ἀπόλυτος μοναρχία*. ‘Ο βασιλεὺς κυβερνᾶ, ὅπως αὐτὸς θέλει. Εἶναι πολίτευμα ἀνελεύθερον καὶ βαθμιαίως, ἐφ’ ὅσον οἱ λαοὶ

έξελισσονται, τὸ καταργοῦν. Σήμερον διατηρεῖται εἰς μερικά κράτη 'Αραβικὰ καὶ 'Αφρικανικά. (π.χ. Αίθιοπίαν, κλπ.).

β) Ἡ Συνταγματικὴ Βασιλεία. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ δ Βασιλεύς ἔχει παραχωρήσει μέρος ἀπὸ τὰ δικαιώματά του εἰς τὸν λαὸν καὶ ἀναγνωρίζει τὴν συμμετοχήν του εἰς τὴν ἔξουσίαν. 'Ο Βασιλεὺς κυβερνᾷ συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα, δηλαδὴ τοὺς βασικούς Νόμους τῆς Πολιτείας καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς Νόμους, τοὺς δποίους ψηφίζει ἡ Βουλή, ἡ δποία ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ. (Νορβηγία, Βέλγιον, Δανία κλπ.).

γ) Ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ ἀναγνωρίζεται κυρίαρχος δ λαὸς καὶ αὐτὸς παρέχει διὰ τοῦ Συντάγματος δικαιώματα εἰς τὸν Βασιλέα. ('Ελλάς).

2) Δημοκρατία. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτό, δ ἀνώτατος ἄρχων δὲν εἶναι κληρονομικός, ἀλλὰ ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ (ἀίρετὸς) δι' ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα καὶ ἔχει τὸν τίτλον Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Κυρίαρχος εἶναι δ λαὸς καὶ ἔξ αὐτοῦ πρέρχεται ἡ Κυβέρνησις. 'Ο Πρόεδρος κυβερνᾷ συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους, τοὺς δποίους ψηφίζουν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ.

Δημοκρατίαν ἔχουν δλα τὰ Κράτη τῆς 'Αμερικῆς καὶ τὰ περισσότερα Κράτη τῶν ἄλλων ἡπείρων. 'Υπάρχουν Δημοκρατικὰ Κράτη μὲ ίδικήν του ἔκαστον Κυβέρνησιν, τὰ δποία ἐνοῦνται εἰς μίαν δημοσπονδίαν καὶ ἀναδεικνύουν μίαν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν, ἡ δποία ρυθμίζει τὴν πολιτικὴν των. Τότε λέγομεν, ὅτι τὰ κράτη αὐτὰ ἔχουν 'Ομοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν ('Ελβετία, Η.Π.Α. κλπ.).

'Α σ κή σ εις

1) Ποῖαι εἶναι αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ποῖα τὰ χαρακτηριστικά γνωρίσματα ἔκάστης φυλῆς;

2) Ποῖαι εἶναι αἱ Εύρωπαικαὶ γλῶσσαι, πόσα ἔκατομμύρια διμιλοῦν ἔκάστην γλῶσσαν, καὶ ποῖαι εἶναι αἱ περισσότερον διαδεδομέναι;

3) Ποῖαι ἄλλαι γλῶσσαι διμιλοῦνται ἔκτὸς τῶν Εύρωπαικῶν καὶ πόσα ἔκατομμύρια τὰς διμιλοῦν;

5	
0	
00	
00	
000	
000	
800	
	.000
	.000
	.000
	3.500
	0.000
	0.000
	0.000
	34.000
	480.000
	350.000
	550.000
	703.430
	77.000
	480.000
	800.000

Π Ι Ν Α Ξ

έμφασιν τὰ ὑψηλότερα ὅρη τῆς Εύρωπης

*Όνομα ὅρους

*Υψος
εἰς μέτρα

Καύκασος ('Ελμπρούς)	5647
*Αλπεις (Λευκὸν ὅρος)	4810
Σιέρα Νεβάδα ('Ισπανία)	3481
Πυρηναῖα ('Ισπανία)	3400
Αἴτνα (Σικελία)	3270
Ροδόπη (κορυφὴ Στάρα Πλάνινα) — Βουλγαρία	2998
*Απέννινα ('Ιταλία)	2930
*Ολυμπος	2918
Καρπάθια (κορυφὴ Τάτρα) — Τσεχοσλοβακία	2663
Πίνδος	2575
Τρασυλβαν. *Αλπεις (Ρουμανία)	2544
Γκιώνα	2500
Σκανδιναϊκαὶ *Αλπεις	2482
Ταῦγετος	2400
Αἴμος (Βουλγαρία)	2373

Π Ι Ν Α Ξ

έμφανων τους μεγαυτέρους ποταμούς της Εύρωπης

*Όνομα ποταμού

Μήκος είς χιλιόμετρα

Βόλγας	3688
Δούναβις	2960
Ούράλης	2379
Δνείπερος	2185
Δὸν	1855
Πετσχόρας	1649
Δνείστερος	1387
Ρῆνος	1326
Ντρίνας	1293
*Έλβας	1165
Βιστούλας	1076
Τάγος	1066
Λείγηρ	1010
"Εβρος (*Ιβηρικῆς Χερσονήσου)	928
Ροδανὸς	860
Σηκουάνας	776
Πάδος	630
"Εβρος (Βαλκανικῆς)	490

Π Ι Ν Α Ζ

έμφασινων τὰς μεγαλυτέρας λίμνας τῆς Εύρωπης

"Όνομα λίμνης	"Έκτασής εἰς τετραγ. χιλιόμετρο
Λαντόγκα	18.180
'Ονεύκα	9.950
Βένερ	5.550
Βέττερ	1.900
Μαίλαρ	1.575
Γενεύης	578
Κωνσταντίας	539
Πρέσπα	288

Π Ι Ν Α Ζ

έμφασινων τὰς μεγαλυτέρας νήσους τῆς Εύρωπης

"Όνομα νήσου	"Έκτασής εἰς τετραγ. χιλιόμετρα
Μεγάλη Βρεταννία	217.775
'Ισλανδία	102.846
'Ιρλανδία	84.436
Ζέμλια Βόρειος	51.110
Ζέμλια Νότιος	41.600
Σπιτσβέργη	39.500
Σικελία	25.426
Σαρδηνία	24.090
Κορσική	8.722
Κρήτη	8.620
Ζελάνδη (Ζηλανδία)	6.945
Εύβοια	3.665
Μαγιόρκα (Βαλεαρίδες)	3.411

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'.

Στοιχεία ἐκ τῆς Γενικῆς καὶ Μαθηματικῆς Γεωγραφίας

Σελίς

1. Τὸ σύμπαν — ὁ οὐρανὸς — Σύγχρονα μέσα μελέτης αὐτοῦ (τηλεσκόπιον, φασματοσκόπιον — τεχνητοὶ δορυφόροι, πύραυλοι, ραδιοτηλεσκόπιον, φωτογραφίαι, φωτομετρία)	7
Οἱ ἀστέρες — Ἀπλανεῖς (ἀστερισμοί, γαλαξίαι) — Ἡλιος, Πλανῆται, Δορυφόροι. Ἡλιακὸν Πλανητικὸν σύστημα. Διάττοντες — κομῆται	15
2. Ἡ γῆ. Γήινη σφαῖρα (διάπυρος κατάστασις, βαθμιαία ψῦξις, πυρόσφαιρα, λιθόσφαιρα, ἡφαίστεια, σεισμοί, θερμαὶ πηγαὶ). Σχηματισμὸς πυρογενῶν καὶ ὑδατογενῶν πετρωμάτων. Ὁρυκτά.	23
3. Αἱ κινήσεις τῆς Γῆς : Περὶ τὸν ἄξονά της (ἡμέρα, νύξ, ὥρα, τοπικὴ κ.λ.π.) Περὶ τὸν ἥλιον (ἔτος, ἐποχαί, ἀνισότης ἡμερῶν, ἡμερολόγιον)	33
4. Ἡ Σελήνη. Σχῆμα, μέγεθος, κινήσεις, φάσεις. Ἐκλείψεις Σελήνης καὶ Ἡλίου.	41

ΜΕΡΟΣ Β'.

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ Γεωγραφία

1. Ἡ Εύρώπη — Θέσις αὐτῆς εἰς τὴν Ὑδρόγειον — Γενική ἐπισκόπησις	47
2. Ἡ Ἑλλὰς — Θέσις εἰς τὸν Εύρωπαϊκὸν καὶ Παγκόσμιον χώρον — Ὁρια, ἔκτασις, πληθυσμός, πυκνότης — Φυσικὴ Διαίρεσις (ἡπειρωτικὴ καὶ νησιωτικὴ Ἑλλάς). Μορφολογία τοῦ ἐδάφους (δρη — πεδιάδες — ποταμοί)	52
Τὰ γεωγραφικά διαμερίσματα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐνότης τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου. Κλίμα. Τὰ ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας πλεονεκτήματα.	57
Προιόντα (γεωργικά, κτηνοτροφικά, ἀλιευτικά, βιομηχανικά ὀρυκτά — Ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ναυτιλία — Βιομηχανία — Συγκοινωνία — Θρησκεία — Ἐκπαίδευσις — Καλαὶ τέχναι — Διοίκησις — Διοικητικὴ Διαίρεσις. Νομοί — Πρωτεύουσαι αὐτῶν.	63
Ίδιαιτερα χαρακτηριστικά καὶ κυριώτερα προβλήματα ἐκάστης μείζονος περιοχῆς (τουρισμός, τεχνικὰ ἔργα, βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις, συγκοινωνία ἔρευναι ὑπεδάφους)	74
Ἀλύτρωτοι Ἑλληνικοὶ χῶροι.	88
Ἀπόδημος Ἑλληνισμός	89
Ἡ θέσις καὶ αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον. Βορειο-ατλαντικὸν Σύμφωνον (NATO). Εύρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης (ΕΟΚ)	89
‘Ο ιστορικὸς ρόλος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πολιτισμόν	92
3. Ἡ Εύρώπη. Φυσικὴ διαμόρφωσις (έδαφος ποταμοί, λίμναι, θαλάσσιος διαμελισμός, κλίμα, προιόντα), κάτοικοι. Πολιτικὴ Διαίρεσις	95

Τὰ κράτη τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου	
Αλβανία	103
Γιουγκοσλαβία	105
Βουλγαρία.....	109
Ρουμανία	112
Εύρωπαϊκή Τουρκία	116
Τὰ κράτη τῆς Ε.Ο.Κ.	
1. Ἰταλία (Βατικανὸν — Δημ. Ἀγίου Μαρίνου — Μάλτα)	120
2. Γαλλία (Μονακό)	127
3. Λουξεμβούργον	133
4. Βέλγιον	134
5. Ὄλλανδία.	138
6. Γερμανία — Δ. Γερμανία — Δ. Βερολίνον.	143
Ἀνατολικὴ Γερμανία.	150
Τὰ κράτη τῆς Ἰβηρικῆς χερσονήσου	
Ισπανία.....	150
Πορτογαλία—Δημοκρατία Ἀνδόρας—Γιβραλτάρ.	155
Ἐλβετία	
Αὐστρία	160
Λιχτενστάιν.	163
Τσεχοσλοβακία.	167
Ούγγαρία	167
Πολωνία.....	170
Ρωσία (Βαλτικὴ χώρα).	174
Φινλανδία.	179
	184
Βρεταννικαὶ νῆσοι	
Μ. Βρεταννία — Βρεταννικὴ Κοινοπολιτεία.....	187
Ίρλανδία.....	193
Δανία	196
Ίσλανδία.	200
Τὰ Σκανδινανικὰ Κράτη	
Νορβηγία	204
Σουηδία.	207

ΜΕΡΟΣ Γ'.

*Ανθρωπογεωγραφία

Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς — Φυλαὶ — Γλῶσσαι — Θρησκεῖαι — Πολιτεύματα.....	212
--	-----

ΠΗΓΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΓΡΑΦΗΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Παγκόσμιον Γεωγραφικὸν Ἐγκόλπιον
2. Μεγάλη Παγκ. Γεωγραφία – "Ατλας
3. Νέα Παγκ. Γεωγραφία – "Ατλας –
4. Μεγάλη Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδεία
5. Μέγα Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν
6. Παγκόσμιος Ἰστορία – Ἡ διαμόρφωσις τοῦ σημερινοῦ κόσμου Huges –
7. Παγκόσμιος Ἰστορία Πολιτισμοῦ Will Durant
8. The New Universal Library
9. Παγκόσμιος Γεωγραφία (Μαθηματική - Φυσική - Πολιτική - Οἰκονομική)
10. Γεωγραφίαι Γυμνασίων – Γεωγραφίαι Πολιτισμοῦ Γεωγραφία Ἑλλάδος
11. Τουριστικός δόδηγός..
12. Τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Ἑθν. Κυβερνήσεως εἰς τὸν Οἶκον. Τομέα
- Σπ. Ἀντωνοπούλου
- Π. Δημητράκου
- "Εκδοσις Σπυροπούλου – Κουμουνδουρέα
- Π. Δανδράκη
- 'Ελευθερουδάκη
- "Εκδοσις Πεχλιβανίδου
- "Εκδοσις Σπυροπούλου – Κουμουνδουρέα
- "Εκδοσις Caxton-London
- M. Τσέλιου
- Εύάγ. Σταμάτη
- Γ. Μέγα
- 'Οργ. Τουριστ. ἑκδόσ.
- "Εκδ. 'Υπ. Συντονισμοῦ

Διὰ τοὺς μαθητὰς

Ἀγαπητοί μας μικροί φίλοι,

Ἄντε πιθυμήτε νὰ ὀφεληθῆτε ἀκόμη περισσότερα, ἀπὸ ὅσα γράφει τὸ παρὸν βιβλίον μας, σᾶς συμβουλεύομεν νὰ μελετήσητε τὰ κάτωθι εὐχάριστα βιβλία καὶ διηγήματα.

1. Ό ούρανός (Ἐκδοσις Πεχλιβανίδου)
2. Τὰ ούράνια σώματα – Δ. Τσαμασφύρου
3. Ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην
4. Γύρω ἀπὸ τὴν Σελήνην
5. Ἡ Εύρώπη
6. Ταξίδια εἰς τὴν Εύρώπην
7. Τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἀνθρωπότητος
8. Τουριστικός δόδηγός τῆς Ἑλλάδος
- Ιουλίου Βέρν.
- Ιουλίου Βέρν.
- Δ. Τσαμασφύρου
- Ντούζου – Παπανδρέου
- Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὀφελ. βιβλίων
- 'Οργ. Τουριστ. ἑκδόσ.

Π ΑΡ Ο Ρ ΑΜ ΑΤ Α

Σελίς	Στίχος		Αντί	Νὰ γραφῇ
7	1	ἐκ τῶν ἀνω	Ἐὰν μίαν	Ἐὰν κατὰ μίαν
14	10	»	ούτω ἔχομεν	ούτω διακρίνομεν
15	10	»	εἶναι κατεσπαρμένα	βλέπομεν νὰ εἶναι κατε-
				σπαρμένα
20	10	»	ἔχει προγραμματισθῆ	είχε προγραμματισθῆ
26	1	»	énα ρῆγμα	én ρῆγμα
28	6	»	Ἡφαίστειον	Ἡφαίστειότης
29	2	»	προκαλοῦνται ἀπό	προκαλοῦνται οἱ σεισμοὶ
				οὗτοι ἀπό
32	13	»	ἐκ τῶν διαταράξεων	ἐνεκα τῶν διαταράξεων
53	10	»	ἐκτασις 130.918 τ.χ.	131.944 τ.χ.
56	15	»	διώρυξ	διώρυξ
70	6	ἐκ τῶν κάτω	Αἱ μικραὶ πόλεις	Πολὺ μικραὶ πόλεις καὶ χωρία

Εἰς τὴν σελίδα 43, στίχ. 5 ἐκ τῶν κάτω: ‘Η πρότασις «”Ἐχομεν τότε νέαν Σελήνην κ.λ.π.”» νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸν στίχ. 7 ἐκ τῶν κάτω τῆς ίδιας σελίδος, μετὰ τὴν πρότασιν ««ὅπως λέγομεν»».

ΕΞΩΦΥΛΛΟΝ ΙΩΑΝ. ΜΗΛΙΩΝΗ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

³Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον.
Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τάς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 ('Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', 1969 (IX) - ANT. 240.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ : 1936/22-7-69

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ Α. Ε.

ΟΕ
ΔΒ